

Budsjett-innst. S. nr. 12

(2007-2008)

Budsjettinnstilling fra
kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

St.prp. nr. 1 (2007-2008)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2008, kapitler under Kunnskapsdepartementet, Kultur- og kirke departementet samt forskningskapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16)

Budsjett-innst. S. nr. 12

(2007-2008)

Budsjettinnstilling fra
kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

St.prp. nr. 1 (2007-2008)

**Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om
bevilgninger på statsbudsjettet for 2008, kapitler under Kunnskaps-
departementet, Kultur- og kirke departementet samt forskningskapitler
under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kyst-
departementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16)**

INNHold

1.	Oversikt over Regjeringens forslag	5
2.	Komiteens hovedprioriteringer - Rammeområde 16	10
2.1	Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	10
2.2	Fremskrittspartiet	12
2.3	Høyre	15
2.4	Kristelig Folkeparti	18
2.5	Venstre	19
2.6	Oversikt over alternative budsjettforslag i finansinnstillingen	23
3.	Merknader til kapitler på utdanningsområdet	27
3.1	Kunnskapsdepartementet - Administrasjon	27
	Kap. 200 Kunnskapsdepartementet	27
3.2	Grunnopplæringen	28
	Kap. 220 Utdanningsdirektoratet	32
	Kap. 221 Foreldreutvalget for grunnskolen	33
	Kap. 222 Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	34
	Kap. 223 Samisk utdanningsadministrasjon	35
	Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen	35
	Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	42
	Kap. 227 Tilskudd til særskilte skoler	46
	Kap. 228 Tilskudd til private skoler o.a.	46
	Kap. 229 Andre tiltak	49
	Kap. 230 Kompetansesentre for spesialundervisning	49
3.3	Tiltak for å fremme kompetanseutvikling	50
	Kap. 252 EUs handlingsprogram for livslang læring	50
	Kap. 253 Folkehøyskoler	50
	Kap. 254 Tilskudd til voksenopplæring	51
	Kap. 255 Tilskudd til freds- og menneskerettsentre o.a.	52
	Kap. 256 VO _X - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet	53
	Kap. 257 Program for basiskompetanse i arbeidslivet	54
	Kap. 258 Analyse og utviklingsarbeid	54
3.4	Høyere utdanning og fagskoleutdanning	55
	Kap. 270 Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter	55
	Kap. 271 Universiteter	57
	Kap. 272 Vitenskapelige høyskoler	59
	Kap. 276 Fagskoleutdanning	63
	Kap. 281 Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	64
3.5	Utdanningsfinansiering	70
	Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning	70
4.	Merknader til kapitler på kirkens område m.m.	73
4.1	Kultur- og kirke departementet - tilskudd til trossamfunn m.m.	73
	Kap. 310 Tilskudd til trossamfunn m.m.	73
4.2	Den norske kirke	74
	Kap. 340 Kirkelig administrasjon	75
	Kap. 341 Presteskapet	78
	Kap. 342 Nidaros domkirke m.m.	80

5.	Merknader til kapitler på forskningsområdet	80
5.1	Forskning og utvikling i statsbudsjettet	80
5.2	Kunnskapsdepartementet - forskning	80
	Kap. 283 Meteorologiformål	81
	Kap. 285 Norges forskningsråd	81
	Kap. 286 Fondet for forskning og nyskaping	83
	Kap. 287 Forskningsinstitutter og andre tiltak	84
	Kap. 288 Internasjonale samarbeidstiltak	85
5.3	Nærings- og handelsdepartementet - Forskning, nyskaping og internasjonalisering	85
	Kap. 920 Norges forskningsråd	86
5.4	Fiskeri- og kystdepartementet - Forskning og innovasjon	88
	Kap. 1020 Havforskningsinstituttet	88
	Kap. 1021 Drift av forskningsfartøyene	88
	Kap. 1022 NIFES	88
	Kap. 1023 Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU	89
5.5	Landbruks- og matdepartementet - Forskning og innovasjon	89
	Kap. 1137 Forskning og innovasjon	89
6.	Oversikt over forslag til bevilgningsendringer	90
	Oversikt over forslag til bevilgningsendringer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	90
7.	Forslag fra mindretall	91
8.	Komiteens tilråding	93

Budsjett-innst. S. nr. 12

(2007-2008)

Budsjettinnstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

St.prp. nr. 1 (2007-2008)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2008, kapitler under Kunnskapsdepartementet, Kultur- og kirke departementet samt forskningskapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16)

Til Stortinget

1. OVERSIKT OVER REGJERINGENS FORSLAG

Nedenfor følger en samlet oversikt over Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2008, slik det framgår av St.prp. nr. 1 (2007-2008).

90-99-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 16

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1
Utgifter i hele kroner			
<i>Kunnskapsdepartementet</i>			
200		Kunnskapsdepartementet	210 633 000
	1	Driftsutgifter	203 300 000
	21	Spesielle driftsutgifter	4 792 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 541 000
220		Utdanningsdirektoratet	191 541 000
	1	Driftsutgifter	145 187 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	5 871 000
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	40 483 000
221		Foreldreutvalget for grunnskolen	7 371 000
	1	Driftsutgifter	7 371 000
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	118 544 000
	1	Driftsutgifter	114 252 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 292 000
223		Samisk utdanningsadministrasjon	31 887 000
	50	Tilskudd til Sametinget	31 887 000
225		Tiltak i grunnopplæringen	1 010 418 000
	1	Driftsutgifter	122 738 000
	60	Tilskudd til landslinjer	156 405 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1
	63	Tilskudd til samisk i grunnsopplæringen, <i>kan overføres</i>	51 196 000
	64	Tilskudd til opplæring av barn og unge i statlige asylmottak	60 867 000
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring ...	31 135 000
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	37 285 000
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	10 566 000
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	175 611 000
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	324 032 000
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov	8 331 000
	71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	8 737 000
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	3 810 000
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	8 759 000
	74	Tilskudd til organisasjoner	10 946 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen	1 018 133 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	1 014 658 000
	70	IKT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 475 000
227		Tilskudd til særskilte skoler	64 150 000
	60	Tilskudd til Moskvaskolen	1 233 000
	61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 547 000
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	4 690 000
	70	Tilskudd til den franske og den tyske skolen i Oslo	6 867 000
	71	Tilskudd til internatdrift ved Krokeide yrkesskole	20 103 000
	72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	25 354 000
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya og Etiopia	3 356 000
228		Tilskudd til private skoler mv.	2 530 465 000
	70	Private skoler med rett til statstilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 528 382 000
	71	Tilskudd til privatskoleorganisasjoner	583 000
	72	Tilskudd til elevutveksling utlandet	1 500 000
229		Andre tiltak	11 909 000
	70	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	11 909 000
230		Kompetansesentre for spesialundervisning	640 013 000
	1	Driftsutgifter	585 136 000
	21	Spesielle driftsutgifter	47 703 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 174 000
252		EUs handlingsprogram for livslang læring	186 646 000
	70	Tilskudd	186 646 000
253		Folkehøyskoler	592 986 000
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	588 962 000
	71	Tilskudd til Folkehøyskolerådet	3 353 000
	72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	671 000
254		Tilskudd til voksenopplæring	192 722 000
	70	Tilskudd til studieforbund	166 502 000
	71	Tilskudd til fjernundervisning	11 977 000
	72	Tilskudd til Studiesenteret Finnsnes	3 483 000
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	10 760 000
255		Tilskudd til freds- og menneskerettssentre mv.	42 100 000
	70	Holocaustsenteret	21 534 000
	71	Falstadsenteret	13 669 000
	72	Stiftelsen Arkivet	5 128 000
	73	Norsk fredssenter	706 000
	74	Nord-Norsk Fredssenter, Narvik	1 063 000
256		Vox - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet	53 734 000
	1	Driftsutgifter	40 243 000
	21	Spesielle driftsutgifter	13 491 000
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet	36 944 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	36 944 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1
258		Analyse og utviklingsarbeid	37 160 000
	1	Driftsutgifter	3 514 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 1</i>	33 646 000
270		Studium i utlandet og sosiale formål for studenter	223 714 000
	71	Tilrettelegging av studier i utlandet	5 431 000
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	65 180 000
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	153 103 000
271		Universiteter	11 992 902 000
	50	Basisfinansiering statlige universiteter	6 675 671 000
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige universiteter	2 593 711 000
	52	Forskningsfinansiering statlige universiteter	2 723 520 000
272		Vitenskapelige høyskoler	967 089 000
	50	Basisfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	552 239 000
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler ..	204 257 000
	52	Forskningsfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	154 610 000
	70	Basisfinansiering private vitenskapelige høyskoler	17 433 000
	71	Resultatbasert undervisningsfinansiering private vitenskapelige høyskoler ..	23 752 000
	72	Forskningsfinansiering private vitenskapelige høyskoler	14 798 000
275		Høyskoler	7 944 588 000
	50	Basisfinansiering statlige høyskoler	4 979 641 000
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige høyskoler	2 005 983 000
	52	Forskningsfinansiering statlige høyskoler	254 355 000
	70	Basisfinansiering private høyskoler	351 543 000
	71	Resultatbasert undervisningsfinansiering private høyskoler	306 745 000
	72	Forskningsfinansiering private høyskoler	46 321 000
276		Fagskoleutdanning	304 083 000
	70	Tilskudd til fagskoleutdanning	304 083 000
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	823 854 000
	1	Driftsutgifter	347 960 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 505 000
	51	Senter for internasjonalisering av høyere utdanning	37 309 000
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	16 200 000
	74	Tilskudd til UNIS	78 719 000
	75	UNINETT	23 850 000
	76	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	17 625 000
	78	Tilskudd til Universitets- og høgskolerådet	12 697 000
	79	Ny universitetsklinikk i Trondheim, <i>kan overføres</i>	274 989 000
283		Meteorologiformål	262 832 000
	50	Meteorologisk institutt	221 677 000
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	41 155 000
285		Norges forskningsråd	1 315 338 000
	52	Forskningsformål	1 082 631 000
	55	Administrasjon	232 707 000
286		Fondet for forskning og nyskaping	939 560 000
	50	Overføring til Norges forskningsråd	939 560 000
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak	153 673 000
	21	Spesielle driftsutgifter	4 607 000
	53	NOVA og NUPI	44 490 000
	54	Forskningsstiftelser	52 048 000
	56	Ludvig Holbergs forskningspris	9 100 000
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	31 028 000
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	12 400 000
288		Internasjonale samarbeidstiltak	1 165 103 000
	21	Spesielle driftsutgifter	3 889 000
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	145 522 000
	73	EUs rammeprogram for forskning	999 521 000
	75	UNESCO	16 171 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1
<i>Kultur- og kirkedepartementet</i>			
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.	142 257 000
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	127 617 000
	75	Tilskudd til private kirkebygg, <i>kan overføres</i>	9 804 000
	76	Tilskudd til råd for tro og livssyn	4 836 000
340		Kirkelig administrasjon	508 522 000
	1	Driftsutgifter	137 432 000
	21	Spesielle driftsutgifter	16 240 000
	71	Tilskudd til kirkelige formål	180 850 000
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	40 500 000
	73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	3 000 000
	74	Tilskudd til Oslo domkirke	1 000 000
	75	Trosopplæring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	125 000 000
	76	Tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken, <i>kan overføres</i>	4 000 000
	79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	500 000
341		Presteskapet	764 985 000
	1	Driftsutgifter	759 572 000
	21	Spesielle driftsutgifter	5 413 000
342		Nidaros domkirke m.m.	43 977 000
	1	Driftsutgifter	43 977 000
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>			
920		Norges forskningsråd	1 154 000 000
	50	Tilskudd	1 154 000 000
<i>Fiskeri- og kystdepartementet</i>			
1020		Havforskningsinstituttet	527 450 000
	1	Driftsutgifter	266 700 000
	21	Spesielle driftsutgifter	260 750 000
1021		Drift av forskningsfartøylene	170 750 000
	1	Driftsutgifter	113 600 000
	21	Spesielle driftsutgifter	52 150 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000
1022		NIFES	135 100 000
	1	Driftsutgifter	50 100 000
	21	Spesielle driftsutgifter	85 000 000
1023		Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU	415 690 000
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	281 700 000
	51	Tilskudd Veterinærinstituttet	36 390 000
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	22 500 000
	72	Tilskudd NOFIMA, <i>kan overføres</i>	60 600 000
	74	Tilskudd marin bioteknologi mv., <i>kan overføres</i>	14 500 000
<i>Landbruks- og matdepartementet</i>			
1137		Forskning og innovasjon	361 111 000
	50	Forskningsaktivitet	157 536 000
	51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m.m.	190 379 000
	52	Omstillingsmidler Bioforsk	13 196 000
<i>Statsbankene</i>			
2410		Statens lånekasse for utdanning	10 323 209 000
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	281 693 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	101 512 000
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 326 200 000
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 776 800 000
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	453 325 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1
	72	Rentestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 754 050 000
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	176 100 000
	74	Tap på utlån	447 300 000
	75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	6 229 000
		Sum utgifter rammeområde 16	47 617 143 000

Inntekter i hele kroner

Inntekter under departementene

3200		Kunnskapsdepartementet	3 110 000
	5	Refusjon utdanningsbistand NORAD mv.	3 110 000
3220		Utdanningsdirektoratet	17 814 000
	1	Inntekter ved oppdrag	5 254 000
	2	Salgsinntekter mv.	12 560 000
3221		Foreldreutvalget for grunnskolen	264 000
	2	Salgsinntekter mv.	264 000
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	6 771 000
	2	Salgsinntekter mv.	5 336 000
	61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 435 000
3225		Tiltak i grunnopplæringen	20 690 000
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	20 690 000
3230		Kompetansesentre for spesialundervisning	53 522 000
	1	Inntekter ved oppdrag	47 703 000
	2	Salgsinntekter mv.	5 819 000
3256		Vox - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet	9 852 000
	1	Inntekter ved oppdrag	8 737 000
	2	Salgsinntekter mv.	1 115 000
3281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	10 000
	2	Salgsinntekter mv.	10 000
3286		Fondet for forskning og nyskaping.	3 084 460 000
	85	Avkastning	3 084 460 000
3287		Forskningsinstitutter og andre tiltak	21 500 000
	85	Avkastning fra Niels Henrik Abels minnefond	12 400 000
	86	Avkastning fra Ludvig Holbergs minnefond	9 100 000
3288		Internasjonale samarbeidstiltak	4 043 000
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	4 043 000
3340		Kirkelig administrasjon	26 525 000
	1	Ymse inntekter	10 285 000
	2	Inntekter ved oppdrag	16 240 000
3341		Presteskapet	17 991 000
	1	Ymse inntekter	12 578 000
	2	Inntekter ved oppdrag	5 413 000
3342		Nidaros domkirke m.m.	13 379 000
	1	Ymse inntekter	11 183 000
	4	Leieinntekter m.m.	2 196 000
4020		Havforskningsinstituttet	260 750 000
	3	Oppdragsinntekter	260 750 000
4021		Drift av forskningsfartøyene	52 150 000
	1	Oppdragsinntekter	52 150 000
4022		NIFES	85 730 000
	1	Oppdragsinntekter	85 000 000
	2	Laborarieinntekter	730 000
5310		Statens lånekasse for utdanning	141 000 000
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	18 000 000
	72	Gebyr	123 000 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1
<i>Renter og utbytte mv.</i>			
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning	6 113 000 000
	80	Renter	6 113 000 000
		Sum inntekter rammeområde 16	9 932 561 000
		Netto rammeområde 16	37 684 582 000

2. KOMITEENS HOVEDPRIORITERINGER - RAMMEOMRÅDE 16

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Freddy de Ruitter, Anniken Huitfeldt, Gerd Janne Kristoffersen, Anna Ljunggren og Torfinn Opheim, fra Fremskrittspartiet, Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt, fra Høyre, Gunnar Gundersen og lederen Ine Marie Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Åsa Elvik og Lena Jensen, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen, fra Senterpartiet, Inger S. Enger, og fra Venstre, Odd Einar Dørum, viser til partienes respektive merknader i finansinnstillingen til Stortinget fra finanskomiteen, Budsjett-innst. S.I (2007-2008), om Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2008.

Komiteen viser for øvrig til merknadene nedenfor hva angår partifraksjonenes hovedprioriteringer på rammeområde 16 Kirke, utdanning og forskning.

2.1 Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til St.prp. nr. 1 (2007-2008) Kunnskapsdepartementet, der Regjeringa viderefører den sterke satsingen på kunnskap og forskning som varslert i tiltredelseserklæringen og påbegynt i budsjettene for 2006 og 2007.

Flertallet mener at en sterk kunnskapsnasjon må bygge på et utdanningssystem som gjør det mulig for hver enkelt å få livslang læring, og som bidrar til at samfunnet får den kompetansen som er nødvendig for framtidig velstand og verdiskaping.

Flertallet har som målsetting å gi alle barn og unge de beste muligheter for utdanning gjennom en helhetlig 13-årig grunnopplæring, slik at de er forberedt på arbeid og videre læring.

Flertallet vil understreke at økt fokus på kunnskap og læringsutbytte er sentralt i Regjeringas arbeid med utdanningspolitikken, og et bredt læringssyn legges til grunn for politikken.

Flertallet viser til at Regjeringa fører en målretta politikk for å redusere forskjellene i samfunnet. Utdanningssystemet er en av de viktigste arenaene for en slik utjevning. Alle skal få ei utdanning som legger grunnlaget for videre arbeid og læring.

Flertallet viser i denne sammenheng til at Stortinget i inneværende år har vedtatt St. meld. nr. 16 (2006-2007) ... og ingen stod igjen. Tidlig innsats for livslang læring.

Flertallet viser til at dette er første gang en regjering presenterer en gjennomgang av årsakene til at noen grupper systematisk lykkes mindre enn andre i utdanning og arbeidsliv. Meldinga har et livslangt læringsperspektiv og tar for seg hele utdanningsløpet, fra barn i førskolealder til voksne.

For å kunne gi alle elever en kvalitativt god opplæring, vil flertallet understreke nødvendigheten av å sette skoleeierne, kommuner og fylkeskommuner økonomisk i stand til å oppfylle forventningene til en god skole.

Flertallet viser til at den ekstra økningen i kommunesektorens inntekter for 2008 som Regjeringa legger opp til, gir rom for enda større satsing på skole og utdanning neste år. Flertallet viser til St. prp. nr. 1 (2007-2008) som innebærer en styrking av kommunenes inntekter med 1,5 mrd. kroner i frie inntekter, slik at kommunene gis bedre økonomisk mulighet til å utvikle en god skole. Etter flere år med nedbygging viderefører denne regjeringa styrkinga av økonomien i den offentlige skolen, som ble påbegynt i 2006 og 2007.

Flertallet har som målsetting å styrke den offentlige fellesskolen, og ønsker å skape en moderne og mangfoldig skole, der elevene med ulik bakgrunn møtes. Å gi barn og unge kjennskap til hverandre innenfor rammen av et fellesskap står sentralt for de tre partiene. Flertallet er svært tilfreds med at Stortinget våren 2007 vedtok ny privatskolelov. Privatskoleloven trådte i kraft 1. juli 2007 og innebærer en betydelig kursendring sammenligna med regjeringa Bondevik II. Flertallet viser til at det bare er nye skoler som driver sin virksomhet på et særskilt grunnlag, som kan godkjennes med rett til statstilskudd etter privatskoleloven. Det foreligger heller ingen rett til godkjenning etter loven, men departementet kan godkjenne nye skoler og driftsendringer etter en samlet vurdering. Flertallet vil understreke at i den samla vurderinga skal det blant annet legges vekt på hensynet til den offentlige skolestrukturen.

Flertallet viser til at gjennomføringa av Kunnskapsløftet skjer etter planen, og at Regjeringas budsjettforslag innebærer en videreføring og forsterking av hovedlinjene i reformen. Flertallet viser til at Regjeringa foreslår å styrke grunnopplæringa med 790 mill. kroner i 2008 i samsvar med saldert budsjett i 2007. I tillegg blir det foreslått å videreføre bevilgnin-

gene til kvalitetsutvikling i grunnopplæringa med om lag 1 mrd. kroner. Flertallet viser til at det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet for grunnopplæringa skal videreutvikles. Blant annet skal det være på plass bedre rapporteringsfunksjoner i den reviderte Skoleporten når denne tas i bruk fra 2008.

Kompetanseheving av lærere, skoleledere og instruktører gis prioritert også i dette budsjettet. Flertallet vil i denne sammenheng vise til at det bevilges 375 mill. kroner til kompetanseutvikling i 2008 og at Regjeringa viderefører Kompetanse for utvikling - Strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2005-2008.

Norske skolebarn på barnetrinnet har få timer på skolen, sammenlignet med barn i andre land. Regjeringa varslet i tiltredelseserklæringen at skoledagen skal trappes opp til 28 undervisningstimer i uka på barnetrinnet. Flertallet er derfor svært glad for at Regjeringa foreslår å utvide timetallet på barnetrinnet, 1.-4. trinn, med til sammen fem uketimer à 60 minutt fra høsten 2008, og at disse timene skal styrke basisfagene norsk, engelsk og matematikk. Det er foreslått å bevilge 275,7 mill. kroner til dette i 2008.

Høsten 2007 ble gratis læremidler innført for videregående trinn 2. Flertallet viser til at det fra høsten 2008 er utvidet til å gjelde for videregående trinn 3 og at det bevilges 223 mill. kroner i kompensasjon til skoleeier for innføring av gratis læremidler for videregående trinn 3. Flertallet er svært glad for at alle elever sikres gratis læremiddel i løpet av de kommende to årene. Flertallet vil understreke at dette er ei historisk satsing og ei god investering for Norge som kunnskapsnasjon som vil gi alle lik sjanse til å gjennomføre videregående opplæring, uavhengig av sosial bakgrunn.

Mange unge opplever av ulike årsaker at de bruker opp retten til videregående opplæring uten at de sitter igjen med en fullendt utdanning. Flertallet er derfor glad for at Regjeringa vil endre opplæringsloven slik at retten til opplæring skal gjelde alle voksne over 25 år. Flertallet viser til at Regjeringa tar sikte på å fremme forslag om en slik lovendring våren 2008, og at det bevilges 21 mill. kroner til dette i 2008.

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2007 vedtok Stortinget å øke ressursene til rådgivning i videregående opplæring, spesielt rettet mot ungdomstrinnet, med 11 mill. kroner. Det ble også bevilget 4 mill. kroner til å etablere partnerskap for karriereveiledning i alle fylkeskommuner. Flertallet viser til at Regjeringa foreslår å videreføre tiltakene og at det bevilges 37,5 mill. kroner i 2008. Flertallet er også glad for at støtten til utviklingsprosjekter ved skoler som har mer enn 25 pst. innvandrere, økes fra 6 mill. kroner i 2007 til 7 mill. kroner i 2008.

Flertallet vil understreke at Regjeringa satser på en systematisk oppfølging av barn og unge med særskilte behov. Flertallet vil i den sammenheng vise til at Regjeringa har satt ned et utvalg som skal vurdere ulike sider ved spesialundervisning og den spesialpedagogiske tiltakskjeden, og at utvalget skal levere sin innstilling sommeren 2009.

Flertallet mener at alle skal ha lik rett til utdanning uavhengig av økonomisk og sosial situasjon, og at dette blant annet forutsetter god studiefinansiering og andre velferdsordninger. Flertallet er svært glad for at studiestøtten justeres i tråd med forventet prisstigning i 2008, slik at økonomisk svake grupper som elever og studenter ikke sakker ytterligere akterut i forhold til befolkningen for øvrig. Flertallet vil også understreke viktigheten av å satse på bygging av studentboliger og viser til at bevilgningen øker med 40 mill. kroner, noe som gir rom for om lag 670 nye studenthybler i 2008, avhengig av hvor i landet disse bygges. Samlet bevilgning til studentboligbygging er i 2008 153 mill. kroner. Denne regjeringa ønsker å bidra til stabilitet i tilbakebetaling av studielån, og flertallet viser til at fra 1. januar 2008 er det mulighet til å inngå avtale om 10 års fastrente i Lånekassen.

Rekruttering til forskning er bærende for at Norge kan bli en sterk kunnskapsnasjon. Flertallet er svært glad for at det bevilges midler til opprettelse av 350 stipendiatstillinger i 2008. Flertallet viser videre til at disse stillingene er knyttet til nasjonale satsinger innen matematikk, naturvitenskap og teknologiske fag (MNT-fagene) og medisin, regional utvikling og for å styrke FoU i tilknytning til profesjonsutdanningene. 270 stillinger er fordelt til universitetene med en hovedtyngde innenfor MNT-fagene. For å bedre kvaliteten og gjennomføringen på forskerutdanningen viser flertallet til at departementet vil etablere en ordning med nasjonale forskerskoler i 2008, og at det er foreslått å bevilge 10 mill. kroner til denne satsinga. Forskerskolene skal ha en klar organisering og egen faglig ledelse, og skal gi doktorgradsstudentene en merverdi utover de ordinære programmene for forskerutdanning. Flertallet viser også til at Regjeringa har varslet at det skal komme en stortingsmelding om forskerrekuttering i 2008.

Flertallet viser til proposisjonen der Regjeringa foreslår å øke avsetningen til Fondet for forskning og nyskaping med 6 mrd. kroner i 2008. Flertallet understreker at målsettingen om en vekst i forskningsinnsatsen opp til 3 pst. av BNP ligger fast. Økt rekruttering, flere forskere og mer satsing på forskning fra næringslivets side er viktige tiltak. Flertallet er bekymret over mangelen på likestilling i academia, blant annet på professornivå, og mener at Regjeringa og utdanningsinstitusjonene må samarbeide om å øke innsatsen. Fra juni 2007 var Norge offisiell deltaker i EUs 7. rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling. Flertallet viser til at programmet er det mest omfattende internasjonale samarbeidet Norge deltar i, og viser til at det foreslås å bevilge 342 mill. kroner til økt kontingent til rammeprogrammet i 2008.

Flertallet viser til at den resultatbaserte undervisningskomponenten i finansieringssystemet for universitet og høyskoler årlig blir justert etter endringer i avlagte studiepoeng og tallet på utvekslingsstudenter. Med bakgrunn i denne justeringen øker undervisningskomponenten med 42,4 mill. kroner fra 2007 til 2008.

Flertallet er svært fornøyd med at kapasiteten økes med 125 studieplasser innenfor førskolelærerutdanningene.

Flertallet viser til tiltredelseserklæringen der regjeringen Stoltenberg vil sikre at Den norske kirke fortsatt kan være en åpen og inkluderende folkekirke. Flertallet viser til at Regjeringa våren 2008 vil legge fram ei stortingsmelding om forholdet mellom stat og kirke og imøteser en bred og god behandling i stortinget. Flertallet er oppmerksom på de utfordringer som Kirken står overfor både når det gjelder økonomiske rammebetingelser, vedlikehold av kirkebygg, behov for styrket kirkelig demokrati og bedre koordinert forvaltning.

2.2 Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener Norge bør ha som mål at landets utdanningssystem skal ligge i verdenstoppen når det gjelder kvalitet og læringsresultater, og som gjenspeiler at fremtidige arbeidsplasser i stor grad vil være kunnskapsintensive. Disse medlemmer peker på at Norge er blant de land i verden som bruker mest penger til utdanningssektoren, men at resultatet ikke like tydelig plasserer oss blant verdens ledende nasjoner. Disse medlemmer viser også til at kunnskaps- og kapitalintensive næringer vil være nøkkelen til å videreføre Norges velstand etter oljealderen. Disse medlemmer mener det er nødvendig med både struktur- og systemendringer for å heve nivået på læringsresultatene innenfor utdanningssystemet, samt øke innsatsen innenfor forskningen.

Disse medlemmer konstaterer at det i budsjettforslaget fra Regjeringen satses for lite på utdanning og forskning i forhold til de uttalte målsettingene.

Grunnskolen

Disse medlemmer viser til det stadige fokus på elevenes læremiljø, herunder de fysiske rammer undervisningen drives under. Disse medlemmer mener forbedringstakten er for lav i forhold til behovet og mener primært at staten i større grad bør bidra i den direkte finansieringen av opprusting av kommunale skolebygg.

Disse medlemmer viser til at 414 kommuner har søkt om rentekompensasjonsordning fra 2002 til våren 2007. Samtlige fylkeskommuner har søkt om rentekompensasjon. Til sammen er 1 420 prosjekter fordelt på 1 130 skoler. Ordningen har vært populær, og den viser tydelig at det er viktig å fortsatt ha fokus på det behovet som finnes i kommunene/fylkeskommunene.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiets medlemmer foreslo å utvide rentekompensasjonsordningen for skolebygg med 1 mrd. kroner.

Disse medlemmer legger til grunn et utdanningssystem der den enkelte elev har frihet til selv å velge skole, og der private og offentlige utdanningsinstitusjoner er lovmessig og økonomisk likestilt. Dette innebærer at den enkelte bruker får mer makt, og at det

blir en konkurransesituasjon mellom ulike tilbydere av utdanningstjenester. Denne konkurransen vil, slik disse medlemmer ser det, medføre et økt fokus på kvalitet i utdanningssystemet, slik at målet om å ha et av verdens beste utdanningssystemer kan bli realisert.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av å få på plass et kvalitetssikringsorgan for grunnopplæringen. Dette kan organiseres gjennom et nytt særskilt kvalitetsorgan for grunnopplæringen etter tilsvarende mønster som for NOKUT i høyere utdanning. Disse medlemmer ønsker videre å opprette et eget skoleombud som kan ivareta elevens/foreldrenes (foresattes) rettigheter på en god måte.

Disse medlemmer mener det er avgjørende for utviklingen av en bedre norsk grunnskole at den enkelte skole får økt frihet til å kunne organisere undervisningen på ulike måter og legge forskjellige pedagogiske prinsipper til grunn. Det vil gi et mangfold av skoler som gjør at elevene har muligheten til å velge mellom skoler med ulikt pedagogisk opplegg og ulik organisering av skolehverdagen. Det vil øke elevenes mulighet til å få et opplæringstilbud som er tilpasset deres evner, behov og ønsker.

Internasjonale undersøkelser viser at Norge har et stort potensial for å bli bedre i grunnopplæringen. Frihet til ulik organisering kan være en nødvendig stimulan for i enda større grad å kunne tilpasse undervisningen til den enkelte elev. Disse medlemmer mener det ville være en styrke for grunnopplæringen dersom ressursinnsatsen ble mer konsentrert ved å ha et 9-årig skoleløp med lengre skoledag og økt timetall på de enkelte trinn. På denne måten kan skoledagen intensiveres og bidra til en bedre helhet i undervisningen.

Disse medlemmer stiller seg positive til å utvide skoledagen. Disse medlemmer mener imidlertid at en utvidet skoledag først og fremst må være begrunnet i et økt faglig fokus og innhold gjennom skoledagen, eksempelvis gjennom en styrking av fagene norsk, matematikk, naturfag/teknologi, engelsk og IKT. I tillegg kan tiden brukes til å gi leksehjelp og styrke den tilpassede opplæringen for den enkelte elev. Disse medlemmer legger til grunn at skolefritidsordningen ikke skal bli en del av den ordinære skoledagen, og at det fortsatt er et klart skille mellom skolefritidsordningen og undervisningstilbudet i skolen.

Disse medlemmer vil videre peke på viktigheten av å tilrettelegge for mer fysisk aktivitet i skolen, gjerne i samarbeid med frivillige organisasjoner, idrettslag eller andre.

Disse medlemmer mener brukerne og deres foresatte må trekkes inn i drift og organisering av skolene i betydelig større grad. Disse medlemmer ønsker etablert driftsstyrer på de enkelte skolene hvor de foresatte bør ha flertall. Disse medlemmer mener det i det minste er viktig å åpne for at skoleeier selv kan velge en slik organisasjonsform, og at lovverket ikke lenger bør hindre en slik organisering av skolene.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om innføring av fritt skolevalg for grunn- og videregående skole på nasjonalt plan."

Disse medlemmer formoder at Regjeringen i tilfelle opprettelse av slike driftsstyrer vil komme tilbake til Stortinget med forslag til mandat og ansvarsforholdet mellom driftsstyret, rektor og kommunen. Disse medlemmer vil likevel peke på muligheten kommuner og fylkeskommuner har til å iverksette en ordning med samarbeidsutvalg (SU) på den enkelte skole med utvidet myndighet. Slike tiltak kan gjennomføres innenfor eksisterende lovverk og gi foreldrene vesentlig økt innflytelse enn tilfellet er i de fleste grunn- og videregående skoler i dag. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til Larvik kommune som har gitt skolene mulighet til en slik ordning med utvidet myndighet for SU.

Disse medlemmer viser til at det er store ordensproblemer i deler av norsk skole. Disse medlemmer viser videre til at den siste TIMMS-undersøkelsen påviser at norske klasserom er de mest urolige i OECD-området. Disse medlemmer mener det kan være en sammenheng mellom den uro som oppleves i norsk skole og det lave læringsutbyttet i forhold til ressursinnsats.

Disse medlemmer vil vise til sammenhengen mellom kvalitet i opplæringen og god ledelse. Ledelse er viktig i alle ledd, og disse medlemmer vil understreke potensialet som ligger i å utvikle rektorene til å bli bedre ledere.

Disse medlemmer vil sterkt understreke at det også må settes økt fokus på lærernes ansvar som klasseledere. Det bør gis generell lederutdanning til lærere som en del av opplæringen på lærerhøgskolene, og en bør kunne gi lederutdanning som etterutdanningstilbud til lærere. Disse medlemmer vil understreke det lederansvaret rektor har for at skolens lærere er gode ledere i klasserommet. Det må derfor stilles strengere krav til oppfølging av lærerens lederrolle for å bidra til forbedret kompetanse blant lærerne. Disse medlemmer mener et slikt fokus kan bidra til et betydelig bedre læringsmiljø og derigjennom bedre læringsutbytte for elevene. Disse medlemmer mener et økt fokus på læreren som leder også vil gi nyttige resultater i forholdet mellom elevene, slik at mobbing mellom elever, samt mellom lærer og elev begge veier, reduseres.

Disse medlemmer viser for øvrig til Dokument nr. 8:113 (2006-2007) hvor Fremskrittspartiet legger frem 15 konkrete forslag for å bedre læringsmiljøet for elevene og hindre bråk og uro.

Videregående opplæring

Disse medlemmer legger til grunn de samme prinsippene i den videregående opplæring som i grunnskolen: valgfrihet, økonomisk og lovmessig likebehandling mellom private og offentlige skoler, pedagogisk og administrativ frihet for den enkelte skole, og kvalitetssikring av utdanningen. Disse medlemmer vil understreke betydningen av at de yrkesfaglige

utdanningene blir gjenstand for mer praktisk rettet undervisning og mindre teoretisk innrettet undervisning. Dette vil etter disse medlemmers oppfatning bidra til å motivere langt flere som er praktisk orientert til å fullføre utdanningsløpet. Disse medlemmer vil videre understreke betydningen av å ha flere lærlingplasser tilgjengelig, slik at flere får muligheten til å ta hele utdanningen i bedrift.

Disse medlemmer viser til den enorme betydning kunnskap om IKT har for en overveldende del av arbeidsplassene i Norge og Europa. Det er grunn til å tro at betydningen av IKT i fremtiden vil bli enda større. Det er derfor svært viktig å sikre norske elevers tilgang til slik teknologi og gi alle elevene en god opplæring i naturlig bruk av IKT.

Disse medlemmer viser til at skolemateriell i videregående skole fortsatt er en stor økonomisk belastning for mange elever og foreldre. I enkelte tilfeller vil dårlig økonomi hindre den enkelte elevs frie valgmuligheter på videregående skole. Regjeringen har heller ikke i dette budsjettforslaget lagt frem forslag til en ordning med fritt skolemateriell, men fortsatt kun foreslått en bevilgning til fylkeskommunene som skal benyttes til dette formålet. På den måten unngår Regjeringen å vurdere hva slags ordning som skal benyttes, men ut fra beløpets størrelse antas at en utlånsordning er det mest sannsynlige utfallet i de fleste fylker. Disse medlemmer viser til Dokument nr. 8:112 (2005-2006) hvor Fremskrittspartiet foreslår en ordning med fritt skolemateriell basert på en ordning med bok- og materialkort. Dette gjøres blant annet for at elevers valgfrihet knyttet til valg av skolemateriell, herunder valg av ulike skolebøker i samme fag, skal ivaretas på en god måte. Med Fremskrittspartiets modell ville alle elever i videregående skole hatt tilgang til gratis skolemateriell fra høsten 2007.

Disse medlemmer viser videre til at elevtallsveksten i videregående skole nå er stor, uten at fylkeskommunene som eier de fleste videregående skoler, kan fremvise tilsvarende ressursvekst. Dette forholdet understreker også etter disse medlemmers syn at det er nødvendig å endre finansieringssystem; slik at statlige penger følger eleven direkte.

Høyere utdanning

Disse medlemmer vil understreke betydningen av at den høyere utdanningen er av høy internasjonal kvalitet, og at innføringen av Kvalitetsreformen skulle bidra til å gi denne utdanningen et kvalitetsløft. Disse medlemmer viser til at statusrapport for Kvalitetsreformen (St.meld. nr. 7 (2007-2008)) avdekker at det så langt ikke er grunnlag for å si at reformen har gitt økt kvalitet når det gjelder høyere utdanning og forskning. Disse medlemmer vil understreke at Regjeringens kraftige kutt i basisbevilgningene er en medvirkende årsak til at resultatene uteblir. Disse medlemmer konstaterer at evalueringen viser at studentene ikke arbeider mindre ved siden av enn før, men at de likevel samler flere studiepoeng. Disse medlemmer har også merket seg at halvparten av studentene ikke synes

de får nok faglig utbytte av tilbakemeldinger på innleveringer av oppgaver.

Disse medlemmer har også merket seg et økt fokus på internasjonalisering innenfor den høyere utdanningen gjennom samarbeid og utveksling av både vitenskapelig ansatte og studenter for kortere og lengre perioder. Disse medlemmer er opptatt av at slikt samarbeid og slik utveksling fremmer kvalitetsutviklingen ved norske institusjoner, og peker på at kvalitetssikringsorganet NOKUT også bør følge denne utviklingen.

Disse medlemmer understreker at Kvalitetsreformen må sikres en finansiering som også gir kvalitet. Disse medlemmer peker på at reformen bygger på tre viktige pilarer; institusjonenes budsjetttrammer til løpende undervisning og forskning, bygningsmessige forhold i sektoren og studentenes rammebetingelser.

Disse medlemmer har merket seg at flere utdanningsløp har vært underlagt kontroll av NOKUT. Resultatet for sykepleierutdanningen og allmennlærerutdanningen har vært nedslående. Disse medlemmer mener dette viser viktigheten av et eksternt kontrollorgan og tydelig viser behovet for fortsatt kvalitetsfokus i høyere utdanning.

Også innenfor den høyere utdanningssektoren ønsker disse medlemmer en lovmessig og økonomisk likebehandling mellom de private og offentlige utdanningsinstitusjoner. Dette er slik disse medlemmer ser det nødvendig for å legge til rette for at alle, uavhengig av økonomisk bakgrunn, fritt kan velge utdanningssted. Dette er etter disse medlemmers syn også nødvendig for å skape kvalitet i utdanningen. Når det gjelder tildelingen av forskningsmidler innenfor den høyere utdanningssektoren, ønsker disse medlemmer at midlene skal kanaliseres til de institusjonene som kan vise til høy internasjonal kvalitet. Disse medlemmer peker på betydningen av å styrke grunnskolen og den videregående opplæringen slik at de studentene som de høyere utdanningsinstitusjonene får inn, holder et høyt kvalitativt nivå.

Disse medlemmer viser til at det er en forskjellsbehandling i studiestøtteordninger for utenlandsstudier, avhengig av om det er bachelor- eller mastergradstudier. Disse medlemmer vil sette fokus på utenlandsstudier som en tilnærming til globaliseringsprosessen. Disse medlemmer mener utenlandsstudier i de fleste tilfeller vil være en verdi i seg selv, og at flere bør gis mulighet til å gjennomføre ett eller flere studiesemestre utenfor Norges grenser. Disse medlemmer vil be Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer som i større grad vil behandle bachelor- og masterstudiene i utlandet likt.

Disse medlemmer viser til Stortingets målsetting om flere utenlandsstudenter. Disse medlemmer anser det som svært viktig at studenter skal ha gode tilskuddsordninger som gjør det mulig å ha et fleksibelt utdanningsløp med perioder i et annet nordisk land. Både av hensyn til studentene selv og det norske samfunn bør studenter kunne hente impulser og kunnskap utenfor norske utdanningsinstitusjoner.

Utdanning utenfor Norges grenser medfører dessuten mulighet for relasjonsbygging og forretningsforbindelser som kan lette arbeidet med å finne nye markeder for norske produkter. Disse medlemmer mener reise-stipendet for Norden bør opp på fullt nivå igjen, og disse medlemmer vil fremme forslag om full gjeninnføring.

Disse medlemmer viser videre til at det fra og med undervisningsåret 2005-2006 ikke lenger blir gitt støtte til det første året av utdanning på bachelornivå i Kina, Japan, Russland og Brasil, samt de fleste av verdens utviklingsland. Årsaken til dette er at universitetsutdanningen i disse landene starter ett år tidligere enn i Norge. Første året blir derfor, ifølge NOKUT, ikke regnet for å være på nivå med første året av høyere utdanning i Norge. Disse medlemmer mener at det bør gis støtte til første året dersom det inngår som en del av en grad som NOKUT, samlet sett, vurderer til å være på nivå med en norsk bachelorgrad. Disse medlemmer fremmer forslag i komitéinnstillingen om å endre forskriften for støtte fra Lånekassen i tråd med dette.

Forskning

Disse medlemmer viser til den utstrakte politiske enighet om å øke forskningsinnsatsen i Norge til 3 pst. av BNP. Fordelingen mellom offentlige og private forskningsmidler er bestemt å være at staten bidrar med 1 pst., mens private bidrar med 2 pst. Disse medlemmer mener forventningen til den private forskningsandelen er så høy at den ikke kan anses for å være realistisk. Disse medlemmer vil derfor øke det offentliges andel av forskningsinnsatsen til 1,4 pst. av BNP og redusere den private andelen ned til 1,6 pst. Disse medlemmer ber derfor Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan dette kan løses i praksis.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet foreslo å øke grunnkapitalen i Fondet for forskning og utvikling med 25 mrd. kroner i budsjettet for 2006. Det ville gitt ca. 900 mill. mer til forskning i 2007 enn det Regjeringens opplegg gav. Fremskrittspartiet foreslo også å øke fondskapitalen med ytterligere 25 mrd. kroner i budsjettet for 2007, hvilket totalt ville gitt ca. 1,8-2 mrd. kroner mer til forskning i 2008 enn det Regjeringens opplegg gir.

Det er fortsatt nødvendig å øke grunnkapitalen i fondet slik at forskningsinnsatsen kan økes raskere, og Fremskrittspartiet foreslår derfor å øke fondet med 34 mrd. kroner mer enn Regjeringen. Det vil i 2009 gi en økt forskningsbevilgning på ca. 1,7 mrd. mer enn Regjeringens opplegg.

Disse medlemmer vil understreke betydningen forskningen vil ha, når det gjelder å videreføre det velferdssamfunnet som har vokst frem. Disse medlemmer vil ha en satsing innenfor forskningssektoren som i mindre grad tar hensyn til distriktpolitiske hensyn, og i større grad tar hensyn til kvalitetsmessige kriterier for tildeling av forskningsmidler. Disse medlemmer vil understreke at det viktigste først og fremst er at vi får mer igjen for de pengene vi bruker i forskningssektoren, gjennom god forskning av høy

internasjonal kvalitet. Samtidig er det viktig å stille mer midler til veie for de aktørene som bedriver forskning av høy internasjonal kvalitet.

Disse medlemmer vil understreke det ansvaret som påligger næringslivet når det gjelder å ta ansvar for at det satses på forskning i Norge, for på den måten å sikre en utvikling av bedriftene som legger grunnlag for fortsatt eksistens og arbeidsplasser i Norge. Disse medlemmer viser til at Regjeringens grep i 2007 medførte en innsnevring av SkatteFUNN-ordningen. Disse medlemmer mener SkatteFUNN-ordningen bør utvides. Disse medlemmer vil videre understreke betydningen av at de forskningsresultatene som blir frembrakt, blir viderefremmet til aktører som kan dra nytte av disse. Dette forutsetter, slik disse medlemmer ser det, et tettere samarbeid mellom forskningsinstitusjonene og næringslivet. Disse medlemmer vil understreke det ansvaret som påligger det offentlige når det gjelder å ivareta satsingen på grunnforskning.

Disse medlemmer peker videre på at store deler av den beskjedne foreslåtte økning på forskningsbudsjettet fra Regjeringens side går til kontingenter i ulike forskningsprogrammer, og ikke direkte til forskning.

Kirke

Disse medlemmer viser til sitt prinsipielle standpunkt om at stat og kirke bør skille lag. Disse medlemmer ønsker en fristilt kirke som skal få anledning til selv å kunne ta beslutninger og bestemme over sin egen fremtid på fritt grunnlag. Særlig aktuelt er dette spørsmålet blitt etter at stadig flere politiske signaler går ut på at en vil instruere kirken i teologiske spørsmål, samtidig som kirken selv ikke skal få velge sine ledere. Disse medlemmer mener dette er helt uholdbart og mener kirken selv skal stå helt fritt i sine teologiske standpunkter og valg av egne ledere.

Disse medlemmer understreker likevel at en vil opprettholde et nært samarbeid med kirken og bidra til at kirkens rolle i samfunnet styrkes. Det er imidlertid disse medlemmers oppfatning at dette best kan skje uten at politikere blander seg inn i kirkens gjøremål og teologiske fortolkninger. Det vil videre kunne innebære at kirken bør stå i en særstilling hva gjelder økonomiske overføringer i forhold til andre trossamfunn, blant annet på grunn av kristendommens betydning for nasjonens identitet og tilhørighet, samt den kulturelle arv som ligger i for eksempel kirkebyggene.

Disse medlemmer vil uttrykke bekymring over det omfattende forfallet som er innenfor kirkesektoren når det gjelder vedlikeholdet av kirkebygninger. Disse medlemmer vil spesielt understreke det ansvaret staten bør ha i forhold til å ivareta de verneverdige kirkebyggene som mange steder forfaller. Disse medlemmer er derfor noe undrende til at Regjeringen ikke vil utvide rentekompensasjonsordningen for kirkebygg. Disse medlemmer mener ordningen med rentekompensasjon må videreføres og styrkes. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiets medlemmer foreslo å utvide rentekompensasjonsordningen for kirkebygg

med 150 mill. kroner. Ordningen avlaster også kommuneøkonomien og sikrer en rekke kirkebygg som også har stor betydning i nasjonal og kulturell sammenheng.

Disse medlemmer viser videre til at folkekirken er i en tidsklemme. Prestetjenesten har behov for opp mot 200 nye prestestillinger for å innfri forventningene i menighetene. Disse medlemmer vil i dette budsjettet foreslå ca. 52 nye årsverk for å gi prestene bedre tid til sine sognebarn. Disse medlemmer forutsetter at samtlige årsverk går til aktiv prestatjeneste og ikke administrativ virksomhet.

2.3 Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslår å bevilge kr 38 391 682 000 på rammeområde 16, som er kr 707 100 000 mer enn Regjeringens forslag.

I tillegg foreslår Høyre 512 900 000 mill. kroner til styrking av forskning og kunnskap over andre rammeområder, slik at Høyres alternative budsjett til sammen innebærer en merbevilgning til forskning og utdanning på 1,220 mrd. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Disse medlemmer mener at skolen er en våre aller viktigste samfunnsinstitusjoner. Den opplæringen elevene får gjennom en 13-årig grunnopplæring skal gi like muligheter for alle elevene til å utvikle sine talenter og ferdigheter, slik at de har et best mulig grunnlag for sitt videre liv. Både den enkeltes livsbetingelser og samfunnets muligheter for å skape morgendagens velferd er avhengige av at man lykkes i å skape en solid grunnutdanning. I en tid hvor bruk av kunnskap og teknologi blir stadig mer sentralt, blir utdanningssystemets evne til å utvikle menneskers kunnskaper og ferdigheter avgjørende for den fremtidige velstandsutviklingen i Norge.

Disse medlemmer vil fremheve den omfattende kursendringen av norsk skole som regjeringen Bondevik II iverksatte gjennom utformingen og vedtakelsen av Kunnskapsløftet. En av målsettingene med Kunnskapsløftet er å endre den praksisen som har ført til at norsk skole ikke har klart oppgaven med å utjevne sosiale forskjeller blant elevene. Nye læreplaner med klare kompetansemål, et historisk kompetanseløft for lærerne og langt større vekt på kunnskap og læring er hovedgrepene i reformen. Alle elever skal gis den samme sjansen til å realisere sine evner, uavhengig av hvilken bakgrunn de kommer fra. Reformens sterke vektlegging av at elevene skal tilegne seg grunnleggende ferdigheter, og at hver enkelt elev må få tilpasset opplæringen til sine forutsetninger, er helt nødvendige tiltak dersom man skal nå det overordnede målet om at alle elevene skal ha et likeverdig tilbud.

Disse medlemmer vil i denne sammenheng vise til at Høyres alternative budsjett, der det foreslås å sette av 25 mill. kroner til leksehjelp og 15 mill. kroner til sommerskole, slik at opplæringen bedre kan tilpasses til den enkeltes behov og motivere til innsats og læring.

Disse medlemmer merker seg at Regjeringen viderefører den økonomiske satsingen på Kunnskapsløftet, og er positive til at timetallet på 1.-4. trinn utvi-

des med fem uketimer. Likevel er disse medlemmer kritiske til at Regjeringen heller ikke i dette budsjettforslaget iverksetter tiltak for å ivareta behovet for flere lærere og økt lærerkompetanse. En timetallsutvidelse vil gi et stort behov for flere lærere, og kompetente, motiverte, engasjerte og faglig trygge lærere med høye ambisjoner på vegne av alle elevene er nøkkelen til godt læringsutbytte. Tall fra Samordna opptak viser at det for studieåret 2007/08 er 17 pst. færre som har søkt seg til allmennlærerutdanningene enn det var forrige studieår. I tillegg er frafallet på allmennlærerutdanningene rundt 24 pst. Mange av lærerne med høyest kompetanse nærmer seg nå pensjonsalder. For eksempel er om lag halvparten av lærerne i videregående skole over 50 år. Disse medlemmer viser til at Høyre har foreslått flere tiltak for å øke rekrutteringen til læreryrket og å styrke lærerkompetansen, og viser i denne sammenheng til Dokument nr. 8:6 (2007-2008). Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett, der det på bakgrunn av dette foreslås å sette av 30 mill. kroner til seniortiltak for realfaglærere slik at disse får en økonomisk stimulans til å forsette i skolen.

Disse medlemmer viser også til Høyres alternative budsjett der det foreslås å bevilge 60 mill. kroner til en ekstra uke i matematikk på ungdomstrinnet. Disse medlemmer vil samtidig understreke viktigheten av å gjennomføre rekrutterings- og seniortiltak for lærere parallelt med utvidelser av timetallet, slik Høyre har gjort i sitt forslag.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås å øke tilskuddet til oversettelse av læremidler fra norsk til samisk, og til utvikling av samiske læremidler, med to mill. kroner. Oversettelse av læremidler fra norsk til samisk og utvikling av nye læremidler på samisk er svært viktig for å sikre samiske barn god opplæring i og på samisk. Det er viktig at samiske barn får ivareta og utvikle sin språklige identitet.

Disse medlemmer vil vise til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslår å bevilge 20 mill. kroner til kapitaltilskudd til friskoler, etter at dette tilskuddet ble fjernet av regjeringen Stoltenberg II i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006). Kapitaltilskuddet bidrar til å sikre driften og holde foreldrebetalingen ved friskolene på et nivå som gjør at skolene blir et reelt alternativ for alle, uavhengig av økonomi.

For disse medlemmer er det viktig å videreføre den målrettede stipendordningen for læremidler for elever i videregående opplæring som ble innført i 2003. Den retter seg inn mot elever fra familier med svak økonomi, og gjelder elever på alle trinn i videregående opplæring. Regjeringens ordning for læremidler til videregående opplæring har vist seg å bli en utlånsordning og ikke en ordning med gratis læremidler, i og med at Regjeringen ikke viderefører finansieringen av læremidler for VG2, men i stedet flytter bevilgningen til VG3. Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslår å legge midlene som nå skal brukes på utlånsordning i VG3 inn i den behovsprøvde stipendordningen, slik at midlene kommer elever på alle trinn til gode.

Disse medlemmer merker seg at regjeringspartiene beskriver en kommuneøkonomi og mulighetene for å øke ressursbruken i skolen som ikke samsvarer med Regjeringens egen beskrivelse av utviklingen i norsk økonomi. Dette skaper en forventningskrise i kommunene generelt og i skolen spesielt som disse medlemmer mener er uheldig. I St.meld. nr. 1 (2007-2008) Nasjonalbudsjettet viser disse medlemmer til følgende sitater:

"Kommunesektorens frie inntekter anslås reelt redusert med drøyt 0,1 mrd. kroner eller 0,1 pst. Fra 2006 til 2007."

Og videre:

"De frie inntektene anslås reelt redusert med 0,8 mrd. kroner eller 0,4 pst. Regnet i forhold til anslaget på regnskap for 2007."

Disse medlemmer viser videre til St.meld. nr. 1 (2007-2008) Nasjonalbudsjettet tabell 4.17 og til samme tabell i Nasjonalbudsjettet for 2007. Denne tabellen understreker den samme utvikling som ovenstående sitater, men viser også at kommuneøkonomien ble betydelig styrket i årene 2004, 2005 og 2006. Ressursinnsatsen i skolen var markert høyere i 2005 enn i 2001. Disse medlemmer understreker at styrkingen i kommuneøkonomien startet i regjeringen Bondevik IIs tredje år, og denne forbedringen stoppet opp i den sittende regjeringens andre år. Disse medlemmer vil understreke at det skyldes at det har kommet en markert økning i kostnadsveksten hos kommunene etter regjeringsskiftet i 2005. Dette skyldes etter disse medlemmers oppfatning en utstrakt vilje fra regjeringspartiene til å love forbedringer på svært mange områder på vegne av kommunene. Innen utdanningssektoren finner man eksempler som gratis frukt og grønt og gratis læremidler. Når disse løftene ikke følges av vilje til å fullfinansiere dem, reduseres kommunenes handlefrihet. Dette rammer også skolen. Disse medlemmer viser til en rekke oppslag i media om kutt i kommunene, og til høringsuttalelser fra KS, Utdanningsforbundet og UNIO m.fl. om det samme.

Disse medlemmer deler Regjeringens syn på at "Program for basiskompetanse i arbeidslivet" er et viktig og nødvendig tiltak for å sikre at voksne får nødvendige ferdigheter innen lesing, skriving, regning og bruk av IKT. Programmet ble opprettet under navnet "Ny sjansel!" under regjeringen Bondevik II, og er i særlig grad ment å gjelde dem med lavest utdanning. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjettforslag om å styrke bevilgningen til dette formålet med 20 mill. kroner.

Disse medlemmer er svært kritiske til at Regjeringen for neste år viderefører det store kuttet i basisbevilgningen til universitets- og høyskolesektoren som ble foretatt i inneværende års budsjett. Institusjonene ble lovet at kuttet på 274,3 mill. kroner var et "hvile-skjær" i 2007, men nå viser det seg at kuttet videreføres også i 2008. Kuttet innebærer at Kvalitetsreformen i høyere utdanning ikke lenger er fullfinansiert. De uheldige skadevirkningene er nå i ferd med å melde seg

med full tyngde. Studentene opplever at studietilbudet og mulighetene for faglig oppfølging blir dårligere. Kuttet rammer særlig språkfag, allmennlærerutdanninger og teknologiske utdanninger. I tillegg får det store konsekvenser for juridiske, kjemiske og medisinske fag ved enkelte institusjoner. Institusjonene vil ha problemer med å nyttiggjøre seg de 350 stipendiatstillingene Regjeringen foreslår, fordi kuttet i basisfinansieringen har ført til sterk reduksjon i veiledningskapasiteten. Mange institusjoner praktiserer ansettelsesstopp. Disse medlemmer viser i den forbindelse til at Høyre i sitt alternative forslag til budsjett foreslår å øke basisbevilgningene til universiteter og høyskoler med til sammen 276 mill. kroner, samt å øke bevilgningene til post.-stillinger med 20 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til det viktige arbeidet som drives ved NAROM (Norsk senter for romrelatert virksomhet) på Andøya, for å igangsette flere rekrutterings- og opplæringstiltak innenfor matematikk, naturfag og teknologi. Disse medlemmer viser derfor til Høyres alternative budsjett som foreslår å styrke bevilgningen til NAROM med til sammen 1,75 mill. kroner.

Disse medlemmer mener at norske universiteter og høyskoler bør være pådrivere for miljøbevissthet, og viser i denne sammenheng til Høyres alternative budsjett som foreslår å bruke 5 mill. kroner til "Green campus initiative" som er et program for å redusere utslipp og energiforbruk ved utdanningsinstitusjonene.

Disse medlemmer viser igjen til Høyres alternative budsjett, der det foreslås 10 mill. kroner i startbevilgning til nytt odontologibygget ved Universitetet i Bergen og nytt patologibygg ved Høyskolen i Oslo.

Disse medlemmer mener Regjeringens kutt i bevilgningene til Norges forskningsråd er svært uheldige, og vil bidra til at de målsettingene et samlet storting har satt for landets forskningsinnsats vil bli vanskeligere å nå. Disse medlemmer viser i den forbindelse til Høyres alternative budsjett, der det foreslås å bevilge 160 mill. kroner til Norges forskningsråd, inkludert 50 mill. kroner til vitenskapelig utstyr for å styrke teknologiplattformene og de tematiske satsingene. Disse medlemmer vil videre foreslå å omdisponere 100 av de 350 foreslåtte stipendiatstillingene fra universiteter og høyskoler til frie stipendiat via Norges forskningsråd.

For disse medlemmer er det dessuten viktig at det store vedlikeholdsetterslepet som universiteter og høyskoler melder om tas på alvor, og viser til Høyres alternative budsjett der det foreslås å bevilge 50 mill. kroner til vedlikehold for institusjonene. Dette er ikke nok til å dekke etterslepet, men markerer en vilje til å bidra til at problemet blir løst. Samtidig er det nødvendig med systemreformer for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet og sørge for at nye bygg i fremtiden blir kontinuerlig vedlikeholdt. Disse medlemmer vil i den sammenheng vise til det helhetlige forslaget fra Høyre i Dokument nr. 8:16 (2007-2008).

Disse medlemmer vil understreke at dersom man skal nå målet om å bruke 3 pst. av BNP til forskningsformål innen 2010, er man avhengig av å holde et langt høyere tempo på opptrappingen av forskningsinnsatsen enn det Regjeringen legger opp til, ikke minst når det gjelder avsetninger til Fondet for forskning og nyskaping. Samtidig er det avgjørende at den praksisen som er blitt innført under regjeringen Stoltenberg II med å øremerke fondsavkastningen til løpende utgifter, som kontingenten i EUs 7. rammeprogram, opphører. Denne praksisen gjør at fondet mister mye av sin betydning ved at det ikke lenger sikrer langsiktige penger til forskning. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett, med forslag om å styrke fondet med 20 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Det vil gi en økt avkastning på om lag 1 mrd. kroner i 2009.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett der SkatteFUNN-ordningen styrkes med 270 mill. kroner gjennom at beløpsgrensene og timesatsen økes. Høyre foreslår også å bevilge 10 mill. kroner til tilskudd for ulønnet forskningsinnsats gjennom SkatteFUNN-ordningen.

Disse medlemmer vil peke på at antallet norske utenlandsstudenter synker, og at situasjonen er spesielt dramatisk når det gjelder antallet norske studenter som reiser til USA. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjettforslag, der det foreslås å bevilge 5 mill. kroner til første års utdanning av bachelor-studier i ikke-vestlige land, og støtte til "freshman-året" i USA.

Kirke

Disse medlemmer er svært kritiske til at Regjeringen i budsjettproposisjonen for Kultur- og kirkedepartementet omtaler eierforholdet til Opplysningsvesenets fond på en annen måte enn det som tidligere har vært gjort. Det har vært forventet at beslutningen om eierforholdet ville bli tatt i forbindelse med behandlingen av forholdet mellom kirke og stat, og ikke foregripet gjennom en svært kort omtale i budsjettproposisjonen uten noen nærmere forklaring eller begrunnelse. I St.meld. nr. 41 (2004-2005) skriver departementet at

"Regjeringen [ser] det som mest naturlig å utsette å ta stilling til spørsmålet til utvalgsinnstillingen skal behandles. Regjeringen mener videre at spørsmålet om eiendoms- eller disposisjonsretten over Opplysningsvesenets fond ved et eventuelt skille mellom staten og Den norske kirke ikke kan avgjøres gjennom rettslige vurderinger alene, men gjennom politiske vedtak".

I Innst. S. nr. 108 (2005-2006) slutter en samlet komité seg til dette. Stortingsmeldingen om Gjønnesutvalgets innstilling forventes å komme til Stortinget tidlig i vårsesjonen 2008.

Disse medlemmer vil videre peke på at det er et stort behov for flere prester i Den norske kirke, og viser til Høyres alternative budsjettforslag som inneholder en økt bevilgning på 15 mill. kroner til flere prestestillinger.

2.4 Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener Norge skal være en ledende kunnskapsnasjon og at en av de beste investeringene vi kan gjøre er å investere i kunnskap. Dette gjenspeiles i Kristelig Folkepartis alternative budsjett, med en klar prioritering av utdanning og forskning. Dette medlem mener vi nå må ut av hvileskjæret Regjeringen har innført i utdanningspolitikken. Vi har forutsetningene, men da må det satses både på skole, høyere utdanning og forskning.

Dette medlem mener en riktig og god familiepolitikk avhenger av en sterk og god skole. Når hjem og skole samarbeider, gir det de beste forutsetninger for elevens læremiljø. Dette medlem mener det er behov for å satse mer for å styrke samarbeidet mellom hjem og skole. Vi vet at det er store forskjeller mellom skolene med hensyn til hvor godt dette egentlig fungerer. Derfor bør det startes et prøveprosjekt i hvert fylke der det på en utvalgt skole opprettes en stilling som skal styrke samarbeidet.

Dette medlem vil arbeide for at barn får en trygg og god oppvekst. Barn skal ikke bare bli noe - de er noe og skal ha et godt oppvekst- og skolemiljø. Dette medlem vil understreke at en god skole trenger mer enn et godt faglig innhold. Dette medlem vil arbeide for en skole med nok og kvalifiserte lærere. Da må det sikres kvalitetsmessig god etter- og videreutdanning, samt øke lærertettheten spesielt i videregående opplæring. Dette medlem mener det ikke er automatikk i at flere timer i skolen gir økt kvalitet. Partiene på høyre- og venstresiden i norsk politikk har funnet hverandre i svaret på dette spørsmålet. De hevder småskoletrinnet trenger flere timer. Dette skal være løsningen på de fleste av skolens utfordringer, ser det ut til, ved å gi bedre lese- og skriveferdigheter og større mattekunnskaper. Kristelig Folkeparti mener det er viktigere å se på de timene vi allerede har enn å ukritisk bruke flere hundre mill. kroner på å pøse inn mer av det samme. Dette medlem mener Regjeringen prioriterer feil når de innfører fem flere timer i uka til de yngste barna. Derfor vil Kristelig Folkeparti i stedet prioritere å ansette flere lærere i skolen. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det istedenfor å øke timetallet i skolen, blant annet prioriteres å bevilge 220 mill. kroner til å ansette 440 flere lærere. Dette vil kunne gi en større læringseffekt enn flere timer, fordi vi blant annet i større grad vil kunne gi mer tilpasset opplæring for den enkelte elev. Mange partier snakker om at skolen må få flere lærere, Kristelig Folkeparti bevilger penger slik at det blir mulig.

Dette medlem viser til at mange nyutdannede lærere føler seg utrygge i klasseromssituasjonen. Å få tilbakemeldinger og innspill vil kunne gjøre det enklere og raskere for den nyutdannede å få gode rutiner og trygghet i læreryrket. Kristelig Folkeparti vil derfor innføre en forsøksordning med en mentorordning for nyutdannede lærere. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det istedenfor å øke timetallet i skolen, blant annet prioriteres å bevilge 25 mill. kroner til et forsøk med mentorord-

ning. Konkret vil dette gå ut på at nyutdannede lærere kan knyttes opp mot en erfaren lærer det første arbeidsåret. Dette er både god rekrutteringspolitikk og kan gi god seniorpolitikk fordi vi sikrer at vi tar vare på og viderefører all den gode kunnskapen som erfarne lærere sitter med.

Dette medlem viser til at frafallsprosenten i videregående opplæring fortsatt er alvorlig høy og er bekymret for dette. Dette medlem mener Regjeringen ikke setter inn tilstrekkelig med tiltak for å få den redusert. Det er viktig å raskt sette i gang tiltak for å bidra til at flere fullfører videregående. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det istedenfor å øke timetallet i skolen, blant annet prioriteres å bevilge 25 mill. kroner til en egen tiltakspost for å bekjempe frafallet i videregående opplæring. Et annet tiltak som bør settes i gang, er å øke tilskuddet til ordningen for lærlingplasser for elever med spesielle behov, slik Kristelig Folkeparti gjør i sitt alternative budsjett. Økt lærertetthet i grunnskolen vil også være viktig for å begrense frafallet fordi frafallsproblematikken handler om mer enn videregående opplæring.

Dette medlem viser til at flere skolebygg i dag er i svært dårlig forfatning, noe som går utover læringskvaliteten hos elevene og arbeidsmiljøet for lærerne. Dette er en uholdbar situasjon. Dessverre ser ikke Regjeringen dette, og velger å kutte ut rentekompensasjonsordningen for skolebygg. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å videreføre rentekompensasjonsordningen for skolebygg med 1 mrd. kroner. Dette vil være et viktig bidrag for å sikre et bedre arbeidsmiljø for elever og lærere.

Dette medlem mener folkehøyskole er et år utenom et strengt nødvendig studieløp, men det er for mange likevel et nødvendig år i deres livsløp. Skolene er med på å utvide horisonten, skape nysgjerrighet, gi kunnskap og gi elevene mye kompetanse på menneskelige relasjoner. Folkehøyskolene er også med på å gi skoletrøtte elever en mulighet til å få et hvileår og ny inspirasjon, og er dermed en faktor som kan være med å redusere frafallet i videregående opplæring. Dette medlem mener det må gis rom for å kunne opprette nye folkehøyskoler. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å øke bevilgningen til folkehøyskolene med 4 mill. kroner for å opprette en ny folkehøyskole på Dvergsestangen.

Dette medlem mener det ikke er tvil om at Regjeringens budsjettforslag er et svært dårlig budsjett for høyere utdanning og forskning. Det er ikke bare opposisjonen enig om, en samlet universitets-, høyskole- og forskningssektor er sterkt bekymret. Regjeringen fortsetter sitt hvileskjær. Med de oppgangstidene vi er inne i, må vi benytte muligheten til å satse på både skole, høyere utdanning og forskning. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der kuttene rettes opp og bevilgningen til forskning økes kraftig.

Dette medlem mener Regjeringen mangler et kirkebudsjett. Det er uforståelig at Regjeringen ikke viderefører satsingen på å pusse opp forfalne kirkebygg og at de kutter i støtten til de lokale menighetene. I dag er det mange menigheter som sliter både med prestemangel og kirker som forfaller. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å videreføre rentekompensasjonsordningen for kirkebygg, opprette 52 nye prestestillinger, reversere kuttet mot lokalmenighetene og øke støtten til Kirkens Ressurssenter mot vold og overgrep. Dette medlem vil på denne måten legge forholdene til rette for at kirken kan oppfylle sitt eget mål om å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

2.5 Venstre

Komiteens medlem fra Venstre vil påpeke at kunnskap er noe av det viktigste Norge kan satse på i tiden som kommer, og at en slik satsing innebærer en sikring av fremtidig verdiskaping, demokrati og dannelse. For dette medlem er det et mål at Norge skal være en førsteklasses kunnskapsnasjon. Dette forutsetter at man sikrer gode og stabile rammebetingelser for grunnopplæring, høyere utdanning og forskning.

Forskning og høyere utdanning

Dette medlem vil særlig understreke betydningen av at man prioriterer forskning og høyere utdanning. Dette innebærer blant annet at norske forskningsmiljøer må settes i stand til å møte internasjonal konkurranse og holde et høyt internasjonalt nivå. Forskning og utdanning er sektorovergripende og av stor samfunnsmessig betydning, og må prioriteres deretter. En systematisk, langsiktig og forutsigbar satsing på høyere utdanning og forskning er den beste garantien for verdiskaping, utvikling og den generelle allmenndannelse på lengre sikt. For dette medlem er det å satse på forskning og høyere utdanning å investere i framtida.

En gunstig økonomisk situasjon for Norge gjør at mulighetene til å investere i framtida aldri har vært større. Det gjør man ved å satse på kunnskap og nye ideer gjennom robuste bevilgninger og langsiktige, vedvarende satsinger på utdanning, forskning og næringsliv.

Dette medlem finner det derfor oppsiktsvekkende at de nåværende regjeringspartiene - som både i opposisjon, valgkamper og gjennom Soria Moria-erklæringen har erklært at de vil satse på kunnskap - så langt har presentert to budsjetter som i svært liten grad følger opp ambisjonsnivået som det er bred politisk enighet om, jf. bl.a. behandlingen av St.meld. nr. 20 (2004-2005). Den nåværende regjeringen har innført et økonomisk hvileskjær for forskning og høyere utdanning som ser ut til å vedvare. Dette medlem registrerer at denne Regjeringen overhodet ikke viser noen vilje til å prioritere forskning, innovasjon og kunnskap. Etter dette medlems syn er dette en defensiv og lite framtidsrettet politikk, og konsekvensen kan blant annet bli mindre nyskaping og en lavere evne til å

finansiere fremtidig velferd. Det er fint at Regjeringen har fått en egen statsråd for forskning og høyere utdanning, men det er den rød-grønne politikken som må endres på dette feltet dersom vi skal få se noen forbedring.

Dette medlem merker seg for øvrig at det knapt finnes noen referanse til målet om at norsk forskningsinnsats skal utgjøre 3 pst. av BNP i 2010 i det fremlagte budsjettforslaget.

Dette medlem viser til at budsjettforslaget for 2008 innebærer en svært lav realvekst (ca. 3 pst.) for forskningsområdet, jf. bl.a. NIFU STEPs rapport 30/2007. Etter dette medlems mening er dette for svakt, jf. bl.a. vekstmålet vedtatt i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 20 (2004-2005). På en åpen høring i Stortinget 6. november 2007 karakteriserte Akademikerne og Forskerforbundet budsjettforslaget som hhv. "kortsiktig og fragmentert" og "overraskende nøkternt og svakt".

Videre er det et faktum at en betydelig andel av "veksten" for forskningsområdet knyttes til økt kontingent til EUs rammeprogram - som i overveiende grad finansieres av økt avkastning fra Fondet for forskning og nyskaping. Av den samlede veksten på 431 mill. kroner som følge av 10 mrd. kroner i fondskapital fra 2007, går nesten 80 pst. til å finansiere den store økningen i EU-kontingenten for 2008. Dette medlem vil påpeke at forskningsfondet - hvis opprinnelige intensjon ved opprettelsen i 1999 var å kunne skape strategisk handlingsrom i norsk forskning og etter hvert også har bidratt til å finansiere kvalitetsreformen - med dette er redusert til et regulært driftsfond som skal finansiere allerede eksisterende poster. Dette medlem vil advare sterkt mot denne utviklingen.

Dette medlem mener videre at den foreslåtte økningen i forskningsfondet heller ikke på noen måte kan karakteriseres som offensiv. Dette medlem foreslår i stedet å styrke fondsbeholdningen med 34 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Fondet vil etter dette utgjøre 100 mrd. kroner, og økningen på 34 mrd. kroner ville - gitt en rentesats på 5 pst. - kunne medføre en ekstra avkastning til forskningsformål på om lag 1,7 mrd. kroner i 2009 utover Regjeringens forslag. Dette medlem vil understreke at et solid forskningsfond er den beste garantien for stabilitet og forutsigbarhet i de offentlige forskningsbevilgningene, forutsatt at Regjeringen benytter fondsavkastningen i tråd med det som er intensjonen bak fondet.

Dette medlem merker seg videre at Norges forskningsråd får en realnedgang i Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2008, blant annet som en følge av at rådet ikke får noen vekst i sin andel av fondsavkastningen. I en analyse av bevilgningsforslagene innenfor forskning og høyere utdanning i statsbudsjettet for 2008, gjengitt i NIFU STEPs rapport 30/2007, påpekes det for øvrig følgende:

"Særlig de siste to årenes bruk av fondsavkastningen har dessuten vært kjennetegnet ved at Regjeringen foretar en stadig mer detaljert øremerking av fordelingen av Forskningsrådets andel av fondsavkastningen. Den spesielle rolle som fondet har hatt for forsknings-

finansieringen generelt og for Forskningsrådet spesielt, er dermed i ferd med å forsvinne helt."

Dette medlem finner det videre påfallende at de områder/virkemidler som får vekst i 2008 iht. Regjeringens forslag, er områder/virkemidler som Forskningsrådet ikke har prioritert. Etter dette medlems mening burde Regjeringen i større grad benytte seg av det rådgivende kompetanseorgan Forskningsrådet faktisk er, snarere enn å innskjerpe rådets frihetsgrader og handlingsrom. Dette medlem minner blant annet om at Forskningsrådet har signalisert at det er behov for en betydelig satsing innenfor forskning på fornybare energiformer og CO₂-håndtering.

På denne bakgrunn foreslår dette medlem å styrke Norges forskningsråd med 200 mill. kroner, hvorav 100 mill. kroner går en til en generell styrking av rådets programmer i tråd med rådets anbefalinger, mens 100 mill. kroner går til en forsterket forsknings-satsing på fornybare energiformer og CO₂-håndtering. Sistnevnte må for øvrig sees i sammenheng med Venstres forslag om å bevilge ytterligere 200 mill. kroner til FoU knyttet til fornybare energikilder under kap. 1830 post 50 (rammeområde 12).

Dette medlem merker seg videre at det i Regjeringens forslag er satt av midler til 350 nye stipendiatstillinger. Dette er positivt, men ikke på langt nær nok - særlig sett i sammenheng med fjorårets nullvekst og brudd på opptrappingsplanen for stipendiater. Dette medlem vil understreke at behovet for forskerutdannede personale ved institusjonene er stort og vil øke i årene som kommer. NIFU STEP har anslått behovet for å være 520 nye stipendiater årlig frem til 2016 dersom man skal nå det såkalte en-prosent-målet - og da ikke før i 2020. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 56 mill. kroner til opprettelse av ca. 175 nye stipendiatstillinger ut over Regjeringens forslag.

Etter dette medlems mening er det også viktig å sikre et tilstrekkelig antall postdoktorstillinger, slik at doktorgradstipendiater etter avlagt doktorgrad har mulighet til å få en rekrutteringsstilling ved en utdannings- eller forskningsinstitusjon i påvente av en fast stilling. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 50 mill. kroner til opprettelse av ca. 100 nye postdoktorstillinger. Dette medlem imøteser for øvrig Regjeringens bebudede rekrutteringsmelding i 2008, og forutsetter at kommende budsjetter vil være langt mer ambisiøse mht. forskerrekuttering.

Dette medlem viser videre til at Regjeringen heller ikke gjør noe for å rette opp fjorårets "hvileskjær" for universiteter og høyskoler: Fjorårets kutt på 274,3 mill. kroner i basisbevilgninger til sektoren reverseres ikke. Dette kan ikke sees på som noe annet enn et alvorlig anslag mot institusjonenes handlingsrom og frihetsgrad, og vil høyst sannsynlig medføre at institusjonene vil få ytterligere vanskeligheter med å følge opp kvalitetsreformen, at forskningsinnsatsen svekkes og at både studenter og ansatte gis et dårligere tilbud. Dette medlem vil derfor reversere reduksjonen i basisbevilgningene til universitets- og høyskolesektoren, korrigert for generell økonomisk vekst. Dette inne-

bærer en samlet bevilgning på ca. 286 mill. kroner fordelt over flere poster. I tillegg ønsker dette medlem å bevilge 0,3 mill. kroner til drift av Nettverk for private høyskoler, for på denne måten å sikre at de private høyskolene kan styrke sin organisering, synliggjøre sine forskningsresultater og bli hørt i den utdanningspolitiske debatten.

Dette medlem har merket seg planene for utviklingen av ytterligere høyskoletilbud i Kristiansund, og er positive til dette. Kristiansund har ikke en egen statlig høyskole, men har hatt ulike former for desentralisert utdanning på høyskolenivå i byen siden 1958. Utdanningene har vært samlokalisert i Studiesenteret i Kristiansund siden 2000. Dette medlem mener det er viktig med en formell organisering av Studiesenteret, for dermed å kunne realisere planene om ytterligere utdanningstilbud på høyskolenivå i Kristiansund. En videre utvikling av utdanningstilbudet gjennom Studiesenteret i Kristiansund forutsetter et spleiselag mellom stat, kommune og næringsliv. Det er særlig viktig å legge vekt på etableringen av fagtilbud som er spesielt egnet for å tilbys i Kristiansund. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn 2 mill. kroner som administrativ oppstartsbevilgning.

Dette medlem merker seg videre at Regjeringen foreslår ca. 38 mill. kroner til vitenskapelig utstyr i sitt budsjettforslag, og at disse midlene øremerkes høyskolene. Etter dette medlems mening er dette for lite, gitt at det dokumenterte behovet for vitenskapelig utstyr i sektoren som helhet er på ca. 2,6 mrd. kroner frem mot 2010. Institusjonene sliter med et stort etterlep i form av vedlikehold og innkjøp av nytt vitenskapelig utstyr, utskiftingstakten er økende, og det er liten tvil om at man må prioritere også dette området dersom man vil satse på forskning og kunnskap. Dette krever langsiktig opptrapping. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 200 mill. kroner til dette formål.

Innenfor kunstfeltet er det et spesielt behov for å bygge opp forskerkompetanse. Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid er en parallell til forskerutdanningene organisert som doktorgrads-programmer. Programmet skal sikre kunstnerisk utviklingsarbeid på høyeste nivå og skal føre fram til kompetanse som førsteamanuensis. For å styrke dette arbeidet foreslår dette medlem å bevilge 2,5 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem ønsker også å styrke Artsdatabankens arbeid med 2,5 mill. kroner. Artsdatabanken er en uavhengig enhet ved Vitenskapsmuseet ved NTNU som skal gi elektronisk oversikt med informasjon om biologiske arter i Norge til bruk i miljøforvaltning, undervisning og forskning. I en tid der klimaspørsmålet er mer aktuelt enn noensinne, er det viktig å sikre god og oppdatert informasjon om biologisk mangfold.

Tilsvarende viktig arbeid utføres ved NAROM (Norsk senter for romrelatert opplæring) på Andøya, bl.a. med tanke på å initiere og igangsette flere rekrutterings- og opplæringstiltak innenfor matematikk, naturfag og teknologi. Ikke minst er den romrelaterte nettressursen sarepta.org en nyttig læringsressurs i grunnskolen for viten om verdensrommet. Dette

medlem foreslår på denne bakgrunn å øke støtten til NAROM med 1,7 mill. kroner.

Dette medlem merker seg videre at Regjeringens budsjettforslag ikke følger opp den gjeldende forskningsmeldingens ambisjon om å styrke basisbevilgningene til instituttsektoren. Dette er svært viktig for å styrke instituttene internasjonale konkurransevne og langsiktige kompetanseoppbygging, og avgjørende for den næringsrettede forskningen i Norge. Ved å bygge en sterk instituttsektor sikrer man innovasjon og verdiskaping i næringslivet, og bygger videre på et produktivt samspill mellom næringsliv og academia. Dette medlem vil derfor styrke den næringsrettede forskningen gjennom instituttsektoren ved å foreslå en bevilgning på 40 mill. kroner, samt å bruke 75 mill. kroner på å gjenopprette ordningen med tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i SkatteFUNN som Regjeringen fjernet i 2006. I tillegg ønsker dette medlem å øke beløpsgrensene i SkatteFUNN-ordningen. Videre vil dette medlem styrke den næringsrettede forskningen, herunder brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) og ordningen med Forsknings- og utviklingskontrakter, med til sammen 75 mill. kroner.

Dette medlem viser til Venstres merknader i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2006-2007) og vil ytterligere understreke betydningen av studentbarnehager. Studentbarnehager har vært og er et viktig virkemiddel for å gi alle lik rett til høyere utdanning, blant annet fordi ordningen gir studenter med barn muligheten til å være heltidsstudenter. Studentbarnehager er ikke som andre barnehager ved at tilbudet der er tilpasset studerende foreldres behov for fleksibilitet. Dette medlem vil understreke at Regjeringens generelle barnehagesatsing ikke nødvendigvis tilfredsstillende studentenes behov for et særskilt barnehagetilbud. Videre mener dette medlem at det er en forunderlig diskrepans fra Regjeringens side å satse betydelige midler på barnehager, men i for liten grad å sikre tilbudet ved studentbarnehagene. Tilskuddet til studentbarnehagene er et viktig studentpolitisk virkemiddel som er med på å sikre lik mulighet til utdanning og bedre velferd for studenter med barn. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å øke bevilgningen til studentbarnehager med 5 mill. kroner.

Dette medlem vil påpeke viktigheten av internasjonalisering av høyere utdanning, og minne om Stortingets målsetting om flere utenlandsstudenter. Dette medlem merker seg at Regjeringen fortsatt ikke har funnet økonomisk rom for å gjeninnføre utdanningsstøtte til første års utdanning på lavere grad (bachelor-nivå) i land i Asia, Latin-Amerika og Afrika i tråd med merknaden fra en samlet kirke-, utdannings- og forskningskomité, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (2005-2006). Dette medlem mener det er viktig at norske utenlandsstudenter blir oppmuntret og har en reell mulighet til å studere i land i Asia, Sør-Amerika og Afrika. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 0,4 mill. kroner til gjeninnføring av utdanningsstøtte til første års utdanning i de berørte landene.

Dette medlem vil videre påpeke at norske studenter siden 1985 har måttet ta studier i USA uten stu-

diestøtte til det såkalte "freshman-året". Dette har vært en medvirkende faktor til at antallet norske studenter i USA har vært sterkt synkende i alle årene etter 1985. Etter dette medlems mening er det svært viktig å øke antallet norske studenter i USA, og samtidig sikre at det å ta en bachelor-grad ved et amerikansk lærested ikke bare er forbeholdt dem med god personlig økonomi. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 9,8 mill. kroner for å gjeninnføre støtte til "freshman-året" i USA.

Grunnopplæringen

I tråd med satsingen på forskning og høyere utdanning vil dette medlem samtidig påpeke betydningen av en vedvarende og sterk satsing på grunnopplæringen. Skolen er en av våre viktigste oppdragende og "dannende" samfunnsinstitusjoner, som skal formidle allmenndannelse, verdier, kunnskap og kulturarv.

Dette medlem mener det er av avgjørende betydning at vi har kompetente og motiverte lærere i grunn- og videregående skole. I vårt moderne samfunn er det et stadig økende behov for kontinuerlig å oppdatere seg i forhold til sitt eget fagfelt, og lærere som yrkesgruppe er intet unntak. Dette medlem vil derfor påpeke at det er nødvendig for lærere i grunn- og videregående skole å ha mulighet til systematisk å både fornye og komplettere sin fag- og yrkeskompetanse. Dette medlem vil i denne sammenheng også påpeke at man i Sverige nylig har lansert "Läraryftet" der kompetanseheving av lærerne gjennom videreutdanning er det bærende element.

Dette medlem mener - i likhet med en samlet kirke-, utdannings- og forskningskomité, jf. Innst. S. nr. 15 (2006-2007) - at det er behov for en systematisk ordning som varetar hensynet om faglig oppdatering for norske lærere på en bedre måte enn hva som er tilfellet i dag, og vil i denne sammenheng vise til Dokument nr. 8:81 (2005-2006) om å innføre et kompetanseår for lærere i grunn- og videregående skole.

Dette medlem mener at ordningen med et kompetanseår bør innledes med en begrenset prøveordning i utvalgte kommuner i samarbeid med partene i arbeidslivet, finansiert som et spleiselag mellom stat og kommune, og evaluert av en tverrfaglig forskergruppe innen utgangen av prøveordningens periode slik at man dermed kan ha kvalifiserte resultater å vise til i det videre arbeidet med ordningen.

Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 100 mill. kroner til igangsettelse av en slik prøveordning.

Dette medlem mener videre at utfordringene knyttet til fremtidig lærermangel er for store til å ignorere og savner en vilje fra Regjeringens side til å ta dette spørsmålet på alvor. Dette medlem viser i denne sammenheng til Dokument nr. 8:68 (2006-2007), jf. Innst. S. nr. 239 (2006-2007), om å utarbeide forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole. Ovennevnte representantforslag henviser til at halvparten av lærerne i videregående skole er over 50 år, mens det i grunnskolen er 37 pst. i samme

aldersgruppe. Samtidig vises det til at gjennomsnittsalderen for ansatte i den videregående skolen er 49 år. I løpet av en tiårsperiode vil man derfor trolig måtte erstatte et ikke ubetydelig antall lærere i den videregående skolen. Tilsvarende gjelder også for grunnskolen. Parallelt med dette øker antallet elever. I ovennevnte representantforslag påpekes det at minimum fire elementer må vektlegges i utarbeidelsen av en nasjonal rekrutteringsplan for lærere. For det første må planen inneholde strategier for å gjøre læreryrket mer attraktivt og dermed få flere til å velge å bli lærere. For det andre må det utvikles strategier for å rekruttere lærere fra andre relevante yrker, for eksempel gjennom å etablere særskilte pedagogiske kvalifiseringsstipend. For det tredje må man styrke og sikre systematisk kompetanseheving hos lærere. For det fjerde må man igangsette målrettede seniortiltak for å beholde verdifull kompetanse lengst mulig i skolen.

Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 175 mill. kroner til utarbeidelse og oppstart av forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole.

Dette medlem vil videre påpeke at det med tanke på Kunnskapsløftet er et stort behov for å utvikle nye læremidler til bruk i den samiske grunnskolen. Dette gjelder læremidler både til elever som har samisk som 1. språk og til de som har det som 2. språk. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen med 5 mill. kroner for å styrke produksjonen av samiske læremidler.

Dette medlem viser til det viktige arbeidet som utføres i forbindelse med samarbeidet mellom skole og hjem, og vil understreke at dette er et område som behøver ytterligere styrking for å gi barn et best mulig utbytte av opplæringa, jf. bl.a. Innst. S. nr. 164 (2006-2007). Dette medlem vil i denne forbindelse særlig vise til det viktige arbeidet Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) gjør. På denne bakgrunn ønsker dette medlem å styrke tilskuddet med 2 mill. kroner.

Dette medlem er opptatt av å bevare gamle håndverksfag, og viser i denne forbindelse til omtalen i St.prp. nr. 1 (2007-2008) for Kunnskapsdepartementet hvor følgende påpekes:

"Fleire gamle handtverksfag er i ferd med å forsvinne. Dette kan føre til at viktig kompetanse går tapt. Faga er viktig å halde på, både i seg sjølve og som ein del av den norske kulturarven. Bruken av midlane skal innrettast slik at kunnskapen blir formidla til relevante aktørar innanfor fag- og yrkesopplæringa."

Dette medlem merker seg at Regjeringen har bevilget 5 mill. kroner til stipend for å styrke tradisjonelle håndverksfag, men mener at det behøves et betydelig løft for at ikke disse fagene skal gå tapt. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å styrke satsingen på tradisjonelle håndverksfag med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til at det i 2006 ble gjennomført en evaluering av tilskuddsordningen for utvikling av musikk- og kulturskoler, og at evalueringen viste at ordningen har ført til økt kulturell og musi-

kalsk aktivitet i kommunene. Dette medlem merker seg at Regjeringen foreslår å videreføre tilskuddordningen på samme nivå som i 2007, men finner dette svært underlig sett i lys av ovennevnte evaluering, samt Regjeringens egen strategi for kunst og kultur i opplæringen. Dette medlem mener tvert imot at evalueringen viser at dette er en viktig ordning som det bør satses ytterligere på. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å styrke satsingen med 2,5 mill. kroner.

Dette medlem mener også at det er nødvendig å styrke kvaliteten og kompetansen i rådgivningstjenesten, og viser i denne forbindelse blant annet til den brede omtalen av skolerådgivning i Innst. S. nr. 164 (2006-2007), jf. St.meld. nr. 16 (2006-2007). Dette medlem ønsker primært en integrert rådgivningstjeneste. Dersom man skal dele rådgivningsfunksjonen i en yrkesveiledningsdel og en sosialpedagogisk del, forutsetter dette en betydelig ressursheving og tydelige kompetansekrav. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å styrke rådgivningstjenesten med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til at leksehjelp er et viktig tiltak som gir bedre tilrettelegging av opplæringen for den enkelte elev. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å styrke satsingen på leksehjelp med 10 mill. kroner.

Dette medlem er enig i intensjonen om gratis læremidler i den videregående skolen, men mener at den foreslåtte ordningen ikke er god nok. Dette medlem viser at erfaringer så langt viser at ordningen i praksis er blitt en utlånsordning. Regjeringens bevilgning er ikke stor nok til at fylkeskommunene settes i stand til å kjøpe nye bøker for hvert årskull, og skoleeiere tvinges dermed i overveiende grad til å opprette en byråkratisk utlånsordning, som blir ressurskrevende for administrasjonen og upraktisk for elevene. Dette medlem går derfor imot de foreslåtte bevilgningene til gratis læremidler i Regjeringens forslag, og foreslår heller å innføre behovsprøvd stipend for læremidler i videregående skole. Maksimalt stipend økes dermed til 600 kroner pr. måned, og er et mye mer målrettet tiltak som vil hjelpe dem som trenger det mest.

Dette medlem ønsker heller ikke å prioritere forskning med heldagsskole og utvidet timetall på barnetrinnet i grunnskolen, all den tid vi står overfor store utfordringer knyttet til lærermangel og kompetanseheving blant lærere. Dette medlem vil heller omprioritere Regjeringens foreslåtte bevilgninger på disse områdene til en målrettet satsing på kompetanse og rekruttering av lærere, jf. omtale ovenfor.

Dette medlem går videre imot Regjeringens opplegg for gratis frukt og grønt i skolen, jf. Venstres merknader i Innst. S. nr. 230 (2006-2007). Dette medlem mener at det ut fra dagens budsjettsituasjon vil være mye mer målrettet og effektivt å foreta en helhetlig omlegging av mva.-systemet der man innfører full mva. på brus og sterkt sukkerholdige drikkevarer, og samtidig unntar frukt og grønt for mva. Dette vil gagne hele befolkningen, også elevene, og er et viktig helse- og forbrukerpolitisk grep.

Dette medlem er mer opptatt av at vi har gode lærere, tilstrekkelig antall lærere og at skoleeier settes i stand til å foreta nødvendige utbedringer og investere i nye, friske skolebygg gjennom en utvidelse og videreføring av rentekompensasjonsordningen for skolebygg, jf. Venstres forslag om en styrket bevilgning på 57 mill. kroner over kap. 582 post 60 (rammeområde 6), enn at vi skal ha en skolemåltidsordning som i beste fall kan karakteriseres som "halvveis".

Kirke

Dette medlem viser videre til Regjeringens forslag om å kutte 24 mill. kroner i driftstilskuddet til de kirkelige fellesrådene. Dette medlem vil påpeke at dette går ut over arbeidet i de lokale menighetene, og er uenig i en slik prioritering. Dette medlem ønsker derfor å reversere dette kuttet ved å bevilge 24 mill. kroner til de kirkelige fellesrådene.

Dette medlem har videre merket seg det viktige arbeidet som utføres av Kirkens Ressurscenter mot vold og overgrep. Dette medlem er kjent med at ressurscenteret har behov for økte driftsmidler, og foreslår derfor å bevilge 0,5 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem beklager sterkt at Regjeringen langt på veg har konkludert vedrørende eierforholdet til Opplysningsvesenets fond før forholdet mellom stat og kirke er avklart. Dette medlem mener at spørsmålet om eierskap av fondet naturlig bør vurderes i for-

bindelse med en avgjørelse om det framtidige forholdet mellom kirke og stat slik det er beskrevet i St.meld. nr. 41 (2004-2005).

Forslaget fra Venstre om netto utgiftsrammer for statsbudsjettet for 2008 ble nedstemt under finansdebatten 27. november 2007. Venstre foreslo at rammeområde 16 settes til kr 39 059 082 000 - jf. Venstres alternative statsbudsjett slik dette fremkommer av Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008) - noe som innebærer en økning på 1 374,5 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

2.6 Oversikt over alternative budsjettforslag i finansinnstillingen

Tabellen nedenfor viser hvilke tall som lå til grunn for partienes forslag til netto utgiftsramme for område 16 Kirke, utdanning og forskning i finansinnstillingen, jf. Budsjett-innst. S. I (2007-2008). Alle forslagene hadde forskjellig utgiftsramme. Regjeringspartienes forslag til utgiftsramme hadde flertall og ble vedtatt under finansdebatten 27. november 2007.

Beløpene i tabellen er ikke endret i forhold til de tallene partiene la til grunn for rammeforslaget i finansinnstillingen. Av denne grunn er henholdsvis Høyres og Venstres forslag vedrørende SkatteFUNN under kap. 928 gjengitt her, selv om denne ordningen ikke hører inn under rammeområde 16.

Oversikt over tall til grunn for partienes forslag til utgiftsramme i finansinnstillingen. Bare poster med avvik. (Endring i forhold til Regjeringens forslag i parentes.)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	A, SV, Sp	FrP	H	KrF	V
Utgifter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)								
200		Kunnskapsdepartementet						
	1	Driftsutgifter	203 300	203 300 (0)	172 805 (-30 495)	196 300 (-7 000)	203 300 (0)	203 300 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	4 792	4 792 (0)	4 074 (-718)	4 792 (0)	4 792 (0)	4 792 (0)
205		Skoleombud						
	1	Driftsutgifter	0	0 (0)	2 500 (+2 500)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
206		Aktive Foreldre						
	1	Driftsutgifter	0	0 (0)	500 (+500)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
220		Utdanningsdirektoratet						
	1	Driftsutgifter	145 187	145 187 (0)	123 409 (-21 778)	145 187 (0)	145 187 (0)	145 187 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	5 871	5 871 (0)	5 371 (-500)	5 871 (0)	5 871 (0)	5 871 (0)
	70	Tilskudd til læremidler mv.	40 483	40 483 (0)	36 483 (-4 000)	40 483 (0)	40 483 (0)	40 483 (0)
221		Foreldreutvalget for grunnskolen						
	1	Driftsutgifter	7 371	7 371 (0)	8 371 (+1 000)	7 371 (0)	17 371 (+10 000)	7 371 (0)
222		Statlige grunn- og videre- gående skoler og grunn- skoleinternat						
	1	Driftsutgifter	114 252	114 252 (0)	56 724 (-57 528)	114 252 (0)	114 252 (0)	114 252 (0)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	A, SV, Sp	FrP	H	KrF	V
	60	Tilskudd til hjem/skole-arbeid-tiltak	0	0	0	0	0	2 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+2 000)
223		Samisk utdannings-administrasjon						
	50	Tilskudd til Sametinget	31 887	31 887	7 972	33 887	31 887	36 887
				(0)	(-23 915)	(+2 000)	(0)	(+5 000)
225		Tiltak i grunnsopplæringen						
	62	Tilskudd til digitale læremidler i videregående skole	0	0	25 000	0	0	0
				(0)	(+25 000)	(0)	(0)	(0)
	63	Tilskudd til samisk i grunnsopplæringen	51 196	51 196	0	51 196	51 196	51 196
				(0)	(-51 196)	(0)	(0)	(0)
	64	Tilskudd til opplæring av barn og unge i statlige asylmottak	60 867	60 867	30 867	60 867	60 867	60 867
				(0)	(-30 000)	(0)	(0)	(0)
	66	Tilskudd til leirskole-opplæring	37 285	37 285	72 285	37 285	37 285	37 285
				(0)	(+35 000)	(0)	(0)	(0)
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	10 566	10 566	0	10 566	10 566	10 566
				(0)	(-10 566)	(0)	(0)	(0)
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov	8 331	8 331	12 831	8 331	13 331	8 331
				(0)	(+4 500)	(0)	(+5 000)	(0)
	71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	8 737	8 737	360	8 737	8 737	11 237
				(0)	(-8 377)	(0)	(0)	(+2 500)
	74	Tilskudd til organisasjoner	10 946	10 946	11 446	10 946	10 946	10 946
				(0)	(+500)	(0)	(0)	(0)
	76	Leksehjelp	0	0	0	25 000	0	0
				(0)	(0)	(+25 000)	(0)	(0)
	76	Tilskudd til skoler med elever med særskilte behov	0	0	35 000	0	0	0
				(0)	(+35 000)	(0)	(0)	(0)
	77	Sommerskole	0	0	0	15 000	0	0
				(0)	(0)	(+15 000)	(0)	(0)
	77	Tilskudd til skoler med blinde og svaksynte	0	0	5 000	0	0	0
				(0)	(+5 000)	(0)	(0)	(0)
	78	Tilskudd til elever med dysleksi og lignende	0	0	10 000	0	0	0
				(0)	(+10 000)	(0)	(0)	(0)
	78	Tilskudd til rådgivningstjeneste	0	0	0	0	0	5 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+5 000)
	79	Demonstrasjonsskoler for fysisk aktivitet	0	0	0	5 000	0	0
				(0)	(0)	(+5 000)	(0)	(0)
	79	Skolemat i grunnskolen	0	0	80 000	0	0	0
				(0)	(+80 000)	(0)	(0)	(0)
	80	Seniortiltak for realfagslærere	0	0	0	30 000	0	0
				(0)	(0)	(+30 000)	(0)	(0)
	81	Samarbeid mellom skoler og bibliotek	0	0	0	5 000	0	0
				(0)	(0)	(+5 000)	(0)	(0)
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen						
	21	Spesielle driftsutgifter	1 014 658	1 014 658	1 082 658	994 658	1 045 658	999 658
				(0)	(+68 000)	(-20 000)	(+31 000)	(-15 000)
	22	Kompetanseutvikling og rekruttering lærere	0	0	0	0	0	275 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+275 000)
	76	Leksehjelp	0	0	0	0	0	10 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)
227		Tilskudd til særskilte skoler						
	61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 547	2 547	1 274	2 547	2 547	2 547
				(0)	(-1 273)	(0)	(0)	(0)
	63	(NY POST) Hopen Videregående skole	0	0	3 600	0	0	0
				(0)	(+3 600)	(0)	(0)	(0)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	A, SV, Sp	FrP	H	KrF	V
	71	Tilskudd til internatdrift ved Krokeide yrkesskole	20 103	20 103 (0)	21 103 (+1 000)	20 103 (0)	20 103 (0)	20 103 (0)
	72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	25 354	25 354 (0)	25 854 (+500)	25 354 (0)	25 354 (0)	25 354 (0)
228		Tilskudd til private skoler mv.						
	70	Private skoler med rett til statstilskudd	2 528 382	2 528 382 (0)	2 578 382 (+50 000)	2 518 582 (-9 800)	2 532 782 (+4 400)	2 512 982 (-15 400)
	73	Kapitaltilskudd friskoler	0	0 (0)	45 000 (+45 000)	20 000 (+20 000)	0 (0)	0 (0)
229		Andre tiltak						
	70	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	11 909	11 909 (0)	12 409 (+500)	11 909 (0)	11 909 (0)	11 909 (0)
230		Kompetansesentre for spesialundervisning						
	1	Driftsutgifter	585 136	585 136 (0)	615 136 (+30 000)	585 136 (0)	585 136 (0)	585 136 (0)
246		Kvalitetsutvikling i rådgivningstjenesten						
	1	Prosjektmidler til PROFRÅD	0	0 (0)	950 (+950)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
253		Folkehøyskoler						
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	588 962	588 962 (0)	574 662 (-14 300)	588 962 (0)	592 962 (+4 000)	588 962 (0)
	71	Tilskudd til Folkehøyskolerådet	3 353	3 353 (0)	3 053 (-300)	3 353 (0)	3 353 (0)	3 353 (0)
254		Tilskudd til voksenopplæring						
	70	Tilskudd til studieforbund	166 502	166 502 (0)	90 502 (-76 000)	100 502 (-66 000)	166 502 (0)	166 502 (0)
	71	Tilskudd til fjernundervisning	11 977	11 977 (0)	16 977 (+5 000)	11 977 (0)	11 977 (0)	11 977 (0)
	72	Tilskudd til Studiesenteret Finnsnes	3 483	3 483 (0)	1 483 (-2 000)	3 483 (0)	3 483 (0)	3 483 (0)
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	10 760	10 760 (0)	9 260 (-1 500)	10 760 (0)	10 760 (0)	10 760 (0)
256		Vox - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet						
	1	Driftsutgifter	40 243	40 243 (0)	38 793 (-1 450)	40 243 (0)	40 243 (0)	40 243 (0)
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet						
	21	Spesielle driftsutgifter	36 944	36 944 (0)	36 944 (0)	56 944 (+20 000)	36 944 (0)	36 944 (0)
258		Analyse og utviklingsarbeid						
	1	Driftsutgifter	3 514	3 514 (0)	3 514 (0)	3 514 (0)	1 514 (-2 000)	3 514 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	33 646	33 646 (0)	23 046 (-10 600)	33 646 (0)	13 646 (-20 000)	33 646 (0)
270		Studium i utlandet og sosiale formål for studenter						
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	65 180	65 180 (0)	65 180 (0)	68 180 (+3 000)	70 180 (+5 000)	70 180 (+5 000)
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	153 103	153 103 (0)	157 103 (+4 000)	153 103 (0)	153 103 (0)	153 103 (0)
271		Universiteter						
	50	Basisfinansiering statlige universiteter	6 675 671	6 691 100 (+15 429)	6 922 696 (+247 025)	6 860 871 (+185 200)	6 867 571 (+191 900)	6 863 571 (+187 900)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	A, SV, Sp	FrP	H	KrF	V
	52	Forskningsfinansiering statlige universiteter	2 723 520	2 723 520 (0)	2 768 520 (+45 000)	2 716 720 (-6 800)	2 733 520 (+10 000)	2 723 520 (0)
272		Vitenskapelige høyskoler						
	50	Basisfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	552 239	553 039 (+800)	563 139 (+10 900)	558 939 (+6 700)	559 239 (+7 000)	560 639 (+7 000)
	52	Forskningsfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	154 610	154 610 (0)	155 550 (+940)	153 650 (-960)	154 610 (0)	154 610 (0)
	70	Basisfinansiering private vitenskapelige høyskoler	17 433	17 490 (+57)	18 783 (+1 350)	19 083 (+1 650)	18 833 (+1 400)	17 433 (+1 400)
275		Høyskoler						
	50	Basisfinansiering statlige høyskoler	4 979 641	4 982 898 (+3 257)	5 163 466 (+183 825)	5 064 141 (+84 500)	5 064 641 (+85 000)	5 069 141 (+89 500)
	52	Forskningsfinansiering statlige høyskoler	254 355	254 355 (0)	267 155 (+12 800)	252 115 (-2 240)	254 355 (0)	254 355 (0)
	70	Basisfinansiering private høyskoler	351 543	351 829 (+286)	361 543 (+10 000)	356 043 (+4 500)	361 243 (+9 700)	356 543 (+5 000)
	72	Forskningsfinansiering private høyskoler	46 321	46 321 (0)	49 521 (+3 200)	46 321 (0)	46 321 (0)	46 321 (0)
276		Fagskoleutdanning						
	70	Tilskudd til fagskoleutdanning	304 083	304 083 (0)	404 083 (+100 000)	304 083 (0)	304 083 (0)	304 083 (0)
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler						
	1	Driftsutgifter	347 960	355 131 (+7 171)	349 710 (+1 750)	349 710 (+1 750)	355 960 (+8 000)	352 160 (+4 200)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	14 505	14 505 (0)	44 505 (+30 000)	14 505 (0)	14 505 (0)	14 505 (0)
	46	Vedlikehold universiteter og høyskoler	0	0 (0)	0 (0)	50 000 (+50 000)	0 (0)	0 (0)
	47	Green campus initiative	0	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)	0 (0)	0 (0)
285		Norges forskningsråd						
	52	Forskningsformål	1 082 631	1 082 631 (0)	1 082 631 (0)	1 274 631 (+192 000)	1 082 631 (0)	1 588 631 (+506 000)
286		Fondet for forskning og nyskaping						
	50	Overføring til Norges forskningsråd	939 560	939 560 (0)	939 560 (0)	949 560 (+10 000)	939 560 (0)	939 560 (0)
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak						
	21	Spesielle driftsutgifter	4 607	4 607 (0)	4 607 (0)	4 607 (0)	4 607 (0)	44 607 (+40 000)
288		Internasjonale samarbeidstiltak						
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	145 522	145 522 (0)	165 522 (+20 000)	145 522 (0)	145 522 (0)	145 522 (0)
340		Kirkelig administrasjon						
	71	Tilskudd til kirkelige formål	180 850	180 850 (0)	178 950 (-1 900)	180 850 (0)	187 350 (+6 500)	181 350 (+500)
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	40 500	40 500 (0)	64 500 (+24 000)	40 500 (0)	66 500 (+26 000)	64 500 (+24 000)
	73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	3 000	3 000 (0)	4 000 (+1 000)	3 000 (0)	3 000 (0)	3 000 (0)
	74	Tilskudd til Oslo domkirke	1 000	1 000 (0)	2 000 (+1 000)	1 000 (0)	1 000 (0)	1 000 (0)
341		Presteskapet						
	1	Driftsutgifter	759 572	759 572 (0)	789 572 (+30 000)	774 572 (+15 000)	785 572 (+26 000)	759 572 (0)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	A, SV, Sp	FrP	H	KrF	V
920		Norges forskningsråd						
	50	Tilskudd	1 154 000	1 154 000 (0)	1 156 000 (+2 000)	1 154 000 (0)	1 180 400 (+26 400)	1 229 000 (+75 000)
928		SkatteFunn						
	21	Tilskudd til ulønnet forskningsinnsats	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	75 000 (+75 000)
928		Tilskudd til ulønnet forskningsinnsats gjennom SkatteFUNN						
	21	Spesielle driftsutgifter	0	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)	0 (0)
1020		Havforskningsinstituttet						
	1	Driftsutgifter	266 700	266 700 (0)	266 700 (0)	271 700 (+5 000)	266 700 (0)	266 700 (0)
1022		NIFES						
	1	Driftsutgifter	50 100	50 100 (0)	52 100 (+2 000)	50 100 (0)	50 100 (0)	50 100 (0)
2410		Statens lånekasse for utdanning						
	1	Driftsutgifter	281 693	281 693 (0)	253 593 (-28 100)	281 693 (0)	281 693 (0)	281 693 (0)
	50	Avsetning til utdanningsstipend	4 326 200	4 326 200 (0)	4 376 200 (+50 000)	4 326 200 (0)	4 326 200 (0)	4 326 200 (0)
	70	Utdanningsstipend	2 776 800	2 776 800 (0)	2 776 800 (0)	2 895 400 (+118 600)	2 776 800 (0)	2 851 500 (+74 700)
	71	Andre stipend	453 325	453 325 (0)	453 725 (+400)	458 325 (+5 000)	453 925 (+600)	463 525 (+10 200)
		Sum utgifter rammeområde 16	47 617 143	47 644 143 (+27 000)	48 425 387 (+808 244)	48 324 243 (+707 100)	48 053 043 (+435 900)	48 991 643 (+1 374 500)
Inntekter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)								
		Sum inntekter rammeområde 16	9 932 561	9 932 561 (0)	9 932 561 (0)	9 932 561 (0)	9 932 561 (0)	9 932 561 (0)
		Sum netto rammeområde 16	37 684 582	37 711 582 (+27 000)	38 492 826 (+808 244)	38 391 682 (+707 100)	38 120 482 (+435 900)	39 059 082 (+1 374 500)

3. MERKNADER TIL KAPITLER PÅ UTDANNINGSOMRÅDET

Når det gjelder budsjettkapitler og poster som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til Regjeringens forslag.

3.1 Kunnskapsdepartementet - Administrasjon

Programkategori 07.10 Administrasjon gjelder lønn og driftsutgifter i Kunnskapsdepartementet, herunder drift av den norske UNESCO-kommisjonen. Foreldreutvalget for grunnskolen og tilskudd til Sametinget for samisk utdanningsadministrasjon gjenfinnes nå under programkategorien 07.20 for grunnopplæring.

Programkategori 07.30 Barnehager under Kunnskapsdepartementet behandles i familie- og kulturkomiteen (kap. 231).

Departementet redegjør for fornyelse og organisasjonsendringer i utdannings- og forskningssektoren, samt arbeidet med likestilling og med miljø, i en egen del V i proposisjonen.

Kap. 200 Kunnskapsdepartementet

Departementet foreslår en bevilgning på kr 210 633 000 under dette kapitlet.

Komiteen merker seg at departementet ønsker å styrke sin kompetanse på samfunnsøkonomisk analyse. Komiteen viser videre til at departementet varsler at det er tatt initiativ til en ekstern evaluering av NOKUT. Komiteen imøteser evalueringen, og viser til at det er naturlig å se den i sammenheng med stortingsmeldingen om evaluering av Kvalitetsreformen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at det heller ikke i budsjettet for 2008 er foretatt nødvendige kutt i driftsutgiftene til departementet. Disse medlemmer er av den oppfatning at arbeidet i departementet kan effektiviseres.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Fremskrittspartiets medlemmer foreslo å redusere bevilgningen til departementet, gjennom å redusere driftsutgifter.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sitt alternative budsjett, hvor det foreslås å redusere post 1 med 7 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at moderniseringen av offentlig sektor har stoppet opp med den rød-grønne regjeringen. Disse medlemmer vil effektivisere driften av statlig administrasjon i departementer og underliggende etater.

3.2 Grunnopplæringen

Programkategori 07.20 Grunnopplæringen gjelder særskilte tiltak i grunnskolen og den videregående opplæringen. Bevilgningen omfatter Utdanningsdirektoratet, Foreldreutvalget for grunnskolen, tiltak og kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, tilskudd til private skoler og til samisk utdanning, virksomhet knyttet til det statlige spesialpedagogiske støttesystemet (Statped) og enkelte andre formål. Grunnopplæringen blir ellers i hovedsak finansiert gjennom statlige rammetilskudd og skatteinntekter til kommunene og fylkeskommunene.

Regjeringen foreslår å styrke grunnopplæringen med ca. 790 mill. kroner i 2008 i forhold til saldert budsjett 2007. Videre foreslås bevilgningen til kvalitetsutvikling i grunnopplæringen videreført med ca. 1 mrd. kroner. Det er redegjort for ressursene i grunnopplæringen i en egen del IV i proposisjonen.

Departementet tar sikte på å legge fram en stortingsmelding om kvalitet i opplæringen og prioriteringer i bruken av statlige virkemidler. På grunnlag av behandlingen vil departementet utvikle en strategi for kvalitetsutvikling som skal konkretisere ulike virkemidler og legge premisser for bruken av utviklingsmidler for 2009 og framover.

Departementet vil våren 2008 foreslå endringer i opplæringsloven slik at retten til opplæring skal gjelde alle voksne over 25 år og ikke bare voksne født i 1978 eller senere. 21 mill. kroner foreslås bevilget til dette i 2008.

Departementet vil våren 2008 også foreslå endring i formålsparagrafen i opplæringsloven, jf. NOU 2007:6 Formål for framtida.

I budsjettforslaget er timetallet på barnetrinnet utvidet med til sammen 5 uketimer à 60 minutter fra høsten 2008. Det foreslås 275,7 mill. kroner til dette i 2008.

Departementet vil fra høsten 2008 utvide ordningen med gratis læremidler til å gjelde videregående trinn 3. Skoleeier har ansvar for å holde elevene med nødvendige trykte og digitale læremidler. 223 mill. kroner foreslås i kompensasjon til skoleeier for dette i 2008. I tillegg blir det gitt et ikke behovsprøvd stipend gjennom Statens lånekasse for utdanning. Dette skal være med på å dekke elevenes utgifter til andre læremidler og nødvendig individuelt utstyr.

Departementet foreslår å bevilge ytterligere 218 mill. kroner i 2008 til innføring av gratis frukt og grønt. Ordningen, som gjelder både rene ungdomsskoler (8.-10. trinn) og kombinerte skoler (1.-10. trinn), er en oppfølging av Revidert nasjonalbudsjett 2007. Forsøkene med utvidet skoledag, skolemat, leksehjelp og fysisk aktivitet blir videreført i 2008. Departementet foreslår 20 mill. kroner til disse tiltakene.

Departementet legger vekt på å styrke kompetansen til lærere, instruktører og skoleeiere. Kompetanse for utvikling - Strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2005-2008, blir videreført i 2008. 375 mill. kroner er avsatt til kompetanseutvikling i 2008. Midlene skal gå direkte til skoleeier.

Stortinget vedtok i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2007 å øke ressursene til rådgivning i videregående opplæring, spesielt rettet mot ungdomstrinnet. 11 mill. kroner ble bevilget til dette, og videre 4 mill. kroner til å etablere partnerskap for karriereveiledning i alle fylkeskommunene. For 2008 foreslås tiltakene videreført med 37,5 mill. kroner.

Departementet foreslår å øke støtten til utviklingsprosjekter ved skoler som har mer enn 25 pst. minoritetsspråklige elever, med 1 mill. kroner for 2008. Også bevilgningen til Språkløftet økes med 1 mill. kroner. Språkløftet skal sikre at barn som har behov for ekstra stimulering etter språkkartlegging på helsestasjonen, får tilbud om nærmere utredning, diagnostisering og oppfølging.

Generelt til grunnopplæring

UTVIDET TIMETALL

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen ønsker å utvide timetallet på barnetrinnet, 1.-4. trinn, med fem timer à 60 min. i uka.

Flertallet er tilfreds med timetallsutvidelsen og at fagene norsk, matematikk og engelsk blir styrket.

En timetallsutvidelse med fem timer i uka innebærer at elevene i 1.-4. trinn i gjennomsnitt får en økning på noe over en time i uka, til om lag 18,5 timer. Flertallet viser til målet om å utvide timetallet på barnetrinnet, 1.-7. trinn, til i snitt 21 timer i uka.

Flertallet mener en timetallsutvidelse er ledd i arbeidet med å bedre elevenes læringsutbytte og at det vil bidra til sosial utjevning.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det er foreslått å bevilge 275,7 mill. kroner til timetallsutvidelse, og at 270 mill. kroner blir lagt inn i rammetilskuddet til kommunene, jf. kap. 571 post 60 i budsjettet til Kommunal- og regionaldepartementet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at timetallet på barnetrinnet ble utvidet med 12 uketimer à 45 min. i perioden 2001-2005. Dette var en nødvendig økning, fordi norske elever hadde få timer og lærte mindre enn elever i sammenlignbare land.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre støtter Regjeringens forslag om å utvide skoledagen med fem ekstra uketimer på 1.-4. trinn, men setter som en forutsetning at det finnes mange nok og godt nok kvalifiserte lærere. Disse

medlemmer viser til at Regjeringen ikke synes å ta på alvor at Norge, selv uten den foreslåtte timetallsutvidelsen, har problemer med å rekruttere lærere og sørge for at de har god nok kompetanse. En timetallsutvidelse i den størrelsesorden Regjeringen foreslår, vil kreve mange nye lærerårsverk.

Disse medlemmer viser til forslaget om rekruttering av lærere, styrket lærerkompetanse og tiltak for å beholde eldre realfaglærere i skolen, jf. Dokument nr. 8:6 (2007-08). For disse medlemmer er det helt avgjørende å ta problemet med rekrutterings- og kompetansesvikt alvorlig for å kunne gi skoledagen innhold for elevene. For øvrig vil disse medlemmer vise til nærmere omtale av problemstillingen under sine generelle merknader under kapittel 2.3.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Regjeringen foreslår å øke timetallet med fem uketimer. Disse medlemmer mener det er et viktig tiltak, men vil presisere at økt timetall i seg selv ikke bidrar til kvalitetsheving.

Disse medlemmer viser til den nylig publiserte PISA-undersøkelsen, som viser at norske elever gjør det relativt sett dårligere i lesning og naturfag enn i forrige PISA-undersøkelse. Norske elever befinner seg under gjennomsnittlig nivå i OECD-området. PIRLS-undersøkelsen, som undersøker leseferdigheter, viser samme tendens. Dette medfører at de tiltakene som er iverksatt for å bedre kvaliteten i grunnopplæringen, så langt ikke har hatt ønsket effekt. Disse medlemmer vil peke på at det er avgjørende for bedret kvalitet i skolen at en både prioriterer etter- og videreutdanning for lærere, kombinert med økt kunnskapsfokus i undervisningen og flere undervisningstimer i viktige fag.

Disse medlemmer vil vise til at de internasjonale undersøkelsene viser en utviklingstendens i norsk skole som er svært bekymringsverdig, og mener det er grunn til å forske vesentlig mer for å finne ut mer om årsakene til det som ser ut til å være en særlig tendens for norske elever i forhold til elever fra sammenlignbare land. Disse medlemmer mener slik forskning ikke bør være avgrenset til kun å se inn i selve undervisningen med fokus på pedagogikk og kompetanse, men ha et mer helhetlig perspektiv som også involverer familiesituasjon, sosiale forhold, verdiutvikling mv. Disse medlemmer mener videre det er grunn til å igangsette forskning på den norske velferdsmodellens innvirkning på norske skoleelevers fremtidsperspektiv i forhold til elever fra andre land. Disse medlemmer undres over om det kan være en viss sammenheng mellom for dårlig skoleprestasjon og bevisstheten rundt at en alltid vil ha det offentlige å falle tilbake på dersom en ikke lykkes i skole eller arbeidsliv. Slik forskning bør iverksettes straks, slik at en kan se på utdanning i et noe større perspektiv og vurdere eventuelle helhetlige systemskifter som stimulerer den enkeltes motivasjon for å gjøre det best mulig i skolesituasjonen.

Disse medlemmer peker på at Norge er et samfunn hvor forskjellene er relativt små, med stor grad av lønnslikhet uavhengig av utdanning. Disse med-

lemmer mener det er nødvendig å se nærmere også på disse forholdene dersom en vil finne de underliggende årsakene til at norske elever har dårlig faglig prestasjonsnivå i forhold til land i OECD.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen iverksette forskning på eventuell sammenheng mellom den norske velferdsmodellen, innbygges verdiutvikling, familiesituasjon mv. og svak faglig elevprestasjon i norsk skole, for å få en helhetlig og systematisk gjennomgang som grunnlag for iverksetting av ytterligere tiltak."

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås å bevilge penger til en ekstra uketime i matematikk på ungdomstrinnet. Dette er et viktig tiltak for å styrke elevenes læringsutbytte i et sentralt fag.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringen vil øke timetallet på småskoletrinnet med 5 timer à 60 min. Disse medlemmer mener dette er feil prioritering og mener det er viktigere at ressursene brukes på å sikre at allerede eksisterende timer gir bedre læring, og på flere lærere.

Disse medlemmer støtter ikke regjeringens mål om å utvide timetallet for å kunne innføre hel-dagsskolen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det istedenfor å øke timetallet i skolen blant annet prioriteres å bevilge 220 mill. kroner til å ansette 440 flere lærere, bevilge 25 mill. kroner til et forsøk med mentorordning og bevilge 25 mill. kroner til en egen tiltakspost for å bekjempe frafallet i videregående opplæring. Dette medlem mener dette ville kunne gi en større læringseffekt enn flere timer, fordi vi blant annet i større grad vil kunne gi mer tilpasset opplæring for den enkelte elev.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der det i stedet for å øke timetallet i skolen blant annet prioriteres å bruke 175 mill. kroner på nasjonale rekrutteringsplaner for lærere, 100 mill. kroner for å innføre en ordning med kompetanseår for lærere, og 15 mill. kroner til styrket leksehjelp og rådgivningstjeneste.

MENTORORDNING

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at mange nyutdannede lærere føler seg utrygge i klasseromssituasjonen. Å få tilbakemeldinger og innspill vil kunne gjøre det enklere og raskere for den nyutdannede å få gode rutiner og trygghet i læreryrket. Disse medlemmer mener derfor det bør innføres en mentorordning for nyutdannede lærere. Konkret vil mentorordningen gå ut på at nyutdannede lærere kan knyttes opp mot en erfaren lærer det første arbeidsåret. Disse medlemmer mener dette både

er god rekrutteringspolitikk og kan være god seniorpolitikk fordi vi sikrer at vi tar vare på og viderefører all den gode kunnskapen som erfarne lærere sitter med.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utvikle en mentorordning for nyutdannede lærere."

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det istedenfor å øke timetallet i skolen blant annet prioriteres å bevilge 25 mill. kroner til et forsøk med mentorordning, 220 mill. kroner til å ansette 440 flere lærere og bevilge 25 mill. kroner til en egen tiltakspost for å bekjempe frafallet i videregående opplæring.

FRAFALLET I VIDEREgåENDE OPPLÆRING

Komiteen viser til komiteens samlede innstilling fra behandlingen av St.meld. nr. 16 (2006-2007) Tidlig innsats for livslang læring, der komiteen i Innst. S. nr. 164 (2006-2007) blant annet påpekte at:

"Gjennomføringa er klart lågare blant elevar i yrkesførebuande program enn blant elevar på studieførebuande program. Det er dessutan sterk samanheng mellom sosial bakgrunn og gjennomføringsgrad. Komiteen vil peike på at det er grunnlag for å rette eit særskilt søkelys på det høge fråfallet i vidaregåande opplæring. Ei rekke forhold gjennom heile utdanningsløpet bidrar til at elevar vel å gi opp skolegangen når dei kjem på vidaregåande. Manglande ferdigheiter innafør lesing, skriving og rekning frå grunnskolen er openbart ein grunn til fråfall."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er tilfreds med at Regjeringen arbeider med å redusere frafallet i videregående opplæring, slik det fremkommer av St.meld. nr. 16 (2006-2007) Tidlig innsats for livslang læring.

Flertallet er bekymret over det høye frafallet i videregående opplæring og poengterer at frafall i videregående opplæring ofte skyldes dårlig eller ufullstendig læring og mestring tidlig i utdanningsløpet.

Flertallet er tilfreds med Regjeringens satsing på styrket rådgivningstjeneste, etter- og videreutdanning av lærere og økt timetall i skolen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre konstaterer at Regjeringen ikke setter inn tilstrekkelige tiltak for å begrense frafallet i videregående opplæring. Disse medlemmer viser til at frafallsprosenten i videregående opplæring fortsatt er alvorlig høy. Disse medlemmer mener det er på høy tid å ta problemet på alvor.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser for øvrig til forslagene i Dokument nr. 8:55 (2006-2007) og Innst. S. nr. 242 (2006-2007) om tiltak for å begrense frafallet i videregående skole. Forslag relatert til åpenhet om resultater

og tilstanden i skolen, leksehjelp, sommerskole, yrkesrådgivning og bransjestyrte friskoler, var blant de forslagene som ble lagt fram.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige forslag for å endre yrkesfaglige studieprogrammer, slik at teoriandelen går ned og den praktisk rettede opplæringen styrkes."

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser for øvrig til egne merknader i Innst. S. nr. 164 (2006-2007) og til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det istedenfor å øke timetallet i skolen blant annet prioriteres å bevilge 25 mill. kroner til en egen tiltakspost for å bekjempe frafallet i videregående opplæring, 25 mill. kroner til et forsøk med mentorordning og 220 mill. kroner til å ansette 440 flere lærere.

VERNEVERDIGE HÅNDVERKSFAG

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er tilfreds med at Regjeringen tidligere har foreslått å bevilge 5 mill. kroner til stipender for å styrke gamle og truede håndverksfag.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, finner det viktig for kulturnasjonen Norge å beholde disse tradisjonelle håndverksfagene, ettersom flere gamle håndverksfag er i ferd med å forsvinne og mange av yrkesutøverne nærmer seg pensjonsalder.

Dette flertallet viser til at inntil fem personer med fag- eller svennebrev kan søke om stipend som gis i tre år for å fordype seg i gamle teknikker og slik være med på å bevare håndverksfag, og understreker betydningen av at de som mottar stipendet, også må være med på å formidle kunnskapen videre til andre. Dette flertallet forutsetter at ordningen blir evaluert i løpet av treårsperioden, slik at Regjeringen kan tilrettelegge for kunnskapsoverføring og kompetansebygging innen disse viktige fagene på en hensiktsmessig måte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Norsk Handverksutvikling (NHU) frem til 2006 har mottatt 1 mill. kroner i året for å drive en stipendiatorordning innenfor verneverdige håndverksfag. Fra og med 2007 er midlene borte. Det er svært viktig å videreføre kunnskap om og kompetanse i håndverksfag for å unngå at fagene forsvinner. Departementet har sagt at denne prøveordningen har opphørt i sin nåværende form, men ny "form" har uteblitt. For denne bevilgningen har NHU hatt to til tre stipendiater årlig, og i løpet av en niårsperiode har de hatt åtte stipendiater. Fordi stipendiatene har jobbet med konkrete prosjekter, har det vært mulig å skaffe seg en tilleggsinntekt som har vært helt nødvendig.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen synes å ha lyttet til argumentene som ble framført for å bevare stipendiatorningen, og foreslo å bevilge 5 mill. kroner til ordningen i september i år. Imidlertid er disse medlemmer ikke fornøyde med at bevilgningen uttrykkelig er sagt å være en engangsbevilgning for 2008, uten planer for videreføring.

Disse medlemmer viser til Kunnskapsdepartementets pressemelding nr. 61-07 (5. september 2007), der det står:

"Midlene går til stipendiatler hvor lærlinger og fagarbeidere kan søke støtte for å fullføre utdanning og perfektionere seg i håndverksfag. Stipendene vil gis innen fag som gravørfaget, sølvsmedfaget, bygningsvern og tredreierfaget. Naturlige samarbeidspartnere vil være museer, fartøyvernsentre eller andre antikvariske myndigheter.

Stipendene vil bli administrert av Norsk håndverksutvikling på Maihaugen på Lillehammer. Midlene er en engangskostnad som gis til fem stipendiatler over tre år.

Disse medlemmer ber om at bevilgningen blir gjort permanent.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til omtalen i proposisjonen hvor følgende påpekes:

"Fleire gamle handtverksfag er i ferd med å forsvinne. Dette kan føre til at viktig kompetanse går tapt. Faga er viktig å halde på, både i seg sjølve og som ein del av den norske kulturarven. Bruken av midlane skal innrettast slik at kunnskapen blir formidla til relevante aktørar innanfor fag- og yrkesopplæringa".

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2007 foreslo å bevilge 1,5 mill. kroner for å fortsette stipendiatorningen over nytt kap. 224 post 70.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det på denne bakgrunn foreslås å styrke satsingen på tradisjonelle håndverksfag med 5 mill kroner over kap. 226.

FORDYPNINGSPOENG

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil, med hensyn til merkningen nedenfor om fordypningspoeng, vise til igangsatte overgangsordninger mellom nytt og gammelt regelverk, som gjør at søkere som avslutter sin videregående opplæring i Reform 94, behandles så likt som mulig med søkere som fullfører sin videregående opplæring i Kunnskapsløftet. Flertallet mener at det ikke er rimelig at det ved opptak til høyere utdanning høsten 2009 eller seinere tildeles fordypningspoeng til personer med videregående opplæring i Reform 94, siden ingen søkere fra Kunnskapsløftet vil få slike fordypningspoeng.

Flertallet vil vise til at søkere med avsluttet videregående opplæring i Reform 94 skal kunne beholde

sine nåværende muligheter til opparbeiding av realfagspoeng og ta tilleggsfag også ut over de ordinære tre år til fullføring av videregående opplæring når de søker høyere utdanning høsten 2009 eller seinere. Denne muligheten vil gjelde så lenge søkeren ikke er eldre enn 21 år, og innenfor den totalramme for realfagspoeng som gjelder fra og med 2009.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at inntaksreglene for høyere studier fra og med 2009 blir endret slik at fordypningspoengene fra videregående skole ikke lenger vil være tellende. Samtidig har årets kull i 2. klasse valgt fordypningsfag med den tro at de til sammen kunne samle 4 fordypningspoeng ved å fordype seg i forskjellige fag. Disse medlemmer viser til at siden disse nå ikke vil telle, vil det kunne få følger ved søknad om opptak på høyere studier hvis en venter ett eller flere år, for eksempel tar folkehøgskole eller avtjener verneplikt, før en starter på høyere studier. Disse medlemmer mener Regjeringen må innføre overgangsordninger, slik at fordypningspoengene elever som avslutter skolegangen 2008 har fått, vil telle med i opptak på høyere utdanning selv om de først starter etter 2009.

SKOLEOMBUD

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det bør opprettes et frittstående og uavhengig skoleombud for å ivareta elevens og foresattes rettigheter i forhold til gjeldende opplæringslov og forvaltningslov. Disse medlemmer mener det vil være et viktig grunnlag for å øke brukerinnflytelsen i skolen. Disse medlemmer mener at skoleombudet bør samlokaliseres med FUG for at det kan oppnås et nært samarbeid og gi rom for ressursmessige synergieffekter for begge institusjoner. Mandatet til skoleombudet må, etter disse medlemmers mening, være tydelig og uavhengig.

Disse medlemmer vil derfor fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om etablering av et politisk og administrativt uavhengig skoleombud."

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo 2,5 mill. kroner til oppretting av en ordning med skoleombud over nytt kap. 205.

RENTEKOMPENSASJON - SKOLEANLEGG

Komiteen viser til at rentekompensasjonsordningen (i Kommunal- og regionaldepartementets budsjett kap. 582 post 60) skal stimulere kommuner og fylkeskommuner til å bygge nye skoleanlegg og rehabiliterer og ruste opp eksisterende anlegg. Målet er å sikre at alle elever i grunnskolen og i videregående skole får gode læringsforhold.

Komiteen har merket seg at det har blitt vist stor interesse for ordningen etter at den ble innført i 2002.

Ordningen hadde en forutsatt investeringsramme på 15 mrd. kroner. Hele rammen er fullt fasett inn allerede i 2007. Komiteen er fornøyd med at ordningen har bidratt med midler til 1 420 prosjekter fordelt på 1 130 skoler.

Komiteen viser for øvrig til kommunal- og forvaltningskomiteens merknad i Innst. S. nr. 231 (2006-2007):

"Komiteen mener låneordningen for skolebygg har bidratt positivt til at kommunene satser på fornying av skolebygg og forbedring av inneklima og arbeidsmiljø for elever og lærere. Kommuneøkonomien er styrket de siste årene, men det er fortsatt mange nedslitte anlegg som behøver oppgradering og tilpasning til nye behov. Komiteen vil derfor be Regjeringen vurdere ordninger som gir insentiv for fortsatt opprustning av skolebygg i kommunene."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at Regjeringen ikke foreslår å videreføre rentekompensasjonsordningen for skolebygg over Kommunal- og regionaldepartementets budsjettområde. Disse medlemmer viser til at flere skolebygg i dag er i svært dårlig forfatning, noe som går ut over læringskvaliteten hos elevene og arbeidsmiljøet for lærerne. Elevorganisasjonen melder at 60 pst. av elevene mener læringsmiljøet er for dårlig. Disse medlemmer viser videre til at 414 kommuner har søkt om rentekompensasjonsordning fra 2002 til våren 2007 etter gammel ordning. Samtlige fylkeskommuner har også søkt om rentekompensasjon. Til sammen er 1 420 prosjekter fordelt på 1 130 skoler. Ordningen har vært populær, og den viser tydelig at det er viktig fortsatt å ha fokus på det behovet som finnes i kommunene/fylkeskommunene. Disse medlemmer mener det er vanskelig å forstå at Regjeringen synes tiden er inne til å kutte ut den svært vellykkede rentefrie utlånsordningen til oppussing av skolebygg samtidig som etterslepet på vedlikehold på kommunale bygg er i milliardklassen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener forbedringstakten er for lav i forhold til behovet og mener primært at staten i større grad bør bidra i den direkte finansieringen av opprustning av kommunale skolebygg. Rentekompensasjonsordningen for nybygg og rehabilitering av skolebygg er en ordning mange kommuner benytter seg av, men den er ikke god nok til å få gjennomført den opprustningen som er nødvendig. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å utvide rammen for rentekompensasjonsordningen over kap. 582 post 60 med 1 mrd. kroner.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak med status for byggvedlikehold innenfor grunnskoler og videregående skoler med tiltaksplan og finansieringsplan for å sikre læringsmiljø for elevene i tråd med opplæringslovens § 9 a."

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det foreslås å videreføre rentekompensasjonsordningen for skolebygg med 1 mrd. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås å videreføre rentekompensasjonsordningen for skolebygg med en ramme på 2 mrd. kroner, noe som har en beregnet proveny på 57 mill. kroner.

Kap. 220 Utdanningsdirektoratet

Departementet foreslår en bevilgning på kr 191 541 000 under dette kapitlet.

Komiteen vil påpeke direktoratets viktige funksjon i det å sikre implementeringen av den nasjonale utdanningspolitikken, både gjennom delegerte forvaltningsoppgaver og gjennom å føre tilsyn med virksomheten ved skolene.

Komiteen registrerer at direktoratet har inngått samarbeid med KS for å rettlede skoleeierne til å forberede egne systemer, for på en forsvarlig måte å oppfylle det ansvaret som tilligger kommunene og fylkeskommunene i henhold til lov og forskrifter.

Komiteen mener det er viktig at dette arbeidet blir videreført også i 2008.

Komiteen viser til at Strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen avsluttes i 2008. Komiteen vil understreke betydningen av å styrke skolelederfunksjonen, og at det i den forbindelse er nødvendig å foreta en samlet vurdering av effekten av de tilbud som er gjennomført i strategiperioden, og vurdere på hvilken måte staten bør organisere tilbud om videreutdanning av skoleledere framover.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det er et potensial også for Utdanningsdirektoratet når det gjelder effektivisering. Disse medlemmer mener også at den nye privatskoleloven bidrar til å redusere arbeidsmengden for direktoratet. Disse medlemmer viser også til at budsjettet på dette kapitlet er bygd på videreføring av utgifter til en rekke eksisterende tiltak fra andre kapitler, men uten at det er foretatt en evaluering.

LÆREMIDLER

Komiteen har merket seg at læremateriell i enkelte fag og nynorske læremidler har vært svært forsinket ved skolestart høsten 2007, og at dette har påført skolene og elevene store problemer i undervisningen.

Komiteen forventer at departementet følger opp i forhold til aktørene for å sikre at alle elever i videregående opplæring får de læremidlene de har krav på, både i de fagene som fortsatt mangler læremidler og ved innføring av nye læreplaner høsten 2008.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til merknaden nedenfor og mener statlige myndigheter har et selvstendig ansvar

for å bevare og videreutvikle den samiske kultur, som også er en del av den felles kulturelle arven i Norge. Det er viktig at nasjonale minoriteter sikres retten til eget språk, kultur og samfunnsnivå slik det er forankret i internasjonale konvensjoner. Flertallet mener videre at staten gjennom Grunnloven § 110 a har forpliktet seg til å legge forholdene til rette for dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig å sikre læremidler til små fag, men mener produksjonen av tospråklig faglitteratur er liten og legger til grunn at elever i norske skoler skal snakke norsk, såfremt det ikke er snakk om internasjonale skoler eller lignende.

Disse medlemmer vil i tillegg legge til grunn at utarbeidelse av læremidler på samisk skal underlegges samme betingelser som for læremidler for øvrig. Det er skoleeier som er ansvarlig for å dekke kostnadene til slike læremidler.

Disse medlemmer viser for øvrig til finansinnstillingen hvor Fremskrittspartiet foreslo å redusere bevilgningen over dette kapitlet.

TILSYN MED SKOLER

Komiteen har merket seg rapporteringen av det tilsynsarbeidet som er gjennomført i kommunene i 2006 og 2007, som avdekker at det dessverre er svakheter og mangler i skoleeierens systemer for å oppfylle opplæringslovens krav på flere områder, herunder retten til tilpasset opplæring og spesialundervisning.

Komiteen vil også påpeke nødvendigheten av at det føres tilsyn med skoler som mottar tilskudd etter lov om private skoler, slik at overtredelser i forhold til bruk av det statlige tilskuddet kan avdekkes.

Komiteen vil understreke at Utdanningsdirektoratet i sin behandling av private skoler har et ansvar for å sikre at skolene kan være reelle alternativ til den offentlige skolen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil understreke at for legitimiteten til privatskolene er det viktig at offentlige midler kun skal gå til undervisning, og fortsatt ikke skal kunne hentes ut i kommersiell virksomhet.

Flertallet viser til Innst. O. nr. 88 (2006-2007):

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, understreker at det må være reelle muligheter for de private skolene til å stå for et alternativ til det offentlige, og at begrepet "jamgod" ikke skal forstås som lik praksis med det offentlige. Flertallet mener loven ikke stiller krav som gjør at disse skolene må være nøyaktig lik de offentlige skolene. Det må være rom for at skolene kan framheve sitt særpreg."

Kap. 221 Foreldreutvalget for grunnskolen

Departementet foreslår en bevilgning på kr 7 371 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til den viktige rollen Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) har for å styrke foreldreengasjementet og samarbeidet mellom skole og hjem. FUG har utarbeidet viktig informasjonsmaterieell som på en enkel og god måte gir foreldrene bedre innsikt i hvordan de kan bidra og påvirke sine barns skolehverdag. Komiteen mener det er viktig med fortsatt sterkt fokus på virksomhet som setter foreldrene i stand til å ivareta sine interesser overfor lærer, skole og skoleeier.

Komiteen viser til at FUG har hatt fokus på elevens læringsmiljø. Komiteen viser i denne sammenheng til at det kan være behov for å vurdere hvordan offentlige myndigheter kan settes bedre i stand til å håndheve bestemmelsene i opplæringslovens kapittel 9a og ber FUG være aktive i sitt videre arbeid for å informere foreldre om elevens rettigheter etter loven og på hvilken måte foreldrene kan hevde sine barns rettigheter etter opplæringslovens kapittel 9a.

Komiteen viser til at en er i ferd med å oppnevne et nytt FUG. Komiteen vil peke på viktigheten av at en i utnevningen av nytt FUG legger vekt på å bevare opparbeidet kompetanse i FUG kombinert med tilstrekkelig nyrekruttering.

Komiteen er godt fornøyd med at FUG er aktiv bidragsyter også gjennom utstrakt foredragsvirksomhet inn mot landets lærerutdanning. Komiteen mener det er viktig å videreutvikle et samarbeid mellom FUG og de utdanningsinstitusjonene som utdanner fremtidens lærere. På den måten mener komiteen at en vil få positive relasjoner mellom fremtidens lærere og foreldre med barn i skolen.

Komiteen viser også til den viktige rolle FUG spiller for å ivareta foreldreperspektivet i sine innspill til Utdanningsdirektoratet og departementet.

Komiteen mener FUG vil spille en viktig rolle nå under implementeringen av Kunnskapsløftet i norsk skole. Det er en viktig forutsetning for Kunnskapsløftet og muligheten for tilpasset opplæring at foreldrene aktivt blir trukket inn.

Komiteen vil understreke at det er nødvendig å øke bevilgningene til FUG dersom FUG skal pålegges ansvarsområder utover de oppgavene FUG har i dag.

Komiteen viser til behandlingen av St.meld. nr. 16 (2006-2007) om tidlig innsats for livslang læring, der det bl.a. var omtalt utvidelse av mandatet til Foreldreutvalget for grunnskolen til også å gjelde første år i videregående opplæring. Dette er nå ute på offentlig høring, og en sak om dette er ventet til Stortinget i løpet av 2008.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ønsker å styrke FUGs viktige arbeid for å bidra til samarbeidet mellom skole og hjem, og foreslår derfor å øke kap. 221 med 1 mill. kroner.

Flertallet viser til at Foreldreutvalget i grunnskolen har en landsomfattende aktivitet. Flertallet viser til at andre organisasjoner ikke er av samme karakter

og mener at andre organisasjoner bare kan bli gitt prosjektmidler etter søknad.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er nødvendig å styrke arbeidet til FUG. Tjenestene til FUG er mer kjent og benyttes av stadig flere. Disse medlemmer vil understreke betydningen av brukernes innflytelse i skolen. Evalueringer av FUG som departementet har foretatt, viser gode resultater når det gjelder å styrke foreldresamarbeidet i grunnskolen. Disse medlemmer vil styrke foreldrenes medbestemmelsesrett i skolen, og arbeidet som FUG i denne sammenheng representerer, er viktig.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å styrke utvalgets økonomi ved å øke bevilgningen til FUG med 1 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, hvor FUG tilføres 10 mill. kroner ekstra og ville i denne sammenheng ha øremerket 1 mill. kroner til å styrke FUGs generelle økonomiske rammer.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett hvor det foreslås å styrke denne posten med 2 mill. kroner over kap. 222 post 60.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til den enstemmige komitémerknaden i Innst. S. nr. 12 (2005-2006) og Innst. S. nr. 12 (2006-2007) hvor det heter at:

"Komiteen viser til at det er startet en interesseorganisasjon for foreldre med barn i barnehage og skole. Komiteen ser at Aktive Foreldre kan spille en viktig rolle for foreldre som trenger hjelp og veiledning."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre legger til grunn at departementet i sitt arbeid tar høyde for den kompetansen som ligger i organisasjonen, og at departementet vurderer i hvilken utstrekning det er naturlig å bidra økonomisk til denne.

Disse medlemmer ber departementet melde tilbake til Stortinget om hvordan dette er fulgt opp de siste to år i revidert nasjonalbudsjett eller på annen egnet måte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til merknad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2005-2006) om organisasjonen Aktive Foreldre, hvor en enstemmig komité skriver:

"Komiteen ser at Aktive Foreldre kan spille en viktig rolle for foreldre som trenger hjelp og veiledning."

Disse medlemmer hadde følgende tilleggsmerknad:

"Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil derfor be departementet vurdere om organisasjonen

bør få statlig økonomisk støtte for å videreutvikle driften av organisasjonen og styrke det informative arbeidet overfor foreldrene. Disse medlemmer ber departementet vurdere dette frem mot Revidert nasjonalbudsjett for 2006."

Disse medlemmer er ikke fornøyd med at Aktive Foreldre ennå ikke har fått en fast post i statsbudsjettet.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet fremmet forslag om en konkret ordning med statlig økonomisk støtte, over et nytt kap. 206 post 1, med kr 500 000 øremerket til Aktive Foreldre.

Disse medlemmer vil vise til Dokument nr. 8:113 (2006-2007) hvor disse medlemmer foreslår å be Regjeringen legge frem forslag for Stortinget om at plikt til samarbeid mellom foreldre, elev og skole blir en del av opplæringsloven, samt at opplæring i samarbeid mellom hjem og skole blir en del av lærerutdanningen.

HJEM/SKOLE-SAMARBEID

Komiteen mener et godt samarbeid mellom hjem og skole bidrar til å gi elevene de beste forutsetninger for et godt læremiljø. Komiteen mener vi må satse enda mer på utvikling av et godt hjem/skole-samarbeid og dyktiggjøring av alle foreldre til å støtte, motivere og oppmuntre sine barn. Komiteen mener videre at en gjennom en bevisstgjøring av hjemmets rolle, både hos ansatte i skolen og hos foreldrene, myndiggjøring av alle foreldre og kunnskap om gevinsten ved et godt samarbeid mellom hjem og skole, vil kunne føre til en større grad av sosial utjevning.

Komiteen viser til det viktige arbeidet som utføres i forbindelse med samarbeidet mellom skole og hjem, og vil understreke at dette er et område som behøver ytterligere styrking for å gi barn et best mulig utbytte av opplæringa, jf. bl.a. Innst. S. nr. 164 (2006-2007). Komiteen vil i denne forbindelse særlig vise til det viktige arbeidet Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) gjør.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det foreslås å bevilge 10 mill. kroner til et prøveprosjekt i hvert fylke der det på en utvalgt skole opprettes en stilling som skal styrke samarbeidet mellom hjem og skole. Prosjektet skal koordineres av Foreldreutvalget for grunnskolen.

Kap. 222 Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat

Departementet foreslår en bevilgning på kr 118 544 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til merknaden nedenfor og mener statlige myndigheter har et selvstendig ansvar for å bevare og videreutvikle den samiske kultur, som også er en del av den felles kulturelle arven i Norge.

Det er viktig at nasjonale minoriteter sikres retten til eget språk, kultur og samfunnsliv slik det er forankret i internasjonale konvensjoner. Flertallet mener videre at staten gjennom Grunnloven § 110 a har forpliktet seg til å legge forholdene til rette for dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt prinsipielle syn på Sametingets virksomhet og den skolevirksomheten staten har påtatt seg for å drive særskilte skoler for en liten del av Norges befolkning. Disse medlemmer mener det er viktig at alle likebehandles og har derfor prinsipielle motforestillinger mot dette skoleslaget. Disse medlemmer mener derfor at statens samiske videregående skoler skal nedlegges. Ansvaret for å gi opplæringen som disse utdanningsinstitusjonene tilbyr, må tillegges de ordinære grunn- og videregående skolene. Disse medlemmer vil videre understreke at Sametinget ikke skal ha noe mandat til å inneha ansvaret for drift og innhold i den videregående skolen, da dette organet skal nedlegges. På bakgrunn av dette foreslo Fremskrittspartiet i finansinnstillingen å redusere bevilgningen til statlige skoler med opplæring på videregående nivå, med sikte på avvikling av tilbudet.

Disse medlemmer viser videre til at flere videregående skoler tilbyr eller ønsker å tilby fagopplæring innen gartner- og blomsterdekoratørfaget. Disse medlemmer mener derfor det kan stilles spørsmålstegn ved berettigelsen av en egen statlig skole som skal drive denne typen opplæring. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo at Statens gartner- og blomsterdekoratørskole Vea legges ned. Disse medlemmer mener det er godt grunnlag for at fylkeskommunen kan overta driften av skolen etter nærmere bestemmelser og avtale med departementet. Disse medlemmer mener det må sørges for at elevene ved skolen kan fullføre påbegynt utdanning frem til fagbrev.

Kap. 223 Samisk utdanningsadministrasjon

Departementet foreslår en bevilgning på kr 31 887 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, merker seg departementets omtale av den eksterne evalueringen av tilskuddet til samiske læremidler og strategiplanen for samiske læremidler. Evalueringen er initiert av Sametinget, og viser at tilskuddsordningen ikke har fungert godt nok. Flertallet imøteser en tilbakemelding fra departementet om hvilke tiltak som vil bli iverksatt for å bedre tilskuddsordningen.

Flertallet er tilfreds med at departementet vektlegger god kommunikasjon med Sametinget. Sametinget ivaretar viktige oppgaver med hensyn til opplæring til samiske elever. Flertallet viser til at departementet omtaler utvikling av læreplaner i forbindelse med Kunnskapsløftet som en hovedoppgave i 2006. Arbeidet har vært omfattende, og Sametinget har vært sentralt i utviklingen av det samiske innholdet i reformens læreplanverk.

Flertallet vil påpeke at det med tanke på Kunnskapsløftet er et stort behov for å utvikle nye læremidler til bruk i den samiske grunnskolen. Dette gjelder læremidler både til elever som har samisk som 1. språk og til dem som har det som 2. språk.

Flertallet viser til merknaden nedenfor og mener statlige myndigheter har et selvstendig ansvar for å bevare og videreutvikle den samiske kultur, som også er en del av den felles kulturelle arven i Norge. Det er viktig at nasjonale minoriteter sikres retten til eget språk, kultur og samfunnsliv slik det er forankret i internasjonale konvensjoner. Flertallet mener videre at staten gjennom Grunnloven § 110 a har forpliktet seg til å legge forholdene til rette for dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker en likebehandling av alle mennesker i Norge, uansett kjønn, alder og etnisk tilhørighet. Samenes spesielle rettigheter, og ikke minst at de har et eget politisk organ, betrakter disse medlemmer som en uønsket særbehandling. De oppgaver som Sametinget har i forhold til utdanning, skal, slik disse medlemmer ser det, utføres i de instanser som har ansvaret for resten av skolesektoren. Disse medlemmer viser til sitt standpunkt om å legge ned Sametinget. Disse medlemmer mener derfor at bevilgninger som vedrører grunnskoleopplæring og videregående opplæring, og som kanaliseres via Sametinget, opphører, gjennom en avviklingstid over tre måneder.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås å øke tilskuddet til oversettelse av læremidler fra norsk til samisk, og til utvikling av samiske læremidler, med to mill. kroner. Oversettelse av læremidler fra norsk til samisk og utvikling av nye læremidler på samisk er svært viktig for å sikre samiske barn god opplæring i og på samisk. Det er viktig at samiske barn får ivareta og utvikle sin språklige identitet.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningen med til sammen 5 mill. kroner over kap. 223 post 50 for å styrke produksjonen av samiske læremidler og for å bedre vilkårene for samiske lærebokforfattere og læremiddelprodusenter.

Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen

Departementet foreslår en bevilgning på kr 1 010 418 000 under dette kapitlet.

SKOLEBIBLIOTEK

Komiteen viser til St.meld. nr. 39 (2002-2003) og Innst. S. nr. 131(2003-2004) hvor komiteen understreker den viktige rollen skolebibliotekene tradisjonelt har hatt og fremdeles har som kulturformidler i skolen. Komiteen mener at skolebibliotekene må bygges opp til åpne og tilgjengelige ressursentra på skolene. Skolebibliotekene er en kunnskapsarena og en kulturell arena der leseglede, kunnskap og læring står sentralt. Komiteen mener at skolebibliotekene må utvikles til

å bli et ressurscenter for læring på skolene. Kvalitativt gode skolebibliotek er et viktig verktøy for å skape leselyst, kreativitet, forståelse av tekst og kritisk tenkning blant barn og unge. Ved siden av å være en arena for lesing, vil et godt utbygd skolebibliotek gi et differensiert og aktuelt tilfang av materiell, som vil kunne gi godt tilrettelagt opplæring. Komiteen er fornøyd med at Regjeringen skal etablere et program for skolebibliotekutvikling.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen på kap. 225 post 81 med 5 mill. kroner utover Regjeringens forslag. Bevilgningen gis med sikte på en styrket konsolidering mellom bibliotekene under Kultur- og kirkedepartementet (folkebibliotek, museumsbibliotek osv.) og bibliotekene ved skoler og utdanningsinstitusjoner.

Komiteens medlem fra Venstre ønsker på generelt grunnlag å styrke skolebibliotekene, fordi et velutstyrt og bemannet skolebibliotek er en ideell arena for differensiert undervisning, og for å lære seg å lære. Dette medlem viser til at Venstre ønsker å utvide innkjøpsordningen for litteratur, og da særlig med tanke på skolebibliotekene. Dette forutsetter at skolebibliotekene har et godt bokutvalg. Av de totalt 1 550 eksemplarene i innkjøpsordningen for skjønnlitteratur blir pr. i dag 1 000 eksemplarer fordelt til folkebibliotekene og 550 til skolebibliotekene i grunnskolen. Det eksisterer ca. 3 600 barne- og ungdomsskoler. Av disse har enkelte bibliotek en fellesløsning med folkebiblioteket. Dersom ordningen skal utvides til å omfatte alle skolebibliotekene, vil det da måtte kjøpes inn ca. 3 000 flere eksemplarer pr. tittel enn i dag.

Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningen over kap. 326 post 55 (rammeområde 3) med 47 mill. kroner for å kunne dekke alle skolebibliotek i grunnskolen, samt å øke bevilgningen med 25 mill. kroner til en forsterket biblioteksatsing over kap. 326 post 78 (rammeområde 3). Sistnevnte sum skal fordeles forholdsmessig på blant annet styrking av flerkulturelle bibliotek, Biblioteksvar, Norsk Digitalt Bibliotek, investeringsprogram for biblioteklokaler og kompetanseutvikling for ansatte.

LANDSLINJER (POST 60)

Komiteen er tilfreds med at tilskuddet til landslinjene opprettholdes og understreker betydningen av en stabil og langsiktig statlig finansiering av landslinjene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er klar over at det er reist noen problemstillinger i forbindelse med overgangen fra 3+1 til 2+2 modell på noen landslinjetilbud. Flertallet ber departementet se på saken.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og

Venstre mener enkelte studietilbud trenger mer fleksibilitet enn at alle skal tilpasses en "2+2"-modell. I årets budsjett har det oppstått en spesiell situasjon i en del små og spesielle fag som vil kreve en avklaring. Dette gjelder blant annet anleggsmaskinreparatørlinjen. Disse fagene har fram til nå uteksaminert ca. 100 kandidater fra et VKII-tilbud, hovedsakelig gjennom landslinjer. Det betyr at det har vært et 3+1-tilbud fram til nå, og det passer ikke inn i en 2+2-modell. Dette dreier seg om kandidater som det er krevende å finne lærlingplasser til i et godt pedagogisk miljø, og som må være forberedt på å fungere relativt selvstendig ute i læring. Finansieringen av disse landslinjeplassene er opprettholdt i årets budsjett, men det er gitt beskjed om at skolene skal tilpasse seg et 2+2-opplegg. Både elevene og bedriftene som skal motta dem, ønsker derimot at disse studiene får videreføre en studieplan basert på 3+1 og med at landslinjene fortsetter å være en påbygning i forhold til det generelle 2+2-tilbudet. Disse medlemmer ber departementet avklare situasjonen til disse tilbudene så snart som mulig og før statsbudsjettet for 2009.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av finansieringen og organiseringen av landslinjene senest i statsbudsjettet for 2009."

DIGITALE LÆREMIDLER (POST 62)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til tilskuddet i 2007 til digitale læremidler i videregående opplæring. Flertallet er fornøyd med at det satses på utvikling og innkjøp av digitale læremidler i den videregående skolen og at disse skal gjøres tilgjengelig for alle gjennom utdanningsportalen utdanning.no.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det i Revidert nasjonalbudsjett for 2006 ble bevilget 50 mill. kroner til utvikling av digitale læremidler i videregående skole. Midlene skulle deles ut i 2007. 18 fylkeskommuner gikk sammen om å utvikle et eget opplegg for digitale læremidler i norsk og naturfag. Arbeidet har gitt gode resultater så langt, og det er lagt opp slik at det kan bidra til å utvikle ytterligere digitale læremidler i andre fag innenfor dette systemet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre registrerer at regjeringspartiene hevder at det satses på utvikling av digitale læremidler i videregående skole. Disse medlemmer viser til at det ikke bevilges penger til slik utvikling i statsbudsjettet 2008 og mener det er feil å hevde at Regjeringen bidrar til en slik utvikling. Disse medlemmer mener det er bemerkelsesverdig at regjeringspartiene ikke vil videreføre satsingen på digitale læremidler i videregående skole.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener derfor det er riktig å gi en særskilt bevilgning til å videreføre dette arbeidet og viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å bevilge 25 mill. kroner til digitale læremidler.

Disse medlemmer viser til Dokument nr. 15, spørsmål 302 (2007-2008) om digitale læremidler, og til statsrådets svar hvor det bl.a. fremgår følgende:

"Jeg er enig med representanten i at "Det er viktig at fokus på digitale læremidler er vedvarende og ikke gjenstand for periodiske og nærmest vilkårlige løft uten oppfølging." Det er nettopp derfor jeg ønsker å gå grundig gjennom denne saken, og følge prosjektene som har fått midler fra satsingen nøye."

Disse medlemmer er fornøyd med at statsråden vil følge satsingen nøye opp, og legger til grunn at statsråden vil vurdere fortsatt satsing basert på evalueringen av de igangsatte prosjekter. Disse medlemmer mener imidlertid det er verdt å merke seg at den satsingen regjeringspartiene hevder å ha gjennomført ved bevilgningen i Revidert nasjonalbudsjett for 2006, i realiteten er en satsing på i underkant av 30 mill. kroner slik det fremstår i dag. Disse medlemmer mener Regjeringen burde vært langt mer pågående i arbeidet for å utvikle digitale læremidler. Disse medlemmer vil be statsråden igangsette arbeid for å sikre at utviklingen av digitale læremidler skal omfatte flere fag enn tilfellet er i dag.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om innføring av skole-PC som skolemateriell til elever på videregående skole."

SAMISK (POST 63)

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til merknaden nedenfor og mener statlige myndigheter har et selvstendig ansvar for å bevare og videreutvikle den samiske kultur, som også er en del av den felles kulturelle arven i Norge. Det er viktig at nasjonale minoriteter sikres retten til eget språk, kultur og samfunnsliv slik det er forankret i internasjonale konvensjoner. Flertallet mener videre at staten gjennom Grunnloven § 110 a har forpliktet seg til å legge forholdene til rette for dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at dette tilskuddet går til å styrke den økonomiske evnen i kommunene til å gi opplæring i og på samisk, samt styrke kompetansen til lærerne i samisk språk og kultur. Disse medlemmer viser til sitt standpunkt om at alle innbyggerne i Norge skal behandles likt uavhengig av rase, religion og etnisk opprinnelse. Disse medlemmer oppfatter denne bevilgningen som en spesialbehandling av en enkelt befolkningsgruppe. Disse medlemmer vil understreke at satsing på samisk i utdanningssystemet må være etter initiativ og finansiering fra den enkelte kommune, innenfor de økonomiske rammene de har til disposisjon.

SPRÅKOPPLÆRING (POSTENE 64, 65 OG 67)

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at målet med tilskuddsordningen har vært å medvirke med finansiering av norskopplæring, morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring i grunnskolen. Tilskuddet ble innlemmet i rammetilskuddet til kommunene i 2007.

Flertallet er positivt til at kommunene og skolene får muligheten til selv å velge pedagogiske og organisatoriske løsninger tilpasset lokale forhold. Flertallet mener at det er viktig at språk og tospråklighet blir sett på og betraktet som en ressurs, og ber Regjeringen komme tilbake til dette i den varslede stortingsmeldingen om språk.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er nødvendig å redusere barns oppholdstid i statlige asylmottak og viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo reduksjon på post 64.

Disse medlemmer viser til at tilskuddet til opplæring i finsk skal medvirke til at kommuner i Troms og Finnmark skal gi grunnskoleelevene med kvensk-finsk bakgrunn opplæring i finsk som andrespråk. Etter disse medlemmers syn er ikke opplæring i finsk som andrespråk en statlig oppgave. Dette må eventuelt være et tilbud som kommunene selv tar initiativ til å gi innenfor de økonomiske rammene de har til disposisjon, i likhet med øvrig satsing på annet fremmedspråk.

LEIRSKOLER (POST 66)

Komiteen viser til at tilskuddsordningen til leirskoleopplæring skal stimulere kommunene til å gi alle elevene et leirskoleopphold i løpet av skoletiden. Komiteen er opptatt av at leirskolene er et godt og viktig pedagogisk tilbud som det er viktig at elevene får mulighet å ta del i. Komiteen viser til at tall fra Grunnskolens informasjonssystem (GIS) tyder på at de fleste elevene i grunnskolen får tilbud om leirskoleopphold i løpet av grunnskolen. Komiteen viser også til evalueringen av ordningen som i tillegg viser til læreres vurdering av det faglige utbyttet av et leirskoleopphold for elevene. Lærernes vurdering viser at den har gitt elevene en større forståelse for miljøansvaret og samspillet med naturen, naturopplevelser, verdsetting av naturen, bedre kunnskap om førstehjelp, forståelse for at en skal kle seg etter forholdene, fysisk aktivitet, lokalhistorisk kunnskap, forståelse for at en må bry seg om andre, verdien av samarbeid, å ta ansvar, mestring og samspill med andre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener gratisprinsippet i skolen er svært viktig, men at det ikke må begrense skolens frihet til å reise på ekskursjoner, leirskoler eller å delta i kultur- og opplevelser. Disse medlemmer mener skolene i dag i stor grad forvalter gratisprinsippet på en god måte, men det finnes også eksempler på lite fleksibel håndtering av prinsippet.

Disse medlemmer har også merket seg at Utdanningsdirektoratet har sendt ut brev til alle fylker og bedt dem på bakgrunn av opplæringslovens § 3-1 å avskjære muligheten til egenandel på turer i videregående skolars regi. Dette til tross for at Utdanningsdirektoratet innrømmer at paragrafen ikke tar stilling til hvem som skal dekke kostnader ved skoleturer, og at problemstillingen heller ikke er drøftet i lovens forarbeider.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at midler tiltenkt leirskoleopplæring brukes til andre formål av kommunene. Disse medlemmer mener leirskoleopplæring har en viktig funksjon i skolen, både for at elevene skal tilegne seg kunnskap på ulike felt og for å styrke det sosiale samholdet i den enkelte klasse, og det omfatter omtrent 60 000 barn hvert år. På bakgrunn av dette ønsker disse medlemmer å øremerke en større del av bevilgningen til leirskoleopplæring. Disse medlemmer har registrert at en rekke kommuner og skoler har gitt tilbakemelding om at de satsene som utbetales per elev, er for lave til å dekke de reelle kostnadene. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å bevilge 35 mill. kroner øremerket til leirskoleopphold for elevene, slik at det totale tilskuddet skal dekke både driftsutgifter, reiseutgifter og oppholdsutgifter.

KRIMINALOMSORG (POST 68)

Komiteen viser til at det har vært et overordnet prinsipp at innsatte/domfelte har de samme rettighetene til opplæring som andre samfunnsborgere, jf. opplæringsloven og straffegjennomføringsloven. Disse tilbudene har blitt forsterket de senere årene. Fra 2005 til 2007 har budsjettet for opplæring innen kriminalomsorgen økt fra 107,3 mill. kroner til 160,9 mill. kroner. Komiteen viser til at det er satt i gang flere prosjekter for å utvikle og forbedre opplæringen. Komiteen er positiv til at det skal settes i gang med prosjekt om fjernundervisning/nettstøttet læring. Komiteen viser til at 84 pst. av de innsatte mellom 18 og 25 år ikke har fullført videregående skole. Komiteen viser til at Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til slik opplæring med 7,4 mill. kroner i årets budsjett.

Komiteen viser til Innst. S. nr. 196 (2004-2005) Om opplæringen innenfor kriminalomsorgen, som sier følgende:

"Flertallet mener derfor det er svært viktig å få det samfunnsøkonomiske perspektivet tydeligere fram i norsk kriminalomsorg. Flertallet viser til at departementet foreslår at det blir gjennomført et pilotprosjekt om oppfølging etter avsluttet soning. Flertallet vil støtte dette og vil peke på at et større prosjekt i regi av utdanningsmyndighetene, som inkluderer skole, kriminalomsorg, sosialetat og Aetat, etter modell fra KrAmi-prosjektene i Sverige, kan gi gode resultater. Flertallet mener at dersom skolen inngår i dette samarbeidet, så kan resultatene bli enda bedre enn i Sverige."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at det er for lite forskning og dokumentasjon rundt hvilke virkemidler som fungerer godt innenfor kriminalomsorgen, og er derfor glad for at Regjeringen har satt temaet på dagsordenen og for at det over Justisdepartementets budsjett er avsatt midler til forskning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det er viktig at det legges opp til individuell opplæring i fengsel som tar hensyn til den enkelte innsattes særskilte behov, ønsker og erfaringsbakgrunn. Det er dokumentert at mange innsatte har diagnoser som ADHD etc. og at manglende basiskunnskaper er en viktig årsak til at man har kommet inn i kriminelle miljøer. Den prosentvise andel av innsatte som ikke lykkes med å etablere seg innenfor lovens rammer etter soning, er høy. Dette viser at utfordringen knyttet til innsatte er stor og at et bredt spekter av virkemidler må tas i bruk. Det er en stor utfordring for innsatte å etablere relasjoner og nettverk utenfor det kriminelle miljøet mens man soner i fengsel. Disse medlemmer mener det vil være naturlig å vurdere om det skal etableres NAV-funksjon i fengslene og at samarbeid mot arbeidslivet for å finne arbeid der innsatte kan hospitere, styrkes.

Disse medlemmer mener at utdanning og tilpasset opplæring i fengsel er et særdeles viktig virkemiddel for å få dette til. Disse medlemmer har merket seg at det kan stilles spørsmål ved om det i norske fengsler i tilstrekkelig grad er tilrettelagt for oppstart og gjennomføring også av lengre utdanning for dem som ønsker det. De aller fleste innsatte er inne for kortere perioder, og dermed er ikke lengre utdanninger aktuelle, men ansvaret for og utfordringen i å tilby den gruppen langtidssonende som ønsker det et godt tilbud, blir desto større. Dette er en utfordring der både utdanningsinstitusjonene og fengslene må ta ansvar for å lage tilpassede opplegg til den enkelte.

Disse medlemmer er for øvrig av den oppfatning at det er for lite forskning rundt hvilke virkemidler som fungerer mest effektivt innenfor kriminalomsorgen generelt og rettet mot utdanning spesielt, og fremsetter derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å legge til rette for forskning med sikte på tiltak for å imøtekomme voksne innsattes spesielle opplæringsbehov i norske fengsler."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at skolen er viktig for den enkelte individs muligheter i livet. En dårlig skolegang er en dårlig start som for en del får konsekvenser resten av livet. På denne bakgrunn har Fremskrittspartiet i finansinnstillingen foreslått en egen bevilgning som går til elever med spesielle behov, spesielt knyttet til elever med atferdsproblemer, jf. kap. 225 post 76. Disse medlemmer mener at en bedre grunnutdanning for denne gruppen elever vil virke forebyggende,

og spare rettssystemet og fengselsvesenet for utgifter på sikt. Disse medlemmer vil understreke at de ressursene som ble foreslått bevilget på denne posten, i første rekke burde gått til å gi unge lovbrytere et tilbud og satsing på formelt kompetansegivende kurs og opplæringstilbud.

LÆRLINGER

Komiteen mener at yrkesfagene er bærere av tradisjoner og kunnskap som vanskelig lar seg formidle gjennom en ensidig teoretisk fremstilling. Praktisk mestring og læring er viktige elementer i den yrkesfaglige opplæringen, og bør etter komiteens syn styrkes. Kunnskap er ikke bare å kunne et teoretisk fag - det er like viktig å utvikle praktiske ferdigheter. Komiteen mener derfor at det er viktig å styrke lærlingeordningen.

Komiteens medlem fra Venstre viser i denne forbindelse til Venstres alternative budsjett, der det foreslås å innføre halv arbeidsgiveravgift for nye lærlinger fra 1. juli 2008. Dette vil gi flere elever mulighet til å få en praktisk avslutning på utdanningen sin.

TILSKUDD TIL BEDRIFTER FOR LÆRLINGER MED SPESEILLE BEHOV (POST 70)

Komiteen mener det er viktig at muligheten for elever med spesielle behov til å få lærlingplass, gjøres tilgjengelig for flere. Komiteen viser til at Regjeringen har utvidet tilskuddsordningen til også å gjelde lære kandidater og kandidater som er omfattet av forsøksordningen med praksisbrev.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til ordningen som skal fange opp elever med spesielle behov fordi de har ulike fysiske og psykiske hemninger. Disse medlemmer vil understreke at svært mange elever i den yrkesrettede videregående opplæringen synes at den opplæring som finner sted i skolen, er for mye preget av en teoretisk kunnskapsformidling. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at det finnes gode muligheter for utdanning for den kategorien elever som er lei av en teoretisk orientert undervisning, men som er motivert for en yrkesrettet praksisorientert opplæring.

Disse medlemmer viser til at ordningen er svært populær også blant arbeidsgivere, og mellom 60 og 80 pst. av lærlingene oppnår fagbrev.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker på bakgrunn av dette å legge mulighetene til rette for at elever i større grad skal kunne velge en ren yrkesrettet utdanning. Disse medlemmer ønsker derfor at denne tilskuddsordningen skal favne om de kategorier elever som har behov for, eller et sterkt ønske om, å ta hele sin yrkesutdanning i bedrift.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke bevilgningen til dette formålet med 4,5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti har imidlertid merket seg at Regjeringen ikke foreslår å øke tilskuddet til ordningen, til tross for at flere nå vil kunne omfattes av den. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det foreslås å øke tilskuddet til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov med 5 mill. kroner.

KULTURSKOLER (POST 71)

Komiteen viser til at det i 2006 ble gjennomført en evaluering av tilskuddsordningen for utvikling av musikk- og kulturskoler, og at evalueringen viste at ordningen har ført til økt kulturell og musikalsk aktivitet i kommunene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, er opptatt av at utdanningssystemet har en viktig funksjon i å ruste barn og unge for framtida, og at skolen derfor må ta utgangspunkt i et bredt kunnskapsbegrep. Tilpasset opplæring gjennom varierte undervisningsformer er viktig, og her spiller kunst og kultur en viktig rolle. I denne sammenheng viser flertallet til Norsk kulturskoleråd som består av 410 norske kommuner.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til "Skapende læring" - Regjeringas strategiplan for kunst og kultur i opplæringa. Utviklinga i kulturskoletilbudet i landet er svært positivt og dette flertallet foreslår å styrke bevilgningene til utviklingsarbeid over kap. 225 post 71 med kr 1 500 000.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre merker seg at departementet foreslår å videreføre tilskuddsordningen på samme nivå som i 2007, men at regjeringspartiene i Stortinget foreslår en satsing på tilskuddsordningen. Disse medlemmer er glade for at de dermed tar sin egen strategi for kunst og kultur i opplæringen på alvor.

Disse medlemmer ser kulturskolene som en viktig del av den offentlige utdanningen, og som grunnlag for de frivillige musikk- og kulturorganisasjoners virksomhet lokalt.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide retningslinjer for kulturskolevirksomheten som sikrer den faglige og sosiale profil på tilbudet."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er av den oppfatning at den enkelte eier av musikk- og kulturskolene skal være ansvarlig for utviklingen av innhold, organisering og et eventuelt samarbeid med grunnskolen og det lokale kulturlivet. Disse medlemmer viser til at midlene til musikk- og kulturskolene nå er lagt inn i rammetilskuddet til

kommunene. Da må kommunene, slik disse medlemmer ser det, ha det hele og fulle ansvar for disse skolene. Disse medlemmer ønsker ikke den modellen som er i dag der Norsk kulturskoleråd skal ivareta denne funksjonen. Disse medlemmer gjør videre oppmerksom på at de ønsker å fjerne den lovpålagte kulturskolen, og heller stimulere kommunene til å satse mer helhetlig på ungdom og forebyggende arbeid.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener Norsk kulturskoleråd behøver et forutsigbart organisasjonstilskudd fra staten for å kunne støtte kommunene i utviklingen av sine kulturskoler. Dette medlem viser til at støtten i dag gis på en sekkepost, kap. 225 post 74, som fordeles i løpet av første halvår i budsjettperioden. Dette medlem ber departementet opprette en egen post på statsbudsjettet for dette.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det på denne bakgrunn foreslås å styrke satsingen med ytterligere 2,5 mill. kroner.

ORGANISASJONER (POST 74)

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg arbeidet som utføres av Landslaget Fysisk Fostring i Skolen (LFF). LFF er en frivillig interessorganisasjon som har den fysiske fostringen i skolen som sitt arbeidsområde, og som arbeider for at kroppssøving og annen fysisk aktivitet i skolen skal ha kvalitet, best mulige rammebetingelser og høy kompetanse. Disse medlemmer mener økt fokus på dette fagområdet er viktig, og er positiv til arbeidet som utføres av LFF.

MAGASINETT/PIRION

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til følgende merknad i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2005-2006):

"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er bekymret for at det eneste nynorske nettstedet til bruk i skolen står i fare for å bli lagt ned. Det elektroniske tidsskriftet www.magasinett.no og kulturavisen Pirion, som henvender seg til ansatte i barnehager, er organisert som stiftelser og har mottatt prosjektstøtte fra departementet tidligere. Flertallet ber om en vurdering av hvorvidt disse to prosjektene kan sikres en permanent finansiering under post 74 Tilskudd til organisasjoner."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er kjent med at det fortsatt ikke er på plass et tilfredsstillende og forpliktende økonomisk opplegg for disse tiltakene. I 2007 er det ikke bevilget noen midler, og tiltakene drives nå for oppsparte midler. Etter disse medlemmers syn må stiftelsene Magasinett (www.magasinett.no) og Pirion sikres en permanent finansiering over statsbudsjettet.

LUFSS

Komiteen er fornøyd med at Regjeringen har fulgt opp merknadene i Innst. S. nr. 268 (2003-2004) vedrørende St.meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring:

"Flertallet peker på at LUFSS - Landslaget for nærmiljøskolen gjør et viktig arbeid for foreldre og elever på små skoler og at statlig støtte må sikres."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å sikre LUFSS nødvendig forutsigbarhet for fremtidig finansiering og vil derfor øremerke tilskuddet til LUFSS.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke og øremerke kr 500 000 til LUFSS.

SPESIELLE BEHOV

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til merknaden nedenfor og mener det er å gå i feil retning hvis man kun lager egne skoler for elever med forskjellige diagnoser. Flertallet mener at norsk skole skal være for alle. Flertallet kan forstå at i noen tilfeller kan integrering i skolen være en utfordring både for eleven og klassen. Da er det viktig at man har kvalifisert personale og en ledelse som tar på alvor individuell behandling.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at for at skolen skal bli en god skole for alle, kreves det god forberedelse, tverrfaglighet og samarbeid med foresatte fra starten. Det er også viktig med universell utforming for å få dette til å fungere bra. Dette flertallet kan se behov for i varierende grad å tilby egne timer/grupper for elever med spesielle behov, men mener det er viktig med tilknytning til en ordinær klasse i større eller mindre grad. Dette flertallet mener at å lage egne skoletilbud for elevgrupper med forskjellige diagnose, vil gi en segregering i samfunnet som etter dette flertallets mening ikke er ønskelig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme sak for Stortinget om å foreta en bred gjennomgang av spesialundervisnings plass i norsk skole."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at norsk skole har et betydelig antall elever med spesielle behov. Etter disse medlemmers oppfatning kan det i en del tilfeller være hensiktsmessig å gi en del av disse elevene et tilpasset opplæringstilbud utenfor den ordinære skolen. Elever med atferdsproblemer i skolen er overrepresentert når det

gjelder å komme inn på en kriminell løpebane senere i livet. Disse medlemmer er av den oppfatning at en styrket opplæring for denne gruppen kan spare samfunnet for betydelige utgifter på sikt. Disse medlemmer ser forslaget i sitt alternative budsjett om ny post 76 i sammenheng med post 68 under samme kap. 225. Disse medlemmer ønsker en styrking av ressurstilgangen for denne type opplæring. På denne bakgrunn foreslår disse medlemmer å opprette et eget tilskudd til slike alternative opplæringstilbud, som utbetales via en stykkprisordning.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige forslag for å innføre en egen statlig finansieringsordning som gir tilleggsutbetaling til skoler spesielt tilrettelagt for elever som har spesielle læringsvansker, basert på en stykkprismodell."

"Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at kommuner som gir elever med spesielle behov en tilrettelagt undervisning i tilknytning til eller utenfor den ordinære skolen, får et ekstra økonomisk tilskudd per elev."

Disse medlemmer ser det som viktig at elever som er blinde eller svaksynte, får et tilfredsstillende opplæringstilbud. På bakgrunn av dette ønsker disse medlemmer å øke ressurstilgangen til skoler som gir tilbud til denne gruppen elever. Tilskudd over ny post 77 skal slik disse medlemmer ser det utbetales via en stykkprisordning.

Disse medlemmer viser til at en del elever i den norske grunnskolen har dysleksi og/eller dyskalkuli. Dette er elever som i en rekke tilfeller ikke får et tilfredsstillende opplæringstilbud på grunn av dårlig kommunal økonomi. Disse medlemmer er av den oppfatning at et bedre opplæringstilbud hvor den enkelte elev får følelsen av å mestre i sin skolehverdag, vil føre til at færre individer med disse diagnosene blir satt på sidelinjen lenger oppe i utdanningssystemet. På bakgrunn av dette ønsker disse medlemmer å styrke opplæringen for denne kategorien elever. Disse medlemmer mener disse pengene skal utbetales via en stykkprisordning.

På bakgrunn av overstående vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen innføre en tilleggsfinansiering som stykkpris pr. elev til skoler med spesielt tilrettelagt opplæring for elever med dyskalkuli, dysleksi, eller som er sterkt hørsels- eller synshemmede."

DEMONSTRASJONSSKOLER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at gode ordninger med utvidet skoledag skal motivere elever for skolearbeidet slik at de får fullt utbytte av den ordinære opplæringen. Forsøkene med utvidet skoledag vil gi erfaringer når det gjelder gode opplegg og prosjekter for

fysisk aktivitet, og det er derfor ikke behov for et eget forsøk med demonstrasjonsskoler for fysisk aktivitet.

Flertallet viser til at i 2007 har Utdanningsdirektoratet fått i oppdrag å følge opp demonstrasjonsskoler, kulturskoler og -bedrifter, utnevne inntil seks nye demonstrasjonsskoler og to nye demonstrasjonskulturskoler, samt vurdere ordningen med demonstrasjonsbedrifter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at ordningen med demonstrasjonsskoler for fysisk aktivitet er tenkt gjennomført etter mønster av ordningen med de nasjonale demonstrasjonsskolene som ble opprettet under regjeringen Bondevik II. Hensikten er å spre erfaringer med gode opplegg og prosjekter for fysisk aktivitet i skolen, og utveksle og utvikle ideer på området.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett som foreslår å avsette 2 mill. kroner til et forsøk med demonstrasjonsskoler for fysisk aktivitet.

SENIORTILTAK

Komiteen viser til at alderssammensetningen blant lærerne i skolen er skjev, med en overvekt av lærere som er over 50 år. Tall fra Kommunenes Sentralforbund viser at om lag halvparten av lærerne i videregående opplæring er over 50 år, og situasjonen er spesielt prekær for realfagene. Etter komiteens mening vil både skolen, og ikke minst elevene, dra stor nytte av å beholde disse lærerne så lenge som mulig, særlig tatt i betraktning at mange av disse lærerne besitter den største faglige fordypningen. For å motvirke trenden med at mange lærere førtidspensjonerer seg, er det viktig å ha stimulanser for å beholde disse lærerne i skolen. Komiteen vil peke på at lærerne vil ha behov for ulike tiltak, avhengig av sin konkrete situasjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at for noen lærere vil en økonomisk bonus være nødvendig for å fortsette i skolen, mens for andre lærere vil endringer i arbeidstid og undervisningsplikt være nødvendig. Svært mange av lærerne som nærmer seg pensjonsalder har tilbrakt et langt yrkesliv i skolen, og er slitne av å undervise i samme omfang som før. For disse lærerne vil det kunne være aktuelt å ha samme arbeidstid, men undervise mindre og bruke den resterende tiden til å veilede yngre realfaglærere og bidra til å utvikle pedagogiske metoder i fagene. Disse medlemmer vil samtidig peke på at også lærere på andre fagområder enn realfag vil kunne ha behov for tilsvarende tiltak, og vil spesielt vise til situasjonen for språklærere.

Komiteens medlemmer fra Høyre har valgt å prioritere realfaglærere i denne omgang. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett, som foreslår å bevilge 30 mill. kroner til seniortiltak for

realfagslærere fra fylte 55 år. Disse medlemmer viser til Dokument nr. 8:6 (2007-2008) der disse medlemmer fremmer forslag for å rekruttere flere lærere, øke lærernes kompetanse og bidra til at eldre realfagslærere blir i skolen lenger.

Komiteens medlem fra Venstre viser i denne forbindelse til sine merknader vedrørende nasjonale rekrutteringsplaner for lærere under kap. 226, samt Venstres alternative budsjett hvor det foreslås å bevilge 175 mill. kroner til implementering av disse. Dette medlem vil minne om at seniortiltak er ett av flere viktige tiltak Venstre har tatt til orde for gjennom Dokument nr. 8:68 (2006-2007), jf. Innst. S. nr. 239 (2006-2007) om å utarbeide forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunnskole og videregående skole.

SOMMERSKOLER MV.

Komiteen viser til at de tilbudene med sommerskole som har blitt arrangert av bl.a. Oslo kommune, har vist seg å være et viktig tiltak for å motivere elever til skolearbeid. Komiteen mener slike tiltak bidrar til å utjevne sosiale forskjeller i skolen.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til forslaget i Høyres alternative budsjett om å bevilge 15 mill. kroner til forsøk med sommerskole over ny post 77. Dette er en oppfølging av prioriteringer også i tidligere budsjettforslag fra Høyre.

Disse medlemmer viser videre til Høyres alternative budsjett, hvor 3 mill. kroner foreslås til prosjekter for fysisk aktivitet i skolen. Flere kommuner er i gang med slike forsøk, blant annet Kristiansand, som gir ekstra timer til fysisk fostring på ungdomstrinnet slik at elevene får én time fysisk aktivitet hver dag. Forsøkene som er gjennomført i kommunen, rapporteres å ha gitt mer læring, bedre konsentrasjon og mindre mobbing i skolen.

SKOLEMAT

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er tilfreds med innføringen av frukt og grønt og forsøk med skolemat i grunnskolen, noe som vil bidra til at flere elever vil lære mer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Regjeringen ikke bevilger penger til skolematorgning for alle elevene i grunnskolen. Regjeringen forholder seg fortsatt til at bare halvparten av elevene i grunnskolen skal få tilgang til frukt og grønt i skolen. Dette er et klart løftebrudd fra regjeringspartienes side.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo et øremerket tilskudd til skolematorgning for elever i grunnskolen på kr 80 000 000 over ny post 79, noe som vil sikre alle elever i grunnskolen frukt og grønt.

Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunopplæringen

Departementet foreslår en bevilgning på kr 1 018 133 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at de siste læreplanene i Kunnskapsløftet fastsettes i 2008. Som et ledd i læreplanarbeidet viser komiteen til at databasen Grep skal videreutvikles som hjelpemiddel for å lette arbeidet med å ta i bruk de nye læreplanene.

Komiteen viser videre til at de digitale læremidlene som er utviklet gjennom bevilgninger fra staten og fylkeskommunen, skal være tilgjengelige på utdanning.no.

Komiteen viser til at Regjeringen tar sikte på å fremme et forslag om å innføre f.o.m. høsten 2008 en lovfestet rett til videregående opplæring for alle voksne over 25 år som ikke har fullført videregående opplæring.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ønsker å sikre opplæring i rusinstitusjoner, spesielt rettet mot voksne uten rett til videregående opplæring, og foreslår derfor å styrke bevilgningen til dette med 4 mill. kroner gjennom omprioritering innenfor post 21 i 2008.

Med bakgrunn i at det i 2008 er ventet avvikling av flere prosjekter enn det som er vedtatt igangsatt, foreslår flertallet å redusere post 21 med 2 mill. kroner sammenlignet med St.prp. nr. 1 (2007-2008).

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener relasjonsbygging og konfliktløsning er viktig i et familieliv. Dette medlem ønsker å utvide faget Mat og Helse slik at det også kan inkludere samliv. Dette medlem mener dette kan bli et verktøy barnet kan ta med seg videre for å skape gode relasjoner og samliv. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det foreslås å bevilge 1 million kroner slik at Samlivssenteret på Modum Bad kan utvikle et undervisningsopplegg for dette.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Kristelig Folkeparti, er kjent med at Regjeringen jobber med hvordan opplæringen i KRL skal skje innenfor de rammer som er fastsatt i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK). Flertallet forutsetter at saken kommer til offentlig høring i løpet av kort tid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at departementet fortsatt ikke har oversikt over hvilke endringer som skal til i læreplanen for å sikre at opplæringen i KRL er innenfor de rammer som er fastsatt i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK). Disse medlemmer mener det er uheldig at Stortinget ennå ikke er informert om hvordan departementet vil løse denne utfordringen, og viser til at all produksjon av læremidler i faget er stoppet opp. Informasjon fra departementet er fraværende.

Disse medlemmer mener det er nødvendig at Stortinget behandler endringer i KRL-faget, på bakgrunn av den omfattende behandlingen ved innføringen av faget i grunnskolen.

SFO

Komiteen påpeker at kommunene har ansvar for skolefritidsordningen, og understreker at det er viktig at kommunene er oppmerksomme på elevenes behov for et godt miljø også i SFO, blant annet med tanke på arbeid mot mobbing, og for mer fysisk aktivitet og et godt kosthold. Komiteen er tilfreds med at Regjeringen har innledet et samarbeid med Norges Idrettsforbund og Norges Olympiske komité for å utvikle samarbeid mellom lokale idrettslag og SFO.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, påpeker samtidig viktigheten om at SFO blir et tilbud for alle elever og viser således til Innst. S. nr. 150 (2006-2007) der Regjeringen blir bedt om å "komme tilbake til Stortinget med forslag til løsninger for hvordan et tilfredsstillende skolefritidstilbud for barn med funksjonshemninger kan sikres i hele utdanningsforløpet".

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det er mange ulike typer frivillige organisasjoner som driver verdifulle tilbud til SFO-brukere rundt om i landet. Disse medlemmer ber Regjeringen også ha fokus på å utvikle et samarbeid med disse i utviklingen av SFO.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at SFO er et viktig tilbud for mange elever/foreldre. Disse medlemmer mener det er viktig å legge til rette for et fleksibelt SFO-tilbud og mener det bør vurderes å trekke lokale idrettslag og frivillige organisasjoner tettere inn i SFO-tilbudet. Der det ligger til rette for det, kan SFO drives av eller i nært samarbeid med foreldre og frivillige organisasjoner.

Komiteens medlem fra Venstre er glad for økt engasjement vedrørende SFO. Dette medlem er særlig opptatt av innholdet og kvaliteten i ordningen. Dette medlem mener den enkelte kommune bør ha en rammeplan for SFO med konkrete krav til innhold og kvalitet. SFO skal fortsatt være et valgfritt tilbud, men en må sikre at alle har muligheten til å velge dette. Samtidig mener dette medlem at SFO må integreres bedre i forhold til den enkelte skoles helhetlige plan, og at skolens rektor må ha det overordnede ansvaret for pedagogisk samordning med SFO. Dette medlem vil videre understreke at SFO-lederen må ha pedagogisk bakgrunn.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at den enkelte kommune utarbeider rammeplan for SFO med krav om innhold og kvalitet."

RÅDGIVNING

Komiteen mener det er nødvendig å styrke kvaliteten og kompetansen i rådgivningstjenesten, og viser i denne forbindelse blant annet til den brede omtalen av skolerådgivning i Innst. S. nr. 164 (2006-2007), jf. St.meld. nr. 16 (2006-2007).

Komiteen ønsker å styrke dette arbeidet ytterligere og ber departementet komme tilbake med en strategi for hvordan rådgivningen kan styrkes, blant annet gjennom å utvikle samarbeidsprosjekt, fremme erfaringsutveksling og kompetanseutviklingsprosjekt inn mot de etablerte karriereveiledningssentrene.

Komiteen vil understreke at rådgivning også handler om sosialpedagogisk rådgivning. Skolen har etter opplæringsloven (forskrift § 22-1) forpliktelser til å støtte elever som sliter faglig, sosialt eller psykisk med nødvendig sosialpedagogisk rådgivning:

"Den enkelte eleven har rett til å få nødvendig rådgivning, oppfølging og hjelp med å finne seg til rette under opplæringa, ved spesielle faglege vanskar under opplæringa, og ved personlege og sosiale vanskar som har noko å seie for opplæringa."

Komiteen mener det er behov for også å styrke den sosialpedagogiske rådgivningstjenesten, blant annet som et av flere tiltak for å forhindre mobbing i skolen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Regjeringens tiltrøstningserklæring og Innst. S. nr. 164 (2006-2007) med målsetting om en styrking av rådgivningstjenesten i hele grunnopplæringen. Flertallet viser til at det i Revidert nasjonalbudsjett for inneværende år ble bevilget midler til opprettelse av karriereveiledningssentre i alle fylker, i et partnerskap mellom videregående opplæring og lokalt og regionalt arbeidsliv.

Komiteens medlem fra Venstre ønsker primært en integrert rådgivningstjeneste. Dersom man skal dele rådgivningsfunksjonen i en yrkesveiledningsdel og en sosialpedagogisk del, forutsetter dette en betydelig ressursheving og tydelige kompetansekrav. Dette medlem visere til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å styrke rådgivningstjenesten over kap. 225 ny post 78 med 5 mill. kroner.

DOKUMENTASJON

Komiteen vil understreke viktigheten av å få informasjon om elevenes grunnleggende ferdigheter og viser til at deltakelsen i internasjonale undersøkelser skal fortsette. På bakgrunn av erfaringene med prøvene som ble gjennomført høsten 2007, vil komiteen be departementet vurdere å utvide antall nasjonale prøver slik at vi får informasjon om læringen på ungdomstrinnet og i videregående opplæring.

Komiteen viser til at vurderingskompetansen til lærerne og skoleeierne skal styrkes. I denne sammenheng utvikles nye kartleggingsprøver og karakterstøttende prøver som ikke er obligatoriske, men som skal stilles til disposisjon for skolene. Disse skal medvirke til å lette og systematisere vurderingsarbeidet.

Komiteen er tilfreds med at det satses på utdanningsforskning og viser til at det gjennom Norges forskningsråd opprettes et nytt forskningsprogram.

KOMPETANSE

Komiteen viser til at kompetanse knyttet til individvurdering, samt kompetanseutvikling av tilsatte i fag- og yrkesopplæringa, skal prioriteres i 2008.

Komiteen viser til at forsøk med utvidet skoledag videreføres, og at tidlig innsats i læringsutvikling og tiltak mot frafall i videregående skole fortsatt skal prioriteres. Komiteen viser videre til at det satses på utviklingsprosjekt ved skoler med flere enn 25 pst. minoritetsspråklige elever, og at språkløftet styrkes som tiltak innenfor tidlig innsats og satsing mot frafall i videregående opplæring.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det istedenfor å øke timetallet i skolen og forsøk med heldagsskole blant annet prioriteres å bevilge 220 mill. kroner til å ansette 440 flere lærere, bevilge 25 mill. kroner til et forsøk med mentorordning og bevilge 25 mill. kroner til en egen tiltakspost for å bekjempe frafallet i videregående opplæring. Dette medlem mener dette ville kunne gi en større lærings-effekt enn flere timer, fordi vi blant annet i større grad vil kunne gi mer tilpasset opplæring for den enkelte elev.

Komiteens medlem fra Venstre viser i denne forbindelse til Venstres alternative budsjett der det i stedet for å øke timetallet på barnetrinnet og forsøk med heldagsskole blant annet prioriteres å bruke 175 mill. kroner på nasjonale rekrutteringsplaner for lærere, 100 mill. kroner for å innføre en ordning med kompetanseår for lærere og 15 mill. kroner til styrket leksehjelp og rådgivningstjeneste.

LÆRERE

Komiteen mener det er av avgjørende betydning at vi har kompetente og motiverte lærere i grunn- og videregående skole. I vårt moderne samfunn er det et stadig økende behov for kontinuerlig å oppdatere seg i forhold til sitt eget fagfelt, og lærerne som yrkesgruppe er intet unntak. Komiteen vil derfor påpeke at det er nødvendig for lærere i grunn- og videregående skole å ha mulighet til systematisk å både fornye og komplettere sin fag- og yrkeskompetanse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil i denne sammenheng påpeke at man i

Sverige nylig har lansert "Lärarlyftet" der kompetanseheving av lærerne gjennom videreutdanning er det bærende element.

Disse medlemmer mener - i likhet med en samlet komité, jf. Innst. S. nr. 15 (2006-2007) - at det er behov for en systematisk ordning som ivaretar hensynet om faglig oppdatering for norske lærere på en bedre måte enn hva som er tilfellet i dag. Disse medlemmer vil i denne sammenheng vise til Dokument nr. 8:81 (2005-2006) og sine merknader i Innst. S. nr. 15 (2006-2007) om å innføre et kompetanseår for lærere i grunn- og videregående skole.

Disse medlemmer mener videre at utfordringene knyttet til fremtidig lærermangel er for store til å ignoreres, og savner en vilje fra Regjeringens side til å ta dette spørsmålet på alvor. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til Dokument nr. 8:68 (2006-2007), jf. Innst. S. nr. 239 (2006-2007), om å utarbeide forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole.

Disse medlemmer viser til at halvparten av lærerne i videregående skole er over 50 år, mens det i grunnskolen er 37 pst. i samme aldersgruppe. Samtidig vises det til at gjennomsnittsalderen for ansatte i den videregående skolen er 49 år. I løpet av en tiårsperiode vil man derfor trolig måtte erstatte et ikke ubetydelig antall lærere i den videregående skolen. Tilsvarende gjelder også for grunnskolen. Parallelt med dette øker antallet elever. I representantforslaget påpekes det at minimum fire elementer må vektlegges i utarbeidelsen av en nasjonal rekrutteringsplan for lærere: For det første må planen inneholde strategier for å gjøre læreryrket mer attraktivt og dermed få flere til å velge å bli lærere. For det andre må det utvikles strategier for å rekruttere lærere fra andre relevante yrker, f.eks. gjennom å etablere særskilte pedagogiske kvalifiseringsstipend. For det tredje må man styrke og sikre systematisk kompetanseheving hos lærere. For det fjerde må man igangsette målrettede seniortiltak for å beholde verdifull kompetanse lengst mulig i skolen.

Komiteens medlem fra Venstre vil i denne forbindelse vise til at det ifølge UNIO er behov for minst 500 mill. kroner i økte bevilgninger til fylkeskommunene for å forhindre en nedgang i antall lærerårsverk samtidig som vi har en kraftig elevtallsvekst i videregående skole.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er nødvendig å sikre gjennomføring av et vesentlig kompetanseløft for lærerne i forbindelse med innføringen av Kunnskapsløftet. Disse medlemmer mener det er nødvendig å øke satsingen utover det Regjeringen har lagt opp til i budsjettet 2008, og foreslår derfor å øremerke en tilleggsbevilgning til videreutdanning for lærere, med særlig vekt på opplæring i klasseledelse, med 68 mill. kroner. Midlene fordeles av Utdanningsdirektoratet etter søknad.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til behovet for systematisk kompetanseheving for lærere, og mener at ordningen med et lærerløft bør innledes med en begrenset prøveordning i utvalgte kommuner i samarbeid med partene i arbeidslivet. Ordningen kan finansieres som et spleiselag mellom stat og kommune, og vil bli evaluert av en tverrfaglig forskergruppe innen utgangen av prøveordningens periode, slik at man dermed kan ha kvalifiserte resultater å vise til i det videre arbeidet med ordningen.

Disse medlemmer viser til at det etter budsjettforlik mellom byrådet og Kristelig Folkeparti og Venstre innføres et slikt lærerløft for videreutdanning av lærere i osloskolen i 2008. Det legges til rette for en systematisk videreutdanning basert på de behov som meldes inn fra skolene.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det istedenfor å øke timetallet i skolen blant annet prioriteres å bevilge 220 mill. kroner til å ansette 440 flere lærere, bevilge 25 mill. kroner til et forsøk med mentorordning og bevilge 25 mill. kroner til en egen tiltakspost for å bekjempe frafallet i videregående opplæring. Dette medlem mener dette ville kunne gi en større læringseffekt enn flere timer, fordi vi blant annet i større grad vil kunne gi mer tilpasset opplæring for den enkelte elev.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det på denne bakgrunn foreslås å bevilge 100 mill. kroner til igangsettelse av en slik prøveordning med et kompetanseår, jf. Dokument nr. 8:81 (2005-2006).

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det på bakgrunn av den forestående lærermangelen foreslås å bevilge 175 mill. kroner over ny post 22 til utarbeidelse og oppstart av forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole.

Dette medlem viser videre til Venstres alternative statsbudsjett og forslaget om å omfordele 500 mill. kroner mellom kommuner og fylkeskommuner over kap. 571 post 60 (rammeområde 19) for å motvirke underfinansieringen av den videregående skolen.

UNGT ENTREPRENØRSKAP

Komiteen mener entreprenørskap er viktig som metode og innhold i utdanningen. Det skjer mye positivt utviklingsarbeid knyttet til dette i den norske skolen i dag, og komiteen er opptatt av at dette må forankres enda bedre i læringsarbeidet. Komiteen anmoder på denne bakgrunn departementet om å gå i dialog med organisasjonen Ungt Entreprenørskap for å realisere målsettingene i Regjeringens strategiplan for entreprenørskap i utdanningen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre-

parti og Senterpartiet, er fornøyde med at Regjeringa har lagt fram en strategiplan for entreprenørskap i utdanninga, "Se mulighetene og gjør noe med dem".

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det er bred enighet om at entreprenørskap i opplæring og utdanning skal være satsingsområde i norsk skole. Sentrumsregjeringen la i 1997 frem en strategiplan hvor entreprenørskap og etableringsperspektivet skulle være en integrert del av opplæringen. Disse medlemmer mener entreprenørskap skal være et redskap for en mer åpen og nyskapende skole der elevene utvikler kreativitet og pågangsmot. Det handler like mye om en tenkemåte som et tiltak eller en metode. "Oppdragelse" til entreprenørskap krever engasjement ikke bare fra skolens side, men også fra foreldre, nærings- og arbeidsliv, offentlige etater og fra frivillige organisasjoner. Disse medlemmer mener det er viktig at skolene benytter seg av de potensielle samarbeidspartenes innsikt og kompetanse for å bedre kunne styrke de unges deltakelse i utvikling av både skolen og lokalmiljøet.

SKAL - SKAL IKKE

Komiteen mener "Skal - Skal ikke" synes å være et vellykket prosjekt som gir skolebarn verktøy til å ta bevisste verdistyrte valg. Komiteen viser til at regjeringspartiene i budsjettene for 2006 og 2007 har økt bevilgningen til prosjektet utover Regjeringens opprinnelige forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til svar på spørsmål fra finanskomiteen om størrelsen på bevilgningen til prosjektet, der Kunnskapsdepartementet svarer følgende:

"Kunnskapsdepartementet legger til grunn at prosjektet også vil få støtte i 2008. På dette tidspunkt er imidlertid ikke fordelingen av midlene på kap. 226 post 21 endelig avklart."

Disse medlemmer legger til grunn at bevilgningen til prosjektet i 2008 vil være tilsvarende bevilgningen i 2007. Disse medlemmer ber departementet synliggjøre støtten til prosjektet "Skal - Skal ikke" i budsjettene fremover.

SCIENCE CENTER ØSTFOLD

Komiteen er kjent med at Science Center Østfold siden 2002 har vært Østfolds vitensenter med besøk av mer enn 14 000 skoleelever fra hele fylket. Senterets tilbud er i henhold til læreplanen og drives bl.a. med personalressurser fra pedagogisk senter i Fredrikstad, Sarpsborg og Moss. Komiteen har merket seg at Science Center Østfold nå står foran realisering av et nytt senter på 7 000 m² beliggende ved E6 i Sarpsborg. Satsingen er en del av fylkesplanen og involverer bred deltakelse fra Østfoldsamfunnet - der både kommuner, fylkeskommunen, næringslivet, NHO, Høgskolen i

Østfold, LO og NITO deltar. Komiteen ber departementet vurdere om senteret bør få status som regionalt vitensenter.

LEKSEHJELP

Komiteen viser til at Stortinget i 2007 har bevilget 10 mill. kroner til videreføring av "Prosjekt leksehjelp 2006-2008". Prosjektet fullføres som eget prosjekt i 2008, og det vil bli publisert en evalueringsrapport. Det legges også opp til å spre erfaringer fra prosjektet, blant annet gjennom kunnskapsbasert materiale til bruk i skolene. Leksehjelp i realfag vil bli videreført i samarbeid med NTNU og UiO.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at en ønsker blant annet å se nærmere på hvordan leksehjelp kan inngå i en helhet som kan gi elevene bedre læring, og ønsker å vurdere erfaringene fra forsøkene og evalueringen av "Prosjekt leksehjelp 2006-2008" før en kommer med eventuelle nye tiltak. Flertallet mener at en hele tiden må vurdere hvordan man kan videreutvikle et godt læringsmiljø som gir god nok tid og kvalitet til både læring, fysisk aktivitet, måltid og sosial utvikling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil også vise til at de første bevilgningene til leksehjelpsprosjekter kom i budsjettforslagene fra regjeringen Bondevik II. Disse medlemmer mener at leksehjelp er et godt virkemiddel for å bidra til utjevning av sosiale forskjeller i norsk skole, og en god mulighet for tilrettelagt opplæring. Dersom målsettingene i Kunnskapsløftet skal innfris, er det en forutsetning at alle får mulighet til å nå grunnleggende kompetansemål, og disse medlemmer anser leksehjelp som et viktig bidrag for å nå den målsettingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett, hvor det foreslås å bruke 25 mill. kroner til leksehjelp i grunnopplæringen over ny post 76. Disse medlemmer viser til at det er i tråd med tidligere forslag fra Høyre, senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2007.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at leksehjelp er et viktig tiltak som gir bedre tilrettelegging av opplæringen for den enkelte elev. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å styrke satsingen på leksehjelp over ny post 76 med 10 mill. kroner.

Kap. 227 Tilskudd til særskilte skoler

Departementet foreslår en bevilgning på kr 64 150 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Nordland kunst- og filmskole er den eneste i Nord-Norge som gir tilbud om kunst- og filmutdanning. Disse medlemmer er imidlertid av den oppfatning at dette tilbudet eventuelt må gis innenfor de rammer som allerede er gitt de ansvarlige for det videregående skoletilbudet, fylkeskommunene. Disse medlemmer ønsker ikke denne forskjellsbehandling mellom de ulike landsdelene.

Disse medlemmer viser til Dokument nr. 8:55 (2005-2006), jf. Innst. S. nr. 156 (2005-2006) hvor Fremskrittspartiet foreslo å bevilge penger til Hopen videregående skole til nødvendige påbygg. Disse medlemmer beklager at departementet ikke har fulgt opp forslaget på tilfredsstillende måte og mener det er nødvendig å gi en konkret bevilgning etter søknad, jf. brev fra Hopen videregående skole til kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, datert 20. september 2007. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslår å opprette en ny post 63 med engangsbevilgning til Hopen videregående skole på 3,6 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til det viktige arbeidet som Krokeide yrkesskole gjør ved å gi tilbud om attføring og yrkesutdanning til elever som på grunn av funksjonshemming har behov for tilrettelagt opplæring. Disse medlemmer mener det er samfunnsøkonomisk fornuftig å styrke dette tilbudet som bidrar til å aktivisere mennesker i arbeidslivet, istedenfor et liv som passiv trygdemottaker. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslår å øke tilskuddet til internatdriften ved Krokeide yrkesskole over post 71.

Komiteen er av den oppfatning at utdanningsinstitusjonen Røde Kors Nordisk United World College gir et godt og viktig tilbud til elever fra hele verden, en oppfatning som har blitt styrket av evalueringer av skolen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke støtten til United World College i 2008.

Kap. 228 Tilskudd til private skoler o.a..

Departementet foreslår en bevilgning på kr 2 530 465 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at det ikke gis særskilt tilskudd til private skolars kapitalkostnader.

Komiteen ber Regjeringen vurdere å endre forskrift til privatskoleloven slik at tillegget for husleie og kapitalkostnader justeres i forhold til pris- og lønnsvekst.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen har varslet at de kommer tilbake til Stortinget med en egen sak om tilskuddsfor-

delingen når gjennomgangen av utregningsmodellen er gjennomført.

Flertallet viser til Innst. O. nr. 88 (2006-2007):

"Komiteen merker seg at departementet nå igangsetter et arbeid med å gjennomgå modellen for utregning av tilskudd til godkjente skoler, og at arbeidet skal foregå i samarbeid med friskoleorganisasjonene. For komiteen er det viktig å understreke at målet med en slik gjennomgang må være å sikre forutsigbare drifts- og rammevilkår for skolene, samtidig som det ikke gjøres endringer i støttenivået som påvirker målsettingen om at skolene skal være reelt tilgjengelige for alle elever uansett familiens økonomi. Komiteen forutsetter at det igangsatte arbeidet ikke har som mål å redusere statstilskuddet til skolene."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at manglende kapitaltilskudd kan føre til at private skolars rammevilkår i pressområder står tilbake for tilsvarende vilkår for offentlige skoler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo 45 mill. kroner i kapitaltilskudd til friskolene.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser for øvrig til Høyres alternative budsjett, der kapitaltilskuddet til private skoler foreslås gjenopprettet og bevilget med 20 mill. kroner i kapitaltilskudd til friskolene.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det foreslås å bevilge 10 mill. kroner til kapitaltilskudd for friskoler.

Komiteen viser til at satsene for tilskudd etter privatskoleloven foreslås justert for lønns- og prisvekst, og økte kostnader til frukt og grønt i grunnskolen, samt skolemateriell for videregående nivå.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre merker seg at departementet ikke legger opp til reduserte satser eller ytterligere innstramminger i tilskuddet til friskolene. Disse medlemmer mener friskolene er viktige som selvstendige skoler og som et verdifullt supplement til den offentlige skolen. Det er god dokumentasjon for at de ikke har noen entydig segregerende effekt, at de er gode til å tilpasse undervisningen til elevene og at læringsutbyttet er bedre selv om elevenes bakgrunn er like forskjellig som i den offentlige skolen. For disse medlemmer er i tillegg foreldreretten helt sentral. Det er viktig at friskolene kan fortsette å være et tilbud til alle elever, uansett økonomisk bakgrunn.

Disse medlemmer merker seg at departementet har gått igjennom tilskuddsmodellen for friskolene og at Regjeringen vil fase ut ordningen med kommunekorreksjonsfaktoren over en treårsperiode fra 1. januar 2008. Disse medlemmer vil følge omlegging til ny modell nøye slik at det ikke gir urimelige negative

utslag, og vil understreke viktigheten av at departementet følger opp sin egen intensjon i meldingen om å vurdere dette i "samråd med privatskoleorganisasjonene".

Disse medlemmer viser til at flere skoler er i en prekært vanskelig økonomisk situasjon, og gjerne vil ha en avklaring på dette spørsmålet så snart som mulig. Disse medlemmer mener at departementet bør kunne komme tilbake med egen sak om tilskuddsordningen for godkjente privatskoler allerede i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2008, for på denne måten å kunne sikre disse skolene en avklaring og forutsigbarhet for sin virksomhet.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest mulig, og senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2008, komme tilbake med egen sak til Stortinget vedrørende tilskuddsmodellen for godkjente privatskoler."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener friskoler er et viktig supplement til den offentlige skolen. Disse medlemmer mener det er viktig at alle skal få anledning til å velge en friskole, uavhengig av privat økonomi. Disse medlemmer mener det er viktig å tilrettelegge for informasjon og veiledning til alle elever om det etablerte friskoletilbudet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker en opptrapping av den offentlige finansieringsandelen av friskolene og viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslår å øke post 70 med 50 mill. kroner.

Disse medlemmer viser også til merknader knyttet til fagskole under kap. 276 post 70.

Disse medlemmer viser til at det ikke gis kapitaltilskudd til friskolene. Dette fører til at friskolene forskjellsbehandles i forhold til offentlig eide skoler. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslår å innføre en ordning med kapitaltilskudd til friskoler, og en bevilgning på 45 mill. kroner over post 72 til dette formålet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre vil peke på at det er kommet mange tilbakemeldinger i tiden etter at ordningen med gratis frukt og grønt ble innført i budsjettet for 2007. Skolene rapporterer om et stort merarbeid knyttet til ordningen for både lærere og renholdere, og store mengder frukt og grønnsaker kastes. Mange setter også spørsmålsteget ved bruken av ressurser på denne ordningen sammenliknet med den øvrige ressursbruken i skolen. NRK Sørlandet hadde 9. november 2007 et oppslag der flere rektorer i Arendal var svært skeptiske til ordningen. Rektor Hans Georg Toreskaas ved Roligheden skole sier:

"På min skole har vi et budsjett på vel 600 000 kroner til elevutgifter. Dette skal dekke lærebøker, skrivemateriell, fargestifter malerskrin, ja alle de utgiftene vi har til å drive skolen. Så får vi et budsjett fra staten på 300 000 kroner som vi skal bruke til epler og bananer.

[...] Frukt og grønt er viktig, men når jeg ser det i forhold til den økonomiske situasjonen ved skolen ellers, skulle jeg ønske at vi hadde hatt et større handlingsrom for å drive med det som er primær oppgaven vår, nemlig å drive med opplæring."

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås å redusere post 70 med 9,8 mill. kroner. Reduksjonen ses i sammenheng med disse medlemmers forslag i sitt alternative budsjett om å kutte hele overføringen på 207, 6 mill. kroner. til ordningen med frukt og grønt over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett.

Disse medlemmer mener det er langt viktigere å prioritere innhold og kunnskap i skolen, fremfor en ordning med gratis frukt og grønt til elevene. Disse medlemmer viser i den sammenheng også til sitt alternative budsjett, der det foreslås å bruke penger fra ordningen med frukt og grønt til blant annet en ekstra uketime matematikk på ungdomstrinnet og seniortiltak for realfaglærere for å beholde deres kompetanse i skolen lenger. Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader under kap. 225 post 80 for en nærmere beskrivelse av seniortiltakene.

SKOLER FOR FUNKSJONSHEMMEDE

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen har varslet en gjennomgang av private skoler for funksjonshemmede elever som vil bli lagt frem som en egen sak i Stortinget våren 2009. Flertallet viser til Innst. O. nr. 88 (2006-2007):

"Komiteen har merket seg at det skal foretas en gjennomgang av disse skoletilbudene som følge av påpekninger fra Riksrevisjonen, slik det er opplyst i proposisjonen, og forutsetter at siktemålet er å komme fram til klare retningslinjer for tilskuddene for skolene, basert på en klargjøring blant annet av forholdet mellom opplæring og behandling. Komiteen ber Regjeringen om å bidra til at det ikke skapes unødig usikkerhet om fremtiden for disse skolene. Komiteen vil understreke betydningen av disse viktige skoletilbudene. Komiteen viser til at det etter loven i særlige tilfeller vil være adgang til visse driftsendringer før det legges fram ny sak våren 2009."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Hopen videregående skole gjør et verdifullt arbeid. Skolen gir mennesker en ny sjanse i livet og gir ekstra støtte i hverdagen til dem som trenger det. Disse medlemmer viser videre til at det i dag er 10 såkalte særskilte skoler for funksjonshemmede, rusmisbrukere mv. med til sammen ca. 450 elever.

Disse medlemmer viser til Innst. S. nr. 156 (2005-2006):

"Komiteen vil be departementet komme tilbake til spørsmålet om offentlig tilskudd til disse skolene i forbindelse med statsbudsjettet for 2007. Komiteen ber departementet i tillegg gi en vurdering av skoler som

tilbyr denne type undervisning og deres behov for statlig støtte til f.eks. utbygging. Komiteen mener rusmiddelomsorgen er et spesielt viktig område. Komiteen ber departementet se på skolene i sammenheng med andre departementers områder, som Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Justis- og politidepartementet."

Disse medlemmer imøteser i den forbindelse den varslede saken om private skoler for funksjonshemmede som Regjeringen vil legge frem våren 2009. Disse medlemmer mener det er viktig at Regjeringen prioriterer å fremme sak for Stortinget så raskt som mulig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre viser til at departementet varsler at Regjeringen vil legge frem egen sak om private skoler for funksjonshemmede våren 2009. Disse medlemmer viser til komiteens merknader i Innst. S. nr. 12 (2005-2006), Innst. S. nr. 156 (2005-2006), samt i Innst. S. nr. 12 (2006-2007) om private skoler for funksjonshemmede og Hopen videregående skole. Disse medlemmer mener det er viktig at Regjeringen prioriterer å fremme sak for Stortinget så raskt som mulig, tatt i betraktning den lange tiden som er gått siden komiteen satte fokus på disse problemstillingene. Disse medlemmer viser i denne sammenheng også til flertallsmerknaden i Innst. S. nr. 12 (2006-2007):

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ber departementet komme tilbake med en vurdering av disse problemstillingene forbundet med skoler for funksjonshemmede, rusmiddelmissbrukere mv. på et egnet måte."

Disse medlemmer vil særlig peke på at Hopen videregående skole, som gir et helhetlig utdanningstilbud og behandlingstilbud til tidligere rusmisbrukere, får en rask avklaring på sin søknad om investeringsstøtte. Disse medlemmer ber departementet komme tilbake til Stortinget med en særlig behandling av søknaden fra Hopen videregående skole i revidert nasjonalbudsjett, jf. Innst. S. nr. 156 (2005-2006).

SKOLER I UTLANDET

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre vil peke på at private skoler i utlandet bidrar til å ivareta viktige interesser for nordmenn som i kortere eller lengre tid oppholder seg i utlandet.

Disse medlemmer vil at det fortsatt skal legges til rette for opprettholdelse og utvikling av skoletilbudet i utlandet, slik at nordmenn fortsatt kan ta med familien ved utenlandsopphold på grunn av sykdom eller arbeid.

WANG TOPPIDRETT

Komiteen viser til Innst. O. nr. 88 (2006-2007):

"Komiteen viser til at departementet foreslår å åpne for godkjenning av skoler som ønsker å tilby utdan-

ningsprogram som legger spesielt til rette for toppidrett på videregående skolenivå (Toppidrettsgymnas). Komiteen er enig med departementet i at det er ønskelig å medvirke til at flere ungdommer får mulighet til å kombinere videregående opplæring med toppidrett, og at dette skal være mulig på flere steder i landet enn i dag. Komiteen mener toppidrettsgymnasenes viktigste funksjon er å sikre unge som velger en idrettskarriere, mulighet til samtidig å få en utdanning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre har merket seg den situasjonen WANG Toppidrettsgymnas er havnet i etter at skolen på bakgrunn av departementets innskrenkende fortolkning av privatskoleloven, ikke får lov til å kreve en egen idrettsavgift av elevene. WANG Toppidrett har 750 godkjente plasser til tre studiesteder - Oslo, Moss og Stavanger. De benytter 600 plasser i dag, men det er bare 180 av de 360 plassene i Oslo som får særskilt tilskudd fra departementet. Uten egen idrettsavgift fra elevene betyr dette at skolen kommer i en svært vanskelig økonomisk situasjon. Godkjente plasser uten rett til tilskudd vil ikke kunne opprettholdes om den nye fortolkningen av loven blir opprettholdt. De fleste plassene som ikke har særskilt tilskudd, er opprettet i Stavanger og Moss. Det betyr igjen en betydelig innskrenking av muligheten til å opprettholde et slikt tilbud flere steder i landet.

Disse medlemmer stiller seg uforstående til at departementet har kunnet stramme inn fortolkningen av privatskoleloven og innkreving av egen idrettsavgift uten å ha foretatt kompensierende tiltak med hensyn til antall plasser med særskilt tilskudd. Disse medlemmer ber derfor om at Regjeringen reverserer sin innskjerpede fortolkning av privatskoleloven. En slik innskjerping må sammenfalle med at antall plasser med særskilt tilskudd kan heves, slik at det blir identisk med antall godkjente plasser ved WANG og NTG.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen reversere sin innstramning av fortolkningen av privatskoleloven med hensyn til innkreving av en egen idrettsavgift, inntil Regjeringen fremmer forslag om at antall plasser med særskilt tilskudd ved toppidrettsgymnasene kan heves opp på samme nivå som antall godkjente plasser ved de samme skolene."

SKOLESKIPET GANN

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at skoleskipet Gann er godkjent etter privatskoleloven, og får dekket 85 pst. av sitt årlige driftsbudsjett over statsbudsjettet. Privatskoleloven har ikke bestemmelser om statlig tilskudd til dekning av kapitalutgifter ved private skoler. Det vises videre til at Regjeringen, som ledd i sin maritime strategi, har foreslått å bevilge 5 mill. kroner til skoleskipet Gann og at skolen har fått utvidet sitt elevtall som omsøkt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og

Venstre viser til at Regjeringen som et ledd i sin maritime strategi har foreslått å bevilge 5 mill. kroner til skoleskipet Gann, og at skolen har fått utvidet sitt elevtall som omsøkt. Det gjenstår likevel å komme fram til en samlet finansiering av nytt skoleskip som sikrer en forsvarlig driftsøkonomi for skolen framover. Disse medlemmer ber departementet i samarbeid med Nærings- og handelsdepartementet om å bidra til en snarlig løsning på dette og om nødvendig komme tilbake til Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett for 2008.

Kap. 229 Andre tiltak

Departementet foreslår tilskudd på kr 11 909 000 til sikkerhetsopplæring for fiskere.

Komiteen viser til viktigheten av å satse på sikkerhetsopplæring for fiskere. Komiteen påpeker at fiskerne skal ha en tilfredsstillende sikkerhetsopplæring, og understreker viktigheten av å bruke statlige midler til å bidra til denne opplæringen.

Komiteen ber Regjeringen vurdere tiltak for å sikre at sikkerhetsopplæringen for fiskere videreføres som en viktig og nasjonal satsing for sikkerhet for fiskere.

I denne sammenheng bes departementet vurdere å ta inn igjen opprinnelig eller reformulert avtale med Troms fylkeskommune ang. opplæringsordningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig å holde sikkerhetsfokuset i fiskerinæringen sterkt. Disse medlemmer mener det er nødvendig å øke informasjonen om opplæringen og legge bedre til rette for at fiskere kan delta i opplæringen. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke posten med kr 500 000.

Kap. 230 Kompetansesentre for spesialundervisning

Departementet foreslår en bevilgning på kr 640 013 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at det er oppnevnt et utvalg som skal gjennomgå tiltakskjedene for barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov generelt, og statlig spesialpedagogisk støttesystem spesielt. Utvalget skal legge frem sin innstilling innen 1. juli 2009.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at ansvaret for å gi tilpasset opplæring ligger hos kommuner og fylkeskommuner, og at det statlige spesialpedagogiske støttesystemet har som mål å gi rettleiding og støtte til de opplæringsansvarlige instansene lokalt, slik at kvaliteten på tilbudet for barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov blir best mulig. Samtidig mener disse medlemmer at kompetansebygging og kompetansedeling er en viktig faktor for å avhjelpe elever med særskilt store utfordringer. Dette engasjementet må også sees i sammenheng med den satsing disse medlemmer mener er nødvendig på tilbud til enkelte elever utenfor den ordi-

nære skole. Disse medlemmer vil også peke på det viktige arbeidet som må gjøres for tilrettelegging for døve elever.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke post 1 med 30 mill. kroner.

3.3 Tiltak for å fremme kompetanseutvikling

Programkategori 07.50 Tiltak for å fremme kompetanseutvikling omfatter deltakelse i EUs handlingsprogram for livslang læring 2007-2013, tilskuddsordninger for folkehøgskoler, fjernundervisnings- og voksenopplæringsorganisasjoner, samt drift av Vox - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet. Vox er tillagt forvaltningsansvaret for tilskudd til ulike freds- og menneskerettsentre. Gjennom Program for basiskompetanse i arbeidslivet skal ulike opplæringsopplegg for grunnleggende ferdigheter prøves ut i private og offentlige virksomheter. For fagskoleutdanning, se kap. 276.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Innst. S. nr. 12 (2006-2007):

"Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener gode råd og tilstrekkelig veiledning av elever og studenter er en forutsetning for et effektivt utdanningssystem tilpasset den enkelte. Dersom mangel på kunnskap om muligheter eller personlig innsikt medfører feilvalg i utdanningsløp, vil det kunne ha konsekvenser for resten av livet.

PROFRÅD er et prosjekt som tar sikte på et kvalitetsløft innen rådgivningstjenesten. Gjennom masseanvendelse kan programmet bidra til å realisere sentrale politiske mål som inkluderende arbeidsliv, nedgang i sykefravær, mindre avbrudd og forsinkelse i videregående skole og høyere utdanning."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at mange elever velger feil retning i sitt utdanningsløp. Slike feilvalg er en stor utfordring og bidrar sannsynligvis sterkt til at frafallet i undervisningsløpet er for stort. Kommuner og fylkeskommuner satser ulikt på råd og veiledning til sine elever, og det er liten samordning av rådgivningskompetanse i norsk skole. Det er heller ingen god statlig samordning av rådgivningstjenesten.

Programmet er utarbeidet av førsteamanuensis emeritus Oskar Solberg ved NTNU, pedagogisk institutt. Programmet er utarbeidet sammen med et bredt spekter av samarbeidspartnere. Solberg har søkt om offentlig støtte fra UFD og ASD fordi det er et ønske å prøve ut systemet i større skala for å avdekke eventuelle forbedringspunkter før systemet kan settes fullt ut i livet. Søknadene er blitt avslått.

Disse medlemmer mener det er grunn til å tro at PROFRÅD kan gi et betydelig løft for innsatsen og kvalitetshevingen i rådgivningstjenesten og viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å gi prosjektstøtte på kr 950 000 over nytt kap. 246 Kvalitetsutvikling i rådgivningstjenesten.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser for øvrig til sine forslag i Dokument nr. 8:55 (2006-2007), jf. Innst. S. nr. 242 (2006-2007) om tiltak for å begrense frafallet i videregående skole. Forslag relatert til åpenhet om skolens resultater, yrkesrådgivning og bruk av felles rådgivere for ungdomstrinnet og videregående opplæring, var blant forslagene som ble lagt fram.

Kap. 252 EUs handlingsprogram for livslang læring

Departementet foreslår en bevilgning på kr 186 646 000 under dette kapitlet.

Komiteen har merket seg at departementet foreslår å øke posten med om lag 45 mill. kroner og at dette skjer som følge av økt kontingent i 2008. Komiteen har videre merket seg at utgiftene på denne posten er påvirket av svingninger i valutakursen. Komiteen er enig i viktigheten av at Norge fører en aktiv Europapolitikk i forhold til utdanning, slik at det blant annet i større grad blir mulig for norske studenter å ta deler av utdanningen i utlandet. Komiteen vil påpeke at antall utenlandsstudenter har blitt redusert med over 11 pst. siden 2003-2004, og at det er særdeles viktig for næringslivet at studenter stimuleres til å ta hele eller deler av sine studier særlig i land som er viktige handelspartnere for Norge. Komiteen ser positivt på at Livslang læring programmene (2007-2013) (LLP) viderefører og utvider aktivitetene innenfor utdanningsområder som førskole, grunnskole, videregående opplæring, høyere utdanning, yrkes- og fagopplæring og voksenopplæring samt alternative utdanningsveier.

Kap. 253 Folkehøgskoler

Departementet foreslår en bevilgning på kr 592 986 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at folkehøgskolene er en verdifull del av skolesystemet som fremmer allmennutdanning, folkeopplysning og egenutvikling.

Folkehøgskoler representerer et viktig tilbud for mange unge. Gjennom et år på folkehøgskole får elevene sjansen til å prøve seg på nye fag og fordype seg i emner innenfor elevenes interesseområder, og muligheten til å reflektere over hvilken utdanning de skal ta i fremtiden.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er tilfreds med at bevilgningene til folkehøgskolene videreføres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ber om at departementet senest i forbindelse med revidert statsbudsjett våren 2008 redegjør for hvordan man også ivaretar fornyelsesbehovet innen folkehøgskoletilbudet, og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen på egnet måte og senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2008 redegjøre for fornyelse av folkehøgskoletilbudet."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringen foreslår å kutte støtten til folkehøgskolene med 4 mill. kroner på grunn av nedleggelsen av Kvås folkehøgskole. Disse medlemmer mener folkehøgskolene er en viktig del av vårt utdanningssystem. Skolene er med på å utvide horisonten, skape nysgjerrighet på nye områder og lærer studentene mye om menneskelige relasjoner. Disse medlemmer er opptatt av at det må være mulighet også for nye aktører til å kunne etablere utdanningstilbud. Disse medlemmer merker seg at Kvås folkehøgskole ble lagt ned 31. desember 2006, og at bevilgningene er tilsvarende redusert for 2008. Samtidig har initiativ fra bl.a. Kirkens Ungdomsprosjekt og Valle kommune fått avslag om å opprette nye tilbud. Kirkens Ungdomsprosjekt (KUP) ville sette klimautfordringene i fokus, mens Valle kommune i samarbeid med Norges motorsportforbund ville etablere Setesdal folkehøgskole med fokus på motorsport etter at den videregående skolen i kommunen ble nedlagt. Det finnes i dag ikke noen lignende tilbud ved eksisterende folkehøgskoler, og avslaget til KUP har ført til en brevveksling med Statsministerens kontor. I svaret fra Statsministerens kontor skrives bl.a.:

"I brevet spør Kirkens Ungdomsprosjekt om Regjeringen ønsker å nedbygge folkehøgskolebevegelsen ved å la gamle folkehøgskoler bli nedlagt uten å opprette nye. Svaret på dette er nei."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har merket seg at det er en del problematiske sider ved kortkursvirksomheten som tilbys ved folkehøgskolene. Skolene har dårlig oversikt over ressursbruken til kortkursvirksomheten, og det tilbys kurs som skiller seg lite fra det turoperatører, idretts- og friluftsansjoner tilbyr. Disse medlemmer har også merket seg at reisekurs for utenlandske turistgrupper innrapporteres som kortkurs.

Disse medlemmer mener at ressursene som staten bevilger, hovedsakelig skal gå til å dekke kostnadene forbundet med elever som benytter seg av langkurstilbudet. Dette innebærer derfor at de elever som benytter seg av kortkurs, vil måtte påregne en større egenandel for å gjennomføre disse. Disse medlemmer viser til ny lov og nye tilskuddsregler for folkehøgskoler fra 1. januar 2003, der driftstilskudd består av basistilskudd, tilskudd pr. elev og tilskudd til husleie. Alle folkehøgskoler skal ha tilskudd fra alle tre elementer i ordningen. Disse medlemmer peker på at modellen gjelder uavhengig av det samlede tilskuddsnivået fra offentlig myndighet og i hovedsak er knyttet til elevantall og dermed til etterspørsel. Disse medlemmer forventer at grenseoppgangen mellom studieforbundenes virksomhet og noe av kursvirksomheten ved folkehøgskolene avklares i forbindelse med

den kommende behandling av Tron-utvalgets utredning (NOU 2007:11 Studieforbund - læring for livet). Disse medlemmer har merket seg at elevtallet på kortkurs med varighet fra 2 til 94 dager har gått litt ned. Disse medlemmer legger til grunn at det er mulig for skolene å foreta nødvendig tilpasning av egenandeler/egenbetaling fra elever med rimelig grad av forhåndsvarsling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til merknad under kap. 254 hva gjelder finansiering av tilbud gitt til pensjonister.

Disse medlemmer mener det er viktig at samordningen av folkehøgskolenes interesser og de rollene Folkehøgskolerådet i dag har, reduseres noe i omfang. Mange av disse oppgavene kan løses ved den enkelte folkehøgskole selv eller i samarbeid mellom folkehøgskolene. Disse medlemmer viser også til Fremskrittspartiets forslag i finansinnstillingen om å redusere tilskuddet til folkehøgskolene på kap. 253 post 70. En reduksjon på tilskuddet til kortkursene vil etter disse medlemmers oppfatning også bety at behovet dermed reduseres for disse kursenes tjenester knyttet til Folkehøgskolerådet.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til folkehøgskolene med 4 mill. kroner for å opprette en ny folkehøgskole på Dvergsnestangen.

Kap. 254 Tilskudd til voksenopplæring

Departementet foreslår en bevilgning på kr 192 722 000 under dette kapitlet.

STUDIEFORBUNDENE

Komiteen viser til at utvalget som ble satt ned for å foreta en bred gjennomgang av studieforbundenes framtidige rolle, la fram sin innstilling i høst. Utvalgets arbeid (NOU 2007:11 Studieforbund - læring for livet) er etter komiteens mening et godt utgangspunkt for en videre diskusjon omkring dette temaet. Komiteen registrerer at innstillinga nå er ute på høring og ser fram til å komme tilbake til saken.

Komiteen viser til at tilskudd til studieforbundene skal medvirke til disse, og medlemsorganisasjonene deres skal kunne tilby fleksibel og brukertilpasset opplæring for voksne. Komiteen mener at studieforbundene representerer et viktig tillegg til det offentlige utdanningssystemet. Komiteen er også kjent med at studieforbundene gir et viktig tilbud til store deler av befolkningen.

Komiteen vil videre legge vekt på at studieforbundene er viktige aktører for å nå målet om livslang læring.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener videre at studieforbundenes virksomhet er av stor betydning for bl.a. grupper med særskilte behov, barne- og ungdomsarbeid, demo-

krati- og organisasjonsopplæring, kompetanseheving/voksenopplæring og for det frivillige kulturlivet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er glad for at Regjeringa sørger for gode økonomiske rammevilkår for studieforbundene, etter at regjeringen Bondevik II kuttet kraftig på denne posten. Dette flertallet viser i denne forbindelse til Soria Moria-erklæringa om å øke den offentlige støtten til voksenopplæring, og mener at gode vilkår for studieforbundene er positivt for både arbeidslivet og de frivillige organisasjonene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at det er en vesentlig reduksjon i kurstilbud over tid og at Regjeringen viderefører en økning i bevilgningen på denne posten. Disse medlemmer vil prioritere kompetansegivende utdanningstilbud og er derfor skeptisk til økningen fordi det ikke stilles krav til type utdanning som skal gis. Disse medlemmer viser til at bare en viss andel av kurstilbudene er av relevant kompetansegivende karakter. Disse medlemmer mener det er riktig at tilskuddsordningen endres, slik at tilbudet konsentreres om relevant kompetansegivende kursvirksomhet med særlig vekt på grunnleggende ferdigheter. Disse medlemmer ser derfor frem til den kommende behandling av saken som vil følge etter at Tronutvalgets utredning (NOU 2007:11 Studieforbund - læring for livet) har vært på høring.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslår å redusere bevilgningen til studieforbund, under den forutsetning at voksenopplæring knyttet til å mestre det å få en funksjonshemming eller kronisk sykdom, samt kurs spesielt rettet mot pensjonister, skjermes.

Disse medlemmer vil vise til Dokument nr. 8:108 (2006-2007) og Innst. S. nr. 37 (2006-2007) om å innføre en ordning med skattestimulans til bedrifter som gjennomfører etter- og videreutdanningstiltak som gir formalkompetanse til sine ansatte. Disse medlemmer mener at en ordning med skattefradrag for voksenopplæringstiltak er et mer treffsikkert virkemiddel enn å bevilge midler til diverse voksenopplæringsorganisasjoner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett, hvor støtten til studieforbundene reduseres med 66 mill. kroner.

FJERNUNDERVISNING

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til komiteens merknader om fjernundervisning i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2006-2007), hvor den positive betydningen av dette tilbudet belyses.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og

Venstre er av den oppfatning at fjernundervisningsinstitusjonene tilbyr viktige undervisningstilbud innenfor grunnutdanning, etter- og videreutdanning. Dette er tilbud som er tilrettelagt slik at mennesker kan ta utdanning ved siden av jobb. Disse medlemmer anser det for å være et gode at elevene ved disse institusjonene kan jobbe og bidra til samfunnets beste, samtidig som de øker sin kompetanse gjennom fjernundervisningen. Disse medlemmer mener det er hensiktsmessig å stimulere til at flere benytter seg av dette tilbudet innenfor spesielt etter- og videreutdanning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til finansinnstillingen hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke bevilgningen tilskudd til fjernundervisning over post 71 med kr 5 000 000.

ANDRE

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at kvinner og menn i dag har like muligheter til å foreta utdanningsvalg. Disse medlemmer mener det er galt av staten å bidra til stigmatisering av halve landets befolkning ved å gi støtte til universitets- og høyskolestudium som tar utgangspunkt i å gi tilbud til ett kjønn.

Disse medlemmer registrerer videre at tilbudene gitt av kvinneuniversitetene også gis av andre aktører, men da kjønnsnøytralt.

Disse medlemmer deler ikke departementets syn på at tilskudd til drift av kvinneuniversitetene overføres Barne- og likestillingsdepartementet.

Disse medlemmer viser til at disse midlene skal gå til å dekke driften av fellesorganene for studieforbundene og fjernundervisningsinstitusjonene. Disse medlemmer vil følge utviklingen som ICDE har kommet i med negativ egenkapital. Disse medlemmer er av den oppfatning at ressursbruken til byråkratiske oppgaver skal reduseres, og at midlene i størst mulig grad skal kanaliseres til utadrettet virksomhet.

Kap. 255 Tilskudd til freds- og menneskerettsentre o.a.

Departementet foreslår en bevilgning på kr 42 100 000 under dette kapitlet.

Komiteen mener freds- og menneskerettsentrene gjør et viktig arbeid i forhold til forskning, undervisning om folkerett, menneskerettigheter og ikke minst i forhold til dokumentasjon om krigsårene 1940-1945. Komiteen viser til sine merknader om dette i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2006-2007).

Komiteen er av den oppfatning at det arbeidet som gjøres og den erfaringskompetanse som samles, både er og vil bli meget viktig i forhold til fredsskaping. Komiteen vil understreke betydningen av å sørge for at tidsvitnenes beretninger fra 2. verdenskrig sikres for kommende generasjoner.

Komiteen vil peke på at ulike steder dekker ulike deler av 2. verdenskrigs historie. Komiteen er oppmerksom på at vi nå er i en situasjon der vi raskt ikke

lenger vil ha tidsvitner fra denne delen av historien. Komiteen vil derfor be om at det blir utarbeidet en sak som beskriver de ulike minnene/historistedenes perspektiv og drøfter utfordringene i en tid da vi ikke lenger har tidsvitner.

Komiteen viser videre til nettstedet "never-again.no" som drives av fem sentrale samfunnsaktører i Norge innen debatt og historieformidling om krig og fred.

Komiteen ser at arbeidet med å ivareta og tilgjengeliggjøre historien for å hindre gjentakelse er en viktig oppgave.

Komiteen vil bemerke at for å forstå fenomenet i vår tid som f.eks. angiveriet, senest aktualisert i Burma, vil det være nyttig at også en fremstilling av angiveri inngår i historiene fra 2. verdenskrig. Komiteen ser at det kan ligge godt til rette for å gi en slik bakgrunn for eksempel ved Falstadsenteret.

Komiteen har også merket seg at Thorolf Raftos Stiftelse for Menneskerettigheter og Raftohuset samler sine aktiviteter i én organisasjon (Rafto-stiftelsen) fra 1. januar 2008. Komiteen vil understreke den betydelige anseelse Raftomiljøet har fått både nasjonalt og internasjonalt i sitt arbeid for å fremme menneskerettigheter.

Komiteen vil understreke viktigheten av at fredsskapende arbeid også får en forsterket betydning i norsk skole.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre anser at dagens tilskuddsnivå til dels er historisk betinget. Disse medlemmer har registrert at noen av institusjonene opplever det slik at enkelte av sentrene blir forfordelt i forhold til statlig tilskudd. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at det er nødvendig med en gjennomgang av sentrenes aktivitetsnivå og driftstilskuddsordning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre anmoder departementet i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2008 om å se på basisbevilgningen til Fredssenteret på Lillehammer for å sikre større grad av kontinuitet i forhold til det internasjonale arbeidet som gjøres, samt å vurdere søknad fra Raftostiftelsen om statlig tilskudd.

HOLOCAUST-SENTERET (POST 70)

Komiteen har merket seg at Holocaust-senteret i motsetning til andre plasserer folkemordet på de europeiske jødene innenfor en totalsammenheng. Senteret viser helhetsarkitekturen i den nasjonalsosialistiske utryddelsesideologien og setter jødeutryddelsen i sammenheng med alle andre utryddelsesprogrammer naziregimet hadde, som massebord på sigøynere, handikappede, 15-18 millioner sivile slaver, 3,3 millioner krigsfanger, massedrap av homofile, Jehovas Vitner, og massedrapene på dem som ytet motstand på politisk grunnlag i tillegg til massedrap ved gisselskyting.

FALSTADSENTERET (POST 71)

Komiteen har merket seg at Falstadsenteret vil bygge sin virksomhet omkring krigens fangehistorie og lærdommen vi kan ta med for ettertiden. Komiteen har tillit til at arbeidet med å registrere overlevende tidsvitners fangehistorier skjer på en kvalitativ god måte og er en høyt prioritert oppgave.

STIFTELSEN ARKIVET (POST 72)

Komiteen viser til at Stiftelsen Arkivet ble etablert i 1998 og er et senter for fredsarbeid, menneskeverd og samfunnsforståelse som huser flere organisasjoner. I tillegg er det bevart en Gestapo-kjeller slik den var under okkupasjonen. Den fungerer som et museum og viser historien fra andre verdenskrig. Komiteen viser til at Arkivet knytter krigserfaringer opp imot nåtidens utfordringer om menneskerettighetene.

Komiteen viser til at omvisergruppa mottok Frivillighetsprisen 2006 fordi de formidler holdninger det er viktig å gi videre til andre - ikke minst til ungdommene.

Komiteen vil uttrykke tilfredshet med at Stiftelsen Arkivet er styrket med 1,4 mill. kroner i budsjettet for 2008.

NORSK FREDSSENTER (POST 73)

Komiteen har også merket seg det viktige arbeidet Norsk Fredssenter på Lillehammer gjør i forhold til flyktninger i Norge og deres bidrag til dialog, demokratisk deltakelse og menneskerettigheter i forbindelse med pågående konflikter i flyktingenes respektive hjemland. Komiteen har merket seg at Norsk Fredssenter i stor grad er avhengig av prosjektstillinger som bevilges fra år til år og som fører til problemer med å beholde kompetente personer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil styrke Norsk Fredssenter på Lillehammer og foreslår å styrke post 73 med 0,5 mill. kroner.

NORD-NORSK FREDSSENTER (POST 74)

Komiteen ser positivt på planene om å etablere Narvik Freds- og dokumentasjonssenter. Et slikt senter vil kunne være viktig for å samle Nord-Norges krigs- og fangehistorie samt for å trekke linjene frem til dagens fredsarbeid.

Kap. 256 VOX - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet

Departementet foreslår en bevilgning på kr 53 734 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at Vox også i 2007 gav ut rapporten "Basis!" Rapporten gir status på arbeidsområdene til Vox og peker på viktige utfordringer som har kommet opp i løpet av året.

Komiteen er tilfreds med at det i 2007 har blitt satt søkelys på områdene grunnleggende ferdigheter, Pro-

gram for basiskompetanse i arbeidslivet, opplæring i norsk og samfunnsfag for voksne innvandrere, og voksnes rett til grunnopplæring og realkompetansevurdering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at oppgavene som er tillagt VOX og arbeidet som organet utfører, må evalueres grundig og i større grad samordnes med tiltakene som ligger under kap. 258 Analyse og utviklingsarbeid og kap. 257 Program for basiskompetanse i arbeidslivet. Disse medlemmer ønsker en effektivisering og modernisering av tiltak som retter seg mot kompetanseutvikling hos voksne.

Kap. 257 Program for basiskompetanse i arbeidslivet

Departementet foreslår en bevilgning på kr 36 944 000 under dette kapitlet.

Komiteen ser på den utfordringen Program for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA) henvender seg mot som svært sentral. I Norge er det anslagsvis 400 000 mennesker i arbeidsfør alder med manglende grunnleggende ferdigheter. Dette er igjen en sentral årsak til uføretrygding og at mennesker havner utenfor arbeidslivet, noe komiteen ved flere anledninger har hatt fokus på. Komiteen vil følge med på om den tilsynelatende skjeve rekrutteringen til kursene fortsetter, og ber departementet være spesielt oppmerksomme på om det er spesielle utfordringer også innenfor dette området med hensyn til å rekruttere og motivere menn til å delta på denne type kurs. På denne bakgrunn er komiteen positiv til at det åpnes for en forsøksordning der fagforeninger og arbeidstagerorganisasjoner kan søke om støtte til opplæringstiltak. Disse organisasjonene kan spille en viktig rolle for å finne fram til personer med behov og til å motivere dem til å delta.

Komiteen vil også påpeke at en har en særlig utfordring i å nå fram til mennesker som allerede har havnet utenfor arbeidsmarkedet pga. manglende basisferdigheter. Både for dem som er i og utenfor arbeidsmarkedet er det viktig å finne fram til ordninger som ikke virker stigmatiserende. Komiteen gjentar derfor det en enstemmig komité sa i Innst. S. nr. 99 (2005-2006):

"Komiteen ber departementet komme tilbake til Stortinget med en egen sak med forslag til tiltak om hvordan man kan sikre voksnes rett til grunnskoleopplæring."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at alle voksne har rett til grunnskoleopplæring - herunder opplæring i grunnleggende ferdigheter - dersom de av ulike grunner har behov for dette. Flertallet viser til at dette er regulert i opplæringsloven. Kommunene har ansvaret for grunnskoleopplæring for voksne. Utfordringene knyttet til å få flere voksne til å delta i grunnopplæring/

opplæring i grunnleggende ferdigheter, skyldes mer enn manglende rettigheter. Flertallet viser til at departementet vil vurdere praktiseringen av lovverket, begrepsbruk, informasjonsarbeidet og eventuelle tiltak i løpet av 2008. Flertallet ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med saken på egnet måte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at departementet fortsatt ikke har oppfylt den enstemmige komités ønske om en egen sak når det gjelder voksnes rett til grunnskoleopplæring i Innst. S. nr. 99 (2005-2006). De meldinger og framlegg som er kommet fra Regjeringen, har enten omhandlet situasjonen for dem som er i det ordinære skoleløp eller mennesker som er i arbeidsmarkedet. Disse medlemmer understreker at utfordringen også gjelder mange mennesker som ikke deltar på disse arenaene, men som det er en stor utfordring å få tilbake til aktiv deltagelse i samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram en egen sak for Stortinget med forslag til tiltak for hvordan voksnes rett til grunnskoleopplæring kan sikres."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at bevilgningene til disse tiltakene/oppgavene må evalueres grundig og i større grad samordnes med tiltakene som ligger under kap. 256 VOX - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet og kap. 257 Program for basiskompetanse i arbeidslivet. Disse medlemmer ønsker en effektivisering og modernisering av tiltak som retter seg mot kompetanseutvikling hos voksne.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser for øvrig til at Høyre foreslår å bevilge 20 mill. kroner ekstra over kap. 257 (BKA) i sitt alternative budsjett og merker seg også at det er et mål for departementet at tilbudssiden skal styrkes i 2008, men kan ikke se hvorfor det bare skal være et mål å få flere offentlige tilbydere. Dette er nok et eksempel på Regjeringens ideologiske tilnærming til forbedringer i kompetansemarkedet. Disse medlemmer mener at målet må være å styrke tilbudssiden uavhengig av om dette er offentlige eller private tilbydere.

Kap. 258 Analyse og utviklingsarbeid

Departementet foreslår en bevilgning på kr 37 160 000 under dette kapitlet.

Komiteen vil understreke at Norge har som uttalt målsetting at vi skal være en ledende kunnskapsnasjon. Dette krever et kontinuerlig fokus på og oppfølging av resultater for kunnskapspolitikken. Dessuten krever det at begrep som livslang læring og lærende organisa-

sjoner blir sentrale begrep i de fleste samfunnsprosesser. Komiteen slutter seg til at departementet prioriterer sammenlignende studium med andre land og analyser for å styrke kunnskapsgrunnlaget for politikken.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, hvor dette kapitlet er redusert med 22 mill. kroner og omdisponert til andre formål som vil kunne fungere bedre etter hensikten.

3.4 Høyere utdanning og fagskoleutdanning

Programkategori 07.60 Høyere utdanning og fagskoleutdanning omfatter universiteter og høyskoler under Kunnskapsdepartementet, ulike fellestiltak innenfor sektoren, fagskoleutdanning, samt studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter.

Byggeprosjekter ved universiteter og høyskoler behandles av kommunal- og forvaltningskomiteen, jf. budsjettforslag for Fornyings- og administrasjonsdepartementet kap. 1580 og kap. 2445. Bevilgning til utstyr og inventar i bygg som er under oppføring, går over Kunnskapsdepartementets kap. 281. Utstyrssituasjonen ved høyskolene skal bedres. Ca. 38 mill. kroner foreslås til dette.

Kunnskapsdepartementet har gitt Statsbygg i oppdrag å utarbeide en landsverneplan for kulturhistoriske eiendommer under departementets ansvarsområde. Når det gjelder framtidig lokalisering og organisering av Norges veterinærhøgskole, vil departementet legge fram en egen sak høsten 2007. Rehabiliteringsprosjektet for sentrumsbygningene ved Universitetet i Oslo blir nærmere omtalt i Revidert nasjonalbudsjett for 2008.

Departementet vil høsten 2007 legge fram en stortingsmelding som presenterer og drøfter hovedutfordringene etter evalueringen av Kvalitetsreformen i høyere utdanning.

Departementet vil våren 2008 legge fram en stortingsmelding om universitetsmuseene. For å styrke universitetsmuseenes arbeid foreslår departementet en bevilgning på 40 mill. kroner for 2008.

Departementet vil i løpet av 2008 komme tilbake til Stortinget med en helhetlig presentasjon av forholdene rundt Rosenborglaboratoriene.

Regjeringen foreslår en realøkning til høyere utdanning og fagskoleutdanning for 2008. For å øke forskningskapasiteten og kvaliteten i forskningen foreslås 350 stipendiatstillinger fra høsten 2008 (ca. 112 mill. kroner).

Den resultatbaserte undervisningskomponenten i finansieringssystemet for universiteter og høyskoler blir hvert år justert for endringer i avlagte studiepoeng og antall utvekslingsstudenter. På denne bakgrunn er undervisningskomponenten økt med 42,4 mill. kroner fra 2007 til 2008.

Departementet foreslår å øke kapasiteten med 125 nye studieplasser innenfor førskolelærerutdanningene. Departementet tar ellers sikte på å be NOKUT starte evalueringen av førskolelærerutdanningen i 2008. Som

ledd i den maritime strategien foreslås 17 mill. kroner til ulike kompetanseutviklingstiltak i maritim sektor. Til å opprette et løp for dobbeltkompetanse i odontologi foreslås midler over Kunnskapsdepartementet og over Helsedepartementet.

Bevilgningen til bygging av studentboliger foreslås økt med nominelt ca. 40 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Dette vil gi ca. 670 nye hybelenheter, avhengig av hvor i landet de bygges.

Kap. 270 Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter

Departementet foreslår en bevilgning på kr 223 714 000 under dette kapitlet.

STUDENTBARNEHAGER (POST 74)

Komiteen mener tilbudet om studentbarnehage er viktig for barnas utviklingsmuligheter og for at småbarnsforeldre skal ha muligheten til å kombinere omsorg for barn med utdanning. Studentsamskipnadene gir tilpassede tilbud til studentene, bl.a. kvelds- og lørdagsbarnehage, eksamenstilpasning, mer fleksible åpningstider og sommeråpent.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at tilskuddet til studentbarnehager må sees i sammenheng med satsingen på barnehager. Flertallet vil understreke kommunenes ansvar med å følge opp dette også i private barnehager og studentbarnehager.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ser det som betenkelig at foreldrebetalingen for studenter med barn i barnehager drevet av studentsamskipnader har økt, samtidig som foreldrebetalingen i barnehager generelt reduseres. Studentbarnehagene har et unikt tilbud til studenter med barn, der det vektlegges å ha fleksibilitet gjennom blant annet utvidet åpningstid i eksamensperioden. Disse medlemmer vil understreke betydningen av at studentbarnehager har vært og er et viktig virkemiddel for å gi alle lik rett til høyere utdanning, blant annet fordi ordningen gir studenter med barn muligheten til å være heldidsstudenter.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke at Regjeringens generelle barnehagesatsing ikke nødvendigvis tilfredsstiller studentenes behov for et særskilt barnehagetilbud. Videre mener disse medlemmer at det er bra å satse betydelige midler på barnehager, men underlig at Regjeringen i så liten grad ønsker å sikre tilbudet ved studentbarnehagene.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er grunn til å styrke bevilgningen til studentbarnehager utover Regjeringens forslag til statsbudsjett, og vil i den forbindelse vise til Høyres alternative stats-

budsjett, der det foreslås å bevilge 3 mill. kroner mer til studentbarnehager enn Regjeringen.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til sine alternative budsjetter, der det foreslås å øke bevilgningen til studentbarnehager med 5 mill. kroner mer enn Regjeringen.

STUDENTBOLIGER (POST 75)

Komiteen viser til det økte tilsagnet til bygging av studentboliger til om lag 153,1 mill. kroner. Fordeling på den enkelte samskipnad må sees i sammenheng med ulikheter i sammensetningen av studenter, samt det private utleiemarkedet på det enkelte studiested.

Komiteen er tilfreds med at kostnadsgrensen for studentboliger i pressområdene Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Tromsø økes fra kr 500 000 til kr 600 000 og at den øvrige kostnadsgrensen økes fra kr 400 000 til kr 500 000 pr. hybelenhet.

Komiteen ber departementet fortløpende vurdere kostnadsgrensen. Komiteen forutsetter at studentboligprisene fortsatt holder seg lave.

Komiteen er tilfreds med at departementet, etter forslag i omgrupperingsproposisjonen St.prp. nr. 7 (2007-2008), gir samskipnader som har fått tilsagn om tilskudd til studentboliger før 2008, men som ikke har realisert disse, mulighet til å søke om en økning i kostnadsrammen på 2008-nivå.

Komiteen viser til at det i dag er flere byggeprosjekter hvor det bygges energibesparende boliger. Komiteen ønsker at man i forbindelse med bygging av studentboliger skal se til disse prosjektene og vurdere om man innenfor kostnadsrammen kan innfri ulike energibesparende tiltak, slik at framtidens studentboliger får en miljøvennlig profil. Komiteen ber om at departementet i sitt videre arbeid vurderer tiltak for bygging av energibesparende studentboliger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre er tilfreds med at Regjeringer bevilger mer penger til bygging av studentboliger, og er enig i den nye modellen for kostnadsrammer. Disse medlemmer mener det var fornuftig av departementet å gi de nye kostnadsrammene tilbakevirkende kraft, slik at om lag 415 enheter kan bli realisert.

Disse medlemmer vil imidlertid peke på at studentboligsituasjonen er spesielt lite tilfredsstillende i de definerte pressområdene Oslo, Bergen, Trondheim, Tromsø og Stavanger. Denne situasjonen forsterkes av at stadig flere studenter søker seg til de store byene for å studere. I tillegg opererer studentsamskipnadene i pressområdene med en boliggaranti til internasjonale studenter. I dag finnes 29 600 hybelenheter i alle landets studentsamskipnader til sammen. 11 590 internasjonale studenter kommer inn under samskipnadens boliggaranti. Flere samskipnader vurderer nå å oppheve boliggarantien for internasjonale studenter, men peker på at det vil gjøre internasjonaliseringen vanskeligere.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig å legge forholdene til rette for at studenter kan få skikkelige og rimelige boalternativ og er fornøyd med at departementet øker bevilgningene. Disse medlemmer mener imidlertid at behovet er stort og viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke posten med ytterligere 4 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil på bakgrunn av den vanskelige situasjonen i pressområdene fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å fordele tilsagnene til bygging av nye studentboliger fra 2008 til 2012 slik at det bare gis til prosjekter i pressområdene."

SCHULTZ' GATE 7

Komiteen forutsetter at det er dialog mellom Studenterhuset i Schultz' gate 7 og departementet for å finne en varig løsning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg orienteringen vedrørende Studenterhuset Schultz' gate 7 i budsjettproposisjonen. Disse medlemmer mener at videre drift av Schultz' gate 7 som bolig for studenter best kan ivaretas ved at Studenterhuset drives videre som en egen selvstendig enhet. Denne forutsetning må legges til grunn for departementets videre arbeid med saken, også opp mot SiO. Det er viktig at Studenterhusets historie og egenart blir videreført. I dagens situasjon er det også viktig ikke å redusere antall boliger for studenter. Studenterhuset utgjør i så måte også et alternativ til SiOs ordinære boligform - både prismessig og ved den gode sosiale integrering som finner sted. Disse medlemmer viser videre til fredningsforslaget fra Riksantikvaren. Også dette tilsier at Studenterhuset bevares som egen selvstendig enhet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at departementet ikke vil imøtekomme ønsket om å overdra bygget til en egen stiftelse, men overføre Schultz' gate 7 vederlagsfritt til Studentsamskipnaden i Oslo. Disse medlemmer mener det må ligge en forutsetning i en slik overdragelse at SiO videreutleier bygget til Studenterhusets leieboerforening på non-profitbasis, slik at Schultz' gate 7 tilnærmet kan drives videre på dagens vis.

UNIVERSELL UTFORMING

Komiteen vil understreke behovet for å ha et godt tilbud av studentboliger for funksjonshemmede studenter. Det er avgjørende at alle studiesteder har studentboliger med universell utforming, slik at de er tilgjengelige for studenter med funksjonshemming. Komiteen ber departementet følge utbyggingen og prisingen av studentboliger for funksjonshemmede, og vurdere eventuelle tiltak for å sikre funksjonshemmede studentboliger til samme pris som andre studenter.

Komiteen viser i den forbindelse til retningslinjer i Husbanken for tilskudd for bygging av studentboliger.

Kap. 271 Universiteter

Departementet foreslår en bevilgning på kr 11 992 902 000 under dette kapitlet.

Rapportering og budsjett for universitetene er fra 2008 samlet under dette kapitlet. Universitetet i Agder fikk universitetsstatus fra 1. september 2007, og rapporteringen her gjenfinnes under kap. 275.

Komiteen mener universitetene er med på å forvalte Norges kulturarv og har spisskompetanse på fagområder som er avgjørende for samfunnsutviklingen i landet. Gjennom faglig overføring, innovasjon og kunnskapsformidling har universitetene et ansvar for å videreutvikle Norge som en demokratisk, innovativ og moderne kultur-, nærings- og kunnskapsnasjon. Universitetene er av stor samfunnsmessig betydning, og må prioriteres deretter - både strategisk og økonomisk.

Komiteen tar rapporten for 2006-07 til etterretning, og imøteser særlig den helhetlige presentasjonen av Rosenborg-saken som departementet har varslet vil komme til Stortinget i løpet av 2008. Komiteen merker seg videre at norske universiteter samlet sett har over 88 000 studenter, og at dette utgjør omtrent halvparten av statlig høyere utdanning i Norge.

Komiteen imøteser for øvrig Stjernø-utvalgets kommende innstilling om norsk høyere utdanning og viser til at stortingsmeldingen om evaluering av Kvalitetsreformen nå er lagt fram.

BASISFINANSIERING (POST 50)

Komiteen viser til departementets omtale av hensikten med basisfinansiering slik den fremgår av budsjettproposisjonen:

"Basisfinansieringa skal, saman med den resultatbaserte undervisningsfinansieringa og forskningsfinansieringa, setje institusjonane i stand til å utføre oppgåvene sine og sikre stabilitet og langsiktig tenkning."

Komiteen merker seg at Regjeringen foreslår å øke kapasiteten innenfor førskolelærerutdanningen med 125 plasser, men at universitetene i Agder og Stavanger, samt høyskolene i Oslo, Vestfold, Hedmark, Telemark, Bergen og Tromsø, skal omdisponere til sammen 100 studieplasser innenfor egne budsjettrammer. Den resterende kapasitetsøkningen på 25 studieplasser legges til Dronning Mauds Minne Høgskole, som får en økt ramme på 0,633 mill. kroner mot at bevilgningen til Handelshøgskolen BI reduseres tilsvarende, jf. omtale under kap. 275 post 70.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil i denne forbindelse påpeke at det er snakk om omdisponeringer og ikke friske midler i forbindelse med økt kapasitet i førskolelærerutdanningen. Disse medlemmer mener at en slik omdisponering er uheldig.

Komiteen er fornøyd med at bevilgningen til Universitetet i Tromsø økes i forbindelse med ny odontologiutdanning, og mener det er svært viktig å bevilge 40 mill. kroner til bevaring og sikring av samlingene ved universitetsmuseene. Komiteen merker seg for øvrig at det foreslås flere mindre bevilgninger til bygg og utstyr, men vil minne om at fortsatt gjenstår et betydelig etterslep på dette feltet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er tilfreds med at Regjeringen har foreslått 350 nye stipendiatstillinger. Blant annet for å styrke institusjonenes evne til å veilede disse stipendiatene foreslår flertallet å øke post 50 med 15 429 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringen i sitt fremlegg for 2008 ikke retter opp fjorårets kutt på 274,3 mill. kroner i basisbevilgningen til universiteter og høyskoler.

Disse medlemmer er enig med Regjeringen i at universiteter og høyskoler skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet. Disse medlemmer mener, tydeligvis i motsetning til Regjeringen, at det er en sammenheng mellom bevilgningene til sektoren og den kvaliteten som er resultatet av pengebruken. Disse medlemmer var derfor overrasket over at Regjeringen valgte å nedprioritere universitets- og høyskolesektoren ved å påføre den trangere økonomiske rammebetingelser i 2007. Dette er i strid med den sentrale målsettingen for norsk utdanningspolitikk og vil ikke bidra til å styrke Norges rolle som sentral leverandør av kunnskap og forskning i internasjonal sammenheng.

Disse medlemmer viser til at reduksjonen i bevilgningene av statsråden har blitt omtalt som "et hvileskjær". Etter disse medlemmers oppfatning skulle slik terminologi bety at Regjeringen samlet krefter for å komme tilbake med en kraftig satsing. Disse medlemmer må slå fast at departementets forslag dessverre ikke innfrir en slik forventning.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringens store kutt i basisbevilgningen slår svært negativt ut, og det er overraskende at Regjeringen ikke har valgt å legge pengene tilbake i budsjettet etter den svært entydige og sterke kritikken som er kommet fra universitets- og høyskolesektoren. Dette kan ikke sees på som noe annet enn et alvorlig anslag mot institusjonenes handlingsrom og frihetsgrad. Sektoren ble lovet at kuttet var et "hvileskjær" i 2007, men opplever nå at løftet brytes. Sektoren har vært og er inne i en stor og krevende omstillingsfase i forbindelse med implementeringen av Kvalitetsreformen. I og med Regjeringens kutt er ikke reformen lenger fullfinansiert, og reformens hovedmål blir dermed vanskeligere å realisere. Kuttet rammer hardt både studiekvalitet, forskning og motivasjonen hos de vitenskapelig ansatte og studentene. Universitets- og høyskolerådet pekte i høring med komiteen på at det i tillegg til dette er slik at institusjonene har mistet sitt strategiske handlingsrom.

Fordi forskningen i sin egenart har et svært langsiktig perspektiv, og dermed er avhengig av stabile rammevilkår, er det etter disse medlemmers mening problematisk at de universitetene som skal utøve en stor andel av grunnforskningen, stadig må leve med en uforutsigbar basisfinansiering. Kutt i basisfinansieringen rammer også forskningen direkte, ved at kuttet medfører at institusjonene har problemer med å tilby tilstrekkelig veiledningskapasitet til stipendiatene.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringspartiene forsøker å rette opp hvileskjæret ved å bevilge ytterligere 20 mill. kroner, noe som er 266 mill. kroner mindre enn hva det ville koste å rette opp fjorårets kutt i basisbevilgninger fullt ut. Disse medlemmer kan derfor ikke se at dette på noen måte endrer det generelle bildet av en regjering som ikke tar forskning og høyere utdanning tilstrekkelig på alvor. Disse medlemmer mener vi må satse på kunnskap, på utdanning og på forskning.

Disse medlemmer viser til at Universitetssentret på Svalbard (UNIS), Universitetet i Agder (UiA) og Universitetet i Stavanger (UiS) alle er institusjoner under oppbygging, og kuttet i basisbevilgningene ble derfor ekstra belastende for disse universitetene og deres arbeid for å komme à jour i forhold til kvalitetsreformen.

I tillegg fikk Universitetet i Stavanger en redusert husleiekompensasjon året før.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at institusjonene hadde forventet at "etterslepet" skulle dekkes opp i kommende års statsbudsjett, og viser til finansinnstillingen, der Fremskrittspartiet foreslo en økning av posten på 186,2 mill. kroner. Disse medlemmer viser også til at det er forventet en ytterligere økning i sektoren for å sikre fortsatt kvalitetsutvikling, og derfor foreslo Fremskrittspartiet i finansinnstillingen en ytterligere økning på vel 56 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett, der det foreslås å reversere Regjeringens kutt i basisbevilgningen til universiteter med 180,2 mill. kroner som opprettholdes i budsjettforslaget for 2008.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der Regjeringens kutt på universitetene foreslås gjenopprettet med 187,9 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å reversere reduksjonen i basisbevilgningene til universitets- og høyskolesektoren fullt ut, korrigert for generell økonomisk vekst. Dette innebærer forslag om en samlet bevilgning på 286 mill. kroner, forholdsmessig fordelt over kap. 271 post 50, kap. 272 postene 50 og 70, kap. 275 post 50, og kap. 275 post 70.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre er kjent med at det arbeides for å opprette en stipendiatstilling i utdanningsrett ved Universitetet i Oslo. Disse medlemmer er positiv til initiativet, og vil understreke at det er et stort behov for økt juridisk kompetanse på hele utdanningsområdet. Utdanningsrett er p.t. ikke et obligatorisk spesialfelt innenfor utdanningen av jurister, og å etablere en eller flere stipendiatstillinger innenfor feltet, vil kunne bidra til nødvendig økt juridisk spesialkompetanse. Disse medlemmer ber Regjeringen legge til rette for at det etableres et utdannings- og forskningsmiljø med særlig kompetanse innenfor utdanningsrett.

KAVLI-INSTITUTTET

Komiteen vil peke på at Kunnskapsdepartementet, NTNU og Kavli Foundation ble enige om å opprette et Kavli-institutt for nevrovitenskap ved NTNU. Dette vil være med på å sikre gode vilkår for dette sterke fagmiljøet ved NTNU som vil være svært sentralt i forskningen bl.a. på demens, som er et prioritert område innenfor medisinsk forskning.

Komiteen er tilfreds med at Regjeringen medvirker til finansiering av instituttet og i den forbindelse øker bevilgningen til NTNU med 2,29 mill. kroner.

FORSKNINGSFINANSIERING (POST 52)

Komiteen merka seg at Regjeringa foreslår å løyve midlar til om lag 350 nye stipendiatstillingar, 270 av desse ved universiteta. To tredelar av stillingane skal styrke satsinga innafor MNT-faga.

Komiteen har merka seg at det har blitt reist nokre spørsmål rundt kriteria for fordelinga av dei nye stipendiatstillingane på institusjonane. Komiteen viser til den varsla stortingsmeldinga om rekruttering og forskarutdanning, og ber om at departementet der gjer greie for kva kriterium ein vil leggje til grunn for vidare opptrapping av stipendiatstillingar.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det i henhold til gjeldende opptrappingsplan for stipendiatstillinger skulle vært bevilget midler til et tilsvarende antall stipendiater i budsjettet for 2007.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil peke på at EU-målsettingen gjennom Lisboa-strategien om å øke forskningsinnsatsen til 3 pst. av BNP innen 2010, vil kreve 700 000 nye forskere i EU-området i tillegg til det ordinære behovet for erstatning av forskere som følge av alder osv. Det betyr for Norges del at kampen om de beste hodene blir hardere, særlig innenfor naturvitenskap og teknologi, der EU og Norge ikke er alene om å slite med rekrutteringen.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslår å bevilge penger til 350 stipendiatstillinger. Dette

er helt nødvendig etter at det i budsjettet for 2007 ikke ble bevilget penger til noen nye stipendiatstillinger. En slik manglende bevilgning var et brudd på opptrappingsplanen som ble vedtatt i St.meld. nr. 20 (2004-2005) Vilje til forskning. Likevel vil disse medlemmer understreke at stipendiatene er underfinansierte, særlig sett i sammenheng med to forhold: når kuttet i institusjonenes basisbevilgning videreføres, blir det mindre veiledningskapasitet. Og av de 350 stipendiatene er 2/3 øremerket realfagene, som er langt mer kostnadskrevenne enn andre fag. For disse stipendiatene vil det påløpe kostnader på anslagsvis 70 til 80 mill. kroner bare for laboratorie- og eksperimentdel som må tas av institusjonenes basisbevilgning. Når kuttet i basisbevilgningen for 2007 ikke er tilbakeført, blir dette en svært vanskelig budsjettssituasjon for institusjonene. På fakultetsmøtet for realfag den 5. november 2007 kom det fram til at kostnadene ved alle realfags- og teknologifakulteter for en doktorgradsstipendiat minst er på 320 000 kroner mer enn den budsjetterte rammen på 640 000 kroner, grunnet omfattende laboratorieaktivitet, feltarbeid og IT-intensive prosjekter.

Disse medlemmer viser til at regjeringspartiene i finansinnstillingen bevilger 20 mill. kroner til basisbevilgning ved universiteter og høyskoler. Dette er en svært beskjeden økning, og den tilsvarer ikke mer enn en tredjedel av kuttet som alene Universitetet i Oslo har måttet ta som følge av budsjettreduksjonen for 2007. Disse medlemmer mener at både budsjettforslaget og flertallets bevilgning er svært langt unna å imøtekomme universitets- og høyskolesektorens krav.

Disse medlemmer mener at dette er viktig for å sikre at det finnes gode veier frem til en forskerkarriere etter avlagt doktorgrad. Ikke minst på bakgrunn av den dokumenterte mangelen på forskere i forhold til å nå målet om å bruke 3 pst. av BNP til forskningsformål innen 2010 (NIFU STEP, Forskerrekrutteringsbehov i Norge, 2007), er det viktig å legge til rette for at flere får mulighet til å velge en forskerkarriere etter avlagt doktoravhandling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil understreke viktigheten av å se på fordelingsnøkklene som i dag benyttes for tildeling av stipendiat og forskningsmidler, slik at en opplever større likebehandling av gamle og nye universiteter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser det som særdeles viktig å øke antall stipendiat. I inneværende år ble det ikke bevilget midler til nye stillinger. For neste år er forslaget på 270 stipendiatstillinger til universitetene fra høsten 2008, og ingen nye postdoktorstillinger. Disse medlemmer mener at det er viktig å øke forskningsinnsatsen for å kunne nå nasjonale mål, og at det er viktig å ha fokus på at våre universiteter snart står overfor en stor generasjonsveksling, noe som fører til økt behov for rekruttering av mange nye forskere.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke denne posten med 45 mill. kroner til ytterligere 100 nye stipendiatstillinger samt midler til flere postdoktorstipend.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øremerke 10 av de nye stipendiatstillingene utover Regjeringens forslag til UiA og 10 til UiS.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser videre til at det i Høyres alternative budsjett foreslås å bevilge 12 mill. kroner til post.doc.-stillinger ved universitetene.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås å omdisponere 28,8 mill. kroner fra kap. 271 post 52 til kap. 285 post 52. Omdisponeringen betyr at stipendiat flyttes fra institusjonene til frie stipendiat gjennom Norges forskningsråd.

Komiteens medlem fra Venstre viser for øvrig til sin generelle merknad innledningsvis, samt øvrige merknader vedrørende Venstres forskningssatsing bl.a. under kap. 285 post 52.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Universitetet i Stavanger og Universitet i Agder har endret status fra regionale høyskoler til universitet. Disse medlemmer viser videre til at de som statlige høyskoler har hatt andre rammevilkår enn de etablerte universitetene og vitenskapelige høyskolene, spesielt når det gjelder forskningsfinansiering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser derfor til disse partienes alternative budsjetter, der det foreslås å øke bevilgningen til Universitetet i Stavanger og Universitetet i Agder.

Kap. 272 Vitenskapelige høyskoler

Departementet foreslår en bevilgning på kr 967 089 000 under dette kapitlet.

Kapitlet omfatter de vitenskapelige høyskolene Norges handelshøyskole, Arkitektur- og designhøgskolen, Norges idrettshøgskole, Norges musikkhøgskole, Norges veterinærhøgskole og Det teologiske Menighetsfakultet.

Komiteen viser til proposisjonen og vil understreke at aktiv utveksling internasjonalt er et viktig element i det å utvikle internasjonalt konkurransedyktige institusjoner. Komiteen mener at det er bekymringsfullt at mobiliteten blant de vitenskapelige tilsatte har gått ned. Videre vil komiteen understreke viktigheten av at det utvikles strategier for å håndtere immaterielle rettigheter. Dette er en viktig del av å utvikle et aktivt samarbeid med næringslivet og en kultur for innovasjon i institusjonene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er svært tilfredse med at Regjeringen har foreslått 350 nye stipendiatstillinger. Blant annet for å styrke institusjonenes evne til å veilede disse stipendiatene, foreslår flertallet å øke post 50 med 0,8 mill. kroner og post 70 med kr 57 000.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke at Regjeringens manglende vilje til å rette opp fjorårets kutt i basisbevilgningen til universiteter og høyskoler, kombinert med at man forutsetter at antall studieplasser opprettholdes, setter institusjonene i en spesielt krevende situasjon. Dette vil bety at ressurstilgangen pr. studieplass går ned, samt at forskningssinnsatsen ved institusjonene reduseres.

Disse medlemmer viser til at regjeringspartiene i finansinnstillingen bevilger 20 mill. kroner til basisbevilgning ved universiteter og høyskoler. Dette er en svært beskjeden økning, og den tilsvarende ikke mer enn en tredjedel av kuttet som alene Universitetet i Oslo har måttet ta som følge av budsjettreduksjonen for 2007. Disse medlemmer mener at både budsjettforslaget og flertallets bevilgning er svært langt unna å imøtekomme universitets- og høyskolesektorens krav.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til merknadene fra disse partiene under kap. 271 post 50 og mener det samme gjør seg gjeldende på dette kapitlet.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen ikke gjenoppretter fjorårets kutt på universiteter og høyskoler og dermed fortsetter med sitt hvileskjær. Disse medlemmer mener vi må satse på kunnskap, på utdanning og på forskning. Disse medlemmer viser til disse partienes alternative budsjetter, der Regjeringens kutt på statlige og private vitenskapelige høyskoler foreslås gjenopprettet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke post 50 med kr 10 900 000 og post 70 med kr 1 350 000.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke forskningsfinansieringen ved at det opprettes ytterligere ca. 3 stipendiatstillinger ved de statlige vitenskapelige høyskolene. Post 52 ble derfor foreslått styrket med kr 940 000.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine generelle merknader om basis- og stipendiatfinansiering ved institusjonene. Disse medlemmer understreker at Høyre i sitt alternative budsjett øker basisbevilgningene, samt at Høyre bevilger penger til post doc.-stillinger. Høyres forslag innebærer 6,7 mill. kroner mer i basisbevilgning til statlige vitenskapelige høyskoler på post 50, og for private vitenskapelige høyskoler betyr Høyres alternative budsjett 1,65 mill. kroner mer i basisbevilgning på post 70.

Disse medlemmer viser til sine merknader under kap. 271 når det gjelder basisfinansieringen ved høyskolene. Disse medlemmer viser videre til sitt alternative budsjett, der det foreslås å bevilge 6,7 mill. kroner over post 50 for å rette opp kuttet i basisbevilgningen til de vitenskapelige høyskolene.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås å omdisponere 0,96 mill. kroner fra kap. 272 post 52 til kap. 285 post 52. Omdisponeringen betyr at stipendiat flyttes fra institusjonene til frie stipendiat gjennom Norges forskningsråd.

Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader om forskerrekuttering under kap. 271.

Komiteens medlem fra Venstre viser til merknad under kap. 271 post 50 og forslaget om en samlet bevilgning på 286 mill. kroner for å reversere reduksjonen i basisbevilgningene til universitets- og høyskolesektoren fullt ut, korrigert for generell økonomisk vekst.

Dette medlem viser for øvrig til sin generelle merknad innledningsvis, samt øvrige merknader vedrørende Venstres forskningssatsing bl.a. under kap. 285 post 52.

Kap. 275 Høyskoler

Departementet foreslår et statstilskudd på kr 7 944 588 000 under dette kapitlet.

Kapitlet omfatter to kunsthøyskoler, 24 statlige høyskoler og 24 private høyskoler.

Komiteen viser til at høyskolene skal gi forskningsbasert utdanning av høy internasjonal kvalitet og vil på det grunnlaget gi institusjonene ros for det arbeidet som nå pågår i allmennlærerutdanningene for å følge opp NOKUT-evalueringa. Komiteen ser frem til at Regjeringen på egnet måte kommer til Stortinget med en vurdering av fremtidig organisering av allmennlærerutdanningen.

Komiteen vil også peke på det arbeidet som pågår ved sykepleierutdanningene for å oppnå reakkreditering av utdanningene etter NOKUTs gjennomgang i 2005. Komiteen forventer at utdanningene vil nå målet om 20 pst. førstekompetanse og at fagplanene blir godkjent mot slutten av 2007.

Komiteen vil understreke viktigheten av at høyskolene bidrar til utvikling i nærings- og samfunnsnivå i sin region. Komiteen er tilfreds med Regjeringens satsing på nasjonale virkemidler for praksisnær forskning og utvikling. Det strategiske høyskoleprogrammet Praksisretta FoU for barnehagesektoren og lærerutdanning samt Virkemidler for regional FoU og Innovasjon (VRI) er viktige for høyskolenes muligheter for å styrke sin rolle som praksisnær FoU-aktør.

Komiteen har merket seg at det blir stilt spørsmål omkring innplasseringene i kostnadskategori i undervisningskomponenten i finansieringssystemet for høyere utdanning. Dette gjelder for eksempel ved bachelorutdanningen i teaterarbeid ved Høgskolen i Nord-Trøndelag, 4-årig musikkutdanning ved Høgsko-

len i Staffeldsgate og kunstutdanning ved Universitetet i Tromsø.

Komiteen peker på at innplassering av studietilbud i kostnadskategori må være gjenstand for en kontinuerlig vurdering i departementet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil også gi uttrykk for at det er viktig at høyskolene følger opp sine likestillingsutfordringer. Det er i dag tilsatt like mange menn som kvinner i undervisnings- og forskerstillinger ved de statlige høyskolene, men det er en stor overvekt av menn i de høyere vitenskapelige stillingene. Flertallet forutsetter at det tas hensyn til denne skjevheten når høyskolene rekrutterer til stipendiatstillinger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringen ikke gjenoppretter fjorårets kutt på universitet og høyskoler og dermed fortsetter med sitt hvileeskjær. Disse medlemmer mener vi må satse på kunnskap, på utdanning og på forskning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil videre vise til at Fremskrittspartiet satser sterkt på fagskoleutdanningen, jf. merknader under kap. 276 post 70. Disse medlemmer har merket seg at det er relativt stort frafall innen høyskoleutdanningen, og mener økt satsing på fagskoleutdanning kan bidra til å lette presset på høyskolene og redusere frafallet noe, fordi særlig en del voksne studenter ofte vil ha bedre utbytte av fagskoleopplæring.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til de generelle merknadene under kap. 271 post 50 og mener det samme gjør seg gjeldende på dette kapitlet. Dette medlem viser videre til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der Regjeringens kutt på statlige og private høyskoler foreslås gjenopprettet med 89,7 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til merknad under kap. 271 post 50 og forslaget om en samlet bevilgning på 286 mill. kroner for å reversere reduksjonen i basisbevilgningene til universitets- og høyskolesektoren fullt ut, korrigert for generell økonomisk vekst.

Dette medlem viser for øvrig til sin generelle merknad innledningsvis, samt øvrige merknader vedrørende Venstres forskningssatsing bl.a. under kap. 285 post 52.

Dette medlem har merket seg at det innenfor kunstfeltet er et spesielt behov for å bygge opp forskerkompetanse. Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid er en parallell til forskerutdanningene organisert som doktorgradsprogrammer. Programmet skal sikre kunstnerisk utviklingsarbeid på høyeste nivå og skal føre fram til kompetanse som førsteamanuensis.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å bevilge 2,5 mill. kroner til dette formål, teknisk ført over kap. 275 post 50.

STATLIGE HØYSKOLER (POST 50 OG 52)

Komiteen har merket seg at Regjeringen har foreslått 350 nye stipendiatstillinger.

Blant annet for å styrke institusjonenes evne til å veilede disse stipendiatene foreslår komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, å øke post 50 med 3 257 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at regjeringspartiene i finansinnstillingen bevilger 20 mill. kroner til basisbevilgning ved universiteter og høyskoler. Dette er en svært beskjeden økning, og den tilsvarer ikke mer enn en tredjedel av kuttet som alene Universitetet i Oslo har måttet ta som følge av budsjettreduksjonen for 2007. Disse medlemmer mener at både budsjettforslaget og flertallets bevilgning er svært langt unna å imøtekomme universitets- og høyskolesektorens krav.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre minner om at Høgskolen i Buskerud tidligere har søkt departementet om ekstra tilskudd til husleie med 4,95 mill. kroner. Høgskolen i Buskerud må leie 9 000 m² på Papirbredden kunnskapspark for å romme alle studentene. Høgskolens husleie subsidieres i dag blant annet av Drammen kommune, og uten dette tilskuddet fra kommunen ville høgskolens tilbud bli redusert. Disse medlemmer viser til at Høyre og Fremskrittspartiet i sine alternative budsjetter foreslo å bevilge et ekstraordinært husleietilskudd til Høgskolen i Buskerud på 3 mill. kroner over post 50.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at behovet for satsing på et høyskolestudium i undervannsteknologi er viktig, på bakgrunn av økende behov for slik kompetanse i enkelte regioner. Disse medlemmer viser i den forbindelse til det felles initiativ som er tatt fra NCE Subsea, Høgskolen i Bergen og Fjell kommune. Disse medlemmer mener det er viktig å tilstrebe nært samarbeid mellom høyskoler og næringsliv om utdanning av konkret næringsrett kompetanse, og mener studiet i undervannsteknologi er et godt eksempel på slikt samarbeid. Disse medlemmer mener derfor studiet skal sikres nødvendig statlig finansiering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser det som særdeles viktig å øke antall stipendiater. I inneværende år ble det ikke bevilget midler til nye stillinger. For neste år er forslaget på 57 stipendiatstillinger til statlige høyskoler fra høsten 2008.

Disse medlemmer mener at det er viktig å øke forskningsinnsatsen for å kunne nå nasjonale mål, og at det er viktig å rette opp noe av skjevheten mellom universitet og høyskoler på forskningssiden. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Frem-

skrittspartiet foreslo å øke post 52 med 12,8 mill. kroner til ytterligere 40 nye stipendiatstillinger.

Disse medlemmer viser til sine merknader under kap. 271 post 50 og mener det samme gjør seg gjeldende på kap. 275 post 50.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine merknader under kap. 271 når det gjelder basisfinansieringen ved høyskolene. Disse medlemmer viser videre til sitt alternative budsjett, der det foreslås å bevilge 84,5 mill. kroner over post 50 for å rette opp kuttet i basisbevilgningen ved høyskolene.

Disse medlemmer viser videre til at det i Høyres alternative budsjett foreslås å bevilge 8 mill. kroner til post. doc.-stillinger ved høyskolene. Dette er viktig for å sikre at det finnes gode veier frem til en forskerkarriere etter avlagt doktorgrad. Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader om forskerrekuttering under kap. 271.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås å omdisponere 2,24 mill. kroner fra kap. 275 post 52 til kap. 285 post 52. Omdisponeringen betyr at stipendiater flyttes fra institusjonene til frie stipendiater gjennom Norges forskningsråd.

PRIVATE HØYSKOLER (POST 70 OG 72)

Komiteen viser til at universitets- og høyskoleloven formelt likestiller statlige og private høyskoler.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er svært tilfreds med at Regjeringen har foreslått 350 nye stipendiatstillinger. Blant annet for å styrke institusjonenes evne til å veilede disse stipendiatene foreslår flertallet å øke post 70 med 286 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det i stor grad er blitt en likere behandling mellom private og offentlige høyskoler og er fornøyd med den utviklingen. Disse medlemmer vil imidlertid presisere at målet om full likebehandling mellom private og offentlige høyskoler, også hva gjelder finansieringsordninger, fortsatt ikke er nådd. Dette må derfor følges nøye opp, slik at negative utslag kan korrigeres. Disse medlemmer viser til at andelen basisfinansiering til de private høyskolene er lavere enn tilsvarende ved de statlige høyskolene.

Disse medlemmer mener at det er viktig å sikre at de private høyskolene kan styrke sin organisering og dermed synliggjøre seg selv ytterligere i den utdanningspolitiske debatten. Dette er særlig viktig i en tid der basisbevilgninger til høyere utdanningsinstitusjoner reduseres. Samtidig er det viktig å synliggjøre at det drives utstrakt FoU-virksomhet, også ved de private høyskolene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ser det som særdeles viktig å øke antall stipendiater ved private

høyskoler. I inneværende år ble det ikke bevilget midler til nye stillinger. For neste år er forslaget på 5 stipendiatstillinger til private høyskoler fra høsten 2008.

Disse medlemmer mener at det er viktig å øke forskningsinnsatsen for å kunne nå nasjonale mål, og at det er viktig å rette opp noe av skjevheten mellom universitet og høyskoler på forskningssiden. Disse medlemmer ønsker også en større likebehandling av statlige og private høyskoler og vil rette opp noe av skjevheten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å bidra til å redusere denne forskjellen ved å øke bevilgningsnivået med 5.4 mill. kroner. Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader under kap. 271 post 50 og mener de samme forhold gjør seg gjeldende på denne posten. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke post 72 med ytterligere kr 4 600 000, hvilket gir en total økning på posten til kr 10 000 000.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke post 72 med 3,2 mill. kroner til ytterligere 10 nye stipendiatstillinger.

Komiteens medlem fra Venstre viser i denne forbindelse til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å bevilge 0,3 mill. kroner i driftstilskudd til Nettverk for private høyskoler.

SÆRLIG OM ENKELTE HØYSKOLER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser videre til at Ansgar teologiske høyskole, Fjellhaug Misjonshøyskole og Høgskolen i Staffeldtsgate i 2005 gikk over fra å være friskoler til å bli godkjente som høyskoler. Dette gav en tyngre faglig profil på skolene. Disse medlemmer viser videre til at denne overføringen har vist seg å ikke lønne seg økonomisk. Tilskuddet de nå får, er lavere enn tilskuddet de hadde fått dersom de hadde forblitt friskoler. Disse medlemmer mener det ikke er riktig at skoler som ønsker en faglig tyngre profil på sine tilbud, skal bli straffet økonomisk, og ber departementet vurdere innplassering i kostnadskategori på nytt. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen på nytt vurdere innplassering av studietilbud i kostnadskategori bl.a. ved bachelorutdanningen i teaterarbeid ved Høgskolen i Nord-Trøndelag, 4-årig musikkutdanning ved Høgskolen i Staffeldtsgate og kunstutdanning ved Universitetet i Tromsø."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til ergoterapiutdanningen Diakonhjemmet Høyskole startet opp høsten 2001 i Rogaland etter at man omdisponerte studieplasser fra vernepleie. Dette ble

gjort med godkjenning fra og i samtale med departementet. Det ble oppfattet som en ønsket politisk utvikling og ønsket av regionen. Ergoterapiutdanningen er regnet som en særlig kostnadskrevede profesjonsutdanning å drive, og man forventet derfor at tilskuddet til utdanningen ville øke. Men dette har ennå ikke skjedd. I statsbudsjettet for 2006 fikk Diakonhjemmet Høgskole en ekstra bevilgning for å starte linjen den høsten. Disse medlemmer viser til at studietilbudet ved Rogaland høgskole tilfører Sør-Vestlandet viktig kompetanse innen ergoterapi og vernepleie. Gjennom kombinasjonen campus- og fjernundervisning utdanner høgskolen fagressurser som etterspørres i mange kommuner. For å kunne drive dette tilbudet videre, trenger høgskolen økt bevilgning. Disse medlemmer ber departementet sørge for at dette viktige ergoterapitilbudet kan drives videre.

Disse medlemmer har merket seg planene for utviklingen av ytterligere høyskoletilbud i Kristiansund, og er positive til dette. Kristiansund har ikke en egen statlig høyskole, men har hatt ulike former for desentralisert utdanning på høyskolenivå i byen siden 1958. Utdanningene har vært samlokalisert i Studiesenteret i Kristiansund siden 2000. Disse medlemmer mener det er viktig med en formell organisering av Studiesenteret, for dermed å kunne realisere planene om ytterligere utdanningstilbud på høyskolenivå i Kristiansund. En videre utvikling av utdanningstilbudet gjennom Studiesenteret i Kristiansund forutsetter et spleiselag mellom stat, kommune og næringsliv. Det er særlig viktig å legge vekt på etableringen av fagtilbud som er spesielt egnet for å tilbys i Kristiansund.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre vil peke på viktigheten av tilbudet som gis av private høyskoler i Norge og at kuttet i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006) har satt flere institusjoner i en vanskelig situasjon. Særlig rammer dette Mediehøgskolen Gimlekollen fordi kuttet fjerner økningen som kom i Revidert nasjonalbudsjett for 2005 som følge av faktiske studenttall institusjonen hadde og manglende oppfølging av Revidert nasjonalbudsjett i 2002. Disse medlemmer viser til at Gimlekollen mottar for to av sine studietilbud kun støtte i forhold til undervisningskomponenten, men ikke etter basiskomponenten i gjeldende tilskuddsordning. De to studietilbud dette dreier seg om er Tverrkulturell kommunikasjon og Kommunikasjon og livssyn. Ved godkjenningen av bachelorgrad av det siste studiet, bemerket faglig komité i NOKUT at dette er et unikt studium i Norge. Gimlekollen har i de siste årene utdannet ca. 20 pst. av landets journalister og har bidratt til å fremme demokratibyging og ytringsfrihet igjennom internasjonalt prosjekt. Disse medlemmer viser videre til at Høgskolen er den eneste private journalishøgskole i Norden og er både et nødvendig supplement og et alternativ til statlige høyskoler.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne

bakgrunn foreslås 2 mill. kroner som administrativ oppstartsbevilgning.

Kap. 276 Fagskoleutdanning

Departementet foreslår et statstilskudd på kr 304 083 000 under dette kapitlet.

Komiteen vil påpeke at fagskoleutdanning i likhet med utdanning ved universiteter og høyskoler er en tertiærutdanning som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Komiteen vil fremholde at lik rett til utdanning og gratisprinsippet er vesentlig for å utjevne sosiale forskjeller også når det gjelder høyere utdanning. Komiteen understreker viktigheten av å få avklart en forutsigbar offentlig tilskuddsordning i forhold til NOKUT-godkjente fagskoletilbud. Komiteen viser til at dagens statlige finansiering av mannsdominerte tekniske fag samtidig med manglende finansieringsregime for kvinnedominerte helse- og sosialfag, kan fremstå som kjønnsdiskriminerende. Komiteen sier seg fornøyd med at departementet i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2008 tar sikte på å samle tilskudd til godkjente fagskoleutdanninger under kap. 276.

Komiteen har videre merket seg at Kommunal- og regionaldepartementet vil legge frem en gjennomgang av systemet for fagskolefinansiering våren 2008 i forbindelse med en proposisjon om regionsreformen.

Komiteen har merket seg at 6A-skolene som blir godkjent etter fagskoleloven, vil få rett til statlig tilskudd for faktisk elevtall inntil det elevtallet de i dag er godkjent for.

Komiteen viser til at fagskoleutdanning i for liten grad er synliggjort som et reelt alternativ til annen høyere utdanning. Komiteen vil samtidig peke på at frafallet innenfor høyskolene er for høyt, noe som i vesentlig grad kan skyldes feilvalg.

Komiteen ser det derfor som viktig med markedsføring av fagskoleutdanning rettet mot ungdom over 19 år og voksne som har behov for en praktisk og yrkesrettet etter- og videreutdanning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2007-2008) er blitt enige om konkretiseringer av Omsorgsplan 2015. Flertallet viser i den forbindelse til at partene er enige om en ny og forbedret finansiering av fagskole innen helse- og sosialfag fra 2009.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader i forbindelse med Stortingets revidering av privatskolelov og fagskolelov. Disse medlemmer ser frem til å få på plass et system for fagskolefinansiering, som gir tilbyderne av denne type utdanning en forutsigbarhet og som kan bidra til å høyne statusen for fagskoleutdanning i sin alminnelighet. Disse medlemmer forutsetter at et

finansieringsregime for godkjente fagskoleutdanninger kan være på plass fra høsten 2008 og viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo at post 70 skulle økes med 100 mill. kroner. Disse medlemmer presiserer at den foreslåtte økningen på post 70 skal gå til en universell finansieringsordning for private og offentlige fagskoler med NOKUT-godkjenning.

Disse medlemmer viser til at Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og sosialfag (NUFHS) har påpekt behovet for 100 mill. kroner i 2008 for å få på plass NOKUT-godkjent fagskoletilbud til 2 000 personer. Disse medlemmer vil understreke den skjevheten som finnes mellom mannsdominerte tekniske fag og kvinnedominerte fag. Disse medlemmer mener at Fremskrittspartiets forslag kunne gitt et viktig bidrag til en kvalitativ forbedring av tilbud innen eldreomsorg og psykisk helsearbeid, samt områder som kreftomsorg og miljørettet rusarbeid. Disse medlemmer vil også understreke at det i år er 40 søkere til fagskoleutdanning innen barsel- og barnepleie i Østfold. Uten denne bevilgningen vil disse studentene måtte betale hele utdanningen fra egen lomme.

TOMB VIDEREGÅENDE SKOLE

Komiteen viser til at det komprimerte 1-årige tilbudet innen husdyrbruk ved Tomb videregående skole og landbruksstudier, som tidligere har hatt midlertidige godkjenninger etter privatskoleloven, våren 2007 fikk godkjenning etter Lov om fagskoleutdanning.

Som følge av at tilbudet nå er overført til fagskoleloven, er komiteen kjent med at skolen fra sommeren 2007 ikke lenger mottar statstilskudd.

Komiteen mener det er viktig å videreføre dette fagskoletilbudet, og ber departementet innlemme elevplassene ved fagskoletilbudet ved Tomb videregående skole og landbruksstudier inn i tilskuddsordningen for fagskoleutdanning, finansiert over kap. 276 post 70 med tilsvarende beregning av tilskudd.

Kap. 281 Fellesutgifter for universiteter og høyskoler

Departementet foreslår en bevilgning på kr 823 854 000 under dette kapitlet.

Fellesutgiftene omfatter tiltak som skal bidra til kvalitetsutvikling og til kvalitetssikring, samordning av prioriterte områder, vedlikehold og større utstyrskjøp samt andre mer permanente tiltak, bl.a. knyttet til datanett og til statistikk. Bevilgningene til NOKUT, Norgesuniversitetet, Samordna opptak, Bibsys, UNIS på Svalbard samt tverrgående internasjonaliseringstiltak gis her.

Komiteen vil uttrykke tilfredshet med at satsinga på realfag videreføres gjennom RENATE (Nasjonalt senter for kontakt med arbeidslivet om rekruttering til realfag).

Komiteen er også tilfreds med at komiteen for integreringstiltak, Kvinner i forskning, får fortsette sitt arbeid etter endt treårsperiode. Universiteter og høyskoler har en stor utfordring i å rekruttere kvinner til høyere vitenskapelige stillinger. Kvinner i forskning

bidrar konstruktivt i arbeidet med å finne egnete virkemidler.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til St.prp. nr. 7 (2007-2008) som gjelder justeringer av 2007-budsjettet og der midler på kap. 281 post 1 foreslås overført til 2008, jf. også Innst. S. nr. 72 (2007-2008).

Flertallet foreslår å bruke inntil 4 mill. kroner av disse overføringene til engangstiltak i 2008.

UNIVERSITETSMUSEENE

Komiteen vil understreke viktigheten av å følge opp Riksrevisjonens konklusjon om at samlingene ved universitetsmuseene ikke blir oppbevart under gode nok forhold. Komiteen er tilfreds med at departementet setter av midler til formålet. Det er viktig å bevare og sikre samlingene ved universitetsmuseene.

Komiteen imøteser den varslede stortingsmeldingen om universitetsmuseer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil si seg fornøyd med at Regjeringen foreslår å bevilge ca. 40 mill. kroner til de universitetene som har ansvar for universitetsmuseer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er tilfreds med at Regjeringen endelig har tatt tak i problematikken knyttet til lagringsforhold og sikring av de uvurderlige samlingene universitetsmuseene besitter, og foreslår en moderat bevilgning på 40 mill. kroner til området.

Disse medlemmer forutsetter at Regjeringen vil følge opp den varslede stortingsmeldingen om universitetsmuseer på en tilfredsstillende måte i kommende budsjetter.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres engasjement for universitetsmuseene, blant annet slik dette har kommet til uttrykk gjennom en rekke skriftlige spørsmål til ansvarlig statsråd fra flere av Venstres stortingsrepresentanter, samt budsjettprioriteringer foregående år.

STIPENDIATER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er svært tilfredse med at Regjeringen har foreslått 350 nye stipendiatstillinger. Blant annet for å styrke institusjonenes evne til å veilede disse stipendiatene foreslår flertallet å øke post 1 med 171 000 kroner i tråd med finansinnstillingen.

ARTSDATABANKEN

Komiteen er tilfreds med at det er mange tiltak i gang som sikrer kvalitetsutvikling og kvalitetssikring innenfor høyere utdanning og forskning. Komiteen er tilfreds med det arbeidet Artsdatabanken driver.

Artsdatabanken er en uavhengig enhet ved Vitenskapsmuseet ved NTNU som skal gi elektronisk oversikt med informasjon om biologiske arter i Norge til bruk i miljøforvaltning, undervisning og forskning. I en tid der klimaspørsmålet er mer aktuelt enn noensinne, er det viktig å sikre god og oppdatert informasjon om biologisk mangfold.

Komiteen vil peke på hvor viktig arbeidet som utføres ved Artsdatabanken er i miljøforvaltning, undervisning og forskning. Komiteen viser til at post 1 er økt med 7 mill. kroner i finansinnstillingen, og at Artsdatabanken dermed får en bevilgning på 19,8 mill. kroner i 2008. Komiteen er positiv til dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, fremmer bevilgningsforslag i samsvar med dette.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningen til Artsdatabanken med 7 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser i denne forbindelse til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å styrke Artsdatabankens arbeid med ytterligere 2,5 mill. kroner.

UNIS

Komiteen viser til den særstillingen Universitetet på Svalbard befinner seg i som den eneste utdanningsinstitusjon i Norge som kun er innrettet mot den øverste delen av studieløpet. Komiteen viser til at UNIS kan gi viktige bidrag i forhold til landets nordområdestrategi, og at det med sin internasjonale profil er ekstra spennende i forhold til forskning. Komiteen viser til at UNIS nye nordlysobservatorium blir verdens fremste, og at det er imøtesett med stor internasjonal interesse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det ikke er bevilget midler til utrustningen av observatoriet og at dette derfor må dekkes over driften.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser for øvrig til sin kommentar om UNIS under kap. 271 og partiets forslag i finansinnstillingen om å øke basisbevilgningen til Universitetene vesentlig.

STUDIESENTERET.NO

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har merket seg det utstrakte tilbudet innen desentralisert høyere utdanning som er organisert gjennom Studiesenteret.no. I samarbeid med universitet og høyskoler organiserer Studie-

senteret.no et bredt tilbud innen ulike studier. Flertallet er kjent med at Studiesenteret.no pr. i dag organiserer mer enn 100 studietilbud, der en ved hjelp av moderne teknologi når ut til lokale studiesentra i mer enn 50 kommuner og i 10 fylker. Studietilbudene organiseres gjennom et partnerskap mellom Studiesenteret.no og de respektive høyskoler og universitet.

Flertallet merker seg at ved å benytte sanntidskommunikasjon mellom de enkelte studiesentrene som er tilknyttet infrastrukturen og den respektive høyskolen eller universitetet, er det mulig å tilby felles forelesninger, kollokvier etc. selv om studentene er spredt over hele landet. Ved å benytte moderne teknologi gjennom nettverket kan universitet og høyskoler på denne måten tilby desentraliserte studietilbud til studenter over hele landet, og ikke kun være begrenset til studiesteder i egen region eller landsdel.

Flertallet vil understreke betydningen av desentraliserte universitets- og høyskoletilbud, som for mange er eneste realistiske mulighet til å realisere ønsker og behov for etter- og videreutdanning. Flertallet mener Studiesenteret.no i denne sammenheng representerer et verdifullt supplement til de desentraliserte tilbudene som er organisert direkte gjennom høyskolene.

Flertallet mener det er nødvendig å etablere en god finansiering av Studiesenteret.no.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, foreslår derfor å bevilge 2 mill. kroner over post 21 til tilskudd av drift av Studiesenteret.no.

ALLMENNLERERUTDANNING

Komiteen er opptatt av utviklingen innenfor lærerutdanningene og ser frem til resultatene av de forsøkene som er startet opp ved Høgskolen i Vestfold med utprøving av ei fireårig utdanning for ungdomsskolelærere, og forsøket ved Høgskolen i Telemark der en legger en større del av studiet til praksisskolen.

Komiteen viser til at NOKUT høsten 2006 avslutta evalueringa av allmennlærerutdanninga. Denne evalueringa påpeker en rekke utfordringer innenfor denne utdanninga. Blant annet er det særlige utfordringer i forholdet mellom teori og praksis.

Komiteen viser til at departementet har bedt et utvalg med fagpersoner og organisasjoner å komme med sine anbefalinger for den videre organiseringa av allmennlærerutdanninga.

I påvente av endelig rapport har det underveis kommet anbefalinger, og komiteen viser til at departementet har opprettet en forsøksordning ved Høgskolen i Vestfold, der det er etablert en ny allmennlærerutdanning spesielt rettet mot ungdomstrinnet. Videre har også Høgskolen i Telemark fått midler til å styrke sammenheng mellom utdanning og praksis.

Komiteen viser også til at institusjonene selv har utarbeidet oppfølgingsplaner, og det forventes at høyskolene følger opp evalueringa av allmennlærerutdanninga på en god måte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser videre til at det er nødvendig med tiltak for å rekruttere nye kompetente lærere, og viser til Innst. S. nr. 239 (2006-2007) hvor Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre stod sammen om følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest mulig, og senest innen utgangen av 2007, iverksette en forpliktende nasjonal rekrutteringsplan for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i den videregående skolen."

"Stortinget ber Regjeringen snarest mulig, og senest innen utgangen av 2008, iverksette en forpliktende nasjonal rekrutteringsplan for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunnskolen."

På ovenstående bakgrunn vil disse medlemmer fremme følgende forslag for henholdsvis videregående skole og grunnskole:

"Stortinget ber Regjeringen snarest mulig, og senest innen utgangen av 2008, iverksette en forpliktende nasjonal rekrutteringsplan for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i den videregående skolen."

"Stortinget ber Regjeringen snarest mulig, og senest innen utgangen av 2009, iverksette en forpliktende nasjonal rekrutteringsplan for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunnskolen."

Disse medlemmer vil understreke at høy kompetanse er nødvendig for at lærerne skal kunne utføre sin oppgave på en best mulig måte, og for at elevene skal ha høyest mulig læringsutbytte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre vil videre påpeke at den nye utdanningen bør gjøres mer fagrettet, jf. at det bør stilles høye fagkrav til den enkelte lærer for at han eller hun skal kunne undervise i det enkelte fag og trinn. Disse medlemmer vil i denne forbindelse gjenta sitt tidligere krav om at alle lærere på sikt skal ha formalkompetanse i fagene de reelt sett underviser i, og at relevante forskrifter må gjenspeile dette. Samtidig bør den endrede utdanningen utvides med flere spesialiseringer, bl.a. innen rådgiving og spesialpedagogikk. I tillegg bør man strukturere utdanningen slik at den er praksisnær, med tanke på å forberede studentene enda bedre til hverdagen som lærer. Det er også viktig å styrke lærerstudentenes kompetanse i undervisningsledelse, og at man sikrer at utdanningsinstitusjonene har oppdatert kompetanse om dagens skole. Undervisningen som tilbys lærerstudentene, skal i størst mulig grad være forskningsbasert. Disse medlemmer legger til grunn at dette er perspektiver som vil veie tungt i det videre arbeidet med utdanningens utforming og organisering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre imøteser Regjeringens varslede endringer i allmennlærerutdanningen, og vil

understreke at disse partier - på bakgrunn av NOKUTs evaluering - lenge har påpekt at allmennlærerutdanningen må endres og utvides.

Disse medlemmer mener - i likhet med bl.a. NOKUTs evaluering, Utdanningsforbundet og Pedagogstudentene - at den nye utdanningen må være femårig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er avgjørende å sikre skolen mest mulig kompetente lærerkrefter. Disse medlemmer viser til Innst. S. nr. 15 (2006-2007) og fremmer på nytt følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å fremme nødvendige forslag for å sikre at den enkelte lærer gis rett til en forpliktende og individuell etterutdanningsplan."

Disse medlemmer vil videre fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gjøre lederutdanning til en viktigere del av høyskolenes lærerutdanning. Målet skal være å gjøre læreren bedre i stand til å holde på sin lederrolle overfor elevene og sikre ro og orden i undervisningssammenheng."

FØRSKOLELÆRERUTDANNING

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil understreke universitetenes viktige rolle i utviklingen av velferdssamfunnet. For å følge opp Regjeringens rekrutteringsplan innenfor Barnehageløftet foreslår Regjeringen å øke kapasiteten innenfor førskolelærerutdanningen med 125 studieplasser.

Flertallet støtter Regjeringens forslag om å omdisponere studieplasser ved universitetene i Agder og Stavanger samt ved høgskolene i Oslo, Vestfold, Hedmark, Telemark, Bergen og Tromsø. For å nå målet om full barnehagedekning i hele landet, er det helt nødvendig å utdanne flere førskolelærere slik at vi sikrer kompetansen i barnehagene etter hvert som tilbudet utvides.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil i denne forbindelse påpeke at det er snakk om omdisponeringer og ikke friske midler i forbindelse med økt kapasitet i førskolelærerutdanningen. Disse medlemmer mener at en slik omdisponering er uheldig.

KIROPRAKTIKK

Komiteen viser til at Stortinget har vært pådriver for kiropraktikkens utvikling og posisjon gjennom en rekke suksessive vedtak over en 30-årsperiode:

- Pasientene får refusjon i 1976 med legehenvising
- Offentlig autorisasjon 1989

- Prøveordning i 1999 (Henvisningsprosjektet 2001-2003)
- Landsdekkende ordning i 2006
  - Sykmeldingsrett,
  - Henvisningsrett til spesialist og fysioterapi,
  - Pasientene får direkte refusjon uten legehenvisning
- Stortingsvedtak 2004: "Stortinget ber Regjeringen legge til rette for en kiropraktorutdanning ved et norsk universitet."

Komiteen vil vise til at kiropraktorer gjennom retten til sykemelding og pasienters rett til trygderefusjon ved kiropraktorbehandling, har fått en sentral plass i helsetjenestetilbudet til pasienter med muskel- og skjelettlidelser. Rundt 250 nordmenn studerer nå kiropraktikk i utlandet.

Både interessen for studiet og behovet for kompetanse innen muskel- og skjelettlidelser tilsier etter komiteens oppfatning at det bør etableres en utdanning i Norge.

Komiteen ber på denne bakgrunn om at det legges til rette for etablering av kiropraktorutdanning i Norge gjennom etablering av forskning på feltet og dermed oppbygging av lærerkrefter til en slik utdanning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gjennomføre nødvendige tiltak for å etablere en egen kiropraktorutdanning i Norge."

DIGFORSK

Komiteen er kjent med etableringa av DigForsk AS, nasjonalt senter for digitalisering av vitenskapelige og kulturhistoriske samlinger og arkiv med relevans for forskning, utdanning, forvaltning og allmennheten. DigForsk AS tilbyr kompetanseheving i form av strukturert arbeidspraksis og formell utdanning for arbeidssøkande. Verksemda er eit samarbeid mellom universiteta, NAV, fylkeskommunar og 8 kommunar i Nordland og Finnmark. Digforsk AS er heileigd av Universitetet i Oslo.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er nógde med at Regjeringa føreslår å bidra til finansieringa med kr 2 000 000 i 2008.

NAROM

Komiteen viser til at NAROM er et nasjonalt skolelaboratorium i romrelaterte fag, med realfag som satsingsområde. Verdensrommet og geofag har fått en sentral plass i de nye læreplanene, og interessen for å bruke NAROM er stor.

Komiteen har merket seg det arbeidet NAROM gjør for å sikre rekruttering til norsk romvirksomhet og for å øke interessen for real- og teknologifagene.

Komiteens flertall, medlemene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, styrker tilskuddet til NAROM med 1 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er viktig å styrke NAROMs virksomhet i årene fremover.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke bevilgningen over kap. 281 post 1 med 1,75 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett, der det foreslås å styrke bevilgningen til NAROM med til sammen 1,75 mill. kroner, hvorav 0,5 mill. kroner er en økning av basisbevilgningen til NAROM og 1,25 mill. kroner er en videreføring av nettressursen sarepta.org.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til NAROM med 1 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser i denne forbindelse til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke støtten til NAROM med 1,7 mill. kroner.

LUFTFARTSFAG

Komiteen er kjent med at det arbeides med å finne en løsning på øvrige luftfartsutdanninger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre er positive til oppstarten av generell luftfartsutdanning innenfor flere ulike luftfartsfag ved Universitetet i Agder. Potensialet i utdannings samarbeidet med Forsvarets tekniske skolesenter, Høgskolen i Molde, Avinor samt ulike andre aktører i inn- og utland gjør dette studietilbudet helt spesielt og yrkesrettet for det behovet som vil komme.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ønsker videre at det blir en fortgang i opprettelsen av disse studieretningene, da det haster i forhold til avtaler med interesserte aktører. Disse medlemmer viser til disse partiers alternative budsjetter, hvor det foreslås å gi en startbevilgning til Universitetet i Agder på 4 mill. kroner.

TRAFIKKFLYGERUTDANNING

Komiteen vil understreke viktigheten av at vi får etablert en trafikkflygerutdanning i Norge. Stortinget vedtok i 2005 å tildele Norwegian Aviation College (NAC) 4,5 mill. kroner, og tildelte ytterligere 4,5 mill.

kroner i 2006 for at de skulle etablere en slik utdanning. Tildelingen ble klagd inn for ESA, og NAC gikk senere konkurs slik at midlene ikke er utbetalte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har i forhold til trafikkflygerutdanning merket seg at Norwegian Aviation College (NAC) ble erklært konkurs juni 2007. Disse medlemmer er også kjent med at en avgjørelse i saken som er brakt inn for ESA, trolig ikke vil få en avgjørelse før våren 2008. Disse medlemmer viser til sine tidligere merknader i saken og sine forslag om å få på plass et objektivt finansieringsopplegg for trafikkflygerutdanningen i Norge.

Disse medlemmer vil derfor fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til en finansieringsordning som ikke diskriminerer tilbydere av trafikkflyverutdanning. Utdanning som skal være berettiget til offentlig støtte, skal være akkreditert gjennom NOKUT på fagskolenivå eller høyere."

GREEN CAMPUS

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Green Campus Initiative er et miljøprosjekt som innebærer etablering av en selvstendig enhet for å gjøre universitetene til læringsorganisasjoner i forhold til å redusere klimautslipp. Målet er å gjøre universitetene klimanøytrale gjennom koordinert arbeid med å redusere energiforbruk, gjenvinne varme og sortere avfall. Disse medlemmer ser positivt på dette prosjektet og mener at dette i første omgang kan organiseres som et samarbeidsprosjekt mellom Universitetet i Oslo og Universitetet for miljø- og biovitenskap.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres forslag til alternativt statsbudsjett, hvor det foreslås å sette av 5 mill. kroner til Green Campus Initiative.

BYGG OG VEDLIKEHOLD (POST 45)

Komiteen viser til at det er en rekke byggprosjekter i universitets- og høyskolesektoren som venter på å bli realisert.

Komiteen peker spesielt på nytt odontologibygget ved Universitetet i Bergen, samlokalisering av sykepleierutdanningen ved Høgskolen i Oslo, samt samlokalisering ved Høgskolen i Bergen, som alle er ferdig prosjektert.

Komiteen mener at det kan være hensiktsmessig med en gjennomgang av behovet for nybygg og vedlikehold i universitets- og høyskolesektoren.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil peke på behovet for å gjøre noe med det store vedlikeholdsetterslepet som er opparbeidet i uni-

versitets- og høyskolesektoren. Anslag tyder på at behovet for vedlikehold beløper seg til om lag 7 mrd. kroner. Samtidig har ikke Regjeringen gitt startbevilgning til et eneste byggeprosjekt i universitets- og høyskolesektoren.

Disse medlemmer mener det er nødvendig med systemreformer for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet og sørge for at nye bygg i fremtiden blir kontinuerlig vedlikeholdt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at blant annet Høgskolen i Bergen og Høgskolen i Hedmark er lokalisert i etter måten gamle bygninger, til dels spredt, med et stort vedlikeholdsbehov, og som er lite tjenlig til utdannings- og forskningsformål. Dagens bygningsmasse har heller ikke tilfredsstillende arbeidsmiljø for studenter og ansatte. Disse medlemmer viser for Bergens del til arbeid som har pågått siden 1994 for å samlokalisere høyskolen på Kronstad, med godkjent forprosjekt (2005) og gjennomført KS2 tidlig i 2006. Disse medlemmer ser det som viktig at prosjektet blir ført videre i 2008 og viser til at Statsbygg gjennom tomteerverv, arkitektkonkurranse og prosjektarbeid har brukt 250 mill. kroner på prosjektet. Når det gjelder Hedmark, er situasjonen for Midtbyen prekær, og studiestedet Hamar trenger raskt en avklaring mht. sitt arealbehov. Disse medlemmer ser disse behovene som et klart signal på at byggsituasjonen innen høyere utdanning er kritisk flere steder og ber om at det rettes spesielt fokus mot å finne løsninger framover.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener Regjeringen bør få fortgang i saken, og viser til disse partienes alternative budsjetter der det foreslås å bevilge 10 mill. kroner i oppstartsbevilgning til nytt bygg ved Høgskolen i Bergen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at regjeringen Bondevik II i juni 2004 satte ned et interdepartementalt utredningsutvalg for å se på hele statens bygge- og eiendomsvirksomhet i militær og sivil sektor, ut fra en erkjennelse av at det i dag er svake insentiver til å leie eller bygge rimelig, og til å drive godt vedlikehold og effektiv arealutnyttelse. Utvalget avga innstilling i mars 2005.

Basert på utvalgets anbefalinger foreslo regjeringen Bondevik II prinsipielle endringer av statens bygge- og eiendomsvirksomhet gjennom flere ulike tiltak og prinsipper, for bedre å kunne ivareta sentrale målsettinger på bygge- og eiendomsområdet innenfor staten i forslaget til statsbudsjett for 2006. Forslagene ble stoppet av regjeringen Stoltenberg II i St.prp. nr. 1 (2005-2006) med følgende setning:

"Regjeringen vil vurdere eventuelle endringer av statens bygge- og eiendomsvirksomhet nærmere, og vil komme tilbake til dette på et senere tidspunkt."

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg II fortsatt ikke har kommet tilbake med forslag til tiltak for å rette opp situasjonen for bygg og vedlikehold.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Høgskolen i Buskerud har søkt departementet om ekstra tilskudd til husleie med kr 4 950 000. Høgskolen i Buskerud må leie 9 000 kvm på Papirbredden for å romme alle studentene. Høgskolens husleie subsidieres i dag av Drammen kommune, og uten dette tilskuddet fra kommunen ville høgskolens tilbud bli redusert. Disse medlemmer mener Høgskolen i Buskerud bør få et ekstraordinært husleietilskudd og viser til finansinnstillingen, hvor både Fremskrittspartiet og Høyre foreslo å bevilge 3 mill. kroner i 2008.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at universiteter og høyskoler i stor grad sliter med gammel bygningsmasse og et stort vedlikeholdsetterlep. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øremerke midler til vedlikehold for universiteter og høyskoler over post 45 med 30 mill. kroner.

Disse medlemmer mener det er viktig å få fortgang i noen prioriterte byggeprosjekter. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å gi startbevilgning til nytt bygg for odontologi ved Universitetet i Bergen på 10 mill. kroner.

Disse medlemmer viser videre til at samlokaliseringen av Høgskolen i Vestfold blir forsinket på grunn av den ekstraordinære kostnads- og markedssituasjonen i byggebransjen. HVE har gjennomgått prosjektet på nytt med Statsbygg, og det er nødvendig med en tilleggsbevilgning på 41 mill. kroner for å hindre ytterligere forsinkelse og kostnadsvekst i prosjektet. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo en ekstraordinær og øremerket bevilgning på 41 mill. kroner til samlokaliseringen i tråd med de prinsipper som ble lagt til grunn av Stortinget i forbindelse med kostnadsituasjonen for Halden fengsel og som ligger til grunn i Regjeringens forslag om økt kostnadsramme til informatikkbygget ved UiO.

Disse medlemmer vil vise til at Høgskolen i Østfold i tillegg til det generelle kuttet i basisbevilgning for inneværende år kun får 75 pst. i husleiekompensasjon. Dette fører til økte utgifter på 10-11 mill. kroner i 2007. Disse medlemmer mener dette går ut over kvaliteten på tilbudet og viser til sitt forslag i finansinnstillingen om en vesentlig styrking av basisbevilgningen til høyskolene.

Disse medlemmer vil særlig påpeke at Akademi for scenekunst ved Høgskolen i Østfold ikke har blitt tilført midler på linje med andre kunstutdanninger. Disse medlemmer vil påpeke at dette ikke er i tråd med forutsetningene som ble skissert ved etableringen av utdanningen. Disse medlemmer vil be om at

Akademi for scenekunst likebehandles med øvrig skuespillerutdanning på høyskolenivå. Disse medlemmer vil påpeke at HiØ må få en avklaring på finansieringen av denne utdanningen i løpet av 2008 og at tilbudet ellers står i fare for å bli lagt ned.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil i sammenheng med systemreformer vise til det helhetlige forslaget Høyre har fremmet om en mer moderne bygge og eiendomspolitikk, jf. Dokument nr. 8:18 (2007-2008).

Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett, hvor det foreslås å bevilge 50 mill. kroner til økt vedlikehold for institusjonene. Selv om dette ikke er nok til å dekke etterslepet, markerer det en vilje til å bidra til at problemet blir løst. Disse medlemmer vil også vise til at det i Høyres alternative budsjett foreslås å gi startbevilgning til de to byggeprosjektene som står øverst på prioriteringslisten: Odontologibygg ved UiB og Patologibygg ved HiO. Prosjektene foreslås bevilget med til sammen 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås 5 mill. kroner i oppstartsbevilgning til nytt odontologibygg ved Universitetet i Bergen, samt 3 mill. kroner til renovering av patologibygg ved Høgskolen i Oslo. Byggene er de to som står øverst på listen over prioriterte bygg i universitets- og høyskolesektoren. Regjeringen Stoltenberg IIs manglende satsing på igangsetting av nybygg i sektoren er et stort problem, og fører til at etterslepet vokser ytterligere.

Dette medlem ser det som svært viktig å forberede nytt odontologibygg ved Universitetet i Bergen. Som et første trinn i prosjektet må det fraflyttede PKI-bygget rives for å klargjøre tomten. Denne del av prosjektet har et kostnadsanslag på 54 mill. kroner. Dette medlem ber om at en startbevilgning på 5 mill. kroner stilles til disposisjon for Fornyings- og administrasjonsdepartementet kap. 1580 post 31, mot tilsvarende reduksjon på Kunnskapsdepartementet kap. 271 post 50.

Dette medlem viser for øvrig til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å bevilge 5 mill. kroner under rammeområde 1 til oppstartbevilgning for nytt odontologibygg ved Universitetet i Bergen.

Dette medlem mener det haster med å få på plass sykepleierutdanningen ved Høgskolen i Oslo i patologibygg på gamle Rikshospitalet i Oslo. Dette medlem viser i denne forbindelse til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det er foreslått bevilget 3 mill. kroner under rammeområde 1 i oppstartsbevilgning til dette formål.

UTSTYR

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er svært viktig for kvaliteten i høyere utdanning at det finnes tilgjengelig og topp moderne IKT-utstyr. Disse medlemmer mener en slik ekstrasatsing er nødvendig ut over de ordinære

overføringene i universiteter og høyskoler. For at dette investeringsløftet ikke skal ha noen negativ innvirkning på norsk økonomi i form av økt fare for press og inflasjon, vil disse medlemmer legge opp til at IKT-løftet finansieres over utenlandsbudsjettet ved at innkjøpene gjøres i andre land. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å legge inn 300 mill. kroner fordelt på universiteter og høyskoler basert på antall studenter.

Disse medlemmer mener at det er rom for vesentlig større satsing på den forskningsvirksomheten som foregår ved universitetene og høyskolene enn det Regjeringen legger opp til. En viktig forutsetning for forskningsaktivitet i verdensklasse er utstyr i verdensklasse. Slikt utstyr kan i stor grad kjøpes inn fra utlandet. Derfor vil disse medlemmer vise til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo at det gis en egen bevilgning over utenlandsbudsjettet på 180 mill. kroner som skal gå til innkjøp av forskningsutstyr fra utlandet. Bevilgningen fordeles på universiteter og høyskoler basert på forskningsandel ved den enkelte institusjon.

3.5 Utdanningsfinansiering

Programkategori 07.80 utdanningsfinansiering omfatter drift av Statens lånekasse for utdanning, overslagsbevilgninger til utdanningsstipend og andre stipend, rentestøtte og avskrivninger, samt tap på utlån og tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet.

Departementet foreslår å prisjustere alle satser i utdanningsstøtteordningene med 2,5 pst. fra undervisningsåret 2008-2009. Dette tilsvarer forventet økning i konsumprisindeksen. Bevilgningene er ellers justert i forhold til utfasing av det tidligere læremiddelstipendet og innføringen av det ikke behovsprøvde læremiddelstipendet, jf. punkt 3.2 foran.

Departementet vil gjøre det mulig å inngå avtale om 10 års fastrente i Lånekassen fra 1. januar 2008, slik at tilbakebetalingsfasen kan bli mer forutsigelig.

Departementet foreslår å endre regelverket for behovsprøving av rentefritak på lån og ettergivelse når det dreier seg om uførhet. Omleggingen innebærer at betalingslettelsene skal behovsprøves mot låntakers brutto årsinntekt dvs. person- og kapitalinntekten på skattelikningen (ikke månedsinntekten). Dette vil forenkle dokumentasjonskravene og også kontrollen.

Departementet foreslår vel 69 mill. kroner i startbevilgning til å modernisere IKT-systemene i Lånekassen. Hensikten er å bedre servicen, bl.a. gjennom kortere saksbehandlingstid, flere interaktive tjenester og bedre tilgang på telefon og e-post.

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning

Departementet foreslår en bevilgning på kr 29 754 909 000 under dette kapitlet, inkl. Lånekassens innlån fra staten over post 90 som behandles av finanskomiteen.

Komiteen viser til at Statens lånekasse for utdanning nå har om lag 780 000 kunder. For undervisningsåret 2006/07 er det 271 273 studenter og elever som er i en utdanningssituasjon og mottar støtte fra Lånekassen. Dette er en liten nedgang fra undervisningsåret 2005/06. Komiteen vil i denne sammenheng også vise til St.prp. nr. 69 (2006-2007), der bevilgningene over kap. 2410 ble til dels sterkt redusert som følge av lavere antall støttemottakere enn beregnet. Komiteen er videre tilfreds med at behandlingstiden i Lånekassen fortsetter å synke.

Komiteen understreker at studiestøtte er en vesentlig forutsetning for å sikre lik rett til utdanning. Etter innføringen av Kvalitetsreformen i høyere utdanning kreves det mer av studentene. I den sammenheng er studiestøtten svært viktig.

Komiteen viser til at Regjeringen i budsjettforslaget innfører en ordning som gjør det mulig for studenter i tilbakebetalingsfasen å binde studielånsrenten i ti år.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser igjen til komiteens enstemmige merknad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2005-2006), der komiteen i forbindelse med innføringen av nye grader i Kvalitetsreformen ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av situasjonen for de studentene som er i en overgangsfase mellom ny og gammel ordning, i forhold til ettergivelse av studielån. Disse medlemmer ba i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2006-2007) om at denne vurderingen ble forelagt Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2007. Disse medlemmer merker seg at det ikke skjedde, og ber på nytt om at denne vurderingen legges frem for Stortinget.

Komiteen viser til sin enstemmige merknad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2006-2007) om at

"Kunnskapsløftet oppfordrer til økt satsing på internasjonalisering. En rekke videregående skoler har tatt denne utfordringen på alvor og utviklet nye spennende fag- og utdanningstilbud, og lagt til rette for elevutveksling med skoler i andre land. Flere skoler opplever nå budsjettmessige sperrer for å få på plass helt nødvendig tilleggsfinansiering fra Statens lånekasse for de elevene som tar deler av sin videregående utdanning i utlandet. Dette skaper uakseptable forskjeller i tilbudet til elever mellom skoler som tidligere har fått tilgang på slik finansiering og nye søkerskoler som blir stengt ute fra ordningen og som dermed står i fare for å måtte stoppe planlagt og igangsatt elevutveksling."

Komiteen fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med stortingsmeldingen om internasjonalisering vurdere en opptrapping av rammen i Statens lånekasse for utdanning, slik at nye søkerskoler kan innlemmes i støtteordningen for elever som tar deler av sin videregående opplæring i utlandet."

Komiteen er tilfreds med at departementet nå omtaler en fremdriftsplan for moderniseringsarbeidet, og viser til at prosjektet med fornying av IKT-systemene etter det reviderte styringsdokumentet er ventet å være ferdigstilt innen utgangen av 2011. Komiteen viser også til at departementet foreslår bevilgninger til videreføring av prosjektet i budsjettforslaget for 2008.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er imidlertid ikke tilfredse med at det pågående moderniseringsarbeidet i Lånekassen forsinkes. Moderniseringsarbeidet ble igangsatt i forrige stortingsperiode gjennom St.meld. nr. 12 (2003-2004). En hovedbegrunnelse bak moderniseringen er behovet for bedre kvalitet, service og driftssikkerhet i Lånekassen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig at også Lånekassen effektiviseres.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen inflasjonsjusterer lån/stipendandelen til studenter i høyere utdanning. Disse medlemmer viser til at det i lengre tid har vært en for lav oppjustering av samlet lån/stipendandel i forhold til kostnadsveksten for studenter og mener det bør legges frem en egnet plan for opptrapping av studiestøtten.

Disse medlemmer ser videre at Regjeringen ikke tar høyde for at flere studenter vil fullføre studiene på normert tid, noe som igjen ville ha utløst en større del av lånet til stipend. Disse medlemmer finner det uheldig at det ikke i større grad legges opp til en motivasjonsfaktor som en konvertering fra lån til stipend er, se kap. 5310 post 93.

Disse medlemmer er av den oppfatning at et studiefinansieringssystem som belønner studenter som klarer å gjennomføre studiene på normert tid var riktig vei å gå, men vel så viktig er det at den nye ordningen sender ut signaler til studentene om at det skal lønne seg å gjøre det bra, og at hardt arbeid og beståtte eksamener skal belønnes økonomisk. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets forslag i Dokument nr. 8:75 (2006-2007) om å belønne studenter som gjennomfører flere studiepoeng enn normert ved økt stipendandel.

Disse medlemmer viser til at et slikt system ikke skal gå på bekostning av kvaliteten i studiet, men disse medlemmer mener at den enkelte student selv best vil kunne ivareta sin fremtidige evne til å lykkes i en arbeidssituasjon ved å satse på kunnskap.

LÆREMIDLER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er svært tilfreds med at det er innført en ordning med gratis læremidler i videregående opplæring.

Flertallet viser til at ordningen ble innført på 2. trinn i videregående opplæring fra høsten 2007 og videreføres til også å gjelde trinn 3 fra høsten 2008.

Videre er det planlagt å ytterligere utvide til trinn 1 i videregående opplæring fra høsten 2009.

Flertallet viser til at ordningen er todelt. Opplæringsloven slår fast at skoleeier har ansvaret for trykte og digitale læremidler. I tillegg blir det gjennom Statens lånekasse for utdanning gitt et ikke-behovsprøvd stipend som skal være med å dekke utgifter elever har til andre læremidler og nødvendig utstyr.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er enige i intensjonen om gratis læremidler i den videregående skolen, men mener at ordningen ikke er god nok. Disse medlemmer viser til at erfaringer så langt viser at ordningen i praksis er blitt en utlånsordning. Regjeringens bevilgning er ikke stor nok til at fylkeskommunene settes i stand til å kjøpe nye bøker for hvert årskull, og skoleeiere tvinges dermed i overveiende grad til å opprette en byråkratisk utlånsordning, som blir ressurskrevende for administrasjonen og upraktisk for elevene.

Disse medlemmer viser til merknad fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig folkeparti og Venstre i Innst. O. nr. 87 (2006-2007) der det står:

"Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at departementet foreslår å lovfeste skoleeierens ansvar for at elevene i videregående opplæring får nødvendige trykte og digitale læremidler, samt nødvendig digitalt utstyr. Samtidig åpner departementet for at skoleeier kan ta en egenandel lik det størrelsen på det årlige ikke-behovsprøvd stipendet til utstyr elevene får gjennom Lånekassen.

Disse medlemmer er positive til en lovfesting av skoleeiers ansvar for nødvendige læremidler. Disse medlemmer har tidligere slått fast at PC er et nødvendig læremiddel. Disse medlemmer er likevel skeptiske til å velte utgiften med en slik lovfesting over på skoleeiere. Det er i realiteten en ansvarsfraskrivelse fra den rødgrønne regjeringen, fordi lovfesting ikke blir fulgt av en reell fullfinansiering. Det er også grunnlag for å tro at dette vil føre til at læremiddelordningen utelukkende vil bli en utlånsordning, noe disse medlemmer anser som en pedagogisk dårlig ordning."

Disse medlemmer viser til at Regjeringens ordning for læremidler til videregående opplæring har vist seg å bli en utlånsordning og ikke en ordning med gratis læremidler, i og med at Regjeringen ikke viderefører finansieringen av læremidler for VG2, men i stedet flytter bevilgningen til VG3. Bare ett fylke, Møre og Romsdal, har gitt elevene læremidler. De øvrige fylkene praktiserer en utlånsordning fordi ordningen er underfinansiert fra staten. Ulike høringsinstanser, blant annet Utdanningsforbundet og Elevorganisasjonen, advarte i høringer med komiteen i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 1 (2006-07) mot å gjeninnføre en utlånsordning for skolebøker. Disse medlemmer deler høringsinstansenes syn på at en utlånsordning for læremidler er uheldig. Elevene står ikke fritt til å velge læremidler, de kan ikke innarbeides og brukes studieteknisk, og bøkene vil ikke bli skiftet ut regelmessig. I tillegg har innføringen av utlånsordningen høsten 2007 vært forbundet med store problemer,

og svært mange elever opplevde å få bøkene først to til tre måneder etter skolestart. Det er etter disse medlemmers mening helt uholdbart.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser videre til Fremskrittspartiets forslag om fritt skolemateriell i videregående opplæring som en bok- og materialkortordning, jf. Dokument nr. 8:112 (2005-2006). Disse medlemmer mener fortsatt at Regjeringen bør legge frem forslag for Stortinget om en ordning som er mer i tråd med ønskene fra nær sagt alle berørte aktører.

Disse medlemmer frykter at Regjeringens håndtering av saken vil bidra til ansvarsforskyving fra stat til fylkeskommune og vil advare mot konsekvensene det kan få.

For komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre er det viktig å videreføre den målrettede stipendordningen for læremidler som ble innført i 2003 for elever i videregående opplæring. Den retter seg inn mot elever fra familier med svak økonomi, og gjelder elever på alle trinn i videregående opplæring. Dette er svært viktig for å sikre reell lik rett til utdanning for de elevene som har dårligst økonomiske forutsetninger. Disse medlemmer ønsker derfor å prioritere disse elevene først.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningene over kap. 2410 post 70 med 118,6 mill. kroner, og post 71 med 5 mill. kroner.

Den foreslåtte økningen over post 70 kommer som følge av at Høyre ønsker å styrke den behovsprøvde ordningen med læremiddelstipend til elever i videregående opplæring.

Disse medlemmer viser videre til Høyres særmerknad, som begrunner hvorfor partiet stemte imot lovfesting av skoleeiers ansvar for at elevene i videregående opplæring får nødvendige trykte og digitale læremidler:

"Komiteens medlemmer fra Høyre mener det derfor er en forutsetning for å støtte en slik lovfesting at det skjer en reell fullfinansiering av utgiftene skoleeier har til nødvendige læremidler."

Etter disse medlemmers oppfatning viser Regjeringen med budsjettforslaget for 2008 at Høyres innvendinger mot lovfesting var riktige, fordi ordningen med læremidler ikke er fullfinansiert fra statens side.

Disse medlemmer viser til at Høyre foreslår å legge midlene som nå skal brukes på utlånsordning i VG3 inn i den behovsprøvde stipendordningen, slik at midlene kommer elever på alle trinn til gode. Pengene føres derfor over fra innbyggertilskuddet i fylkeskommunene til kap. 2410. Disse medlemmer ønsker å bruke pengene til å foreta en utvidelse av den målrettede ordningen for læremiddelstipend som ble innført av regjeringen Bondevik II.

Komiteens medlem fra Venstre går imot de foreslåtte bevilgningene til gratis læremidler i Regjeringens forslag, og foreslår heller å bevilge 74,7 mill. kroner til å innføre behovsprøvd stipend for læremidler i videregående skole, jf. Venstres alternative statsbudsjett. Maksimalt stipend vil dermed økes til 600 kroner pr. måned, og er et mye mer målrettet tiltak som vil hjelpe dem som trenger det mest.

UTENLANDSSTUDIER

Komiteen ser med bekymring på nedgangen av norske studenter i utlandet.

Komiteen viser til Regjeringens Nord-Amerikastrategi som ble lagt frem i oktober 2007 og ber om at strategien følges opp.

Komiteen vil understreke viktigheten av at norske studenter velger deler eller hele graden sin i utlandet, og at norske utdanningsinstitusjoner får tilrettelagt opptak av utenlandske studenter, og viser i denne sammenheng til den varslede stortingsmelding om internasjonalisering der alle sider ved internasjonalisering skal drøftes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser igjen til komiteens enstemmige merknad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2005-2006), der disse medlemmer problematiserer praksisen som gjør at det ikke gis støtte gjennom Lånekassen til det første året av utdanning på bachelornivå i enkelte land i Asia, Sør-Amerika og Afrika. Begrunnelsen for praksisen er at førsteårsutdanning i disse landene ikke er på nivå med første år av høyere utdanning i Norge. Denne praksisen gjør det vanskelig for norske studenter å ta utdanning i blant annet Kina, Japan og Russland. Disse medlemmer mener at det avgjørende kriterium for støtte - både for gradsstudier og delgradsstudier - må være at studiene er godkjent av NOKUT. Disse medlemmer ber igjen departementet vurdere om den praksisen som føres, kan endres. En endring vil også gjøre det enklere for studentene, som da bare trenger å forholde seg til om hele eller deler av graden er godkjent av NOKUT eller ikke.

Disse medlemmer vil påpeke viktigheten av internasjonalisering av høyere utdanning, og minne om Stortingets målsetting om flere utenlandsstudenter.

Disse medlemmer vil videre påpeke at norske studenter siden 1985 har måttet ta studier i USA uten studiestøtte til det såkalte "freshman-året". Dette har vært en medvirkende faktor til at antallet norske studenter i USA har vært sterkt synkende i alle årene etter 1985. Etter disse medlemmers mening er det svært viktig å øke antallet norske studenter i USA, og samtidig sikre at det å ta en bachelorgrad ved et amerikansk lærested ikke bare er forbeholdt dem med god personlig økonomi.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med forslag om at studenter skal få tilgang til samme låne- og stipendordninger for Freshman Year og første år av

bachelorgrad i ikke-vestlige land som for annen høyere utdanning tatt i utlandet."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å tilbakeføre utdanningsstøtten til første års utdanning på lavere grad (bachelor-nivå) i de land som tilbyr tilsvarende utdanning som Norge. Praksisen som har vært brukt, har forskjellsbehandlet utdanning fra ikke-vestlige land som har like forutsetninger for å bli godkjent som likeverdige med norske. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen, hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke post 71 med kr 400 000.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag for Stortinget om gjeninnføring av hele reisestipendet i Norden."

Komiteens medlemmer fra Høyre vil bidra til å sikre reelt lik mulighet til utdanning i utlandet, og viser til Høyres alternative budsjett, der det foreslås å bevilge 5 mill. kroner til studiestøtte til første året av bachelorgrad i ikke-vestlige land, samt til freshman-året i USA.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det foreslås å bevilge 0,6 mill. kroner til første års utdanning på lavere nivå i land i Asia, Latin-Amerika og Afrika.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å bevilge 0,4 mill. kroner til gjeninnføring av utdanningsstøtte til første års utdanning i de berørte landene.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å bevilge 9,8 mill. kroner for å gjeninnføre støtte til "freshman-året" i USA.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at antallet nordmenn som studerer i utlandet, har gått tilbake med over 11 pst. i løpet av de siste 3-4 årene. For Norge som nasjon er det av stor viktighet at vi får på plass samarbeid mellom norske og utenlandske studieinstitusjoner. Disse medlemmer mener det også er av stor betydning at Norge er attraktivt og tilstrekkelig åpent for å kunne tiltrekke seg høyt kvalifiserte utenlandske studenter. For norsk næringsliv er det også vesentlig at langt flere nordmenn studerer i land som er viktige handelspartnere for Norge. Disse medlemmer savner imidlertid en helhetstenkning og en plan som synliggjør en norsk strategi på dette viktige området. Disse medlemmer ser derfor frem til å få behandlet den meldingen Regjeringen har varslet skal komme høsten 2008 om internasjonalisering i utdanningen, hvor det er ventet at studentmobilitet blir et av de viktige tema som blir belyst.

4. MERKNADER TIL KAPITLER PÅ KIRKENS OMRÅDE M.M.

4.1 Kultur- og kirkedepartementet - tilskudd til trossamfunn m.m.

Under programkategori 08.15 Frivillighetsformål behandles bare kap. 310 i denne innstillingen. Kap. 315 Frivillighetsformål behandles av familie- og kulturkomiteen.

Når det gjelder budsjettkapitler og poster som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til Regjeringens forslag.

Kap. 310 Tilskudd til trossamfunn m.m.

Departementet foreslår en bevilgning på kr 142 257 000 under dette kapitlet. Tilskuddet til trossamfunn og livssynssamfunn er en lovhjemlet overslagsbevilgning, beregnet ut fra medlemstall. Tilskuddet til private kirkebygg er overførbart.

Komiteen viser til at bevilgningen er en overslagsbevilgning som beregnes ut fra medlemstall i ulike kirke- og livssynsorganisasjoner. Hensikten med tilskuddet er å sikre økonomisk likebehandling mellom den norske kirke og tros- og livssynsamfunnene utenfor Den norske kirke. Komiteen registrerer at Regjeringen har fulgt opp tiltak for å hindre dobbeltmedlemskap og at oppryddingen i medlemsregistre har fått full effekt fra 2006. Komiteen merker seg at det har vært en liten økning i utbetaling av tilskudd for personer knyttet til trossamfunn utenfor Den norske kirke. Komiteen vil peke på viktigheten av at kontrollen med medlemstilhørighet er løpende.

Komiteen vil likevel understreke at opplysninger om medlemskap i tros- og livssynssamfunn er sensitive personopplysninger, og at også dette forhold må tas hensyn til i forbindelse med offentlig kontroll av medlemskap i slike organisasjoner/samfunn.

Komiteen mener likevel at dette ikke skal være til hinder for at trossamfunn eller menigheter skal kunne legge frem lister eller oversikter over nye medlemmer, døpte, konfirmerte, avdøde mv. i medlemsblader, menighetsblader e.l., slik dagens praksis er.

Komiteen viser til at en viktig forutsetning for religionsfrihet er muligheten til å utøve sin tro. Et element for slik utøvelse ligger i muligheten til bygging av kirkebygg utenom Den norske kirke. Komiteen er fornøyd med at ordningen med tilskudd til private kirkebygg videreføres.

Komiteen er kjent med arbeidet som utføres av Kirkelig nettverk for integrering av flyktninger og innvandrere. Dette er et bredt økumenisk tiltak, og p.t. er 16 kirker og kirkelige organisasjoner med i nettverket, herunder bl.a. Kirkens Bymisjon, Kirkens Nødhjelp, Det Norske Baptistsamfunn, Den norske kirke og Den katolske kirke. Målet for nettverket er å bidra til at kirker og kirkelige organisasjoner selv er inkluderende fellesskap i forhold til innvandrere og dessuten til at de selv skal være aktører for integrering i sine lokalmiljøer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ser positivt på Kirkelig nettverk for integrering av flyktninger og innvandrere, men mener det bør være Kirkerådets ansvar å foreta de budsjettmessige prioriteringene som knytter seg til Den norske kirkes deltakelse i denne sammenheng.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ber Regjeringen vurdere ulike tiltak for å støtte videre drift av nettverket.

4.2 Den norske kirke

Programkategori 08.40 Den norske kirke omfatter den statlige delen av bevilgningene til Den norske kirke, dvs. vesentlig driftsbevilgninger til de regionale og sentralkirkelige organer i Den norske kirke, til prestedtjenesten, biskopene og Det praktisk-teologiske seminar. Kategorien omfatter også tilskudd til de kirkelige fellelrådene, Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet og døvemenighetene, foruten utgifter til det bygningsmessige vedlikeholdet av Nidarosdomen og driften av Erkebispegården.

For øvrig står kommunene, som har forvaltningsansvaret for kirkebyggene, kirkegårdene og de fleste kirkelige stillingene, for ca. 2/3 av de offentlige overføringene til kirken.

Opplysningsvesenets fond omtales også under denne programkategorien. Fondet er selvfinansierende og belaster ikke statsbudsjettet.

Komiteen vil vektlegge at kirkepolitikken skal understøtte kirkens mål for Den norske kirke som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke, som inviterer mennesker i alle aldre og livssituasjoner til tro og fellesskap. Komiteen mener kirken skal ivareta og videreføre vår kristne kulturarv, formidle de trosforestillinger og verdier som kjennetegner kristendommen og bevare sin identitet som folkekirke. Komiteen viser til at kirkens ordninger og ritualer benyttes ved viktige hendelser i den enkeltes liv og danner ofte rammen omkring nasjonale eller lokale begivenheter.

Komiteen har merket seg at departementet om kort tid vil legge frem en stortingsmelding om forholdet mellom staten og Den norske kirke. Det er i både Den norske kirkes og folkets interesse at det fremtidige forholdet mellom stat og kirke får en bredest mulig oppslutning i Stortinget. Komiteen imøteser derfor saken og viser til at hovedspørsmålet vil være om dagens kirkeordning bør videreføres, reformeres eller avvikles.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre konstaterer at Regjeringen har stor vilje til å styre over Den norske kirke, men mangler vilje til å støtte den økonomisk.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ser det som helt uforståelig at Regjeringen ikke viderefører satsingen på å pusse opp forfalne kirkebygg og at de kutter i støtten til de lokale menighetene. Disse medlemmer viser også til at økningen til trosopplæring tas fra lokalmenighetenes egne midler. I dag er det mange menigheter som sliter både med prestemangel og kirker som forfaller.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil videreføre rentekompensasjonsordningen for kirkebygg, opprette nye prestestillinger og reversere kuttet mot lokalmenighetene. En sulteforet kirke klarer ikke å bevare sin karakter av folkekirke. Skal kirken kunne oppfylle sitt eget mål om å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke må den ha rammevilkår til å gjennomføre det.

Opplysningsvesenets fond

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til interpellasjonsdebatten i Stortinget 22. november 2007, der spørsmålet om prinsipper for forvaltningen av Opplysningsvesenets fond ble debattert samt svar til Stortinget i forbindelse med budsjettspørsmål fra kirke- og utdanningskomiteen 26. oktober 2007.

Eierskapet til fondet under dagens kirkeordning er avklart. Regjeringen Bondevik II la i St.meld. nr. 41 (2004-2005) Om økonomien i Den norske kirke saken fram for Stortinget. Det ble der lagt til grunn Lovavdelingens uttalelse hvor det heter:

"På bakgrunn av drøftelsen overfor er Lovavdelingens konklusjon at kirken ikke er et eget rettssubjekt, men en del av staten. At Opplysningsvesenets fond er eiet av kirken som sådan, må derfor utelukkes. (...) Etter en gjennomgang av aktuelle rettskilder og den historiske bakgrunnen for Opplysningsvesenets fond er Lovavdelingen kommet til at det må anses som sikkert at staten er eier av fondet."

Flertallet forutsetter at det framtidige eierskapet ved et eventuelt skille mellom staten og Den norske kirke vil bli avklart politisk. Andre spørsmål om forvaltningen av fondet vil flertallet komme tilbake i forbindelse med behandlingen av den varslede proposisjonen om endring i loven om fondet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er svært kritiske til at Regjeringen i budsjettproposisjonen for Kultur- og kirke departementet omtaler eierforholdet til Opplysningsvesenets fond (OVF) på en annen måte enn det som tidligere har vært gjort. I tillegg vil det bli fremmet et lovendringsforslag til lov om Opplysningsvesenets fond i forbindelse med at Regjeringen har vedtatt en ny tomtfesteinstruks. Instruksen skal tre i kraft 1. juli 2008, og vil få store konsekvenser for OVF's eiendommer. Disse med-

lemmer mener videre at instruksen kommer i konflikt med Grunnloven § 106.

Det har vært forventet at beslutningen om eierforholdet til OVF ville bli tatt i forbindelse med behandlingen av forholdet mellom kirke og stat, og ikke foregripet gjennom en svært kort omtale i budsjettproposisjonen uten noen nærmere forklaring eller begrunnelse. I St.meld. nr. 41 (2004-2005), som det henvises til i merknaden ovenfor, skriver departementet:

"Statskirkeordningen er nå under utredning av Statskirke-utvalget. Utvalget vil naturlig også komme inn på spørsmålet om eiendoms- eller disposisjonsretten over Opplysningsvesenets fond ved et eventuelt skille mellom staten og kirken. Dermed ser Regjeringen det som mest naturlig å utsette å ta stilling til spørsmålet til utvalgsinnstillingen skal behandles. Regjeringen mener videre at spørsmålet om eiendoms- eller disposisjonsretten over Opplysningsvesenets fond ved et eventuelt skille mellom staten og Den norske kirke ikke kan avgjøres gjennom rettslige vurderinger alene, men gjennom politiske vedtak."

I Innst. S. nr. 108 (2005-2006) slutter en samlet komité, inkludert regjeringspartiene, seg til dette:

"Komiteen viser til Justisdepartementets konklusjon i forhold til eiendomsretten til Opplysningsvesenets fond. Komiteen er enig med Gjønnnes-utvalget i at uansett hvordan eierforholdene til fondet vurderes, vil dette være et politisk spørsmål som Stortinget står rettslig fritt til å ta stilling til i forbindelse med behandlingen av utvalgets innstilling."

Stortingsmeldingen om Gjønnnes-utvalgets innstilling forventes å komme til Stortinget tidlig i vårsesjonen 2008.

Disse medlemmer viser til merknader om OVF fra disse medlemmer i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2005-06) og (2006-07).

Disse medlemmer fremmer følgende forslag

"Stortinget ber Regjeringen om ikke å foreta endringer knyttet til Opplysningsvesenets fond før det har vært en helhetlig prinsippdiskusjon om fondet i forbindelse med behandlingen av den kommende saken om forholdet mellom stat og kirke."

Disse medlemmer mener det er viktig å la OVF prioritere realavkastningen innenfor de rammer som omfatter fondets kjerneoppgaver. OVFs fremtidige posisjon vil disse medlemmer se i sammenheng med behandlingen av forholdet mellom stat og kirke.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen har konstatert at staten er eier av Opplysningsvesenets fond. Disse medlemmer vil peke på at det pågår en større politisk og juridisk debatt om eierskapet til OVF, særlig sett i lys av den pågående debatt og prosess om det fremtidige forholdet mellom stat og kirke. Disse medlemmer viser til at Stortinget tidligere har vært tydelig på at en ikke vil utfordre eierskapet til OVF før en kan se det i sammenheng med det fremtidige forholdet mellom stat og kirke. Disse medlemmer er derfor noe forundret over Regjeringens forsøk på å banalisere problemstillingene rundt eier-

skapet til OVF. Bruken av fondsavkastningen er grunnlovsfestet.

Disse medlemmer viser videre til at Regjeringen vil foreslå endringer i lov om Opplysningsvesenets fond, som gjør det mulig å tvinge OVF til å forholde seg til tomtefesteinstruksene som i hovedsak går ut på at festere på statlig grunn skal få en stor gave fra staten ved rimeligere innløsning av festet. Disse medlemmer viser til at det er anslått et direkte angrep på grunnkapitalen i OVF i størrelsesorden 1-1,25 mrd. kroner. Det er ca. 7 500 tomtefestere som hver seg vil få en gave fra staten på OVFs bekostning tilsvarende en gjennomsnittlig enkeltutbetaling til hver fester på mellom 133 000 og 166 000 kroner. Disse medlemmer mener dette både er i strid med Grunnlovens § 106 og i strid med prinsippet om likebehandling av borgere.

Disse medlemmer vil vise til at disse partier gikk mot Regjeringens forslag om å tappe Opplysningsvesenets fond for midler, ved å overføre en større andel av de offentlige forpliktelsene fra statlig direktefinansiering til Opplysningsvesenets fond. Disse medlemmer registrerer at Regjeringen legger opp til å ta fra grunnkapitalen i OVF for blant annet å finansiere deler av kulturminneansvaret staten har for stavkirker og verneverdige kirkebygg. Det vil gå utover fondets mulighet til nødvendig oppgradering og vedlikehold av presteboliger. Prester har boplikt og boligene prestene disponerer er i stor grad av lite vedlikeholdt og oppgradert karakter.

Kap. 340 Kirkelig administrasjon

Departementet foreslår i en bevilgning på kr 508 522 000 under dette kapitlet.

DRIFTSUTGIFTER (POST 1)

Komiteen viser til at det er Kirkemøtets oppgave å foreta prioriteringer av de ulike satsingsområder i Kirken. Komiteen har merket seg at det i strategiplanen for Den norske kirke 2005-2008 er fastsatt fire hovedsatsingsområder: trosopplæring, gudstjenesteliv, diakoni og ung i Kirken. Komiteen mener at om Kirken skal ha en fremtid som folkekirke, er det avgjørende at Kirken samler deltakelse og oppslutning blant nye generasjoner. Komiteen mener at trosopplæringsreformen i dette perspektivet fremstår som den viktigste forutsetningen for at Den norske kirke kan videreføres som folkekirke.

TILSKUDD TIL KIRKELIGE FORMÅL (POST 71)

Komiteen viser til at Sjømannskirken ivaretar den kirkelige betjeningen av nordmenn i utlandet på vegne av Den norske kirke. Komiteen viser videre til at Sjømannskirken også ivaretar betydelige oppgaver knyttet til beredskap for nordmenn i utlandet, og at dette omfatter alt fra større katastrofer til omsorg for enkeltmennesker.

Komiteen vil understreke betydningen av dette arbeidet. Komiteen har merket seg at det i bevilgningsforslaget til Sjømannskirken er innarbeidet 1,5 mill. kroner for å kompensere for merutgiftene knyttet

til gjennomgangen av de ansattes skattemessige forhold til vertslandet i 2005.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil i denne sammenheng også vise til at Utenriksdepartementet i 2007 har inngått samarbeidsavtale med Sjømannskirken knyttet til beredskap. Dette medlem vil videre understreke betydningen av dette arbeidet, og vil i denne forbindelse be Regjeringen vurdere en økning av antall stillinger som danner grunnlag for statstilskuddet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til merknad nedenfor, og mener statlige myndigheter har et selvstendig ansvar for å bevare og videreutvikle den samiske kultur, som også er en del av den felles kulturelle arven i Norge. Det er viktig at nasjonale minoriteter sikres retten til eget språk, kultur og samfunnsnivå slik det er forankret i internasjonale konvensjoner. Flertallet mener videre at staten gjennom Grunnloven § 110 a, har forpliktet seg til å legge forholdene til rette for dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at fra denne posten har det over flere år vært gitt tilskudd til Det norske bibelselskap til oversettelse av bibelske tekster til lule-, sør- og nordsamisk. I hovedsak medgår tilskuddet til oversettelse av Det gamle testamente til nordsamisk. Disse medlemmer mener samisk bibeloversettelse ikke bør være en prioritet.

Disse medlemmer viser til at det er overført en diakonstilling i Spania fra Helse- og omsorgsdepartementet over kap. 761 post 21, til den generelle rammetildelingen til Sjømannskirken over kap. 340 post 71. Disse medlemmer er uenige i denne omdisponeringen og viser til finansinnstillingen hvor Fremskrittspartiet foreslo at stillingen fortsatt skal være øremerket over kap. 761 post 21 slik at en er sikker på at stillingen ikke fjernes.

DØVEKIRKENE (POST 71)

Komiteen viser til at døvemenighetene ikke er omfattet av bestemmelsene i kirkeloven som regulerer kommunenes økonomiske ansvar overfor kirken. Døvemenighetenes økonomi er derfor i hovedsak basert på tilskudd fra staten.

Komiteen har merket seg at det er avdekket et betydelig istandsettings- og vedlikeholdsbehov ved døvekirkene i Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim.

KIRKENS RESSURSSENTER MOT VOLD OG OVERGREP (POST 71)

Komiteen viser til at Kirkens ressurscenter mot vold og overgrep gjør et arbeid av sentral betydning, som er viktig også for lokale kirkelige organer. Komiteen synes det er viktig at kirken skal ha et aktivt engasjement på dette området.

Komiteen viser til at senteret er et nasjonalt og økumenisk ressurs- og kompetansested for kirkelige

miljøer, og et møte- og samtalested for kvinner og menn med overgrepserfaring. Komiteen viser til at ressurscenteret gjennom prosjektet Adam, ønsker et økt fokus på å også gi menn med overgrepserfaringer et kirkelig tilbud.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, går derfor inn for at post 71 økes med 0,5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å øke bevilgningen til ressurscenteret med 2 mill. kroner for å gi en stilling til prosjektet Adam samt gi senteret bedre og mer forutsigbare rammebetingelser.

Komiteens medlem fra Venstre har merket seg det viktige arbeidet som utføres av Kirkens ressurscenter mot vold og overgrep. Dette medlem er kjent med at ressurscenteret har behov for økte driftsmidler, og viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 0,5 mill. kroner til dette formål.

TILSKUDD TIL KIRKELIG VIRKSOMHET I KOMMUNENE (POST 72)

Komiteen viser til at målsettingen med tilskuddet er å styrke det økonomiske grunnlaget for kirkens lokale virksomhet utover det som følger av kommunenes utgiftsforpliktelser etter kirkeloven. Komiteen viser videre til at det i forståelse med Kirkerådet og den kirkelige arbeidsgiver- og interesseorganisasjonen KA de senere år har vært avsatt midler til sentrale tiltak som kan gi utgiftsbesparelser, effektiviseringsgevinster eller lettelse for den lokale kirkeforvaltningen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sin merknad i post 71, og reduserer post 72 med 0,5 mill. kroner. Flertallet mener at "Driftstilskudd til kirkelige fellesråd" ikke skal reduseres i denne sammenheng.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ser med bekymring på at Regjeringen fortsatt vil redusere overføringene til kirkelig aktivitet i kommunene. I budsjettforslaget fra Regjeringen for 2006 foreslo Regjeringen kutt i størrelsesorden 10,8 mill. kroner. I budsjettet for 2007 foreslo Regjeringen et kutt på 5,4 mill. kroner. I år foreslår Regjeringen et ytterligere kutt på 24 mill. kroner i driftstilskudd til de kirkelige fellesrådene.

Disse medlemmer mener det viser at Regjeringen systematisk bidrar til å bygge ned det kirkelige demokratiet og reduserer handlefriheten lokalt. Dette er en svært bekymringsfull utvikling, og det står i strid med festtaler om utvikling av kirkelig demokrati og økt

lokalt handlingsrom. Det er etter disse medlemmers syn, i kommunene den kirkelige aktiviteten er viktigst, og en slik reduksjon vil bidra til å redusere kirkens rolle som verdiformidler i lokalsamfunnet.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen igjen kutter i overføringene til kirkelig virksomhet i kommunene, denne gangen med 24 mill. kroner. Dermed er bevilgningen til kirkelige fellestråd halvert under regjeringen Stoltenberg II. Disse medlemmer viser til at dette forverrer den økonomiske situasjonen for mange av de lokale menighetene rundt om i landet. Dette forsterkes ytterligere ved at regjeringspartiene i Stortinget kutter ytterligere 0,5 mill. kroner for å styrke andre gode formål. Disse medlemmer konstaterer at Regjeringen velger å ikke lytte til bekymringsmeldingene som kommer fra Kirkemøtet, Kirkerådet, Bispemøtet, Presteforeningen, KA og KS. Disse medlemmer mener det foreslåtte kuttet også vil øke arbeidspresset på prestene. Prestene er avhengige av et velfungerende lokalt kirkelig nivå. Når andre stillingskategorier må kuttes betyr dette merarbeid for prestene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre viser til Regjeringens forslag om å kutte 24 mill. kroner i driftstilskuddet til de kirkelige fellestrådene. Disse medlemmer vil påpeke at dette går ut over arbeidet i de lokale menighetene, og er uenig i en slik prioritering. Disse medlemmer ønsket derfor å reversere dette kuttet ved å bevilge 24 mill. kroner til de kirkelige fellestrådene, jf. henholdsvis Fremskrittspartiets og Venstres alternative statsbudsjetter.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å øke bevilgningen til fellestrådene med 40 mill. kroner.

KIRKEBYGG

Komiteen viser til at det er kommunene som har det økonomiske ansvaret for bygging, drift og vedlikehold av kirkene. Komiteen viser til at det i statsbudsjettet for 2005 ble innført en rentekompensasjonsordning for kirkebygg for å stimulere til istandsetting av kirkene slik at kommunene lettere kunne ivareta sitt ansvar. Den samlede investeringsrammen under ordningen er nå på 1,3 mrd. kroner. Per 1. september er det gitt tilsagn om 1,23 mrd. kroner av dette beløpet. Komiteen vil understreke at det tar tid for kommunene å prosjektere og få frem prosjekter.

Komiteen er bekymret over at mange av landets 1 620 kirker fortsatt har et betydelig etterslep i vedlikeholdet. Nødvendig vedlikehold og istandsetting av kirkebyggene er beregnet å koste mellom 8 og 9 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen legger ned rentekompensasjonsordningen for kirkebygg over Kommunaldepartementets budsjett. Mange kirker lider under år uten oppussing og vedlike-

hold. Etterslepet på oppussing av kirkebygg er beregnet til å være på 8-9 mrd. kroner. Disse medlemmer mener det er vanskelig å forstå at Regjeringen synes tiden er inne til å kutte ut den svært vellykkede rentefrie utlånsordningen som har stimulert til helt nødvendig rehabilitering av kirkebygg. Tiden er ikke inne til å kutte ut gode ordninger, de må økes. Disse medlemmer vil advare mot å bruke kirkens egne midler, som Opplysningsvesenets fond, for å rette opp i manglende offentlig prioritering av kirkebygg.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til finansinnstillingen der Fremskrittspartiet foreslo å utvide rammen for rentekompensasjonsordningen for kirkebygg over kap. 582 post 61 med 150 mill. kroner. Disse medlemmer vil imidlertid peke på at den nye ordningen skal øremerkes vedlikehold og rehabilitering av eksisterende kirkebygg, ikke være en tilskuddsordning for nye kirkebygg.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å videreføre ordningen med 500 mill. kroner.

DOMKIRKER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Nidarosdomens karakter som nasjonalhelligdom. Disse medlemmer mener det er viktig å styrke den kirkelige og musikalske aktiviteten ved Nidaros domkirke.

Disse medlemmer viser til at Oslo domkirke har visse riksdekkende oppgaver. Disse medlemmer mener det er viktig å styrke den kirkelige og musikalske aktiviteten ved Oslo domkirke.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til finansinnstillingen hvor Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslo å styrke post 73 med 1 mill. kroner til Nidaros domkirke og post 74 med 1 mill. kroner til Oslo domkirke.

KIRKE OG KULTUR

Komiteen viser til den sterke sammenhengen vi har mellom kirke og kultur i Norge, og at det i mange kommuner er et nært samarbeid mellom frivillige organisasjoner, lokale kulturarbeidere og kirken. Komiteen viser til at kirken er en viktig forvalter av vår felles kulturarv, og at det stadig blir utviklet nye uttrykk, ikke minst innen kirkemusikken.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Kirkerådets initiativ med å videreutvikle kirkens kulturarbeid blant annet gjennom Kirkens kulturmelding Kunsten å være Kirke og vedtak i kirkens egne organer om opprettelse av et nettverk for kunst og kultur. Disse medlemmer mener realisering av eksisterende planer for et nasjonalt kultur-

nettverk kan bidra til at kirken blir en enda viktigere kulturaktør nasjonalt og lokalt, men viser til at iverksettelse av eksisterende planer forutsetter statlig finansieringsbidrag.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det er foreslått 4,5 mill. kroner til dette formål.

TROSOPPLÆRING (POST 75)

Komiteen viser til at i et stadig mer flerkulturelt samfunn vil dialog og fruktbar sameksistens på tvers av kulturelle og religiøse forskjeller være nært knyttet til den enkeltes kunnskap om egen tro og religiøse identitet. Komiteen mener Trosopplæringsreformen i Den norske kirke er et viktig bidrag til dette.

Komiteen mener trosopplæringen er en viktig forutsetning for å opprettholde en bred og engasjert folkekirke.

Komiteen viser til at Trosopplæringsreformen ble påbegynt i 2004. 2008 er det femte året i den femårige innledningsfasen, som er kjennetegnet ved forsøks- og utviklingsarbeid i et betydelig antall menigheter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er fornøyd med den opptrappingen som er foreslått på 25 mill. kroner. Denne opptrappingen vil dermed styrke trosopplæringen slik at den totale bevilgningen nå vil være på 125 mill. kroner. Flertallet er også enig i signalene statsråden gav under åpningen av årets kirkemøte om at trosopplæringen nå må gjøres tilgjengelig for alle menighetene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er glad for opptrappingen til trosopplæring på 25 mill. kroner, men reagerer på at midlene tas inn ved å kutte i overføringerne til lokalmenighetene. Det har vært enighet om en opptrappingsplan, men det har aldri vært snakk om at menighetene selv skulle stå for opptrappingen. Disse medlemmer viser til at det foreløpig er 350 menigheter som får midler til trosopplæring, mens alle menigheter inkludert de 900 som ikke får, blir rammet av kuttet. Disse medlemmer mener det er betegnende for Regjeringens kirkepolitikk at en i oppgangstider er nødt til å omprioritere for å få til en satsing på en av postene når det gjelder Den norske kirke.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet hadde flere alternative forslag da Trosopplæringsreformen ble vedtatt. Disse medlemmer mener det ville vært gunstig om en før innføringen av reformen hadde gjennomført undersøkelser som i større grad bidro til å avklare behovet for en slik omfattende reform. Disse medlemmer viser videre til at Fremskrittspartiet ville finansiere ordningen gjennom en ordning hvor det ble gitt statlig tilskudd pr. deltaker.

Disse medlemmer viser til viktigheten av en omfattende evaluering av Trosopplæringsreformen, før en viderefører ordningen. Disse medlemmer er

kjent med at kirken mener Trosopplæringsreformen har vært viktig og riktig, men det kan se ut til at opplæringsperspektivet i enkelte menigheters prosjekter har blitt tonet ned til fordel for mer sosiale opplegg.

Disse medlemmer vil presisere at Trosopplæringsreformen var ment å være en opplæringsreform, ikke et tilskudd til ordinær kirkelig virksomhet rettet mot ungdom. Disse medlemmer er i tvil om opplæringsperspektivet er tilstrekkelig ivaretatt, og mener det er viktig med en grundig gjennomgang av tiltak og bruken av midlene før Trosopplæringsreformen eventuelt gjøres endelig. Disse medlemmer vil videre presisere viktigheten av at en slik evaluering også omfatter grundig gjennomgang av forholdene også i menigheter og trossamfunn utenfor Den norske kirke.

Disse medlemmer ber Regjeringen legge frem egen sak for Stortinget om evaluering av Trosopplæringsreformen våren 2008, og fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem egen sak med evaluering av Trosopplæringsreformen og vurdering av fremtidig modell for trosopplæring, herunder vurdering av finansieringsordningen."

Kap. 341 Presteskapet

Departementet foreslår en bevilgning på kr 764 985 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at Den norske kirke er en landsomfattende folkekirke og menighetskirke. Komiteen er enig med departementet i at disse egenskapene uløselig er knyttet til Kirkens prestedtjeneste, som er nærværende i alle lokalsamfunn. Komiteen har merket seg at det i årene fremover vil være særlige utfordringer med hensyn til rekrutteringen til prestedtjenesten.

Komiteen viser til at de nye tjenesteordninger for menighetsprester og proster ble iverksatt 1. juli 2004. Komiteen viser til at reformen innebærer at 104 proster ikke lenger skal være sokneprester. Komiteen vil understreke at de enkelte lokalmenigheter også i fremtiden må få et like godt tjenestetilbud og bli betjent med godt kvalifiserte og motiverte prester.

Komiteen vil også peke på at det er en rekke forhold som påvirker rekrutteringen til prestestillingene, og det er nødvendig med flere ulike tilnæringsmåter for å imøtekomme rekrutteringsbehovet. Gjennom kunnskap om pensjoneringsadferd, noe som utprøves ved forsøk med seniortiltak for alle prester over 62 år i Nidaros og Borg bispedømmer, vil prester kunne stimuleres til å bli lenger i tjenesten. Når det gjelder mobiliteten i presteskapet vil gode arbeidsforhold rent generelt ha betydning. Særskilte avtaler om fritid og beredskap og ikke minst prostereformen gir grunnlag for å få en god organisering av prestedtjenesten, noe som på sikt vil bidra til å gjøre arbeidsforholdene mer attraktive. For å finne fram til effektive tiltak er det behov for å skaffe seg best mulig kunnskap om hvordan ulike tiltak vil virke.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det over statsbudsjettet de seneste år er bevilget betydelige midler til gjennomføringen av prostereformen. For 2008 er det foreslått 9 mill. kroner til gjennomføring av reformen. En betydelig del av disse midlene vil bli benyttet til å styrke prestatjenesten i menigheter hvor det er nødvendig som følge av at prosten har fått nye oppgaver.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til viktigheten av å oppfylle prostereformen, og at man for å klare det må sørge for at det er tilstrekkelig med prestestillinger. Den norske kirke vil få vanskeligheter med å oppfylle sin funksjon som folkekirkedersom kirken mangler de prestene som skal ta seg av sine menigheter. Disse medlemmer vil peke på at det gjennom høringer i komiteen er kommet frem at det er til dels stor mangel på prester, samtidig som det er problemer med å få fylt enkelte ledige prestestillinger. Dette beror på at arbeidsforholdene for prester ofte er svært krevende og vanskelige, og at det dermed blir vanskelig å rekruttere til yrket. En av løsningene er å opprette flere prestestillinger, slik at arbeidsbyrden på den enkelte prest blir mindre. Dermed vil også mange av de ledige stillingene kunne fylles opp. I Unios kommentarer til statsbudsjettet peker de på at Norge har få prestestillinger i forhold til folketallet sammenliknet med de andre nordiske landene. Grunnbemanningen er slik at hver prest har ansvaret for mer enn 3 000 kirkemedlemmer. Men på grunn av bosettingsmønsteret og de lange avstandene blir konsekvensen at enkelte prester har ansvaret for så mye som 7 000-8 000 mennesker.

Disse medlemmer vil understreke at det arbeidet prestene gjør, som formidlere av tro og utførere av kirkelige ritualer, er viktig for store befolkningsgrupper. I de tilfellene hvor Kirken mangler prestestillinger, får det lett konsekvenser for det arbeidet prestene utfører som samtalepartnere for mennesker i ulike livsfaser. Både som sjelesørgere og som deltakere i den kvalifiserte samtalen, fyller prestene en viktig rolle, i forhold til tro så vel som i forhold til bistand i en komplisert hverdag. Samtidig skal prestene også formidle vår kristne kulturarv.

Disse medlemmer viser til forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2006-2007), og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en plan for progresjonen i omstillingsarbeidet knyttet til prostereformen."

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en opptrappingsplan for nye prestestillinger som sikrer at prestatjenesten i prostiene ikke blir svekket på grunn av prostenes endrede oppgaver i forbindelse med prostereformen."

Disse medlemmer viser til at Den norske kirke står overfor en alvorlig prestemangel. Det finnes knapt søkere til de om lag 100 stillingene som nå står ledig, noe som rammer de tre nordligste fylkene hardest. Aldersfordelingen i presteskaperet gjør at dette bare vil forverre seg de nærmeste årene. Disse medlemmer viser videre til geografiske forhold og bosettingsmønstre fører til at mange prester jobber alene. Når man da i tillegg har en situasjon der man fyller opp vakanser i nabosogn kan arbeidssituasjonen bli uansvarlig. Disse medlemmer mener at flere prestestillinger vil gi mer forutsigbarhet og mindre arbeidspress på den enkelte.

Disse medlemmer er enig med Regjeringen i at det i årene fremover vil være særlige utfordringer med hensyn til rekruttering til prestatjenesten. Dette medlem mener dette er svært alvorlig i lys av prestenes viktige rolle i å sikre Den norske kirke som folkekirked. Disse medlemmer mener det er behov for en handlingsplan for hvordan man kan øke rekrutteringen til prestatjenesten og fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem for Stortinget en handlingsplan for hvordan en på kort og lang sikt vil bedre rekrutteringen til prestatjenesten."

Disse medlemmer viser til at arbeidspresset for norske prester er formidabelt. Etter nyorganiseringen av prestatjenesten er domprostene i stor grad tildelt administrative oppgaver. Denne endringen betyr at omtrent 52 årsverk er fjernet fra aktiv utøvende prestatjeneste og overført til administrativt arbeid. Denne endringen er ikke kompensert tilstrekkelig gjennom en tilsvarende økning i antall prester, hvilket har medført ytterligere økt arbeidspress på prestene. Disse medlemmer viser til at det er viktig at prestene har tid til de som i ulike livsfaser søker råd, hjelp og støtte hos sin prest. Der et store forventninger til at presten har tid når kirkemedlemmet trenger slik støtte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett hvor det foreslås å styrke prestatjenesten med 30 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett hvor det foreslås å styrke prestatjenesten med 15 mill. kroner. Av dette er det øremerket midler til to studentprester, henholdsvis en ved Universitetet i Tromsø og en ved BI i Oslo.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å bevilge 26 mill. kroner for å opprette 52 nye prestestillinger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser videre til den særskilte betydning Stiklestad har i Norges historie både religiøst og kulturelt.

De senere årenes arbeid med Olavsarven og pilegrims-tradisjoner har vist at det her er et betydelig potensial for etisk tenkning omkring temaer som fred, rettferdighet, forsoning og dialog.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng til det samarbeid som er i gang mellom Den norske kirke og Stiklestad nasjonale kultursenter for å styrke de ulike aspekter ved Olavsarven og en videreutvikling av aksene Stiklestad-Nidaros.

Disse medlemmer ber Regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2009 vurdere å opprette en egen prestestilling med særlig ansvar for pilegrimsarbeid, dialogarbeid og formidling av Olavsarvens betydning, knyttet til Stiklestad.

Kap. 342 Nidaros domkirke m.m.

Departementet foreslår en bevilgning på kr 43 977 000 under dette kapitlet.

Komiteen er positiv til det arbeid som signaliseres i forbindelse med pilegrimssenter og viser til at Nidaros bispedømmeråd i samarbeid med flere kirkelige og offentlige instanser har lenge arbeidet for å etablere et pilegrimssenter i Trondheim. Pilegrimssenteret skal organiseres som en stiftelse.

Komiteen mener at Nidaros pilegrimssenter bl.a. vil være viktig for å videreutvikle Trondheim og Nidaros som et kirkelig tyngdepunkt. Senteret vil ikke kunne realiseres uten offentlige tilskudd. Det er anslått et tilskuddsbehov i størrelsesorden 1,8 mill. kroner i året. Med oppstart i annet halvår i 2008 foreslår departementet at det gis et tilskudd på 0,65 mill. kroner i 2008.

5. MERKNADER TIL KAPITLER PÅ FORSKNINGSSOMRÅDET

Når det gjelder budsjettkapitler og poster som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til Regjeringens forslag.

5.1 Forskning og utvikling i statsbudsjettet

Regjeringen gir en egen omtale av forskning og utvikling i statsbudsjettet som helhet i Del III av St.prp. nr. 1 (2007-2008) for Kunnskapsdepartementet, der prioriteringene i 2008-budsjettet og fordeling på ulike departementer framgår. Her foreslås også et nytt system for finansiering av instituttsektoren.

Regjeringen legger opp til å innføre et nytt, resultatbasert finansieringssystem for instituttsektoren fra 2009, i samsvar med målene i forskningsmeldingen (St.meld. nr. 20 (2004-2005)) som Stortinget har sluttet seg til, og Forskningsrådets senere forslag til finansieringssystem. Dette skal være en ren grunnfinansieringsmodell, som ikke finansierer forvaltningsoppgaver og kunnskapsbehov i departementene eller strategiske instituttsatsninger.

Komiteen vil understreke betydningen av å trappe opp FoU-innsatsen i Norge til 3 pst. av BNP innen

2010, hvorav 1 pst. er vedtatt skal komme fra offentlige kilder, slik et bredt flertall i Stortinget ga uttrykk for under behandlingen av siste forskningsmelding, jf. bl.a. Innst. S. nr. 232 (2004-2005). Pr. i dag ligger man bak dette målet. Komiteen minner om at for å nå et slikt mål kreves det en betydelig, vedvarende og forutsigbar offentlig innsats.

Komiteen er opptatt av at ambisjonene i St.meld. nr. 20 (2004-2005) Vilje til forskning står fast. Det er naturleg nok usikkerheit knytte til BNP-anslaga for åra som kjem, men utrekningar viser at for å nå 1-prosentmålet innan 2010, er det truleg bruk for om lag 4 mrd. kroner meir til forskingsløyvingar årleg. Komiteen viser til at NIFU-STEP la fram ein rapport i vår som peikte på at dei ambisiøse forskingspolitiske måla, krev målretta satsing på forskarutdanning og forskarrekuttering framover, og at det er prioritert å opprette 350 nye stipendiatstillingar i budsjettet for 2008.

5.2 Kunnskapsdepartementet - forskning

Programkategori 07.70 Forskning omfatter Kunnskapsdepartementets bevilgning til forskning gjennom Norges forskningsråd, Fondet for forskning og nyskaping, forskningsinstitutter og andre tiltak, internasjonalt forskningssamarbeid og meteorologiformål, jf. også punkt 5.1 foran.

Regjeringen foreslår å øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 6 mrd. kroner til 66 mrd. kroner fra 1. januar 2008. Den delen av avkastningen som overføres til Forskningsrådet i 2008, er på samme nominelle nivå som i 2007. Fondet ble styrket med 10 mrd. kroner i 2007, slik at forskningsbevilgningene under Kunnskapsdepartementet samlet sett har nedgang. Korrigert for endringer i fondskapital gir budsjettforslaget for 2008 en økning på 383 mill. kroner i forhold til 2007.

Regjeringen har som mål at avkastningen av Fondet for forskning og nyskaping i 2008 blant annet blir brukt til å sørge for at de beste forskningsmiljøene får gode betingelser uavhengig av fagområde og bransjer, og til å følge opp de tematiske og teknologiske prioriteringene i siste forskningsmelding. Gjennom fondsmidlene skal Norges forskningsråd bidra til god og balansert rekruttering til forskning, med vekt på postdokornivå, og til styrket internasjonalisering. Forskningsrådet skal også sørge for god nasjonal arbeidsdeling og prioritering i forbindelse med investeringer i avansert vitenskapelig utstyr og infrastruktur.

Regjeringen foreslår å bevilge 342 mill. kroner i kontingentøkning for Norges deltakelse i EUs sjuende rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling. Programmet er det mest omfattende internasjonale samarbeidet Norge deltar i.

Departementet foreslår å etablere en ordning med nasjonale forskerskoler gjennom Norges forskningsråd. Formålet er å bedre kvaliteten på og gjennomføringen av forskerutdanningen. Samlet budsjett for ordninga i 2008 blir på 10 mill. kroner. I tillegg kommer forslaget om 350 nye stipendiatstillingar fra høsten 2008 og om utstyrsinvestering ved høyskolene, jf.

punkt 3.4 foran. Finansieringsmodell for forskningsinstituttene er omtalt under punkt 5.1 ovenfor.

De regionale komiteene for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk vil få mer omfattende oppgaver i forbindelse med ny helseforskningslov. Regjeringen går derfor inn for å styrke komiteene med 5 mill. kroner i 2008.

Kap. 283 Meteorologiformål

Departementet foreslår en bevilgning på kr 262 832 000 under dette kapitlet.

Komiteen mener Meteorologisk institutt gjør en viktig og nødvendig innsats i samband med meteorologifaglig forskning og utvikling, klimastudier og beredskap.

I en tid da vi opplever uvanlig kraftige værferenomer, er instituttets innsats særlig viktig. Instituttet ivaretar også andre viktige oppgaver knyttet til den norske fiskerisjonen, samt for eksisterende og framtidige olje- og gassaktiviteter inn mot Barentshavet. Komiteen slutter seg til resultatmålene for instituttet i 2008. Komiteen er også opptatt av at instituttets innsats i nordområdene opprettholdes for framtiden, og sees i sammenheng med nordområde-innsatsen for øvrig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre merker seg at departementet har startet en gjennomgang for å vurdere omfanget og organiseringen av den kommersielle virksomheten ved Meteorologisk Institutt. Det er viktig at institutter som mottar støtte over statsbudsjettet ikke bruker denne til å styrke sin posisjon innenfor områder der det er kommersiell konkurranse. Disse medlemmer ber derfor om at departementets gjennomgang presenteres på egnet måte når den er ferdig.

Kap. 285 Norges forskningsråd

Departementet foreslår en bevilgning på kr 1 315 338 000 under dette kapitlet.

Komiteen tar rapporten for 2006-2007 til etterretning og slutter seg for øvrig til de overordnede føringene for 2008, herunder blant annet prioritering av internasjonaliseringen av norsk forskning, oppfølging av evalueringene av norske forskningsmiljøer og -disipliner, samt prioritering av rekruttering. Komiteen vil videre understreke betydningen av frie prosjektmidler, og påpeke viktigheten av forskerinitiert grunnforskning gjennom frie prosjekter. Dette er et hovedvirkemiddel for å sikre kvalitet og fornyelse av forskningen.

Fleirtallet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Noregs forskingsråd er det viktigaste rådgivande organet for forskingspolitikk. Noregs forskingsråd er også i dialog med departementa i samband med utarbeidinga av budsjettframlegget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er fullt mulig å sikre offentlig forskningsinnsats tilsvarende 1 pst. av BNP innen 2010.

Disse medlemmer merker seg at Norges forskningsråd får en realnedgang i sine bevilgninger i 2008, og at for første gang siden Fondet for forskning og nyskaping begynte å gi avkastning, får ikke rådet noen vekst i den delen av sin bevilgning som er finansiert av denne avkastningen, jf. bl.a. NIFU STEPs rapport 30/2007. Disse medlemmer merker seg at dette innsevrer det strategiske handlingsrommet rådet er ment å inneha. Disse medlemmer vil videre understreke rollen Forskningsrådet har som offentlige myndigheters sentrale forskningspolitiske rådgiver.

Disse medlemmer mener det i lys av den nasjonale målsetningen for forskningsinnsats er svært uheldig at Norges forskningsråd har fått en realnedgang i totale bevilgninger i Regjeringens forslag til statsbudsjett. Det er heller ikke uproblematisk at innenfor økningen av avkastningen fra Forskningsfondet, går en stadig større andel til å avlaste finansieringen av løpende utgifter, slik som kontingenten til EUs rammeprogram og bevilgningen til stipendiater. Norsk forskningsinnsats blir dermed stadig mer avhengig av at EUs 7. rammeprogram foretar prioriteringer som er i tråd med norske bedrifters og forskningsmiljøers strategiske satsingsområder. Norge hadde en høy suksessrate innen EUs 6. rammeprogram, men disse medlemmer er usikre på om det også gjelder EUs 7. rammeprogram. I og med at det i stor grad er bevilgninger til EUs programmer som er veksten i Regjeringens forskningsbudsjett, må dette følges nøye. Disse medlemmer er kritiske til at det kuttes 10 mill. kroner i internasjonaliseringstiltak gjennom Forskningsrådet for å finansiere nasjonale forskerskoler. Kuttet betyr at det blir vanskeligere for norske forskere å nå gjennom blant annet i EUs 7. rammeprogram.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av å trappe opp FoU-innsatsen i Norge til 3 pst. av BNP innen 2010, slik et bredt flertall i Stortinget ga uttrykk for under behandlingen av Forskningsmeldingen (Innst. S. nr. 232 (2004-2005)). Per i dag ligger Norge langt bak dette målet. Disse medlemmer minner om at for å nå et slikt mål kreves det en betydelig, vedvarende og forutsigbar offentlig innsats. Disse medlemmer merker seg også at Forskningsrådets styre i sin høringsuttalelse sier at "innretningen på budsjettet setter også et spørsmålsteget ved Forskningsrådets rådgivende rolle". Tildelingene i budsjettet er i svært liten grad i samsvar med Forskningsrådets anbefalinger. Disse medlemmer oppfatter dette som alvorlig. Disse medlemmer mener at Forskningsrådet løser sine oppgaver i tråd med intensjonene, og at Regjeringen over tid ikke kan fortsette med en politikk som ikke er i samsvar med anbefalingene fra sitt eget rådgivende organ på området.

Disse medlemmer merker seg videre at det ikke er funnet rom for bevilgninger til vitenskapelig utstyr over kap. 285 post 52 i Regjeringens budsjettforslag.

Disse medlemmer vil understreke at Norges forskningsråd under budsjettøringen la avgjørende vekt på viktigheten av vitenskapelig utstyr for forskningens konkurransekraft og evne til å tiltrekke seg talentene internasjonalt og nasjonalt. Dette er en viktig del av forskningsinnsatsen. Sektoren har et betydelig etterslep i forhold til investeringer i vitenskapelig utstyr. Siden behovet for utskiftninger i tillegg er økende, er det liten tvil om at også dette området må prioriteres dersom man vil satse på forskning og kunnskap. Dette krever en langsiktig opptrapping.

Disse medlemmer viser til at budsjettforslaget for 2008 innebærer en svært lav realvekst (ca. 3 pst.) for forskningsområdet, jf. bl.a. NIFU STEPs rapport 30/2007. Disse medlemmer merker seg videre at Norges forskningsråd får en realnedgang i Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2008, blant annet som en følge av at rådet ikke får noen vekst i sin andel av fondsavkastningen.

Disse medlemmer finner det videre påfallende at de områder/virkemidler som får vekst i 2008 i henhold til Regjeringens forslag er områder/virkemidler som Forskningsrådet ikke har prioritert først. Etter disse medlemmers mening burde Regjeringen i større grad benytte seg av det rådgivende kompetanseorgan Forskningsrådet faktisk er, snarere enn å innskjerpe rådets frihetsgrader og handlingsrom. Disse medlemmer minner blant annet om at Forskningsrådet har signalisert at det er behov for en betydelig satsing innenfor forskning på fornybare energiformer og CO₂-håndtering.

Disse medlemmer merker seg videre at det i Regjeringens forslag er satt av midler til 350 nye stipendiatstillinger. Dette er positivt, men på langt nær nok - særlig sett i sammenheng med fjorårets nullvekst og brudd på opptrappingsplanen for stipendiater. Disse medlemmer vil understreke at behovet for forskerutdannet personale ved institusjonene er stort og vil øke i årene som kommer. NIFU STEP har anslått behovet for å være 520 nye stipendiater årlig frem til 2016 dersom man skal nå det såkalte 1-prosentmålet - og da ikke før i 2020.

Etter disse medlemmers mening er det også viktig å sikre et tilstrekkelig antall postdoktorstillinger, slik at nyutdannede etter avlagt doktorgrad har mulighet til å få en rekrutteringsstilling ved en utdannings- eller forskningsinstitusjon i påvente av en fast stilling.

Disse medlemmer imøteser for øvrig Regjeringens bebudede rekrutteringsmelding i 2008, og forutsetter at kommende budsjetter vil være langt mer ambisiøse med hensyn til forskerrekuttering.

Disse medlemmer merker seg videre at Regjeringen foreslår ca. 38 mill. kroner til vitenskapelig utstyr i sitt budsjettforslag, og at disse midlene øremerkes høyskolene. Etter disse medlemmers mening er dette for lite, gitt at det dokumenterte behovet for vitenskapelig utstyr i sektoren som helhet er på ca. 2,6 mrd. kroner frem mot 2010. Institusjonene sliter med et stort etterslep i form av vedlikehold og innkjøp av nytt vitenskapelig utstyr, utskiftingstakten er økende, og det er liten tvil om at man må prioritere også dette området

dersom man vil satse på forskning og kunnskap. Dette krever langsiktig opptrapping for sektoren som helhet.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser i denne forbindelse til Høyres alternative forslag til budsjett som øker bevilgningene til Norges forskningsråd med 160 mill. kroner for å styrke teknologiplattformene og de tematiske satsningene. Forslaget inkluderer 50 mill. kroner til vitenskapelig utstyr og 10 mill. kroner til internasjonalisering slik at internasjonalt samarbeid og utveksling av forskere bedre kan integreres i det norske forskningssystemet.

Disse medlemmer viser videre til Høyres alternative budsjett der det foreslås å omdisponere 100 av de 350 stipendiatstillingene fra universiteter og høyskoler til Norges forskningsråd. Det er viktig at det finnes frie stipendiater det kan søkes på utenom institusjonene. Dette innebærer en ytterligere styrking av kap. 285 post 52 med 32 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser på denne bakgrunn til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å styrke Norges forskningsråd med 200 mill. kroner, hvorav 100 mill. kroner går til en generell styrking av rådets programmer i tråd med rådets anbefalinger, mens 100 mill. kroner går til en forsterket forskningssatsing på fornybare energiformer og CO₂-håndtering. Sistnevnte må sees i sammenheng med forslaget i Venstres alternative statsbudsjett om blant annet å bevilge ytterligere 200 mill. kroner til FoU knyttet til fornybare energikilder over kap. 1830 post 50 (rammeområde 12).

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 56 mill. kroner til opprettelse av ca. 175 nye stipendiatstillinger, 50 mill. kroner til opprettelse av ca. 100 nye postdoktorstillinger, samt 200 mill. kroner i oppstartsbevilgning til vedlikehold og innkjøp av nytt vitenskapelig utstyr.

SIMULA

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Simula School of Research and Innovation (SSRI) har søkt om 30 mill. kroner til drift i 2008. I Regjeringens budsjettforslag er det satt av 10 mill. kroner innenfor Forskningsrådets budsjett til å finansiere både SSRI og opprette flere nasjonale forskerskoler.

Disse medlemmer viser til merknadene i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2006-2007):

"Komiteen har merket seg forslaget om å opprette Simula School of Research and Innovation at The University of Oslo (SSRI). IKT-næringens organisasjoner, Sintef, Hydro, Telenor og Det Norske Veritas peker på et betydelig behov for å øke utdanningen av forskere innen IKT, og de har signalisert vilje til å delta i etablering og drift av en forskerskole sammen med Simula, Universitetet i Oslo og Bærum kommune.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener økt forskerutdanning er et helt sentralt element i å realisere ambisjonene for økt forskningsinnsats i norsk nærings-

liv, og disse medlemmer har merket seg at SSRI, i tett samarbeid med UiO, vil utdanne doktorander med god tilknytning til næringslivet. [...]"

Disse medlemmer vil peke på at SSRI er kommet i en vanskelig situasjon fordi bevilgningene ikke øker. SSRI blir ikke bygget opp på samme måte som planlagt, og rekrutteringen er stoppet opp. SSRI får ikke ansatt flere stipendiater.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ber Regjeringen vurdere om bevilgningen på 10 mill. kroner til nasjonale forskerskoler inkludert SSRI i sin helhet bør gå til SSRI.

Kap. 286 Fondet for forskning og nyskaping

Departementet foreslår en overføring til Norges forskningsråd på kr 939 560 000 under dette kapitlet. Fondskapitalen over post 95 er økt med 6 mrd. kroner, jf foran.

Komiteen viser til at Fondet for forskning og nyskaping skal sikre langsiktige og stabile forskningsløyvingar og skal medverke til å oppfylle dei overordna forskingspolitiske måla, jf. St.meld. nr. 20 (2004-2005). Fondet er eit viktig instrument for å styrkje løyvingane til forskning.

Komiteen har merka seg at Regjeringa foreslår å auke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 6 mrd. kroner, slik at samla kapital i fondet blir 66 mrd. kroner.

Vidare har komiteen merka seg at avkastninga frå fondet aukar med 431 mill. kroner frå 2007 til 2008 som følgje av kapitalauken i 2007.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at løyvingane til forskning og utvikling i statsbudsjettet aukar med om lag 1,2 mrd. kroner i 2008 i forhold til i 2007. Det utgjer ein realvekst på 3 pst. Kapitalen i Forskningsfondet er auka med til saman 30 mrd. kroner sia den raudgrønne regjeringa vart sett inn. Fleirtalet er opptatt av at ambisjonane i St.meld. nr. 20 (2004-2005) Vilje til forskning, står fast og vurderer auka tilførsel av kapital til Forskningsfondet som eit viktig tiltak for å nå ambisøse målsetjingar om auka offentleg forskingsinnsats.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det hevdes å være krav om at det skal være offentlig oppnevnte styremedlemmer i utdannings- og forskningsorganisasjoner som skal omfattes av gaveforsterkningsordningen gjennom skatteetatens økte krav til offentlig oppnevnte styremedlemmer som forutsetning for skattefritak for gaver, jf. brev fra Nettverk for private høyskoler til komiteen datert 16. oktober 2006. Disse medlemmer vil peke på at denne formen for forskjellsbehandling er

uakseptabel og ber departementet rydde opp slik at gaveforsterkningsordningen ikke virker diskriminerende.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til tidligere omtale av viktigheten av en progressiv og moderne forskningsaktivitet i Norge. Ett av virkemidlene for å oppnå dette er å disponere fondsavkastningen fra fondet for forskning og nyskaping. Disse medlemmer mener det er svakt at Regjeringen kun setter av 6 mrd. kroner til økning av fondskapitalen. Disse medlemmer viser til at Norge er svakest i Norden i forhold til forskningssatsing både når det gjelder prosent av BNP men også i kroner og øre. Disse medlemmer viser videre til det langsiktige målet om at Forskningsfondet skal inneholde 100 mrd. kroner i løpet av 2010 og mener at dette målet vanskelig kan oppnås med overføringshastigheten det nå legges opp til.

Disse medlemmer mener Regjeringens budsjettforslag er et tydelig signal på at en ikke prioriterer forskningsaktivitet i den grad som det tidligere er gitt uttrykk for. Regjeringen vil på denne måten bidra til å redusere muligheten for å nå målet om at 3 pst. av BNP skal gå til forskning innen år 2010. Disse medlemmer mener det er et meget dårlig signal overfor næringslivet og frykter at dette vil ha konsekvenser for fremtidig etablering, eller mangel på sådan, av store internasjonale næringslivsaktører. Ved etablering av ny virksomhet er det grunn til å tro at internasjonale konsern vurderer hvilke muligheter en har for å få økonomisk uttelling for forskningsvirksomhet i virksomheten.

Disse medlemmer viser for øvrig til at Fondet for forskning og nyskaping plasseres som kontolån til staten med ei rente som tilsvare statsobligasjoner med 10 års bindingstid. Disse medlemmer mener det kan være nødvendig å gå gjennom denne forvaltningsformen og få vurdert andre fondsforvaltningsmodeller for Fondet for forskning og nyskaping. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor dette forholdet ble tatt opp av Fremskrittspartiet.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke denne posten med ytterligere 34 mrd. kroner i forhold til Regjeringens forslag. Gitt en rentesats på 3,75 pst. vil en økning på 34 mrd. kroner medføre en ekstra avkastning til forskningsformål på om lag 1 275 mill. kroner i 2009, utover Regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre understreker viktigheten av å investere for fremtiden, og peker på at kapitalavkastningen i Forskningsfondet er viktig for å sikre langsiktighet og forutsigbarhet for forskningen. Disse medlemmer mener at Regjeringens økning av fondskapitalen med 6 mrd. kroner på langt nær vil sette forskningssektoren i stand til å nå den tverrpolitisk vedtatte målsettingen i Forskningsmeldingen om at Norge skal bruke 3 pst. av BNP til forskningsformål innen 2010, og at 1 pst. av

dette er vedtatt skal komme fra offentlige kilder. Der- som et slikt mål skal være realistisk, må det følges opp med nødvendige bevilgninger. Disse medlemmer finner grunn til å minne om at Regjeringen kuttet 25 mrd. kroner av den foreslåtte kapitaløkningen i fondet i budsjettet for 2006, med den konsekvens at man mistet et utbytte i 2007 på mellom 800 og 900 mill. kroner. Det er med bekymring disse medlemmer merker seg at Regjeringens vilje til å gjennomføre den helt nødvendige styrkingen av kapitalen i Forskningsfondet er for svak.

Disse medlemmer viser til at det også synes å være en tendens at Regjeringen øremerker en stadig større andel av avkastningen fra Forskningsfondet til bestemte formål, for eksempel Norges kontingent til EUs 7. rammeprogram og bevilgningen til stipendiater. Dette er en åpenbar svekkelse av fondets opprinnelige rolle og svekker Forskningsrådets strategiske handlingsrom betydelig. Det er et brudd med forutsetningene for bruk av fondsavkastningen, og fondet som mekanisme for å sikre langsiktig og økt innsats for forskningen, er langt på vei ødelagt gjennom Regjeringens praksis de siste tre budsjettene. Dette innebærer at Regjeringen i stedet for å finne nye penger til forskning, øremerker stadig mer av fondsavkastningen til å dekke løpende utgifter. Det er en omfordeling fra forskning til forskning, men det innebærer ingen nye penger til forskning.

Disse medlemmer vil peke på at fordi en så stor andel av fondets avkastning går til EUs forskningsprogram, blir innretningen på EUs forskningsprogram en sentral påvirkning av norsk forsknings strategier. Det er viktig for Norge å delta aktivt på den internasjonale forskningsarenaen, men det må ikke gå på bekostning av egne, nasjonale strategier og satsingsområder.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en opptrappingsplan for kapitalbasen i Fondet for forskning og nyskaping for perioden frem til 2010, samt en plan for de ordinære bevilgningene til forskningsformål over statsbudsjettet for samme periode. Stortinget ber Regjeringen i samme plan redegjøre for hvilke tiltak som skal iverksettes for å nå målet om 3 pst. av BNP til forskningsformål innen 2010."

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett som foreslår en økning av kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 20 mrd. kroner. Dette vil gi en økt avkastning på om lag 1 mrd. kroner i 2009.

Disse medlemmer viser til behandlingen av Dokument nr. 8:90 (2005-2006), hvor Høyre fremmet forslag om at det skal være en skattemessig likebehandling ved opprettelse av gaveprofessorater ved institusjoner innenfor høyere utdanning, såfremt institusjonene er godkjent av NOKUT.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det foreslås en økning på 25 mrd. kroner til

Fondet for forskning og nyskaping utover Regjeringens forslag, noe som ville gitt 1,2 mrd. kroner mer til forskning i 2009.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre merker seg at en betydelig andel av "veksten" for forskningsområdet, jf. omtale under kap. 285, knyttes til økt kontingent til EUs rammeprogram - som i overveiende grad finansieres av økt avkastning fra Fondet for forskning og nyskaping. Av den samlede veksten på 431 mill. kroner som følge av 10 nye mrd. kroner i fondskapital fra 2007, går nesten 80 pst. til å finansiere den store økningen i EU-kontingenten for 2008. Disse medlemmer vil påpeke at forskningsfondet - hvis opprinnelige intensjon ved opprettelsen i 1999 var å kunne skape strategisk handlingsrom i norsk forskning og etter hvert også har bidratt til å finansiere kvalitetsreformen - med dette er redusert til et regulært driftsfond som skal finansiere allerede eksisterende poster. Disse medlemmer vil advare sterkt mot denne utviklingen.

Disse medlemmer mener videre at den foreslåtte økningen i Forskningsfondet heller ikke på noen måte kan karakteriseres som offensiv.

Disse medlemmer vil understreke at et solid forskningsfond er den beste garantien for stabilitet og forutsigbarhet i de offentlige forskningsbevilgningene. Disse medlemmer forutsetter videre at Regjeringen benytter fondsavkastningen i tråd med det som er intensjonen bak fondet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre viser i denne forbindelse til Fremskrittspartiets og Venstres alternative statsbudsjetter og forslaget om å styrke fondsbeholdningen med 34 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Fondet vil etter dette utgjøre 100 mrd. kroner, og økningen på 34 mrd. kroner vil - gitt en rentesats på 5 pst. - medføre en ekstra avkastning til forskningsformål på om lag 1,7 mrd. kroner i 2009 utover Regjeringens forslag.

Kap. 287 Forskningsinstitutter og andre tiltak

Departementet foreslår en bevilgning på kr 153 673 000 under dette kapitlet.

FORSKNINGSSTIFTELSE (POST 54)

Komiteen viser til at post 54 går til basisløyvingar til forskningsinstitutta. Basisløyvingane skal nyttast til å byggje opp langsiktig kompetanse på særskilde område. Dei skal ikkje nyttast til å subsidiere oppdragsforskning.

Komiteen meiner forskningsinstitutta spelar ei sentral rolle i det norske forskingssystemet, og fleire av institutta forvaltar formuesverdiar på vegner av heile kunnskapssamfunnet. For å sikre at alle forskningsinstitutt som mottak basisløyving frå staten får lik behandling når det gjeld skatt på formue, foreslår Regjeringa at det innførast ein regel i skatteloven om at også forskningsinstitutt som er organiserte som stiftingar, skal få fritak for skatt på formue. Fritaket gjeld for

eigedelar som er knytt til forskningsverksemd, og føreset at skattefordelen nyttast i den ikkje-økonomiske verksemda til institutta. Komiteen er nøgd med at Regjeringa føreslår at alle forskningsstiftingar som mottar statleg basisløyving, skal få fritak frå formuesskatt og har merka seg at dette vil gjelde meir enn 30 institutt.

Komiteen har vidare merka seg at eit nytt finansieringssystem for instituttsektoren skal ta til å gjelde frå 2009.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener basisbevilgninger er svært viktig for å styrke instituttens internasjonale konkurransevne og langsiktige kompetanseoppbygging, og avgjørende for den næringsrettede forskningen i Norge. Ved å bygge en sterk instituttsektor, sikrer man innovasjon og verdiskaping i næringslivet, og bygger videre på et produktivt samspill mellom næringsliv og akademia.

Disse medlemmer vil videre påpeke at det nye finansieringssystemet har flere svakheter. I et brev til komiteen fra Norges forskningsråd datert 19. november 2007 påpekes det at den nye basisfinansieringsmodellen har flere uheldige sider. Det anføres blant annet at modellen kan føre til en fragmentert instituttpolitikk, i og med at inntil 40 pst. av midlene kan holdes utenfor den nye grunnfinansieringsordningen, noe som kan redusere mulighetene for en helhetlig og samordnet instituttfinansiering. Videre påpekes det at modellen vil kunne fremme en mer "universitetslik" fordeling i instituttsektoren, og at dette på sikt vil kunne føre til at instituttene får en ytterligere uklar rolle i FoU-systemet i forhold til institusjoner i universitets- og høyskolesektoren. Endelig påpeker Forskningsrådet at Regjeringens opplegg ikke vil bidra til å skape mer likeverdige konkurransevilkår i instituttsektoren, men tvert imot kunne føre til ytterligere konkurransevridning.

Disse medlemmer mener argumentene fra Forskningsrådet må veie tungt, all den tid de illustrerer at det nye finansieringssystemet ikke ivaretar en rekke sentrale hensyn.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å komme tilbake med egen sak om finansieringssystemet for instituttsektoren som på en bedre måte ivaretar hensynet til en helhetlig og samordnet finansiering av forskningsinstituttene, deres rolle i forhold til øvrige institusjoner i universitets- og høyskolesektoren og spørsmålet om likeverdige konkurransevilkår i instituttsektoren."

Disse medlemmer henviser til at forskningsinstituttene fritas også for inntektsskatt i disse partiers alternative budsjetter.

Komiteens medlem fra Venstre vil styrke den næringsrettede forskningen gjennom instituttsektoren og viser i denne forbindelse til Venstres alternative statsbudsjett og forslaget om en bevilgning på 40

mill. kroner til styrking av basisbevilgninger i instituttsektoren.

Kap. 288 Internasjonale samarbeidstiltak

Departementet foreslår en bevilgning på kr 1 165 103 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til hvor viktig det er for Norge som nasjon å ta del i internasjonale grunnforskningsorganisasjoners arbeid, samt viktigheten av at vi deltar i EUs rammeprogram for forskning. Målet med denne satsingen er delvis å kunne ta del i avansert forskning som er så ressurskrevende at det ikke hadde vært mulig uten internasjonalt samarbeid, og delvis for å kunne være med i utviklingen av nye forskningsområder.

EUs rammeprogram for forskning, teknologisk utvikling og demonstrasjonsaktiviteter er den største finansieringsplikten Norge har innenfor det internasjonale forskningssamarbeidet.

Komiteen viser til at Norge har vært særlig aktive med å fremme det globale utdanningsinitiativet Education for All (EFA), som blant annet har vekt på temaet migrasjon og godkjenning av utdanning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er positive til at Kunnskapsdepartementet vil legge frem en evaluering av EUs rammeprogram i løpet av høsten 2007. Dette er viktig med tanke på å kunne tilføre ekstra midler til de områdene som Norge har hatt best uttelling på for sin deltakelse i rammeprogrammet.

Disse medlemmer viser til at instituttet CERN er en av de største installasjonene i verden for eksperimentelle studier innenfor kjerne- og elementærpartikkelfysikk. Disse medlemmer ser med interesse på forskningen på thorium som et alternativ innen energi-produksjon, samt annen framtidrettet energiteknologi. Om lag 50 norske forskere har reist til CERN for å ta del i forskningsprosjekter i løpet av året, noe som tilsier at Norge har forventninger til dette forskningsområdet.

Disse medlemmer vil påpeke viktigheten av å motivere flere norske forskere til å delta ved de ulike institutt i utlandet. Det var kun 16 norske tilsatte ved den faste staben ved hovedkvarteret til CERN i Genève i 2006. Dette er lavere enn en kan forvente seg sett i forhold til størrelsen på medlemskontingenten.

Disse medlemmer ønsker å øke støtten til instituttet øremerket thoriumsforskning ettersom dette kan bli en av de viktigste energikildene i årene fremover. Norge har store forekomster av thorium og bør derfor være svært interessert i utviklingen av dette og ikke minst være en pådriver for forskningen på dette området.

5.3 Nærings- og handelsdepartementet - Forskning, nyskaping og internasjonalisering

Programkategorien 17.20 Forskning, nyskaping og internasjonalisering omfatter bl.a. Nærings- og handelsdepartementets bevilgninger gjennom Norges forskningsråd, jf. også punkt 5.1 foran. Inndelingen av

kap. 920 er lagt noe om fra 2008: Tilskuddet via Forskningsrådet gjelder programmer som skal stimulere til økt FoU-innsats i næringslivet. Brukerstyrt innovasjonsarena er ment å sikre offentlig støtte til de beste prosjektene. Videre dreier det seg om enkeltprogrammer på strategisk viktige områder - som maritim og offshore, gassmaks, marine og biologiske ressurser. Delfinansiering av store programmer - eksempelvis Fuge og Renergi - skal sikre næringsrelevans og god kopling mot industrielle miljøer. I tillegg til programmer omfatter tilskuddsposten institutter og annen infrastruktur, kommersialisering og nettverkstiltak, samt internasjonal samarbeid.

Regjeringen vil satse på næringsrettet forskning og foreslår å øke bevilgningene til maritim forskning og innovasjon med 60 mill. kroner, med særlig vekt på miljøområdet. Gassmaks-programmet for forskning på industriell bruk av naturgass foreslås styrket med 14 mill. kroner. Innenfor rammen av tilskuddet til brukerstyrt innovasjonsarena foreslås midler avsatt til forskerrekutteringsstipend. Disse skal være knyttet til næringsorienterte doktorgrader innenfor teknologiske fag. Vekst foreslås også i bevilgningene til Forny-programmet for kommersialisering av forskningsresultater.

Regjeringen foreslår 2,2 mrd. kroner til et nytt statlig investeringsfond under nytt kap. 921 post 95. Av dette er 0,5 mrd. forbeholdt marint næringsliv. Dette kapitlet behandles av finanskomiteen.

Øvrige kapitler under denne programkategorien behandles av næringskomiteen.

Kap. 920 Norges forskningsråd

Departementet foreslår en bevilgning på kr 1 154 000 000 under dette kapitlet.

Komiteen vil understreke betydningen av å trappe opp FoU-innsatsen i Norge til 3 pst. av BNP innen 2010, hvorav 1 pst. er vedtatt skal komme fra offentlige kilder, slik et bredt flertall i Stortinget ga uttrykk for under behandlingen av siste forskningsmelding, jf. Innst. S. nr. 232 (2004-2005). Pr. i dag ligger man bak dette målet. Komiteen minner om at for å nå et slikt mål kreves det en betydelig, vedvarende og forutsigbar offentlig innsats.

Komiteen er opptatt av at ambisjonene i St.meld. nr. 20 (2004-2005) Vilje til forskning står fast. Det er naturlig nok usikkerhet knyttet til BNP-anslagene for årene som kommer, men utregninger viser at for å nå det vedtatte 1-prosentmålet innen 2010, er det trolig bruk for ca. 4 mrd. kroner mer til forskningsbevilgninger årlig. Komiteen viser til at NIFU-STEP la fram en rapport i vår som pekte på at de ambisiøse forskningspolitiske målene, krever målrettet satsing på forskerutdanning og forskerrekuttering framover, og at det er prioritert å opprette 350 nye stipendiatstillinger i budsjettet for 2008.

Komiteen mener at man fra offentlig hold må legge til rette for at næringslivets forskningsinnsats øker. Næringslivet er en viktig partner for akademien, og

det er betydelige synergieffekter å hente ved å tilrettelegge for et mer FoU-intensivt næringsliv.

Komiteen mener at det er særlig viktig at midlene til de brukerstyrte ordningene - både generelle direkte virkemidler og spesifikke direkte virkemidler - vokser. De brukerstyrte ordningene har vist seg å utløse store investeringer fra næringslivet, og evalueringene av den brukerstyrte prosjektporteføljen viser at den samlet gir god bedriftsøkonomisk lønnsomhet og at de samfunnsøkonomiske gevinstene antas å være enda større.

Komiteen vil også fremheve viktigheten av å satse på den strategiske næringsrettede forskningen, og da særlig de teknisk-industrielle, samfunnsvitenskapelige og regionale instituttene. Disse instituttene har stor betydning for Norges helhetlige forskningsinnsats, og det er viktig at disse har solid basisfinansiering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er fullt mulig å sikre offentlig forskningsinnsats tilsvarende 1 pst. av BNP innen 2010.

Disse medlemmer vil understreke at det først og fremst er den private forskningen som er mindre i Norge enn andre land som det er naturlig å sammenligne oss med. Disse medlemmer ser på forskning og utvikling som en investering i fremtiden, og tror derfor at hver krone som blir investert i FoU vil gi merverdier tilbake i form av økt verdiskaping. Disse medlemmer er derfor positiv til skatteincentiver som stimulerer til økt FoU.

Disse medlemmer har merket seg at både NHO og Forskningsrådet oppfatter at Regjeringens budsjettforslag innebærer et kutt i Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA). BIA finansierer brukerstyrte prosjekter helt i forskningsfronten, der bedrifter, institutter, universiteter og høyskoler samarbeider. BIA har lenge lidd under knapphet på midler, og mange lovende prosjekter får ikke støtte. Regjeringens forslag til statsbudsjett betyr etter det disse medlemmer erfarer at ingen nye prosjekter vil bli startet i 2008. Da BIA ble satt i gang, var det et klart mål at BIAs ramme skulle økes til 500 mill. kroner i 2009. Forslaget fra Regjeringen betyr at man nærmer seg en ramme som er om lag det halve av dette.

Disse medlemmer viser til konklusjonene i Møreforskningens evalueringsrapport av Forskningsrådets brukerstyrte programmer fra desember 2006, som viser at offentlig støtte til forskning i næringslivet gir gode resultater. Konklusjonene underbygger at offentlige investeringer i FoU gir god bedriftsøkonomisk avkastning for bedriftene, og en vesentlig nytte for samfunnet utover de bedriftsøkonomiske resultatene. Evalueringene viser at Forskningsrådets prosjektvurderinger er robuste med hensyn til å velge de beste prosjektene. Dette betyr, slik disse medlemmer ser det, at man også har funnet fram til virkemidler og programmer som treffer næringslivet godt. Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) ble initiert av Regjeringen

Bondevik II og hadde sitt første virksomhetsår i 2006. Disse medlemmer vil understreke at det er meget positivt at programmet startet 70 prosjekter med totalt 500 deltagende bedrifter og at Forskningsrådets vurdering er at "porteføljen med prosjekter i BIA har potensial for innovasjon og verdiskaping både på kort og lang sikt".

Disse medlemmer vil understreke at forskning styrker norsk konkurransevne og konkurransekraft. Soria Moria-erklæringens mål og den offensive språkbruken om dette i proposisjonen om et nyskapende, kunnskapsintensivt og konkurransedyktig næringsliv, fordrer sterkere satsing på næringsrettet, brukerstyrt forskning enn det Regjeringens budsjettforslag legger opp til. Målsettingen om å stimulere næringslivet til vesentlig større investeringer i FoU er det bred enighet om, og disse medlemmer vil spesielt peke på at brukerstyrt forskning antakelig er det mest effektive virkemiddelet for å stimulere og utløse næringslivets egne investeringer i FoU. Gjennom brukerstyrt forskning vil bedriftene selv initiere prosjektene og ta utgangspunkt i egne strategier og behov. Gjennom offentlige bidrag til denne type prosjekter stimuleres bedriftenes evne, vilje og motivasjon til å drive forskningsbasert innovasjon. Den offentlige støtten bidrar til at bedriftene tør ta større risiko, og mulighetene for å gjennomføre prosjektene på kortere tid økes. Bedriftene vil med utgangspunkt i sitt innovasjonsprosjekt bli krevende kunder overfor våre FoU-miljøer, og da særlig institutter. Dette leder til større kvalitet og relevansorientering av academia.

Disse medlemmer vil understreke at gjennom offentlig støtte til brukerstyrt forskning vil bedriftene ha mulighet til å knytte til seg doktorgradskandidater som et ledd i gjennomføring av prosjektene. Disse kandidatene vil arbeide med næringsrelevante problemstillinger og vil ofte finne sitt arbeidssted i næringslivet. Brukerstyrt forskning stimulerer dermed også i betydelig grad til målsettingen om å utvikle en mer kompetent arbeidsstokk.

Disse medlemmer vil særlig peke på at ifølge Norsk Industri gjøres omtrent halvparten av FoU-investeringer i norsk næringsliv i bedrifter som har BIA som eneste kilde til finansiering av sine forskningsprosjekter gjennom Forskningsrådet. Dette programmet blir dermed et særlig viktig næringspolitisk virkemiddel for fremtidig verdiskaping. I BIA er det ikke lagt noen tematiske prioriteringer, det er kun prosjektenes kvalitet som avgjør om søknaden innvilges. Dette innebærer at her vil det offentlige være med på å utløse de aller beste prosjektene med det største potensialet. Prosjektene er organisert slik at bedrifter og forskningsmiljøer samarbeider tett om resultatene, og på denne måten spres kunnskapen samtidig som det bygges verdensledende kompetansemiljøer i Norge.

Disse medlemmer støtter en ordning med nærings-PhD, men vil peke på at det synes mest riktig å iverksette en slik ordning som en separat mekanisme, fremfor å iverksette den innenfor rammene av et program som BIA og legger derfor til grunn at denne ord-

ningen iverksettes nå for først og fremst å høste erfaringer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Teknologirådet er et uavhengig, rådgivende organ for teknologivurdering. Teknologirådet skal arbeide tverrfaglig og resultatene forutsettes formidlet til både myndighetene og offentligheten med sikte på å stimulere den offentlige teknologidebatten. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Fremskrittspartiet foreslo å øke tilskuddet på posten med 2 mill. kroner øremerket Teknologirådet.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett der det er foreslått ytterligere 75 mill. kroner til næringsrettet forskning. Dette er avsatt på kap. 2421 post 72, men skal også benyttes til å styrke kap. 920 post 50 etter Forskningsrådets prioritering og vurdering.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser i denne sammenheng til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å bevilge 26,4 mill. kroner over kap. 928 post 50 til en styrking av BIA-ordningen og ordningen med FoU-kontrakter.

Komiteens medlem fra Venstre viser i denne forbindelse til Venstres alternative budsjett der det foreslås å bevilge 75 mill. kroner over kap. 928 post 50 til en styrking av BIA-ordningen og ordningen med FoU-kontrakter.

SKATTEFUNN

Komiteen vil understreke viktigheten av SkatteFUNN-ordningen, og at denne ordningen utløser investeringer blant annet fra små og mellomstore bedrifter, i tillegg til å virke som et rekrutteringstiltak for FoU i næringslivet. Næringslivet karakteriserer ordningen som svært vellykket, lett tilgjengelig og lite byråkratisk.

Komiteen imøteser den mer omfattende evalueringen av SkatteFUNN som forventes fremlagt mot slutten av 2007.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke at SkatteFUNN har vært en suksess siden ordningen ble innført i 2003. Årsaken er at den er rettighetsbasert, relativt ubyråkratisk og tar bedriftenes egne FoU-prioriteringer på alvor. I perioden 2002 til 2005 ble det godkjent 11 178 prosjekter fra 6 103 foretak. Den eksisterende SkatteFUNN-ordning der bedriftene får trekke fra 18-20 pst. av FoU-utgifter, har vist seg å være et godt virkemiddel for stimulere til ekstra privat FOU.

Disse medlemmer er likevel i tvil om dette, i kombinasjon med andre eksisterende ordninger, er tilstrekkelig til at investeringer i FoU vil komme opp på OECD-nivå. Disse medlemmer er derfor overrasket over Regjeringens strategi ved stadig å svekke den eksisterende SkatteFUNN-ordningen.

Disse medlemmer mener det er viktig å utvide SkatteFUNN og tilsvarende ordninger.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser videre til disse partienes forslag om at beløpsgrensen i SkatteFUNN-ordningen økes med 25 pst. slik at beløpsgrensene for egenutført FoU settes til inntil 5 mill. kroner og for innkjøpt FoU settes til 10 mill. kroner. Et slikt forslag vil ikke ha bokført effekt i 2008, men vil ha en påløpt ramme på 120 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sitt alternative budsjett der SkatteFUNN-ordningen styrkes med 270 mill. kroner gjennom at beløpsgrensene og timesatsen økes. Høyre foreslår også å bevilge 10 mill. kroner til tilskudd for ulønnet forskningsinnsats gjennom SkatteFUNN-ordningen.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 75 mill. kroner til å styrke ordningen over kap. 928 post 21, bl.a. til å gjeninnføre støtte til ulønnet forskningsinnsats.

BIOTEKNOLOGI

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre viser til at en studie i regi av Norges forskningsråd har antydnet at opptil 40 pst. av den globale økonomien vil være knyttet opp mot bioteknologi/life science i 2050. Etter disse medlemmers mening ligger det et betydelig potensial å utvikle bioteknologi som et strategisk satsingsområde i Norge. På denne måten vil man bidra til at Norge kan frembringe ny kunnskap og utvikle nye næringer innenfor feltet. Vi har allerede en rekke eksisterende miljøer - med status som både SFF, SFI og NCE - som innehar topp kompetanse innenfor feltet, og disse må man satse videre på. Disse medlemmer legger til grunn at Regjeringen i tiden som kommer, følger opp satsingen på å utvikle Norge som en verdensledende forskningsnasjon innenfor bioteknologi/life science.

5.4 Fiskeri- og kystdepartementet - Forskning og innovasjon

Programkategori 16.20 Forskning og innovasjon omfatter Fiskeri- og kystdepartementets bevilgninger til marin forskning og innovasjon. Tilskuddene som behandles av kirke-, utdannings- og forskningskomiteen gjelder Norges forskningsråd, ulike forskningsinstitutter og drift av forskningsfartøy, jf. også punkt 5.1.

Kap. 2415 Innovasjon Norge behandles av næringskomiteen.

Fiskeri- og kystdepartementet har i brev 16. oktober 2007 til Stortinget ettersendt informasjon til s. 69 i budsjettproposisjonen vedrørende forvaltningsplan Lofoten-Barentshavet: En full kartlegging - fysisk, kjemisk og biologisk - av havområdene i det sørlige Barentshavet krever videreføring utover 2010 av Marin areal-database for norske kyst- og havområder, MAREANO.

Regjeringen har funnet grunnlag for å åpne for tilleggsfinansiering fra eksterne aktører forutsatt at det ikke legges noen som helst føringer på kartleggingen.

Kap. 1020 Havforskningsinstituttet

Departementet foreslår en bevilgning på kr 527 450 000 under dette kapitlet.

Komiteen ser med stor interesse på de ulike prosjekt som instituttene tar del i. Videre ser komiteen viktigheten av at Havforskningsinstituttet har et stort internasjonalt nettverk, og at en stor del av arbeidet ved instituttet er internasjonalt rettet.

Komiteen er positiv til instituttets ambisjon om å være internasjonalt ledende innen marin forskning og rådgivning.

Rådgivning på kommersielt viktige bestander er en kjerneaktivitet ved instituttet, noe som er strategisk viktig med det tette samarbeidet Havforskningsinstituttet har med Det internasjonale råd for havforskning (ICES).

Komiteen viser til at det internasjonale polaråret (IPY) 2007-2008 også er en viktig forskningsarena for instituttet, særlig tatt i betraktning at en stor del av overvåkings- og forskningsaktivitet er knyttet til nordområdene.

Kap. 1021 Drift av forskningsfartøylene

Departementet foreslår en bevilgning på kr 170 750 000 under dette kapitlet.

Komiteen ser den viktige rollen som fartøylene har i Havforskningsinstituttets arbeid, og viser til de gode resultatene som har fremkommet. Arbeidsgruppen som har jobbet med planene for et isgående forskningsfartøy, la frem sin rapport medio juni 2007, og komiteen imøteser departementets konklusjon på dette.

Kap. 1022 NIFES

Departementet foreslår en bevilgning på kr 135 100 000 til NIFES - Norsk institutt for ernærings- og sjømatforskning.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til proposisjonen og har ingen merknader til denne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Norsk institutt for ernærings- og sjømatforskning er et forskningsprosjekt som også har forvaltningsoppgaver. Disse medlemmer viser til det viktige arbeidet instituttet bidrar med i forhold til forskningsbasert forvaltningsstøtte og rådgivning innenfor sine fagområder til Mattilsynet og Fiskeri- og kystdepartementet, knyttet blant annet til myndighetenes risikohåndtering for dette området. Disse medlemmer viser til finansinnstillingen hvor Fremskrittspartiet foreslo å styrke NIFES ved å tilføre posten ytterligere 2 mill. kroner.

Kap. 1023 Fiskeri-, havbruks- og transporttettet FoU

Departementet foreslår en bevilgning på kr 415 690 000 under dette kapitlet.

Komiteen er tilfreds med at målet om at Norge skal være i den internasjonale kunnskapsfronten innen marin FoU, videreføres. Potensialet for økt verdiskaping, utviklingen av en nyskapende, lønnsom og bærekraftig marin næring gjennom kunnskap om de marine ressursene er hovedmålet.

Komiteen vil presisere viktigheten av at prioriteringene i St.meld. nr. 20 (2004-2005) Vilje til forskning følges opp.

Komiteen er tilfreds med at de prioriterte programmene og satsingsområdene i 2007 videreføres i 2008. Spesielt ønsker komiteen å fokusere på EUs 6. rammeprogram der norske aktører har hatt stor suksess med søknader innen marine temaer og forskningssamarbeidet med India om fiske- og dyrevaksiner fra 2007, som videreføres i 2008.

Komiteen ser positivt på Norges forskningsråds arbeid i forberedelsene til EUs 7. rammeprogram der marine temaer har fått vesentlig plass.

Komiteen viser til Regjeringens nordområdesatting og vil understreke viktigheten av at strategien følges opp med forskningsinnsats, særlig innenfor forskningsprogrammene Havet og kysten, HAVBRUK - en næring i vekst, NORKLIMA - klimaendringer og konsekvenser for Norge og Maritim virksomhet og off-shore-operasjoner (MAROFF).

5.5 Landbruks- og matdepartementet - Forskning og innovasjon

Programkategori 15.20 Forskning og innovasjon omfatter Landbruks- og matdepartementets bevilgninger til forskningsprogrammer, vesentlig via Norges forskningsråd, og basisbevilgninger til forskningsinstitutter, jf. også punkt 5.1.

Kap. 1137 Forskning og innovasjon

Departementet foreslår en bevilgning på i alt kr 361 111 000 under dette kapitlet. Bevilgningen gjelder forskningsaktivitet i regi av Norges forskningsråd, samt basisbevilgninger til forskningsinstitutter, dvs. grunnbevilgninger, strategiske instituttprogrammer og nasjonale oppgaver. Omstillingsmidler til Bioforsk bevilges på egen post.

AKVAFORSK er fra 1. januar 2008 en del av NOFIMA AS, hvor Fiskeri- og kystdepartementet representerer staten.

Komiteen vil påpeke at landbruket er inne i en spennende fase. Det er flere tegn til at klimaproblematikken er i ferd med å endre landbruket, fra en 50 år lang periode med fokus på prisnedgang, strukturproblematikk og manglende vekstmuligheter til en periode der nye muligheter og utfordringer, vil kreve mer fokus. Det er viktig at forskningsinnsatsen også gjenpeiles i dette. Komiteen merker seg at departementet skriver at det er "behov for å få meir kunnskap om

skogen si rolle i karbonkrinsløpet og tilsvarende for jordbruksareala", og vil føye til at den potensielle konflikten mellom arealbruk til produksjon av biodrivstoff i stedet for til tradisjonell matproduksjon kan være stor. Komiteen merker seg også at det er behov for å øke innovasjonsgraden i sektoren knyttet til kommersialisering av forskningsresultatene. Komiteen vil påpeke at disse utfordringene må stå sentralt når den framtidige ressurstilgangen til forskningen vurderes.

Landbruket er sammen med foredlingsindustrien en stor sysselsetter og en viktig del av verdiskapingen i Norge. Den består til dels av svært mange små aktører, og FoU-innsatsen kan derfor lett bli liten og tilfeldig. Komiteen merker seg også at landbruket selv har funnet en løsning på hvordan man med dette utgangspunktet kan få opp næringens egenfinansiering av forskningsinnsats gjennom Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter og avgifta på skogsvirke. Disse frivillige ordningene danner grunnlaget for brukerstyrte forskningsprosjekter i næringen. Men de illustrerer også at landbruksmiljøet er lite og med mange små aktører.

Komiteen merker seg at omstillingene i instituttsektoren tilsynelatende har utviklet seg etter planen og at den ekstraordinære bevilgningen til omstillings tiltak ved BIOFORSK er på vei ned. Samtidig merker komiteen seg at oppdragsforskning fra næringslivet er konstant på 15 pst. av totale inntekter i perioden 2002 til 2006 og at den er lavere enn oppdragsforskningen for den offentlige forvaltning. Dette illustrerer en utfordring som komiteen vil følge nøye; den kanskje største utfordringen et lite og relativt svakt næringsmiljø som norsk landbruk står overfor er å utvikle og opprettholde forskningsmiljøer som er internasjonalt konkurransedyktige og som anses som attraktive samarbeidsmiljøer for utenlandske forskere. Komiteen vil derfor oppfordre Landbruksdepartementet og Kunnskapsdepartementet til i fellesskap å analysere i hvilken grad UMB og landbruksforskningsinstituttene konkurrerer om de samme midlene fra en sektor som har tilgang på svært begrensede forskningsressurser, og om det kan ligge gevinster i en samkjøring av disse miljøene på en annen måte enn i dag.

Komiteen merker seg også at SkatteFUNN er en ordning med stor appell til næringens utøvere. Dette er en bekreftelse på at skatteFUNN er et FoU-tiltak som treffer de små og mellomstore bedriftene godt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er viktig at ordningen ikke svekkes ytterligere, men styrkes igjen.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sitt alternative budsjett der SkatteFUNN-ordningen styrkes med 270 mill. kroner gjennom at beløpsgrensene og timesatsen økes. Høyre foreslår også å bevilge 10 mill. kroner til tilskudd for ulønnet forskningsinnsats gjennom SkatteFUNN-ordningen.

6. OVERSIKT OVER FORSLAG TIL BEVILGNINGSENDRINGER

Oversikt over forslag til bevilgningsendringer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Til grunn for denne innstillingens utkast til endelig vedtak i Stortinget, jf. punkt 8 nedenfor, ligger bevilgningsforslaget fra regjeringspartiene Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Tabellen

Tabell 2

Tabellen nedenfor viser på hvilke kapitler/poster regjeringspartiene Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet foreslår å endre bevilgningene i forhold til proposisjonen. Endringer i forhold til Regjeringens forslag i parentes.

nedenfor gir en oversikt over endringene i innstillingen.

Netto utgiftsramme for forslaget er kr 37 711 582 000. Denne utgiftsrammen for rammeområde 16 Kirke, utdanning og forskning, ble fastsatt av Stortinget i vedtak 27. november 2007, jf. Budsjett-innst. S. I (2007-2008) fra finanskomiteen. Netto utgiftsramme er kr 27 000 000 høyere enn foreslått i St.prp. nr. 1 (2007-2008).

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	A, SV, Sp
Utgifter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)				
221		Foreldreutvalget for grunnskolen	7 371	8 371
				(+1 000)
	1	Driftsutgifter	7 371	8 371
				(+1 000)
225		Tiltak i grunnopplæringen	1 010 418	1 011 918
				(+1 500)
	71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	8 737	10 237
				(+1 500)
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	1 018 133	1 016 133
				(-2 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	1 014 658	1 012 658
				(-2 000)
255		Tilskudd til freds- og menneskerettssentre mv.	42 100	42 600
				(+500)
	73	Norsk fredssenter	706	1 206
				(+500)
271		Universiteter	11 992 902	12 008 331
				(+15 429)
	50	Basisfinansiering statlige universiteter	6 675 671	6 691 100
				(+15 429)
272		Vitenskapelige høyskoler	967 089	967 946
				(+857)
	50	Basisfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	552 239	553 039
				(+800)
	70	Basisfinansiering private vitenskapelige høyskoler	17 433	17 490
				(+57)
275		Høyskoler	7 944 588	7 948 131
				(+3 543)
	50	Basisfinansiering statlige høyskoler	4 979 641	4 982 898
				(+3 257)
	70	Basisfinansiering private høyskoler	351 543	351 829
				(+286)
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	823 854	830 025
				(+6 171)
	1	Driftsutgifter	347 960	354 131
				(+6 171)
340		Kirkelig administrasjon	508 522	508 522
				(0)
	71	Tilskudd til kirkelige formål	180 850	181 350
				(+500)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	A, SV, Sp
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	40 500	40 000 (-500)
Sum utgifter rammeområde 16			47 617 143	47 644 143 (+27 000)
Inntekter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)				
Sum inntekter rammeområde 16			9 932 561	9 932 561 (0)
Sum netto rammeområde 16			37 684 582	37 711 582 (+27 000)

7. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen utvikle en mentorordning for nyutdannede lærere.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av finansieringen og organiseringen av landslinjene senest i statsbudsjettet for 2009.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen om å legge til rette for forskning med sikte på tiltak for å imøtekomme voksne innsattes spesielle opplæringsbehov i norske fengsler.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen fremme sak for Stortinget om å foreta en bred gjennomgang av spesialundervisningens plass i norsk skole.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen på egnet måte og senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2008 redegjøre for fornyelse av folkehøyskoletilbudet.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen legge fram en egen sak for Stortinget med forslag til tiltak for hvordan voksnes rett til grunnskoleopplæring kan sikres.

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen på nytt vurdere innplassering av studietilbud i kostnadskategori bl.a. ved bachelorutdanningen i teaterarbeid bl.a. ved Høgskolen i Nord-Trøndelag, 4-årig musikkutdanning ved Høgskolen i Staffeldsgate og kunstutdanning ved Universitetet i Tromsø.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen snarest mulig, og senest innen utgangen av 2008, iverksette en forpliktende nasjonal rekrutteringsplan for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i den videregående skolen.

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen snarest mulig, og senest innen utgangen av 2009, iverksette en forpliktende nasjonal rekrutteringsplan for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunnskolen.

Forslag 10

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med forslag om at studenter skal få tilgang til samme låne- og stipendordninger for Freshman Year og første år av bachelorgrad i ikke-vestlige land som for annen høyere utdanning tatt i utlandet.

Forslag 11

Stortinget ber Regjeringen om ikke å foreta endringer knyttet til Opplysningsvesenets fond før det har vært en helhetlig prinsippdiskusjon om fondet i forbindelse med behandlingen av den kommende saken om forholdet mellom stat og kirke.

Forslag 12

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en plan for progresjonen i omstillingsarbeidet knyttet til prostereformen.

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en opptrappingsplan for nye prestestillinger som sikrer at prestetjenesten i prostiene ikke blir svekket på grunn av prostenes endrede oppgaver i forbindelse med prostereformen.

Forslag 14

Stortinget ber Regjeringen legge frem for Stortinget en handlingsplan for hvordan en på kort og lang sikt vil bedre rekrutteringen til prestetjenesten.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen legge frem en opptrappingsplan for kapitalbasen i Fondet for forskning og nyskaping for perioden frem til 2010, samt en plan for de ordinære bevilgningene til forskningsformål over statsbudsjettet for samme periode. Stortinget ber Regjeringen i samme plan redegjøre for hvilke tiltak som skal iverksettes for å nå målet om 3 pst. av BNP til forskningsformål innen 2010.

Forslag 16

Stortinget ber Regjeringen om å komme tilbake med egen sak om finansieringssystemet for instituttsektoren som på en bedre måte ivaretar hensynet til en helhetlig og samordnet finansiering av forskningsinstituttene, deres rolle i forhold til øvrige institusjoner i universitets- og høyskolesektoren og spørsmålet om likeverdige konkurransevilkår i instituttsektoren.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre:*Forslag 17*

Stortinget ber Regjeringen snarest mulig, og senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2008, komme tilbake med egen sak til Stortinget vedrørende tilskuddsmodellen for godkjente privatskoler.

Forslag 18

Stortinget ber Regjeringen reversere sin innstramning av fortolkningen av privatskoleloven med hensyn til innkreving av en egen idrettsavgift, inntil Regjeringen fremmer forslag om at antall plasser med særskilt tilskudd ved toppidrettsgymnasene kan heves opp på samme nivå som antall godkjente plasser ved de samme skolene.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:*Forslag 19*

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til en finansieringsordning som ikke diskriminerer tilbydere av trafikkflyverutdanning. Utdanning som skal være berettiget til offentlig støtte, skal være akkreditert gjennom NOKUT på fagskolenivå eller høyere.

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 20*

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om innføring av fritt skolevalg for grunn- og videregående skole på nasjonalt plan.

Forslag 21

Stortinget ber Regjeringen iverksette forskning på eventuell sammenheng mellom den norske velferdsmodellen, innbygges verdiutvikling, familiesituasjon mv. og svak faglig elevprestasjon i norsk skole, for å få en helhetlig og systematisk gjennomgang som grunnlag for iverksetting av ytterligere tiltak.

Forslag 22

Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige forslag for å endre yrkesfaglige studieprogrammer, slik at teoriandelen går ned og den praktisk rettede opplæringen styrkes.

Forslag 23

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om etablering av et politisk og administrativt uavhengig skoleombud.

Forslag 24

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak med status for byggevedlikehold innenfor grunnskoler og videregående skoler med tiltaksplan og finansieringsplan for å sikre læringsmiljø for elevene i tråd med opplæringslovens § 9 a.

Forslag 25

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om innføring av skole-PC som skolemateriell til elever på videregående skole.

Forslag 26

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at kommuner som gir elever med spesielle behov en tilrettelagt undervisning i tilknytning til eller utenfor den ordinære skolen, får et ekstra økonomisk tilskudd per elev.

Forslag 27

Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige forslag for å innføre en egen statlig finansieringsordning som gir tilleggsutbetaling til skoler spesielt tilrettelagt for elever som har spesielle læringsvansker, basert på en stykkprismodell.

Forslag 28

Stortinget ber Regjeringen innføre en tilleggsfinansiering som stykkpris pr. elev til skoler med spesielt tilrettelagt opplæring for elever med dyskalkuli, dysleksi, eller som er sterkt hørsels- eller synshemmede.

Forslag 29

Stortinget ber Regjeringen om å fremme nødvendige forslag for å sikre at den enkelte lærer gis rett til en forpliktende og individuell etterutdanningsplan.

Forslag 30

Stortinget ber Regjeringen gjøre lederutdanning til en viktigere del av høyskolenes lærerutdanning. Målet skal være å gjøre læreren bedre i stand til å holde på sin lederrolle overfor elevene og sikre ro og orden i undervisningssammenheng.

Forslag 31

Stortinget ber Regjeringen gjennomføre nødvendige tiltak for å etablere en egen kiropraktorutdanning i Norge.

Forslag 32

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag for Stortinget om gjeninnføring av hele reisestipendet i Norden.

Forslag 33

Stortinget ber Regjeringen legge frem egen sak med evaluering av Trosopplæringsreformen og vurdering av fremtidig modell for trosopplæring, herunder vurdering av finansieringsordningen.

Forslag fra Høyre:*Forslag 34*

Stortinget ber Regjeringen om å fordele tilsagnene til bygging av nye studentboliger fra 2008 til 2012 slik at det bare gis til prosjekter i pressområdene.

Forslag fra Venstre:*Forslag 36*

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at den enkelte kommune utarbeider rammeplan for SFO med krav om innhold og kvalitet.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre:*Forslag 35*

Stortinget ber Regjeringen utarbeide retningslinjer for kulturskolevirksomheten som sikrer den faglige og sosiale profil på tilbudet.

8. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til at forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er lagt til grunn for komiteens tilråding nedenfor.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

**Rammeområde 16
(Kirke, utdanning og forskning)**

I

På statsbudsjettet for 2008 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
200		Kunnskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	203 300 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 792 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 541 000	
220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	145 187 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	5 871 000	
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	40 483 000	
221		Foreldreutvalget for grunnskolen		
	1	Driftsutgifter	8 371 000	
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	1	Driftsutgifter	114 252 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 292 000	
223		Samisk utdanningsadministrasjon		
	50	Tilskudd til Sametinget	31 887 000	
225		Tiltak i grunnsopplæringen		
	1	Driftsutgifter	122 738 000	
	60	Tilskudd til landslinjer	156 405 000	
	63	Tilskudd til samisk i grunnsopplæringen, <i>kan overføres</i>	51 196 000	
	64	Tilskudd til opplæring av barn og unge i statlige asylmottak	60 867 000	
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring	31 135 000	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	37 285 000	
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	10 566 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	175 611 000	
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskole- reformen	324 032 000	
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov	8 331 000	
	71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	10 237 000	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	3 810 000	
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	8 759 000	
	74	Tilskudd til organisasjoner	10 946 000	
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	1 012 658 000	
	70	IKT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 475 000	
227		Tilskudd til særskilte skoler		
	60	Tilskudd til Moskvaskolen	1 233 000	
	61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 547 000	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	4 690 000	
	70	Tilskudd til den franske og den tyske skolen i Oslo	6 867 000	
	71	Tilskudd til internatdrift ved Krokeide yrkesskole	20 103 000	
	72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	25 354 000	
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya og Etiopia	3 356 000	
228		Tilskudd til private skoler mv.		
	70	Private skoler med rett til statstilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 528 382 000	
	71	Tilskudd til privatskoleorganisasjoner	583 000	
	72	Tilskudd til elevutveksling utlandet	1 500 000	
229		Andre tiltak		
	70	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	11 909 000	
230		Kompetansesentre for spesialundervisning		
	1	Driftsutgifter	585 136 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	47 703 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 174 000	
252		EUs handlingsprogram for livslang læring		
	70	Tilskudd	186 646 000	
253		Folkehøyskoler		
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	588 962 000	
	71	Tilskudd til Folkehøyskolerådet	3 353 000	
	72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	671 000	
254		Tilskudd til voksenopplæring		
	70	Tilskudd til studieforbund	166 502 000	
	71	Tilskudd til fjernundervisning	11 977 000	
	72	Tilskudd til Studiesenteret Finnsnes	3 483 000	
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	10 760 000	
255		Tilskudd til freds- og menneskerettssentre mv.		
	70	Holocaustsenteret	21 534 000	
	71	Falstadsenteret	13 669 000	
	72	Stiftelsen Arkivet	5 128 000	
	73	Norsk fredssenter	1 206 000	
	74	Nord-Norsk Fredssenter, Narvik	1 063 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
256		Vox - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet		
	1	Driftsutgifter	40 243 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	13 491 000	
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	36 944 000	
258		Analyse og utviklingsarbeid		
	1	Driftsutgifter	3 514 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 1</i>	33 646 000	
270		Studium i utlandet og sosiale formål for studenter		
	71	Tilrettelegging av studier i utlandet	5 431 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	65 180 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	153 103 000	
271		Universiteter		
	50	Basisfinansiering statlige universiteter	6 691 100 000	
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige universiteter	2 593 711 000	
	52	Forskningsfinansiering statlige universiteter	2 723 520 000	
272		Vitenskapelige høyskoler		
	50	Basisfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	553 039 000	
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	204 257 000	
	52	Forskningsfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	154 610 000	
	70	Basisfinansiering private vitenskapelige høyskoler	17 490 000	
	71	Resultatbasert undervisningsfinansiering private vitenskapelige høyskoler	23 752 000	
	72	Forskningsfinansiering private vitenskapelige høyskoler	14 798 000	
275		Høyskoler		
	50	Basisfinansiering statlige høyskoler	4 982 898 000	
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige høyskoler	2 005 983 000	
	52	Forskningsfinansiering statlige høyskoler	254 355 000	
	70	Basisfinansiering private høyskoler	351 829 000	
	71	Resultatbasert undervisningsfinansiering private høyskoler	306 745 000	
	72	Forskningsfinansiering private høyskoler	46 321 000	
276		Fagskoleutdanning		
	70	Tilskudd til fagskoleutdanning	304 083 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler		
	1	Driftsutgifter	354 131 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 505 000	
	51	Senter for internasjonalisering av høyere utdanning	37 309 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	16 200 000	
	74	Tilskudd til UNIS	78 719 000	
	75	UNINETT	23 850 000	
	76	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	17 625 000	
	78	Tilskudd til Universitets- og høyskolerådet	12 697 000	
	79	Ny universitetsklinikk i Trondheim, <i>kan overføres</i>	274 989 000	
283		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	221 677 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	41 155 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	1 082 631 000	
	55	Administrasjon	232 707 000	
286		Fondet for forskning og nyskaping		
	50	Overføring til Norges forskningsråd	939 560 000	
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	4 607 000	
	53	NOVA og NUPI	44 490 000	
	54	Forskningsstiftelser	52 048 000	
	56	Ludvig Holbergs forskningspris	9 100 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	31 028 000	
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	12 400 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	3 889 000	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	145 522 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning	999 521 000	
	75	UNESCO	16 171 000	
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i> ..	127 617 000	
	75	Tilskudd til private kirkebygg, <i>kan overføres</i>	9 804 000	
	76	Tilskudd til råd for tro og livssyn	4 836 000	
340		Kirkelig administrasjon		
	1	Driftsutgifter	137 432 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	16 240 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	181 350 000	
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	40 000 000	
	73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	3 000 000	
	74	Tilskudd til Oslo domkirke	1 000 000	
	75	Trosopplæring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	125 000 000	
	76	Tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken, <i>kan overføres</i> ..	4 000 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	500 000	
341		Presteskapet		
	1	Driftsutgifter	759 572 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 413 000	
342		Nidaros domkirke m.m.		
	1	Driftsutgifter	43 977 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd	1 154 000 000	
1020		Havforskningsinstituttet		
	1	Driftsutgifter	266 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	260 750 000	
1021		Drift av forskningsfartøyene		
	1	Driftsutgifter	113 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	52 150 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1022		NIFES		
	1	Driftsutgifter	50 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	85 000 000	
1023		Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU		
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	281 700 000	
	51	Tilskudd Veterinærinstituttet	36 390 000	
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	22 500 000	
	72	Tilskudd NOFIMA, <i>kan overføres</i>	60 600 000	
	74	Tilskudd marin bioteknologi mv., <i>kan overføres</i>	14 500 000	
1137		Forskning og innovasjon		
	50	Forskningsaktivitet	157 536 000	
	51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m.m.	190 379 000	
	52	Omstillingsmidler Bioforsk	13 196 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	281 693 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	101 512 000	
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 326 200 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 776 800 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	453 325 000	
	72	Rentestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 754 050 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	176 100 000	
	74	Tap på utlån	447 300 000	
	75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	6 229 000	
		Totale utgifter		47 644 143 000
Inntekter				
3200		Kunnskapsdepartementet		
	5	Refusjon utdanningsbistand NORAD mv.	3 110 000	
3220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Inntekter ved oppdrag	5 254 000	
	2	Salgsinntekter mv.	12 560 000	
3221		Foreldreutvalget for grunnskolen		
	2	Salgsinntekter mv.	264 000	
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	2	Salgsinntekter mv.	5 336 000	
	61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 435 000	
3225		Tiltak i grunnopplæringen		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	20 690 000	
3230		Kompetansesentre for spesialundervisning		
	1	Inntekter ved oppdrag	47 703 000	
	2	Salgsinntekter mv.	5 819 000	
3256		Vox - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet		
	1	Inntekter ved oppdrag	8 737 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 115 000	
3281		Fellesutgifter for universiteter og høgskoler		
	2	Salgsinntekter mv.	10 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3286		Fondet for forskning og nyskaping		
	85	Avkastning	<u>3 084 460 000</u>	
3287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	85	Avkastning fra Niels Henrik Abels minnefond	<u>12 400 000</u>	
	86	Avkastning fra Ludvig Holbergs minnefond	<u>9 100 000</u>	
3288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	<u>4 043 000</u>	
3340		Kirkelig administrasjon		
	1	Ymse inntekter	<u>10 285 000</u>	
	2	Inntekter ved oppdrag	<u>16 240 000</u>	
3341		Presteskapet		
	1	Ymse inntekter	<u>12 578 000</u>	
	2	Inntekter ved oppdrag	<u>5 413 000</u>	
3342		Nidaros domkirke m.m.		
	1	Ymse inntekter	<u>11 183 000</u>	
	4	Leieinntekter m.m.	<u>2 196 000</u>	
4020		Havforskningsinstituttet		
	3	Oppdragsinntekter	<u>260 750 000</u>	
4021		Drift av forskningsfartøyene		
	1	Oppdragsinntekter	<u>52 150 000</u>	
4022		NIFES		
	1	Oppdragsinntekter	<u>85 000 000</u>	
	2	Laboratorieinntekter	<u>730 000</u>	
5310		Statens lånekasse for utdanning		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	<u>18 000 000</u>	
	72	Gebyr	<u>123 000 000</u>	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning		
	80	Renter	<u>6 113 000 000</u>	
		Totale inntekter		<u>9 932 561 000</u>

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2008 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 200 post 1	kap. 3200 post 2
kap. 220 post 1	kap. 3220 post 2
kap. 221 post 1	kap. 3221 post 2
kap. 222 post 1	kap. 3222 postene 2 og 61
kap. 225 post 1	kap. 3225 post 4
kap. 230 post 1	kap. 3230 post 2
kap. 256 post 1	kap. 3256 post 2
kap. 270 post 75	kap. 3270 post 49
kap. 281 post 1	kap. 3281 post 2
kap. 286 post 50	kap. 3286 post 85
kap. 287 post 56	kap. 3287 post 86
kap. 287 post 73	kap. 3287 post 85
kap. 2410 post 1	kap. 5310 post 3

2. overskride bevilgninger til oppdragsvirksomhet på postene 21 mot tilsvarende merinntekter.
3. benytte inntekter fra salg av eiendommer ved universitetene til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.
4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntekter føres til Forskningsrådets eiendomsfond.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2008 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelser	Samlet ramme
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	20,0 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	120,0 mill. kroner
270		Studium i utlandet og sosiale formål for studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	115,0 mill. kroner
285		Norges forskningsråd	
	52	Forskningsformål	37,5 mill. kroner

2. gi tilsagn om å utbetale støtte for første halvår 2009 (andre halvdel av undervisningsåret 2008-2009) etter de satsene som blir fastsatt andre halvår 2008 (første halvdel av undervisningsåret 2008-2009), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestønad og 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
3. gi tilsagn om å konvertere lån til stipend første halvår 2009 (andre halvdel av undervisningsåret 2008-2009) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2008 (første halvdel av undervisningsåret 2008-2009), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 50 Avsetning til utdanningsstipend.
4. gi tilsagn om å utbetale tillegg til utdanningslånet for 2007 med kr 3 740 per måned i opptil to måneder for studenter som deltar i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 72 Rentestønad og 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning, samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
5. gjennomføre moderniseringen i Statens lånekasse for utdanning innenfor en kostnadsramme på 745 mill. kroner, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold.

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg til eksamen, og kandidater som melder seg til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg til eksamen skal betale kr 330 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 677 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5 skal betale kr 677 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 355 ved senere forsøk.
2. Kunnskapsdepartementet i 2008 kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
  - a) opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten
  - b) bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskaper eller ved deltakelse i selskaper som er av faglig interesse for virksomheten
  - c) bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til virksomhetens drift eller til kapitalinnskudd
  - d) bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til virksomhetens drift eller til kapitalinnskudd.
3. Kunnskapsdepartementet i 2008 kan overdra Schultzgt. 7 uten vederlag til Studentsamskipnaden i Oslo til bruk til studentboliger.

4. Kunnskapsdepartementet i 2008 kan gi Høgskolen i Bergen fullmakt til å bruke tidligere gitte midler til investering i utstyr og drift, samt driftsmidler for 2008, til kjøp av utstyr til metningsdykkerutdanningen.
5. Kunnskapsdepartementet i 2008 kan inngå leieavtale med Brødrene Jensen AS/Sameiet Jensen Eiendom om byggetrinn II på Seilduksfabrikken, Kunsthøgskolen i Oslo.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirkedepartementet i 2008 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 340 post 1	kap. 3340 post 1
kap. 340 post 21	kap. 3340 post 2
kap. 341 post 1	kap. 3341 post 1
kap. 341 post 21	kap. 3341 post 2
kap. 342 post 1	kap. 3342 postene 1 og 4

VI

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2008 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd	107,5 mill. kroner

VII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2008 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1020 postene 1 og 21	kap. 4020 post 3
kap. 1021 postene 1 og 21	kap. 4021 post 1
kap. 1022 postene 1 og 21	kap. 4022 post 1

2. regne med alle ubrukte merinntekter ved beregning av sum som kan overføres på kap. 1020 postene 1 Driftsutgifter og 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 1021 postene 1 Driftsutgifter og 21 Spesielle driftsutgifter.

VIII

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med stortingsmeldingen om internasjonalisering vurdere en opptrapping av rammen i Statens lånekasse for utdanning slik at nye søkerskoler kan innlemmes i støtteordningen for elever som tar deler av sin videregående opplæring i utlandet.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 7. desember 2007

Ine Marie Eriksen Søreide

leder og ordf. for kap. 200, 223, 2410, 3200,
5310 og 5617

Anders Anundsen

ordf. for kap. 221, 228, 310
og 3221

Freddy de Ruiter

ordf. for kap. 254

Odd Einar Dørum

ordf. for kap. 271, 283, 285,
og 920

Åsa Elvik

ordf. for kap. 286, 287, 3286 og 3287

Inger S. Enger

ordf. for kap. 220, 222, 1022,
3220, 3222 og 4022

Dagrun Eriksen

ordf. for kap. 340, 341,
3340 og 3341

Gunnar Gundersen

ordf. for kap. 257, 258, 272 og 1137

Jon Jæger Gåsvatn

ordf. for kap. 252, 255 og 276

Anniken Huitfeldt

ordf. for kap. 226

Lena Jensen

ordf. for kap. 225, 227, 229 og 3225

Gerd Janne Kristoffersen

ordf. for kap. 275, 281 og 3281

Anna Ljunggren

ordf. for kap. 253, 270 og 1023

Torfinn Opheim

ordf. for kap. 230, 256, 342,
3230, 3342 og 3256

Åse M. Schmidt

ordf. for kap. 288, 1020, 1021,
3288, 4020 og 4021

